

T.C.
AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

NÜZHET ERMAN HAYATI
SANATI VE ESERLERİ

Salim ARAS

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KIRŞEHİR
MAYIS 2011

**T.C.
AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**NÜZHET ERMAN HAYATI
SANATI VE ESERLERİ**

Salim ARAS

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. Şahmurat ARIK**

**KIRŞEHİR
MAYIS 2011**

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından .....Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ / DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan .....(İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../20..

(İmza Yeri)

Akademik Unvan, Adı-Soyadı

Enstitü Müdürü

NÜZHET ERMAN HAYATI SANATI VE ESERLERİ

ÖZET

Mehmet Nüzhet Erman, 28 Nisan 1926 yılında İstanbul'da dünyaya gelir. Şiire 1941 yılında başlayan şairin ilk şiiri, 11 Ağustos 1941 tarihinde "Köyde Akşam" başlığıyla Yedi Gün dergisinde yayınlanır. Şiirleri Yedi Gün, Varlık, Ülkü, Hisar, Türk Dili, Türk Edebiyatı ve Milli Kültür dergilerinde yayınlanır.

İlk şiir kitabı, 1945'te Ülkü yayınları arasında çıkan Yeşil'dir. Daha sonra sırasıyla: A Benim Canım Efendim (1958); Anadolu 1970 (1970); Hem Hürriyet Hem Ekmek (1974); Gazi Mustafa Kemal Atatürk (1981); Halk Haktır (1990); Türk (1990); Her Gün Yeni Doğarız (1996); İpe Un Seren Adam (2000) adlı şiir kitapları yayınlanmıştır.

Nüzhet Erman, dokuz tane şiir kitabına sahip üretken bir şairdir. Şairin, kitaplarında ve edebiyat dergilerinde yayınlanmış yedi yüz altmış üç şiiri vardır. Bu şiirlerin üç yüz on bir tanesi edebiyat dergilerinde çıkmıştır. Nüzhet Erman'ın en fazla şiiri Hisar Dergisinde; en az şiiri ise Milli Kültür Dergisinde yayınlanmıştır.

Türk Edebiyatında şair-vali olarak anılan Nüzhet Erman; Antalya, Rize, Muğla ve Tekirdağ illerinde valilik görevinde bulunurken Türk toplumunun psikolojik, kültürel, ekonomik ve sosyal yapısını yakından tanıma fırsatı bulmuştur.

Şair, Türk insanının duygu ve düşüncelerini, hayatı ve dünyayı algılayış biçimini şiirlerinde ustalıkla dile getirmiştir.

Nüzhet Erman, toplumsal yaşamdaki aksaklıkları, kent hayatının zorluklarını, bireyin yalnızlığını, doğa ve deniz sevgisini, Türk tarihi ve kültürel değerlerini, Atatürk sevgisini şiirlerine konu olarak seçmiştir.

Şair nesnelere, tarihi kişilikleri ve olayları kullanarak Türk tarihi ve günümüz arasında bir köprü kurmuştur. Bu bağlamda şiirleri Türk tarihi ve kültürüne, sosyal yaşama, insana ve bugünün dünyasına ışık tutar.

Erman'ın ilk düzyazısı Ülkü dergisinde 15 Mart 1948 yılında "Gazete ve Politika Edebiyatı" başlığıyla yayınlanmıştır. Ocak 1970'ten, Haziran 1974'e kadar şairin on yedi tane düzyazısı "büyüteç" adı altında, Hisar dergisinde çıkmıştır. İnsanı ve toplumsal yaşamı kendine has yapısıyla işleyen şair; halk söyleyişlerini, deyimleri, atasözlerini ve günlük konuşma dilini şiirlerinde ustalıkla kullanmış; şairane bir üslupla Anadolu insanını özgün bir dille anlatmıştır.

Şiirlerinde serbest ölçüyü ve manzum hikâye tarzını tercih eden şair; duygularını içten gelen bir anlatımla yalın bir şekilde ifade etmiştir.

11 Kasım 1996 yılında hayata gözlerini yuman şair adına, ailesi tarafından her yıl 11 Kasım tarihinde "Nüzhet Erman Şiir Ödülü" yarışması düzenlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nüzhet Erman, şiir, şair, edebiyat, Hisar

NÜZHET ERMAN-HIS LIFE-ART AND WORKS

ABSTRACT

Mehmet Nüzhet ERMAN was born in İstanbul on April 28, 1926. The poet started writing poem in 1941 and his first poem called 'Köyde Akşam' was published in the magazine, Yedi Gün on August 11, 1941. His poems were published in the magazines; Yedi Gün , Varlık , Ülkü , Hisar , Türk Dili , Türk Edebiyatı and Milli Kültür .

His first poetry book was 'Yeşil' which was published by Ülkü publications in 1945. After that, his other poetry books;

A Benim Canım Efendim(1958); Anadolu(1970); Hem Hürriyet Hem Ekmek'(1974); Gazi Mustafa Kemal Atatürk(1981); Halk Haktır(1990)

Türk(1990); Her Gün Yeni Doğarız(1996); İpe Un Seren Adam(2000) were published in the given order.

Nüzhet Erman having 9 poetry books was a productive poet. Nüzhet Erman has 763 poems published in magazines and in his books. 311 poems of these were published in literature magazines. He had the maximum numbers of poems in the magazine 'Hisar'. The minimum number of poems of the poet was published in Milli Kültür.

When Nüzhet Erman who is remembered as a poet and a governor had the position of governor in Antalya,Rize,Muğla ,and Tekirdağ , he had a chance to study psychological,cultural ,economical and social pattern of the society closely.The poet studied emotion and thought world of Turkish people , his viewpoint about life and world in his poems successfully.

He choosed the topics of the public life, disturbances in public order, city life ,loneliness,the love of nature ,Turkish history, cultural values and longing for Atatürk in his poems . The poet builded bridges between Turkish History and today using objects, historical events and people. So his poems are reflections of history,culture , social life ,people and today world.

Nüzhet Erman 's first writing, 'Newspaper and Policy' was published in the magazine ,'Ülkü' on March 15,1948. From january-1970 to july -1974, his 17 writings called 'Büyüteç' was published in the magazine,Hisar.

The poet who studied people and social life by the help of his unique style studied public sayings,idioms,proverbs,everday speech in his poems successfully and told Anatolian people using his unique language and poetic style.

The poet who prefered using free verse and verse story style expressed his emotions in a simple and sincere way .

Every year, on the memory of Nüzhet Erman who died on 11'th November, 1996, a poetry contest 'Nüzhet Erman Şiir Ödülü' is organized by his family.

Key Words : Nüzhet ERMAN, poetry, poet, literature, Hisar

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın her aşamasında sonsuz desteği ve anlayışı ile yanımda olan tez danışmanım Doç. Dr. Şahmurat ARIK' a; Milli Kütüphanede yaptığım çalışmalarda katkılarını esirgemeyen şube müdürleri Ahmet ÇELENKOĞLU, Cengiz ASLAN ve Nermin AVŞAR'a; tez çalışması sırasında bilişim desteği sağlayan değerli arkadaşım Mehmet Emin DAĞDELEN'e; dostluk ve destekleri için Ali BÜYÜKKUZUKIRAN, Ayla ÜNLÜ, Dilşen PEKER, Filiz ERMAN İMMİCH, Kadriye KAPLAN ve sayın müdürüm Ayşe KARAPINAR' a ve tüm nedenlerin ötesinde sevgili eşim Ayşen ARAS'a sonsuz teşekkürler...

ÖN SÖZ

Nüzhet Erman, Türkiye Cumhuriyeti devletinde dört ilde valilik görevinde bulunmuş, üretken bir şairdir. Şiirlerinde toplumsal aksaklıkları, Anadolu insanını, Türk tarihini ve Türk milletinin sahip olduğu değerlerin kültürel dokusunu ustalıkla işleyen şair, Türk edebiyatında şair-vali olarak anılmaktadır.

Tezimiz, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş, Nüzhet Erman'ın genel olarak kim olduğunu ve tezimizin nasıl bir yöntemi takip edeceğini gösterecektir. 1. bölümde Nüzhet Erman'ın hususi ve edebi hayatı anlatılmaktadır. 2. bölümde, Nüzhet Erman'ın şiirlerinden örnekler verilerek tematik ve yapı bakımından şiir incelemesi yapılmıştır. 3. bölümde ise, Nüzhet Erman'ın şiirlerinde görülen dil ve üslup hususiyetleri incelenmiştir.

Tezimizde şair-vali olarak bilinen Nüzhet Erman'ın biyografisini, şiirinin özelliklerini, sanat, edebiyat ve topluma bakış açısını ortaya koyduk. Şiirlerinin büyük bölümünü devlet adamı olarak, valilik yaptığı dönemde oluşturan şairin, yazdığı şiirleri biçim ve içerik yönünden inceledik.

Şair-vali Nüzhet Erman'ın; Türk Edebiyatındaki yerini, şiirinin kendine has özelliklerini, şiirlerinden örnekler vererek, şairin biyografisiyle birlikte inceledik.

Nüzhet Erman'ın şiire, insana, hayata, topluma, sosyal sorunlara, Türk tarihi ve edebiyatına bakışını anlamaya çalıştık.

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİM FORMU	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	vii
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
GİRİŞ	1

BÖLÜM I

1. NÜZHET ERMAN'IN HUSUSİ HAYATI, EDEBİ FİKİRLERİ VE ESERLERİ	3
1.1. AİLE MUHİTİ	3
1.2. HUSUSİ VE EDEBİ HAYATI.....	7
1.2.1. Doğumu ve Çocukluğu	7
1.2.2. İlk ve Ortaöğrenimi.....	8
1.2.3. Üniversite Hayatı Ve Memuriyeti.....	10
1.2.4. Askerlik, Evlenme ve İlk Kitaplarının Yayını	13
1.2.5. Emeklilik ve Sonrası	13
1.2.6. Ölümü.....	15
1.3. EDEBİ FİKİRLERİ.....	15
1.3.1. Şiir Nedir?	15

1.3.1.1.	Şiirde Açıklık-Kapalılık.....	18
1.3.1.2.	Şiirde Anlam	19
1.3.1.3.	Şiir ve Dil.....	20
1.3.1.4.	Şiirlerde Şekil ve Muhteva.....	23
1.3.2.	Sanat ve Sosyal Meseleler.....	24
1.3.3.	Sanat ve Kültür.....	26
1.4.	ESERLERİ	26
1.4.1	Şiirleri.....	26
1.4.2.	Deneme ve Makaleleri:	28
1.4.3.	Kitaplarına Almadığı Şiirleri.....	32
1.4.4.	İthaf Ettiği Şiirler	35

BÖLÜM II

2.	TEMATİK VE YAPI BAKIMINDAN İNCELEME	38
2.1.	NÜZHET ERMAN'IN ŞİİRİNİN TEMA VE KONU BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	38
2.1.1.	İç Âlem Unsurları.....	38
2.1.1.1	Aşk	38
2.1.1.2.	Erotizm.....	46
2.1.1.3.	Yaşama Sevinci.....	47
2.1.1.4.	Özgürlük.....	48
2.1.1.5.	Ölüm.....	54
2.1.1.6.	İnsan Sevgisi (Hümanizm).....	56
2.1.2.	Dış Âlem Unsurları	58

2.1.2.1.	Nesne Sevgisi	58
2.1.2.2.	Masal Unsurları	64
2.1.2.3.	Anadolu'ya Bakış	65
2.1.2.4.	Tasavvufi – Dini Unsurlar	66
2.1.2.5.	Geleneksel Kültüre Methiye	75
2.1.2.6.	Doğa Sevgisi	77
2.1.2.6.1.	Kıra Yönelme	78
2.1.2.6.2.	Deniz Sevgisi	87
2.1.2.7.	Zaman Problemi	90
2.1.2.7.1	Zamandan Şikâyet	90
2.1.2.7.2.	Yaşlılık Duygusu	90
2.1.2.7.3.	Zamandan Kaçış	91
2.1.2.7.3.1.	Çocukluk ve Geçmiş Zamana Sığınma	94
2.1.2.7.3.1.1.	Kendi Dışındaki Çocukların Dünyasına Bakış	95
2.1.2.7.3.1.2.	Kendi Çocukluk Günlerine Sığınma	96
2.1.2.7.3.1.3.	Geçmiş Her Türlü Zamana Dönme Arzusu	99
2.1.2.7.3.2.	Mitolojik Evrene Kaçış	99
2.1.2.7.3.3.	Hayal Dünyasına Sığınma	102
2.1.2.7.3.4.	Yoksulluk teması:	103
2.1.2.8.	Diğer Konular	104
2.1.2.8.1.	Tarihe Bir Sorgulama	104
2.1.2.8.1.1.	Aydın Eleştirisi	122
2.1.2.8.1.2.	Türk Tarihi	126
2.1.2.8.2.	İnsan Kadrosu	128

2.1.2.8.2.1.	Yoksul Tip.....	130
2.1.2.8.2.2.	Kötü Tip.....	131
2.2.	ŞİİRİNİN YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ	133
2.2.1	Şiirin Dış Yapı (Şekil) Özellikleri	133
2.2.1.1	Geleneğe Bağlı Nazım Şekilleri.....	133
2.2.1.2	Geleneğe Ait Nazım Şekillerinin Değiştirilmesiyle Elde Edilen Nazım Şekilleri.....	140
2.2.1.2.1.	Farklı tarzda şiir denemesi	146
2.2.1.2.2.	Şair ve Yazar İsimlerini Kullandığı Şiiri	147
2.2.1.3	Yeni Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri.....	149
2.2.1.3.1	Düz, Çapraz ve Sarmal Kafiyeden Oluşan Nazım Şekilleri ..	149
2.2.1.4	Serbest Düzenli Nazım Şekilleri	150
2.2.1.4.1.	Karışık Dizeli Nazım Şekilleri	157
2.2.1.5.	Düzyazı Şiir.....	158
2.2.1.5.1.	Didaktik Şiir	160
2.2.1.6	Uzun ve Kısa Şiirleri	161
2.2.1.6.1	Uzun Şiirleri	161
2.2.1.6.2	Kısa Şiirleri	178
2.2.1.7	Vezin, Kafiye ve Redif.....	181

BÖLÜM III

3.	NÜZHET ERMAN'IN ŞİİRLERİNDE DİL VE ÜSLÛP.....	185
3.1.	DİL	185
3.1.1.	Sözcük Serveti.....	185

3.1.2.	Dildeki Değişmeler	186
3.1.3.	Halk Söyleyişini Kullanımı	187
3.1.4.	Argo Kullanımı	191
3.2.	ÜSLÛP	192
3.2.1.	Şairane Üslûp	192
3.2.1.1.	Farklı Dil Kullanımı (Dil İçinde Dil Anlayışı)	195
3.2.1.1.1.	Dönemin Dil Hususiyeti	195
3.2.1.2.	Humor, İroni ve Kara Mizah	198
3.2.1.3.	Atasözleri ve Deyimler	204
3.2.1.4.	Renklerin Dili	208
3.2.2.	Sapmalar	209
3.2.2.1.	Yazımsal Sapmalar	209
3.2.3.	Şiirinde Ritim ve Ahenk Unsurları	212
3.2.3.1.	İkilemeler	213
3.2.3.2.	Yinelemeler	215
3.2.3.2.1.	Biçimbirimsel Yinelemeler	215
3.2.3.2.1.1.	Ön yineleme (Anaphora)	215
3.2.3.2.1.2.	Art yineleme (Epistrophe)	216
3.2.3.2.1.3.	Bağlaç Yinelemesi (Polysyndeton)	218
3.2.3.3.	Diğer Yineleme Çeşitleri	222
3.2.3.3.1.	Alliterasyon, Asonans	222
3.2.3.3.2.	Mısra Yinelemesi	223
3.2.3.4.	İsim ve Sıfat Tamlaması	225
3.2.3.4.1.	İsim Tamlaması	225

3.2.3.4.2.	Sıfat Tamlaması	226
3.2.3.5.	Edebi Sanatlar	226
3.2.3.5.1.	Teşbih (Benzetme)	226
3.2.3.5.2.	Tezat Sanatı.....	228
3.2.3.5.3.	Telmih Sanatı	229
3.2.3.5.4.	Karşılaştırma Sanatı	229
3.2.3.5.5.	Kişileştirme Sanatı	230
3.2.3.5.6.	Tekrir Sanatı.....	230
3.2.3.5.7.	Anıştırma Sanatı.....	231
3.2.3.6.	Anlatım Teknikleri	232
3.2.3.6.1.	Öyküleme	232
3.2.3.6.2.	Karşıtlık.....	237
3.2.3.6.3.	Montaj Tekniği.....	238
3.2.3.6.4.	Betimleme	247
3.2.3.6.5.	Metinlerarasılık	248
SONUÇ.....		250
KAYNAKÇA		260

GİRİŞ

Bu tezin amacı, Türk Edebiyatında şair-vali olarak tanınan Mehmet Nüzhet Erman'ın yaşam öyküsünü, şiirinin genel özelliklerini ve edebi bakış açısını inceleyip bu bağlamda şairin Türk şiirine katkısını ortaya çıkarmaktır.

Bu çalışmada şairin şiirlerinden ve şiir özelliklerinden yola çıkılarak, Nüzhet Erman'ın şiire, edebiyata, sanata, hayata, toplumsal yaşama ve insana bakış açısı ortaya konulmuştur.

Nüzhet Erman'ın en önemli özelliği, devlet görevinde bulunurken şiir sanatıyla uğraşması ve üretken bir şair olmasıdır. Yaptığımız taramalarda şairin kitaplarında basılmış ve edebiyat dergilerinde yayınlanmış toplam 763 şiiri tespit edilmiştir.

Dokuz tane şiir kitabına sahip olan şair, valilik göreviyle bulunduğu illerde Anadolu'yu ve Anadolu insanını yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Şair, kendi fildişi kulesine çekilip, halka küçümseyerek bakan ‘‘aydın!’’ tipini hiçbir zaman tasvip etmemiş ve bu aydın tipini eleştirmiştir.

Türk tarihini, kültürünü ve insanını iyi tanıyan şair, Anadolu insanının içinde bulunduğu sıkıntıları ve olumsuzlukları, şiir sanatını kullanarak anlatmıştır.

Tezimizde şairin hususi ve edebi hayatı incelenmiştir. Şiirlerinden örnekler verilerek Nüzhet Erman şiirleri tematik ve yapı bakımından, dil ve üslup açısından değerlendirilmiştir. Tezin birinci bölümünde şairin hususi ve edebi hayatı incelenmiştir. İkinci bölümde şairin şiirlerinden alınan örnekler tematik ve yapı bakımından tahlil edilmiştir. Üçüncü bölümde şiirler dil ve üslup bakımından değerlendirilmiştir.

Şiirler incelenirken, Nüzhet Erman'ın kitaplarından tarih sırasına göre örnek şiirler alınarak, bu şiirler üzerinde biçim ve içerik çalışması yapılmıştır. Şairin ilk yazdığı şiirden son şiirine kadar dergilerde yayınlanan ve kitaplarında basılan şiirleri; kronolojik sırayla verilmiştir. Şairin şiirleri tahlil edilirken; şiirlerinin en belirgin özellikleri ve özgünlüğü ortaya konulmuştur. Tezin sınırları açısından şairin her kitabından en az bir şiir örneği verilmiştir.

Şairin özel yaşamıyla ilgili belgeler, şairin kızı Filiz Erman'ın sahibi olduğu özel kitaplığından tarafımıza verilmiştir.

Nüzhet Erman, devlet yönetiminde valilik yaptığı sürede, gözlemlerini ve yaşadıklarını şiirinde kullanmıştır. Şairin eserleri bize, yaşadığı dönemin siyasi, kültürel, toplumsal ve ahlaki değerlerini yansıtmakta ve o günlere ışık tutmaktadır. Şair, hayatı ve olguları bir gözlemci edasıyla bizlere sunmuştur. Nüzhet Erman bu bağlamda, Türk Edebiyatının özgün şairlerinden birisidir ve şiirleriyle Türk Edebiyatının usta şairleri arasındaki yerini almıştır.

BÖLÜM I

1. NÜZHET ERMAN'IN HUSUSİ HAYATI, EDEBİ FİKİRLERİ VE ESERLERİ

1.1. AİLE MUHİTİ

Mehmet Nüzhet Erman'ın annesi Yozgatlı Kırım Muhaciri Kantemiroğullarından Zeliha Hanım, babası Kırşehir ilinin Mucur ilçesinden Ahmet Hamdi Bey'dir. Mucur'daki lakapları Karavaizoğullarıdır. Zeliha Hanımın teyzesi ile Ahmet Hamdi Bey'in dayısı Tevfik Hadi Bey; evli, yani uzaktan akrabadır.

Ataları, Hacı Bektaşî Veli Hazretleri ile birlikte Kırşehir bölgesine gelmiş ve bugün Nevşehir iline bağlı olan Karahasanlı bucağına yerleşmiştir. Hacı Bektaşî Veli Hazretlerinin Vilayetname'sine göre: Kırşehir' in Sulucakarahöyük bölgesine ilk gelenler, Hacı Bektaşî Veli Hazretlerinin de ilk müritlerinden olan Çepnilerdi.

Selçuklu Devletinin 1040 yılında Horasan'da kurulması ve Selçuklu Hükümdarı Alpaslan'ın 1071'de Malazgirt Savaşını kazanmasından sonra Anadolu'nun kapıları Türklere açılmış; batıya doğru göç eden Türkler Anadolu'yu yurt edinmeye başlamışlardır. Kırşehir civarındaki Çepniler, Uluyörüklerin Bozok boyundan olup; savaşıllıkları ve demircilikleri ile nam salmışlardı. Çepni'nin kelime anlamı cesur, koruyucu, düşman görünce saldıran manasındadır.

Mehmet Nüzhet'in annesi Zeliha Hanım ise, muhtemelen Sarı Saltık ile birlikte 1263 yılında 12000 hane ile Müslümanlığı yaymak üzere Kırım Dobruca'ya Şehzade Nogay'ın olduğu bölgelere gönderilen Kantemir Çepnilerindendir. Zeliha Hanımın ailesi; Rusların Kırım'ı işgali ile tekrar Anadolu'ya gelerek Yozgat – Çılbah (Sarıkent) bölgesinde iskân edilmişlerdir.

Osmanlı zamanında Orta Anadolu Çepnileri, cins at yetiştirdiklerinden devlete vergi olarak yetiştirdikleri cins atlardan verirlerdi. Devlet kuşları ise, Hüma kuşudur.

Mehmet Nüzhet Erman'ın dedesi, köy camileri ve avlularının köşesini dükkân gibi kullanarak çerçilik ve gezici köy berberliği yapar.

Babası Ahmet Hamdi Bey'den dinlediği bu hikaye hem babasının küçük yaşta babasız kalması; hem de hastalıklara çare bulunamaması gerçeği küçük Nüzhet'i hep üzmüştür.

“KÖK

Evvel zaman içinde, ama , ne masal , ne düş:

31 yaşında ince hastalıktan ölmüş,

Karahasanlı Bucağı 'nın Çılbah Köyünde, hem

Çerçi, hem de gezici berbermiş dedem!”

(Erman,1990a,4) şiirinde bu gerçeği anlatır.

Babası 31 yaşında ölünce yetim kalan Ahmet Hamdi Bey'in annesini töreler gereği amcası nikâhlar. Amcasının baskısı ve hışmı henüz 11 yaşında olan Ahmet Hamdi'yi o kadar bezdirir ki, evden kaçarak, o sıralarda Osmanlı'nın Sivas'taki valisi olan dayısı Tefik Hadi Bey'in yanına sığınır.

Tefik Hadi Bey, Sadrazam Talat Paşa zamanındaki ilk Mekteb-i Hukuk mezunlarından (1900). Cumhuriyet döneminde de çeşitli illerde Mardin (1925–1930), Adana (1935–1939), Isparta (1939–1941) valilik yapmış, Emniyet Genel Müdürlüğü görevinde de bulunmuştur.

Tefik Hadi Bey, İttihat ve Terakki üyesidir. İngilizler 28 Mayıs 1919'da İstanbul'u kuşattıklarında ilk tevkif edilenlerden birisi İstanbul Siyasi Polisinin başında bulunan Tefik Hadi Bey'dir. İngilizler tarafından tevkif edilen Tefik Hadi Bey önce Bekir Ağa Bölüğü'ne götürülmüş ve sonra da kendisi gibi tutuklanan diğer vatanseverler ile birlikte Malta Adası'na sürülmüştür.

1922 yılına kadar Malta'da sürgün kalan Tefik Hadi Bey ve diğer vatanseverler I.Cihan Harbinde Arabistan'da Osmanlı Ordusuna esir düşen 151 kişiye mukabil 1922 yılında serbest bırakılmıştır. Tefik Hadi Bey'e Atatürk tarafından; Baysal soyadı verilmiştir.

Tefik Hadi Bey, kendisine sığınan yeğenine sahip çıkmış Ahmet Hamdi'yi eğitim için Ziraat Yüksek Okulu'na Macaristan'a yollamıştır. İki sene Macaristan'da kalan Ahmet Hamdi, I.Dünya Savaş'ının patlak vermesi üzerine tahsilini yarıda

bırakarak Türkiye'ye geri dönmüş ve Polis Koleji'ne yazılmıştır. Ahmet Hamdi Bey'e bu Avrupa tecrübesinden klasik müzik dinleme ve Macarca ile Almanca dilleri kalmıştır.

Polis Koleji'nden mezun olduktan sonra, bir süre Meclis-i Mebusan'da İdari Memur olarak çalışmış tam bir Cumhuriyet âşığıdır. Atatürk ve devrimlerine gönülden bağlıdır.

Avrupa'daki yaşam Ahmet Hamdi Bey'i çok etkilemiş ve onu ileride çocukları olursa kendi kültüründeki güzelliklerin üzerine bu güzellikleri koyarak yetiştirmeye özendirmiştir. Nüzhet Erman, böyle bir aile içinde dünyaya gelmiş, eğitim almış ve şahsiyeti şekillenmiştir.

Lise yıllarında spor yapmaya, bilhassa futbol oynamaya meraklıdır Nüzhet Erman. Arkadaşlarıyla yaptığı bir futbol maçından sonra ağır bir zatürre geçiren Mehmet Nüzhet'i, Doktor Yüzbaşı Salih Bey tekrar hayata döndürür. Bu hastalığın vücudunda bıraktığı hasar onu bütün ömrü boyunca sağlık açısından zayıf düşürür ve onun hayatında önemli bir dönüm noktası olur. Uzun süre çok sevdiği ve başarılı olduğu spordan uzak durmak mecburiyetinde kalır. Ama bu uzaklık onu kitaplara, okumaya ve yazmaya daha çok yaklaştırır.

1.2. HUSUSİ VE EDEBİ HAYATI

1.2.1. Doğumu ve Çocukluğu

Mehmet Nüzhet Erman, İstanbul'un güllük gülistanlık olduğu bir bahar günü 28.04.1926'da İstanbul –Sultanahmet-Nahilbent (Nakilbent) Sokağındaki üç katlı cumbalı bir evin ikinci katında dünyaya gelmiştir. İsmi o doğmadan önce hazırlanmıştır. 1920 yılında doğan Tevfik Fikret ve 1921 yılında doğan Hüseyin Muzaffer'den sonra artık Ahmet Hamdi Bey ile zevcesi Zeliha Hanım güzel bir kız çocukları olacağını umarlar. Adını da Nüzhet koyacaklardır. Nüzhet, Farsça'da neşe, ferahlık, sevinç, temizlik, paklık anlamlarına gelir. Üç yıl önce kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ailede yarattığı duyguları simgeler. Nüzhet, bir Cumhuriyet çocuğu olacak bağımsız bir ülkede yetişip, ağabeyleri Tevfik Fikret ve Hüseyin Muzaffer ile birlikte bu ülkeyi Atatürk'ün dediği gibi muasır milletlerin seviyesine taşıyacaktır. Ancak Zeliha Hanım, zor bir doğumdan sonra kucağına bir kız yerine, üçüncü oğlu Mehmet Nüzhet'i alacaktır.

Şairin doğduğu ev; Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorluklarının en önemli dinî, idarî ve sivil yapılarının arasında yer alır ve tarihi yarımada'nın batı ucunu kaplar. Sultanahmet Camii'nin görkemi altında ezilen Küçük Ayasofya'dan Sultanahmet'e doğru kıvrılan Nahilbent (nakilbent) Sokağı, balkonlarında Marmara'nın alabildiğine izlendiği cumbalı ahşap evlerle, Küçük Ayasofya Camii, Nahilbent Hasan Ağa Camii ve medreselerle çevrilidir o yıllarda. Sultanahmet'teki Dikilitaşların hemen yanından aşağı doğru kıvrılan bu sokakta aynı zamanda erken

dönem Bizans sarnıçları vardır. Ve ne güzel bir tesadüftür ki, Osmanlıca'da ‘‘Hikâye anlatan, uyduran, hikâyeci’’ anlamına gelen bu sokak Mehmet Nüzhet'in ilk çocukluk yıllarını geçirdiği ve bu tarihi havayı koklayarak etkilendiği ve büyüdüğü sokaklardan biri olacaktır.

Mehmet Nüzhet, ailesi ile birlikte sevgi ve ilgi dolu bir dünyada yaşamının ilk yıllarını geçirecektir. Hatta ağabeyleri zaman zaman anne ve babalarının ona gösterdikleri bu ilgiyi kıskanarak, arada sırada küçük Nüzheti üzerler. O ise, iki ağabeyinin oyunlarından dışlandığında ya anneanesi Fatma Hanımın dizlerinin dibine oturur; onun anlattığı masalları dinler ya da evlerinin kapısının eşiğine oturup şarkı söyler. Böylece ağabeylerinin oyunlarına ihtiyacı olmadığını göstermek ister. Bugünleri Mehmet Nüzhet, ‘‘Her Allah'ın günü zıp zıp oynama heyecanı, diğer mahallelerle taş muharebeleri, boş aralarda karpit patlatmak’’ şeklinde anımsar.

1.2.2. İlk ve Ortaöğrenimi

Mehmet Nüzhet, ilkokulda sınıfında okuma yazmayı ilk sökenlerden birisidir. Ağabeylerinin kitapları bebekliğinden beri zaten onun büyük bir hayranlıkla sayfalarını çevirdiği oyuncaklarıdır. Artık o da bu kitapları okuyabilecektir. Mehmet Nüzhet spora da çok meraklıdır; özellikle futbolu çok sevmektedir. İlkokulu bitirdiği yıl babası Ahmet Hamdi Erman, Komiser Muavini olarak önce Konya'ya tayin olur, oradan Siirt'e, Siirt'ten de ‘‘gül ve halı diyarı’’ Isparta'ya Başkomiser olarak tayin edilir. Mehmet Nüzhet sık sık şehir, okul ve arkadaş değiştirmek mecburiyetinde kalır. Arkasında hep sevdiklerini bırakmanın üzüntüsünü yaşar; ama kitapları ve

ninesinin masalları onunla her yere gelir. Onu, hiç yalnız bırakmaz. 1938 yılında Isparta'da orta ikinci sınıfta iken müdürleri Hilmi Dilmen, bir 10 Kasım günü gözyaşları içinde büyük Atatürk'ün ölümünü öğrencilerine haber verir ve “Hep birlikte gözyaşı dökerler”. Isparta'da “günlüğü 5 kuruşa kitap kiraya veren 10 metrekairelik izbe kitapçıda Tarzan, Monte Kristo ve Pardayan'la tanışır”. Bu arada futbol oynadıktan sonra ağır bir zatürree geçiren Mehmet Nüzhet'i Doktor Yüzbaşı Salih Bey tekrar hayata döndürür. Bu hastalığın vücudunda bıraktığı hasar onu bütün ömrü boyunca sağlık açısından zayıf düşürür; onun hayatında önemli bir dönüm noktası olur. Uzun süre çok sevdiği ve başarılı olduğu spordan uzak durmak mecburiyetinde kalır. Ama bu uzaklık onu kitaplara, okumaya ve yazmaya daha çok yaklaştırır. Artık onun hayallerini okulu bitirdikten sonra tıbbiyeye gitmek ve Yüzbaşı Salih Bey gibi hastaları iyileştirmek ve hayat kurtarmak süslemektedir.

Ahmet Hamdi Bey, bu arada Afyon'a tayin olur ve Mehmet Nüzhet lise eğitimini çok başarılı bir öğrenci olarak Afyon'da tamamlar.

“Fizikçi Nasire Hanım, Astronomi Hocam Ömer Ekinci, Tabiat Bilgisi öğretmenim Mevrure Hanım, Matematik Hocam Sabahattin Okuntop ve çok sevgili edebiyat öğretmenim Ali Günüz ve onun eşi Fransızca Hocası Perihan Hanım'ı- ‘Hala böyle hocalar var mı bilmem diyerek’ sık sık anmıştır sonraları” (Filiz Erman İmmich İle kişisel Görüşme, 2011)

O güne kadar Çocuk Sesi gibi dergilerde manzumeler yazar; Lise yıllarında Ülkü ve Varlık gibi dergilerde şiirleri çıkmaya başlar. O yıllarda Ülkü'nün başında

Ahmet Kutsi Tecer ve Bedrettin Tuncel vardır. Varlık dergisini Yaşar Nabi Nayır yönetir.

O dönemde aynı zamanda “lise futbol takımında oynamaktadır. 110 metre manialı koşuda Faruk Ünal ile yarışmakta, okulda kağıdın bir tarafına trigonometri problemi çözerken; diğer tarafına da şiirler yazmaktadır” (Filiz Erman İle kişisel Görüşme, 2011). Şair Osman Atilla, Halkevinden Kenan Harun ve Ahmet Arif lise yıllarından arkadaşlarıdır.

1944 yılında Afyon Lisesi, fen şubesinden 130 üzerinden 128 notuyla mezun olur. Lise olgunluk sınavında ise, 40 üzerinden 38 alır.

1.2.3. Üniversite Hayatı Ve Memuriyeti

Nüzhet Erman, doktor olmak idealini gerçekleştirebileceğini düşünerek İstanbul Tıp Fakültesi’ne müracaat eder. Ancak çocukluğunda geçirdiği zatürreeden ötürü, Türkiye’nin her yerinde görev yapabileceğine dair raporu alamadığı için bu hayalinden vazgeçmek zorunda kalır. İstanbul Teknik Üniversitesi sınavlarına giderken ‘bir esinti’ ile Eskişehir’de trenden iner ve Ankara’ya dönerek kayıtların kapanmasından bir süre önce Mülkiye’ye başvurur. Sınav sonucu 1918 numara ile yani 18. olarak ‘bu tarihi mabede’ yatılı olarak adım atar.

Mülkiyedeki okul yıllarını şu cümlelerle dile getirir: “Okulda evden daha rahatız sadece Borçlar Hukuku dersine ceket ve kravatla giriyoruz. Kılık kıyafet

serbest. Baş Hademe Ali Rıza Efendi'nin gün aşını sabunlu sularla parlattığı büyük mermer hole açılan ufak bir kantinimiz, tekme atılınca çalışan bir radyomuz var, yemek saatlerinde beyaz eldiven giymiş garsonlar biz geleceğın yöneticilerine beyaz örtülü masalarda servis yapıyorlar'' (Filiz Erman İmmich İle kişisel Görüşme, 2011).

Mehmet Nüzhet, Mülkiye'de başarılı bir öğrencilik hayatı geçirerek, buradan 1947 yılında mezun olur. Okuldaki lakabı ''Kont''tur, zira giyimine kuşamına çok titizdir. En amurlu günlerde bile ayakkabıları pırıl pırıl temiz ve boyalıdır. Yeni Harman sigarası içer.

Mehmet ınarlı ise, o yıllar ve Nüzhet Erman'a dair aşağıdaki satırları nakleder: ''Nüzhet Erman'ın sınıf arkadaşlarımız arasındaki adı, ''şair''di. Sıcak ve duygulu i dünyasına rağmen, görünüşünde, hal ve tavrında ve özellikle glşnde hissedilen soğukluk yüzünden, ona ''Soğuk şair'' diyenler de oluyordu.

''Nüzhet Erman, Mülkiye'de okuduğ sıralarda (1943-1947) en çok yazan ve yayınlayan ge şairlerden biriydi. Ülkü, Varlık, çığır... hemen her dergide onun şiirlerini görürdük''. (ınarlı,1973,53-54)

Erman, hukuk fark imtihanlarını vererek Mülkiye yanında hukuk diploması almaya da hak kazanır. İlk görevi Emniyet Genel Müdürlüğü'nde 25 lira asli maaşla komiser muavinliğı olmuştur. Sonra Ankara ve Tekirdağ'ın İl Maiyet Memurluğ, Ankara-Kazan Bucak Müdürlüğü, Demirköy Kaymakam Vekilliğı yapmıştır. Demirköy'de iken 1 Temmuz 1949 yılında oğlu Mahmut Demir dünyaya gelir. Daha

sonra sırasıyla Güney, Akçadağ, Kızılcahamam ve Altındağ Kaymakamlıklarında bulunur.

Bu yıllarda, kaymakamlık gibi idari bir görev son derece yoğun bir çalışmayı gerektirmektedir. Köylerin birçoğunda yol, su, elektrik yoktur. Bazı köylere ancak at sırtında ulaşılabilmektedir. Ancak o, bütün bu görevleri büyük bir sevgi ve görev aşkıyla yapar ve bu alanda kazandığı bütün tecrübeleri şiirlerine aktarır.

1960 yılında Ankara-Altındağ Kaymakamı olarak Ankara Vali Muavinliğine de vekâlet etmekle görevlendirilir. Bu arada 1960 ihtilali gerçekleşir. Erman tenzili rütbe ile Ilgaz'a kaymakam olarak tayin edilir. Ailesini alarak Ilgaz'a gider ve 3 ay kadar orada kaymakamlık yaparsa da içinde bir şeyler kırılmıştır. Çok sevdiği mesleğinden 13 Ekim 1960 yılında istifa eder. 1960–1966 yılları arasında Danıştay Kanun Sözcülüğünde, Başyardımcılığında ve Anayasa Mahkemesi Raportörlüğü görevlerinde bulunur.

Bu yıllarda, Hisar Dergisinde şiirleri yayınlanmaya devam eder. 1966 yılında ezici bir çoğunlukla seçimi kazanan Demirel Başkanlığındaki Adalet Partisi Hükümeti döneminde Nevşehir'e vali olarak atanır. Özellikle babası Ahmet Hamdi Bey; oğlunun, atalarının geldiği bu şehre vali olmasından büyük mutluluk duyar. Nüzhet Erman, 12 Eylül 1980 darbesine kadar sırasıyla Antalya, Rize, Muğla ve Tekirdağ valiliğinde bulunur. Şair, devlet bürokrasisinde yer aldığı için devlet erkânıyla yakın temas halinde olmuştur. Bu sebeple Nüzhet Erman'a devlet erkânından ve idarecilerden bazı özel mektuplar ve resmi yazılar gönderilmiştir. Şair,

görev yaptığı dönemde hemen bütün devlet büyüklerinden taltif edici mektuplar almıştır. Bu durum, şair-vali Nüzhet Erman'ın sevilen bir idareci olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

1.2.4. Askerlik, Evlenme ve İlk Kitaplarının Yayını

Ankara'da olduğu yıllarda teyzesi İsmet Hanım'ın kocası Emin Bey'in yeğeni Şeminur Aziz'e gönlünü kaptırmış; duyguları karşılıksız kalmamıştır. Aile arasında yapılan bir toplantı ile iki genç nişanlanır. 28 Temmuz 1947 Pazartesi günü Ankara Evlendirme Salonu'nda yapılan nikah töreniyle dünya evine girerler. Şairin, bu evlilikten Demir adında bir oğlu ve Filiz adında bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir.

Erman, dokuz adet şiir kitabına sahiptir. İlk şiir kitabı "Yeşil" 1945 yılında; son kitabı "İpe Un Seren Adam" ise, 2000 yılında yayınlanmıştır.

Bunların dışında, A Benim Canım Efendim (1958), Anadolu 1970 (1970), Gazi Mustafa Kemal Atatürk (1973–1981), Hem Hürriyet Hem Ekmek (1974), Türk (1990), Halk Haktır (1990) ve Her Gün Yeni Doğarız (1996), adlı şiir kitapları vardır. Şair, henüz kitaplaşmamış; ama çeşitli edebiyat dergilerinde yayınlanmış yüzlerce şiir bırakmıştır.

1.2.5. Emeklilik ve Sonrası

Erman, 12 Eylül 1980 darbesinde çok sevdiği mesleğinden resen emekliye sevk edilene kadar sırası ile Antalya, Rize, Muğla ve Tekirdağ valiliklerinde bulunur.

1980 yılında 54 yaşında iken, çok sevdiği mesleğinden emekliye ayrılış biçimi Erman'da derin yaralar açmış, hayatındaki boşluğu ailesi, kitapları ve şiirleri ile kapatmaya çalışmıştır. 1980 yılından sonra bir süre İnkılap tarihi dersi vermiştir.

1996 yılında Her Gün Yeni Doğarız adlı kitabının 263. sayfasında yer alan ‘‘Sunu’’ adlı şiiri ile hayata ve okuyucularına belki de ilham eseri olarak veda etmiştir.

“SUNU

Paşa,bey,efe,er..

Hani övdüğümüz alp erenler?

‘‘Gelimli gidimli dünya,

Son ucu ölümlü dünya!

Keramet ehli değilim ki sıkışan akıl alsın!

Soy soylayacak, boy boylayacak

Erkan sazım da yok karaduttan.

Okunup söylenmek üzere uzak güzel günlerde,

Destanlar kalmış ya Dedem Korkut'tan,

(Çam sakızı çoban armağanı!)

Benden de bu kalsın!’’ (Erman,1996,263)

1.2.6. Ölümü

Nüzhet Erman 1996 yılının Haziran ayında aniden rahatsızlanmış ve yapılan tetkiklerde pankreas kanseri olduğu tanısına varılmıştır. Ailesi ile birlikte İngiltere – Londra'ya tedaviye gittiyse de sonuç değişmemiş, 11 Kasım 1996 tarihinde Ankara'daki evinde saat 14.10'da torunları Nüzhet Cem, Hamdi Tunç, Şeminur Müge ve Fatma Zehra Hande ile eşi ve çocuklarının sevgi dolu kolları arasında hayata veda etmiştir.

Nüzhet Erman adının yaşatılması amacıyla; her yıl düzenlenen bir törenle ailesi tarafından tesis edilen ‘‘Nüzhet Erman Şiir Ödülü’’ verilmektedir. Artık kurumsallaşan ve geleneksel hale gelen bu ödülün 12.si 2010 yılında Türk edebiyatına ve poetikasına yaptığı katkılardan ötürü; eleştirmen ve ozan Ahmet Oktay'a verilmiştir. ‘‘Nüzhet Erman Şiir Ödülü’’ Seçici Kurulu; Talat Halman, Hilmi Yavuz, Doğan Hızlan, Mustafa Şerif Onaran ve aileyi temsilen de kızı Filiz Erman İmmich'ten oluşmaktadır.

1.3. EDEBİ FİKİRLERİ

1.3.1. Şiir Nedir?

Nüzhet Erman, şiir kavramını şu şekilde tanımlar: ‘‘Şiir; Tanrı'nın insana el verdiği anda, kelimelerle yaratılan, sözlü veya yazılı, duygu ve âhenk karışımı, sanat değerleridir. Ben, 'ilham'a Tanrı'nın, insana el verdiği an diyorum. Şair; şiirini

(Allah'a mahsus- Allah vergisi) yaratma gücünden nasiplenerek yazar. Şiirin bittiğini, tamamlandığını anlamak, ayrı bir sezgiyi gerektirir. Bu sezgi sayesinde, sanki şiirin doğumu tamamlanır ve göbeği kesilir. Şiirde, kötü kelime yoktur. Kelimenin yerinde kullanılması meselesi vardır”.

“Şiir, Tanrı'nın insana el verdiği anda ama yine de aklın kanatlarında, kelimelerle yazılan sanat değerleridir. Allah vergisidir. Maya yoksa, sonradan eğitimle şiir yazılır ama... yine de şiir yazılmaz”. Şiir; öyle bir sonsuz kaynak, öyle bir tanrısal dürtüdür ki; önünü tıkamak mümkün değildir.

Erman, şiir hakkındaki görüşlerini şöyle sürdürür: “Bir an, bir duygu, bir kelime, iyi-kötü bir haber, bir yazı, bir görüntü...umulmadık zaman ve yerde, herhangi bir vesileyle, biraz eksik, biraz fazla başlar her şiirin doğum hikâyesi.

Bir şiir, zuhur ve doğma emaresi göstermesin bir kere, kimse mâni olamaz ona. Er geç, kolay veya zor, gün ışığına çıkacaktır, çıkarılacaktır”.

“Şiir, bayram ve yıldönümleri vasıtasıyla duyulan basit ve gelip geçici heyecanlardan tekrar tekrar kuvvet almakta ve şairin yalnız kendisini ilgilendiren sebeplere dayanmakta ne kadar çok ısrar ederse; şiir olmaktan da o kadar uzaklaşır. Şiirde aynı renklerin tekrarı, belirtilen imajın çizgilerini; aynı sesi veren kafiyelerin birbirini takip etmesi ise âhengi bozar. Şiirde mükemmellik, ilk mısradan son mısraya kadar devam etmelidir. Şiir'in en ufak bir ihmale bile tahammülü yoktur.

Şiirde kafiyeye kayıtsız şartsız itaat tehlikelidir”. (Nüzhet Erman’ın özel notlarından alınmıştır.)

İlhan Geçer, Nüzhet Erman’ın şiir anlayışını şu satırlarla ifade eder: “Şiirlerinde Anadolu’yu ve Anadolu insanını kendine has usul, biçim ve muhteva içinde anlatan Erman duygusallığa ve süse yer vermez mısralarında. Zaten şair için konu, duygu ve düşünce bir malzeme olup önemli olan bu malzemenin iyi ele alınıp iyi bir şekilde işlenmesi, kullanılmasıdır”. (Geçer,1974,18)

Erman’ın şiirlerinde “insan unsuru” vardır. Olayları tarafsız bir gözle yorumlayabilmesi, bir idareci olarak, gerektiğinde tarafları rahatlıkla eleştirebilmesi en büyük özelliklerinden biridir.

Nüzhet Erman hayatı boyunca yüreğinde başkalarını konuk etmenin büyüklüğü, erdemi içinde şiirle birlikte yaşamış böylece bir ölümlü olarak sonsuzluğa böyle demir atabileceğini düşünmüştür. 32 yaşında genç bir şairken yazdığı “Belki” adlı şiirinin bir dördlüğünde, bütün ozanlar gibi bu dünyadan ayrıldıktan sonra bile anılmak ve alkış almak arzusunu dile getirmiştir. Bu şiir aynı zamanda şairin mezarındaki başucu taşında da ona eşlik etmektedir.

“BELKİ

Belki bir ışık bir iz kalır diyorum

Bu şiiri olmayacağım yarına

Gelecek günlerin karanlıklarına

Bir deniz feneri gibi yolluyorum” (Erman,1958,78)

1.3.1.1. Şiirde Açıklık-Kapalılık

Nüzhet Erman, bu konu hakkında şunları söyler: “ Şiirde âhenk; ölçülür biçilir birtakım kurallarla sağlanır bir şey değildir. Gerçek âhenk, iç âhenktir. Hece veya aruz vezninin sağladığı ses değişikliği değil”.

“Birtakım kelimeleri; vezinli, kafiyeli söyleyerek şiir haline sokamayız. Vezin ve kafiye ile kolay şiir yazılır, demiyorum. Vezin ve kafiyeye uyma zaruretinin sonunda; şiirin gereksiz ve tatsız mısralarla dolması tehlikesi vardır. Oysa serbest nazımda şair; akıl, duygu ve âhenk karışımını sağlarken bütün ustalığını göstermek zorundadır”.

“Dünyamızda, yazarlar ve bu arada şair, âşık ve ozanlar tarafından; doğa, insan, kurt, kuş, börtü böcek, her konuda söylenecek ne varsa söylenmiş ve yazılmıştır. Yeni ve taze bir şeyler bulup, söylemek zorlaşmıştır. Her konu didik didik edilmiştir. Artık, konudan ziyade; o konuyu söyleyiş tarzı ve üslûbu önem kazanmıştır”. (Nüzhet Erman’ın özel notlarından alınmıştır.)

Erman, şiirlerinde müphem, ağır, ağdalı ve kapalı bir dil anlayışını tercih etmez. Şair; yalın, açık ve anlaşılır bir dil kullanarak şiirlerini oluşturur. Şiirleri, okuyucu tarafından anlaşılır. Şair için; şiirde kendine has bir anlatım, üslûb ve anlaşılır bir dil gerekir. Toplumsal aksaklıkları ve milli değerleri eserlerinde konu olarak işleyen şair; halk’ın ortak dilini, şiirlerinde kullanır. Erman göre şiir; anlaşılmaz, kapalı ve müphem bir kavram değildir.

“Nüzhet Erman, şiirinde politika yapmaz. Sonu çürük doktrinlere sapmaz. Halka eğilir, halkın diliyle, yine halkın dertlerini söyler. Halkın özlemi, arzuları, acıları, dertleri ve şikâyetleri Erman’ın şiirlerinde ifadesini bulur. Tatlı ve bize yabancı olmayan bir söyleyiş içinde, Türkçemizin zevkini bozmadan, kelimeleri yoğurmuş şiirinde. Türkçenin inceliklerini bilen şair, yaşayan Türkçemizi ustalıkla kullanmıştır. Özellikle şiirlerinde kelime değerine ve ifade güzelliğine gereken önemi vermiştir.” (Bıldırki,1969,23)

1.3.1.2. Şiirde Anlam

Eserleri yüzde yüz hürriyet ve sosyal güvenlik içindeki tok, sağlıklı ve okumuş insan özlemiyle doludur. Sadık Tural, Nüzhet Erman’ın ‘Her gün Yeni Doğarız’ adlı şiir kitabının ön sözünde şair için şöyle söylemiştir; “Türk tarihini kuru bir bilgi yığını olmaktan çıkarıp şiirin imbiğinden geçirmiştir” (Erman,1996)

“Edebiyat toplumun bir aynası olduğuna göre, bu aynadaki görüntüleri, milli tarih ve kültürümüzün muhassalası olan köklü ve değerli sonuçlara dönüştürmek bize düşen başlıca görev olmaktadır. (Uzunay,1972,5)

“Nüzhet Erman’ın biçimde kendine özgü bir mısra yapısı var. Özdeyişlerle güçlendirilen az söz çok anlam. Geçmişî örnek alarak geleceğe yönelik. (Şentürk,1975,39).

1.3.1.3. Şiir ve Dil

Nüzhet Erman daima kendisini yenilemeye, çağına ışık tutmaya çalışmış ve gerçekçi ve toplumcu şiirler yazmıştır. Şiirleri yalın, açık ve günlük konuşmaya yakın bir dildir. Gerek biçim gerekse içerik bakımından Erman'ın şiirleri kolaylıkla ayırt edilir.

Son Havadis gazetesinde 20 Mayıs 1972 tarihinde Semra Uzunay ile yaptığı röportajda şair-vali Nüzhet Erman, şiir ve dil konusundaki görüşlerini ortaya koyar:

“Şairin ve yazarın dili, eserler toplum ve halk için yazıldığına, çevrenin tutkuları, beğenisi hedef tutulduğuna göre, yapmacık ve uydurmadan uzak zaman içinde doğmuş, yerleşmiş bir dil olmalıdır. Eskiden bu dil,(İstanbul Türkçesi) tabiri ile ifade olunurdu. Halkı eğitmek, halka bir şeyler öğretmek halkın seviyesini geliştirmek amacıyla yazılan eserlerde de durum aynıdır. Toplumumuzda bugün, bilhassa okul kitapları bakımından farklı dile bulaşmış kuşaklar meydana çıkmıştır. Konuşma dilinde bu farklılaşmanın azlığı, diğerinin yakıştırma, çürük ve temelsiz bir gayretkeşlik olduğunu gayet güzel göstermektedir” (Uzunay,1972,5)

“Şiirinin yalın, açık ve günlük konuşmaya yakın dili, mısra kurmadaki ustalığı, şiirindeki hafif dağınıklığı önemsiz kılmaktadır.(Geçer,1974,18)

“Nüzhet, her konuyu şiire sokup, ’tezek’ e bile şiir yazarken, bazen bir toplulukta söylenmesi ayıp sayılan kelimeleri de kullanmaktan geri durmaz. Hisar’da böyle kelimelerin geçmesinin okuyucularımızca hoş karşılanmayacağını söylediğim zaman, kendisini şöyle savunur:

-O kelime bir deyim'in içinde geçiyor. Değiştirirsem deyim'i bozmuş olurum.

Geçen gün Şair'e takıldım:

-Bir gün Hisar'ın mufassal tarihçesi yazılırsa,"Bu güzelim dergiye, şu pis kelimeyi Nüzhet Erman sokmuştur" diyecekler" (Çınarlı,1973,57)

"FARSÇA

Bir farsça yazmadır, okumadır, gidiyor.

Bilen, bilmeyenle alay ediyor.

Ozan, Türkçe dururken, Farsça yazıyor şiirini.

Bir gün bir toplantıda, Hoca:

- İstedığın Farsça şiir değil mi?

Ölçüsü ve uyağı yerli yerinde

Bir şiir de ben yazdım, diyor.

Ve okuyor:

" Mor menekşe boynun eğmiş uyurest

Kâfir soğan kat kat urba giyerest"

Hem şaşırıyor, hem de bozuluyor millet.

Biri: - Hocam! Doğru dürüst oku şunu

Bal gibi Türkçe bu!

Ama, direniyor Hoca: - Kim demiş onu?

Farsça ve her şeyi de yerli yerinde!

- Hadi ordan be!

Değişiklik olsa olsa sesinde.

Bunun Farsça neresinde?

- *Neresinde olacak aslanım? (Est) 'lerinde!'* (Erman,2000,60)

Nüzhet Erman şiir dilinin açık, yalın, duru Türkçe ile yazılmasından yanadır. Şair Türkçenin dil hususiyetlerini kullanarak şiirlerini anlaşılır biçimde oluşturmuştur. Şair için Türkçe'nin dil imkanlarını kullanarak halkın anlayabileceği şiirler yazmak esas teşkil eder. Nüzhet Erman, şiirlerinde Türk dilini tuvale çizilen bir motif gibi en ince ayrıntısına kadar işlemiştir.

“YOK

Ben-hadımım-diyorum

Sen-çoluk çocuktan ne haber

Alinin elmalar çiçekte

Dondu gittibizimkiler

Veliye sevda yaraşır

Biz sevsek âlem güler

Senin anlayacağın – bize talih

Yok birader” (Erman,1970,44)

Nüzhet Erman'ın kimi şiirlerinde Orhan Veli tarzının izleri görülür “Yok” adlı şiiri, bu söyleyiş tarzına açık bir örnektir. Şair burada sehli mümteni sanatını kullanmıştır. Şiirinde halkın kullandığı günlük konuşma diline ustalıkla yer verir. Buna bir örnek:

“BACIYAN-I, GAZIYAN-I, AHIYAN-I, ABDALAN-I RUM

Obada ve dergahta, Türkçe sohbeti,

Türkçe yakarışı öneren,

Ozan, derviş, abdal, ışık..tahta kılınçlı alp-eren...” (Erman,1990b,24)

Nüzhet Erman, Türk diline yürekten bağlı bir şairdir. şaire göre Türkçe, yukarıdaki şiirde vurguladığı üzere günlük yaşamın her alanında kullanılmalıdır. Türk dili konusunda çok titiz ve duyarlıdır. şiir dili, Türkçe olmalıdır. Ozanlar Türkçe’yi kullanmalı ve şiirlerini Türkçe’nin nakışıyla işlemelidirler.

1.3.1.4. şiirlerde şekil ve Muhteva

Önce kaymakamlık sonra valilik görevlerinde geçirdiği bütün bu yılların Erman’a yüklediği sorumluluk bilinci, Anadolu insanını, onları anlayıp sevmeyi, onların acısına, derdine ortak olmanın şart olduğunu öğretilmiştir. “İyi veya kötü, zengin veya fakir, her zaman sevgi ve saygıya, hoşgörüye layık olan insanlarımızı şiirlerimde başköşeye oturtmam tabii karşılanmalıdır” dedirtmiştir, Erman’a bu tecrübeler. (Filiz Erman İmmich ile yapılan özel görüşmeden alınmıştır.)

şair, şiirlerini hece ölçüsüyle ve serbest tarzda yazmıştır. Nüzhet Erman şiirlerinde sosyal konuları işlediğinde, sosyal problemlere dikkat çekmek istediğinde serbest ölçüyü, manzum hikaye tarzını kullanmayı tercih etmiştir. Böylece, şair bir konu hakkındaki görüş, düşünce ve önerilerini okuyucuya daha rahat sunabilmiştir.

1.3.2. Sanat ve Sosyal Meseleler

Erman, sosyal meselelere duyarsız kalmamış bir şairdir. Şiirlerinde Anadolu insanının sorunlarını, yoksulluğu ve çaresizliği işler. İçinde yaşadığı toplumun değer yargılarına küçümseyerek bakmaz. Mülki amir olarak, Anadolu'nun farklı illerinde görev yapması; sosyal sorunları olduğu gibi görmesini sağlamıştır. Bu konuda, Prof. Dr. Sadık Tural, Nüzhet Erman'ın 'İpe Un Seren Adam' adlı şiir kitabının ön sözünde "Nüzhet Erman, kırk yılı aşkın bir zaman devlet yönetmişti. Devlet, yüksek bir düzenleme, sistemli bir bütünleşme anlayışının kurumlaşmasının göstergesidir. Devlet, hakkında huzur, maddi ve manevi güvenlik duygusu veren, kurumlaştırmalar bütünüdür. Bir ucundan devlete bağlı olan her memur, devletin devamı, milletin yaşaması için sosyo-kültürel değerleri ve normları koruma işlemini üstlendiğini bilir. Nüzhet Erman; memur, amir, kaymakam, vali unvanları ile değerlerimizi ve normlarımızı; devletimizi ve milletimizi resmen ve alenen koruduğu gibi, ortak atamız Hoca Nasreddin'i, nazma çekmek suretiyle korumacılığının bilinç seviyesini gösterdi."(Erman, 2000, 10)

Erman, şiirlerinde Anadoluyu bütün çıplaklığıyla, yalın bir biçimde anlatır. Bu konuda Ahmet Kabaklı, Nüzhet Erman'ın Her Gün Yeni Doğarız adlı şiir kitabının ön sözünde şöyle söylemiştir: "Nüzhet ERMAN'da, Anadolu gerçeklerine cesaret ve saygı ile bakışın, yurdun sefaleti yanında yüceliklerini de anlatışın dengesi vardır" (Erman,1996)

Aynı kitabın önsözünde Mehmet Kaplan ise, şöyle der: “Nüzhet ERMAN, aslında didaktizme kolayca kaçabilecek konuları, duygulu ve sanatkarane bir şekilde ele almasını bilmiştir” (Erman,1996).

Sadık Tural ise, yine aynı eserin ön sözünde şunu belirtmiştir: “Milletlerin hafızası tarihidir. Şuuru ise, o tarihin günümüze taşıdığı milli benlik ve kimlik göstergeleridir. Nüzhet ERMAN, tarihi; bir hadise yığını, bir kuru bilgi bütünü olmaktan çıkarıp, şiirin imkanlarından faydalanarak imbikleyenlerden...” (Erman,1996)

Nüzhet Erman, şiirlerinde sosyal konuları işlemiş ve toplumsal mesajlar vermiştir.

“HALK HAKTIR

---Halk, hakıtr!” demiş, Hünkâr Hacı Bektaş Velî,

Halk için, halkın yararına

Sürekli (Değişgenlikler) le (Bilim) ve (Çalışma) da;

Sürekli Değişmezlikler),

(Akıl ve (Ahlâk) yönünden!” (Erman,1990a,52)

Geleneksel kavramlardan modern kavramlara ulaşan bir sentez yapmıştır. Eski ve yeni kavramlarını birleştirmiştir. Nüzhet Erman şiirinin önemli bir özelliği; geçmiş (tarihi) olayları ve kavramları kullanarak; bu olay ve kavramları günümüze uyarlaması; duygularını bu kavramlar üzerinden ifade etmesidir.

1.3.3. Sanat ve Kùltür

Sanat ve kùltür alanında devlete görevler düştüğünü savunan Erman, bunun bir milli görev telakki edilmesini ister. Semra Uzunay'a verdiği röportajında sanat ve kùltür hakkındaki görüşlerini şöyle özetler: "Türk Sanat Eserlerinin geniş halk çevresine yayılması, hangi sanat kolunda olursa olsun, Devletin, tesirli ve teşvik edici tedbirler alarak, ödül dağıtımını ucuz kitap, dergi, gazete, radyo, film gibi sanat eserlerini halkın ayağına kadar götürerek bir gayret göstermesine bağlıdır. Vatandaşın yolunu, suyunu, meskenini, yiyeceğini, işini ve eğitimini düşünme görevlisi devletin önemli bir ödevi de budur" (Uzunay,1972,5). şair'in, bu yaklaşımının arka planında; bürokrat olmasının ve devletçi bir düşünce yapısının etkisi vardır.

1.4. ESERLERİ

1.4.1 şiirleri

şair Nüzhet Erman'ın 11 Ağustos 1941 yılında, Yedigün Dergisi'nde çıkan ilk şiiri "Köyde Akşam"dan, öldüğü 1996 yılına kadar, kitap ve dergilerde toplam 763 şiiri yayınlanmıştır. şairin kitap ve dergilerde yayınlanan şiirleri 10'ar yıllık periyotlar halinde EK 1 Grafik 1'de gösterilmiştir. şair, Son Havadis gazetesine vermiş olduğu 20 Mayıs 1972 tarihli röportajda ilk şiirini Gün dergisinde 1940 yılından sonra yazdığını belirtmiştir. Nüzhet Erman'ın kitaplarında yayınlanan şiirlerinin; kitapların basım tarihine göre listesi EK 2'de verilmiştir.

Şairin edebiyat dergilerinde yayınlanmış toplam 311 tane şiiri vardır. En fazla şiiri 111 şiir ile Hisar dergisinde; en az şiiri ise, 1 şiir ile Milli Kültür dergisinde çıkmıştır. Bunun yanı sıra Türk Dili dergisinde 75 şiiri; Varlık dergisinde 72 şiiri; Ülkü dergisinde 28 şiiri; Yedi Gün dergisinde 17 şiiri; Türk Edebiyatı dergisinde 7 şiiri yayınlanmıştır. Erman'ın dergilerde yayınlanan şiir sayıları (EK 3 Grafik 2)'te gösterilmiştir.

Edebiyat dergilerinde yayınlanan şiirlerinin yıllara göre dağılımını incelediğimizde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

Erman, en fazla şiirini 1972–1981 yılları arasında yazmıştır. Şairin bu zaman diliminde 106 tane şiiri edebiyat dergilerinde yayınlanmıştır. Şairin en verimli dönemi olarak bu yıllar arası on yıllık dönem karşımıza çıkmaktadır. Şairin 1952–1961 yılları arasında 26 tane şiiri dergilerde çıkmıştır. Bu on yıllık dönem şairin dergilerde en az şiirinin yayınlandığı yıllardır.

Bunun yanı sıra Nüzhet Erman'ın 1941–1951 yılları arasında 57 şiiri; 1982–1991 yılları arası 47 şiiri; 1962–1971 yılları arası 44 şiiri; 1992–1997 yılları arası 31 şiiri Hisar, Türk Dili, Varlık, Ülkü, Yedi Gün, Türk Edebiyatı, Milli Kültür dergilerinde yayınlanmıştır. Nüzhet Erman'ın farklı kaynaklarda belirtildiği gibi Servet-i Fünun, Millet ve Kaynak dergilerinde şiirleri yayınlanmamıştır. Şairin, dergilerde yayınlanan şiirlerinin kronolojik sıralaması EK 4'te gösterilmiştir.

Nüzhet Erman dokuz tane şiir kitabına sahiptir. Kitapları arasında en fazla şiir 91 adet şiirle Gazi Mustafa Kemal Atatürk adlı kitabında; en az şiiri ise 13 tane şiir ile Türk adlı eserinde bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Her Gün Yeni Doğarız adlı kitabında 65 şiir; Hem Hürriyet Hem Ekmek adlı kitabında 64 şiir; A Benim Canım Efendim adlı kitabında 57 şiir; İpe Un Seren Adam adlı kitabında 56 şiir; Anadolu 1970 adlı kitabında 49 şiir; Yeşil adlı kitabında 34 şiir; Halk Haktır adlı kitabında 23 şiir bulunmaktadır. Nüzhet Erman'ın dokuz şiir kitabında bulunan toplam şiir sayısı 452'dir.(EK 5 Grafik 3)

Şairin kitap ve dergilerde yayınlanmış olan 125 tane şiiri ortaktır. Bu şiirler Erman'ın şiir kitaplarında basılmış ve aynı şiirler çeşitli edebiyat dergilerinde yayınlanmıştır. Şairin ortak şiirlerini gösteren karşılaştırmalı tabloda sunulmuştur. (EK 6)

Mehmet Kaplan ve Necat Birinci tarafından hazırlanan ve 2008 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yeniden basılan "Atatürk Şiirleri" adlı kitapta, şair Nüzhet Erman'ın 9 adet şiiri yayınlanmıştır. Atatürk Şiirleri adlı kitapta yayınlanan Erman şiirlerinin listesi (EK 7)'de gösterilmiştir.

1.4.2. Deneme ve Makaleleri:

Nüzhet Erman'ın ilk düzyazısı 15 Mart 1948 yılında Ülkü dergisinde "Gazete ve Politika Edebiyatı" başlığıyla yayınlanmıştır. Şair, bu denemesinde; gazetelerin toplumsal işlevini ve toplumsal sorumluluklarını anlatır. Ocak 1973'ten,

Temmuz 1974'e kadar şairin on yedi tane denemesi Hisar dergisinde çıkmıştır. Bunlarla birlikte Nüzhet Erman'ın edebiyat dergilerinde yayınlanmış toplam on sekiz tane düzyazısı bulunmaktadır. Erman'ın, yayınlanmış düzyazılarının kronolojik sırası ve içerikleri (EK 8)'de sunulmuştur. Şair, Hisar dergisinde "Büyüteç" adlı bir köşeye sahiptir. Erman "Büyüteç" adlı köşesinde sanat, edebiyat, dil, siyaset, kültür konularında eleştirel ve kısa yazılar yazmıştır. Tenkit ettiği konularda görüşlerini samimi ve açık bir şekilde ifade etmiştir. Erman, Hisar dergisi, sayı 109, Ocak 1973 yılında yayınlanan ilk denemesinde; doyurucu şiir kavramı üzerine yazar. Şair, bu düzyazısında Cemal Süreya, Oktay Rıfat ve Melih Cevdet Anday'ı; çarpıcı şiirler yazarak günlerini gün etmekle eleştirir. Erman, yazısında doyurucu şiire örnek olarak; Ahmet Muhip Dranas'ın "Kar" adlı şiirini gösterir. Hisar dergisi, sayı 110, Şubat 1973 yılında yayınlanan yazısında; isim vermeden sanat ve edebiyat eleştirmeni olan bir kişinin; ideolojik ve taraflı tutumunu eleştirir. Sanat ve edebiyat eleştirmeninin, tarafsız ve objektif olması gerektiğini vurgular. Hisar dergisi, sayı 111, Mart 1973 tarihli yazısında; Nurullah Ataç'ın bir mektubu üzerinden, sanatçı ve değer kavramlarını sorgular. Hisar dergisi, sayı 112, Nisan 1973 tarihli yazısında; duygu ve şiir arasındaki bağıntıyı irdeler. Akıl ve kelimeyi şiir haline sokan duygunun ölmediğini; gerçek şiirin ölümsüzlüğünü vurgular. Hisar dergisi, sayı 113, Mayıs 1973 tarihli yazısında; Âşık Veysel ile ilgili anıları anlatır. Hisar dergisi, sayı 114, Haziran 1973 tarihli denemesinde; Sait Faik'i, Tarık Buğra'nın satırlarıyla anar. Hisar, sayı 115, Temmuz 1973 tarihli yazısında; Yansıma dergisi tarafından çıkarılan Günümüz Türk Şiiri adlı özel sayıyı eleştirir. Edebiyat ortamına baktığında; bir sürü sözde devrimci ve bacaksız daltonlar gördüğünü belirtir. Hisar dergisi, sayı 116, Ağustos 1973 tarihli yazısında; Halim Yağcıoğlu'nun denemesiyle ilgili olumlu

görüşlerini yazar. Hisar, sayı 117, Eylül 1973 tarihli yazısında; Hoca Ahmet Yesevi hakkında bilgi verir. Yesevilik ve Bektaşilik tarikatlarının Türk milleti üzerindeki etkilerini anlatır. Hisar dergisi, sayı 118, Ekim 1973 tarihli yazısında; eleştirmenlerin yazılarına yanıt verir. Hisar, sayı 120, Aralık 1973 tarihli yazısında; Asım Bezirci ve M. Fuat arasında yaşanan tartışmayı dile getirir. Sanatta genç yaşta üne kavuşmanın, sanatçı için zor bir durum olduğunu belirtir. Hisar dergisi, sayı 121, Ocak 1974 tarihli yazıda; Mevlanayı, Abdülhakî Gölpinarlı'nın cümleleriyle anlatır. Hisar dergisi, sayı 123, Mart 1974 tarihli yazısında; eleştirmen Abdullah Uçman'a yanıt verir. Hisar dergisi, sayı 124, Nisan 1974 tarihli yazısında; isim vermeden bir sanat dergisini eleştirir. Hisar dergisi, sayı 125, Mayıs 1974 tarihli yazısında; Mehmet Kemal'in bir yazısına yanıt verir. Hisar dergisi, sayı 126, Haziran 1974 tarihli yazısında; halk edebiyatı hakkında yazar ve şairlerin görüşlerini dile getirir. Nurullah Ataç'ın eleştirmen tanımını yazısında verir. Hisar dergisi, sayı 127, Temmuz 1974 tarihli yazısında; yeni toplumcu akım kavramı üzerine görüşlerini özetler. Türk halkı ve Anadolu için her bakımdan yararlı olanı; sanatçıların eserlerinde anlatması gerektiğini belirtir. Şair, Nazım Hikmet hakkındaki eleştirilerini anlatır. Erman, Hisar dergisinde belli bir konu sınırlamasına gitmeden; eleştirel bir yaklaşımla, kısa ve anlaşılır denemeler yazar. Hisar dergisindeki son yazısı budur. Nüzhet Erman'ı Hisar dergisinde düzyazı yazmaya teşvik eden kişi Mehmet Çınarlı'dır. Mehmet Çınarlı, bu konuda şunları aktarır:

“Nüzhet Erman için Hisar'da açtığımız ‘Büyüteç’ sayfası, derginin en fazla ilgi çeken sayfalarından biri oldu. Bu sayfalarda benim teşvikimle yazmaya başladığı kısa kısa, alaylı, iğneli yazılar, onun ince zekâsını, ileri hiciv kabiliyetini pırl pırl

ortaya koyar. Fikir ve sanat dünyamızın şişirilmiş balonlarına iğne batıran bu yazıları, başlangıçta imza yerine bir rumuzla yazmak istemişti. İlhan Geçer'in ve Tarık Buğra'nın Hisar'da takma adla yazdıkları yazılardan başıma gelenleri bildiğim için, Nüzhet'in yazılarının altına imzasını açıkça koymasını şart koştum. Şartımı kabul etti ve –hayret ve sevinçle gördüm ki – ismiyle cismiyle ortaya çıkmak, yani düşmanlarına boy hedefi göstermek, Şair'i hiç de korkak ve çekingen yapmadı. Nüzhet Erman bazı kılıkuyruk dostlarının bütün uyarmalarına rağmen, birtakım parazitleri Büyüteç'inin altına yatırıp, okuyucuya göstermekten çekinmiyor.

Şair, aşırı solculara alabildiğine yüklenmekle beraber, kendisine “sağcı” denilmesinden de hiç hoşlanmaz. Bir solcu yazarın, kendisi için bu sıfatı kullanması onu bayağı sinirlendirmiştir. Nüzhet Erman hakkında, başka yazarlar tarafından yazılmış düzyazılar (EK 9)'da gösterilmiştir. Ayrıca, şair hakkındaki düşünce ve görüşlerini sunması dolayısıyla; 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından Erman için yazılan mektup (EK 10)'da sunulmuştur.

Bir genç yazarın kendisini “geleneğe dönük” şairler arasında sayması da Nüzhet'e garip geldi. Bunu ele alan bir yazısında şöyle diyor: İnkâr ettiğim yok ama geleneğe yönelmeğe de hiç mi hiç niyetim yok. Benim derdim, düşüncem, sadece ve sadece, insanlarımızın, yurdumuzun acı ve tatlı gerçekleri ve onların (olumlu manada) geleceği. Gerisi hikâyedir” (Çınarlı,1973,58)

1.4.3. Kitaplarına Almadığı Şiirleri

“58 YAŞINDA

(Şeminur’a)

Kim demiş:

-Aşk türküsü, sevda şiiri

On sekiz yaşlarında yazılır! diye.

Sen ki: yıllardır hep gönül katında yeri,

(ve her geçen yıla artarak değeri),

Sen ki: ilkgündenberi

Ve ilk günkü gibi ölesiye

Sevdiğim bir gülsün, pembe-taze ve diri!

8 Şubat 1984 Ankara

EKSİK ETEK

Kırka çıkan otuz dokuza inmez!

Kötü demesinler bir kez adama!

Öldürücü yaralar kapanır da

Kalır bu leke, bu leke silinmez!

Orospuysan-şaşmaz bir kaide bu-

Belki yanlış, belki gayri insani!

Aşık hatırlar ya çocuklar hani-

Olup olacağın yine orospu!

Sen Havva kızı, sen eksik etek!

*Öyle yazıpçizmeye benzemez cama
Olur dikiş tutmaz olur da yama
Dört dönersin gayri ölünceye dek!*

YAHYA KEMALİN ARKASINDAN

*Bu şiir dolu, bu ebedi ummanda
İnsan bir gemi, dünya bir ada imiş!
Demir alarak yelken açmış bir anda,
O ‘sessiz gemi’ de artık yolda imiş!
Kime sunsun artık saf şiiri saki?
Dünya öyle boş, öyle yalan dünya ki!
Bir daha anladım, Koca Şair! Baki
Kalan bu dünyada bir hoş sada imiş!.*

ANKARAGÜCÜ MARŞI

*Sağlam ve doğru, yani, er oğlu er,
Sporda, ahlakta tekiz, öncüyüz
Bizim için hep şan, şeref, zafer
Yiğit Ankara'nın gerçek gücüyüz!
Ankara Hisarı sanki kalemiz.
Tut ki seymen alayı onbirimiz.
Sarı ve lacivert rengimizle biz
Ankaragüçlü, Ankaragücüyüz.*

DOĞRU YOL PARTİSİ MARŞI

Millet için varız, millettir var eden!

Tarlada, mağdende çalıŐan koldayız.

Devlet ve adalet, medeniyet için

Kısa ve aydınlık, en(doğru yol)dayız!

Doğru yol'dayız: vatana hizmet için!

Yol, su ve toprak, baraj ve petroldayız!

Hür, müreffeh, büyük Türkiye'ye giden

Kısa ve aydınlık, en(doğru yol)dayız!"

Altındağ Kaymakamı iken 13 Nisan 1954 tarihinde Ankara'da

"Çocuk yüzünü seyrederken daima

Pembe temiz şeyler geçer içimden

Ferahlık duyarım ve sanki birden

Kiraz çiçekleri değer alnıma

O mavi damarlı ufak ellerin

AçılıŐı baharda çiğdemlerin

Filiz kızım sana bakarken incecik, serin

Yağmurda serçeler gelir aklıma"

Şairin kitaplarına almadığı altı tane őiri tespit edilmiştir. Bu şiirler şairin kızı

Filiz Erman'ın özel kütüphanesinden alınmıştır.

Şair kitaplarına almadığı iki şiiri; karısı ve kızı için yazmıştır. Doğru Yol Partisi için ve Ankaragücü futbol takımı için marş şeklinde birer şiiri vardır. Yahya Kemal' e hayranlık besleyen Erman, Yahya Kemal'in ölümü üzerine Yahya Kemal'in Arkasından adlı bir şiir yazmıştır.

1.4.4. İthaf Ettiği Şiirler

Nüzhet Erman'ın farklı kişilere ithâfen yazdığı dört şiiri bulunmaktadır. Bu kişiler; Osman Attila, Ziya İlhan ve Kemal Aygün'dür.

“HAŞHAŞ

<<Osman Attila'ya>>

Bir ot gösterin ki bize---hem davarımıza süt

Hem alev ocağımızda ve tarhanamızda yağ olsun

Açamayacak olduktan kelli---beyaz---mor çiçekler

İster---katmerli gül bahçesi---dünya---ister salkım dolu

[bağ olsun

Ne haddine---kendiliğinden---o fıkara sakızın

Beyinlerde patlayan bir yanardağ olsun

İnsandır sütü bozuk olan---haşhaş değil

Uğuşumuz---azığımız---eğlenmizdi

Velinitimizdi o bizim ---ey can ---bir kuru baş değil

Biz öldük ---dostlar sağ olsun” (Erman,1974,99)

Şair, bu şiirini “Osman Attila”ya ithaf etmiştir.

“BİR YAĞMUR ELENDİ AKŞAM

Osman Attila’ya--

Renkli tülünden göklerin,

Bir yağmur elendi akşam.

Yaprağın avcuna serin

Bir yağmur elendi akşam.

Dalında güldü tomurcuk,

Ninnisiz uyudu çocuk,

Yağmuru örtündü ufuk,

Bir yağmur elendi akşam” (Erman,1945,11)

Şair, bu şiirini “Osman Attila”ya ithaf etmiştir.

“TABLO

--Ziya İlhan’a--

Çırpınarak yıkanan iki beyaz kumruyu,

Gönlünü döken pınar sanki bir nur çanağı;

Söğütler eğilmişler kumsalı open suya.

Derin, koyu gölgeler aydınlık suda dal dal,

Zümrüt kıyı tatlı bir unutkanlık içinde,

Uyukluyor sükûtin ninnisiyle bir sandal” (Erman,1945,13)

Şair, bu şiirini “Ziya İlhan”a ithaf etmiştir.

“SOLFASOL KÖYÜ'NE ELEKTRİK GELDİ

'Kemal Aygün'e'

Şarteli indirince yaniverdi.

Gaflet uykusundan Solfasol! Köyü

- Hacı Bayram-ı Veli'nin masal köyü - -

Bir gece yarısı uyanıverdi.

Bir mektup getirdi güneşten posta,

Şerbet niyetine okuyun' dosta,

Sırtı sıvazlanan yatalak hasta

Yırttı boz kefeni canlanıverdi.

Ey vatanimin aşksız köyleri

Ey ağzı dili yok ıssız köyleri,

Deri değiştirdi Solfasol deri,

Derken efendim aydınlanıverdi” (Erman,1958,74)

BÖLÜM II

2. TEMATİK VE YAPI BAKIMINDAN İNCELEME

2.1. NÜZHET ERMAN'IN ŞİİRİNİN TEMA VE KONU BAKIMINDAN İNCELENMESİ

2.1.1. İç Âlem Unsurları

2.1.1.1 Aşk

Erman, şiirlerinde aşk kavramını ustalıkla işler. Şair için aşk; insanı insan yapan özel bir duygudur. Âşık, aşkı uğruna her türlü zorluğu göze almalıdır. Gerçek aşk, içinde yaşanılan dünyayı güllük gülistanlık yapar. Erman, şiirlerinde maddi aşkı anlatır.

“SAMAN ALEVİ

Kısaca anlatacağım hikâyeyi

Kız-öylesine nazlı-hanım hanımcık

Kimi çirkin bulurdu onu azıcık-

Bitirmek üzereydi oğlan liseyi

Oğlan o yaşa vergi-o sıcak kanla

-çocukça geliyor insana zamanla-

Satır satır çizip verdiği romanla

Anlatmak isterdi kıza meseleyi

Kalan bir sevda sanki masal devrinden

Kaçmayı bile düşünmüştü evinden

Farksızmış halbuki saman alevinden

Zamanla öğreniyor insan sevmeyi” (Erman, 1970,22)

Şair, bu şiirinde öyküleme tekniğini kullanarak aşk duygusunu anlatmıştır. Aşkını saman alevi gibi çabucak yanıp tükenen bir kavrama benzetmiştir. Erman, şiirinde aşkı zaman içerisinde öğrenilen ve emek verip büyütülen değerli bir kavram olarak ele almaktadır.

“TİRYAKİ

Arada bir --- mayhoş tadını özler de insanoğlu

---Ah o eski günler ---der

Bulunsaydı yolu ---olanca tazeliğiyle

İnsan hangi günü acaba saklamak ister

Sizi bilmem ama ---başımın üstünde ---gönül katında

O'na ait günlerden kalmazdı yer

Ben ---onsuz hiçbir tiryaki

Rakı ---tütün –tuz o ---karabiber

Mahşere kadar ve sonra

Anca beraber---kanca beraber” (Erman,1974,47)

Şair, aşka verdiği değeri ve önemi somut olarak ortaya koymaktadır. Gençlik günlerinde, şevkle yaşanmış ve unutulmayan ilk aşk. Şairin aşk anlayışı sonsuza kadar sürecek ve mahşere kadar bu aşk tadını ve sıcaklığını koruyacaktır. Erman, aşksız ve sevgilisiz kendisini bir hiç olarak tanımlamaktadır.

“DERVİŞ

İşlemez kurşun ---vız gelir ateş

Fikriyle zikri bir olan dervişe

Kendiliğinden olup bitti her şey

Değmesi gibi baharda ---ilk çağla bademin diş

Nasılsa öyle ---hayat suyu verilen bir fidan

Sorulur mu karlı ayran---harman da terlemişe

Ben su kenarı ben ---o bir tutam menekşe

Beraber olsun da nasıl olursa olsun

İnanmak isterdim dünyaya ---tekrar tekrar gelişe” (Erman,1974,48)

Şair kendisini bir su kenarına; sevgilisini ise bir tutam menekşeye benzetmiştir. İnce ruhlu ve zarif bir kişiliği olan şairin, sevgiliyi zarif bir çiçek olan menekşeye benzetmesi doğaldır. Sevgiliyle her ne şartta olursa olsun birlikte olmak istemektedir. Erman şiirinde maddi aşkı; karşı cinse duyulan aşkı anlatmıştır.

“(BENİ BİR GÖZLERİ AHUYA ZEBUN ETTİ FELEK)

(Yavuz Sultan Selim)

Baktım ---yanında bostancıbaşı ---tebdil gelen bir şair

Dördüncü Murat’mış meğer

Beylerin ---sultanların şairliği ---bizde

Kadı Burhanettin’e kadar gider

Benim bildiğim ---padişah kısmı

Mecliste şair olmalı ---meydanda er

Toprak vatan olur ---kul insanlığı bilir
Padişah şairse eğer
Padişah ol milletin---şair ol kelimelerin
Hakkını ver
Nice boyunlar vurdurur da şair padişah
Bir gözleri ahuya boyun eğer
Ama---dört iklim ---yedi düvel hikâye artık
Yok ---padişahlara da ---şairlere de ---bu kötü dün-
[yada yok artık yer
Yine de ---Mehmet ---Selim—Süleyman gibi
(Zümrüt sorguç ---al kısrak ---gümüş eyer)
Ama buyurmak için değil--- sevmek ve doyurmak
[için insanları
Padişah ve şair ---şair padişah olmaya değer” (Erman,1974,49)

Şaire göre, aşkın karşısında hiçbir güç hiçbir kuvvet duramaz. Nice can alan padişah, ahu gözlü bir güzel karşısında diz çökmektedir. Şair aşkın karşı konulamaz gücünü anıştırma sanatını da kullanarak anlatmıştır.

“ÂŞIK GARİPLİK

Ya kime desinler "Sevdalı" diye?

İstedığın kadar gülerek konuş.

Zihnini bir çağlabadem gözlüye

Vermiş te sonunda kim iflah olmuş?

*Kesilmedir bu bir muma pervane,
Buna korktuğuna uğramak derler.
İnsanın durup dururken haline
Gariplik, bir Âşık Gariplik çöker.
Bu bir maceradır nazlı, niyazlı,
Yanık çöller aşar durur bir kervan.
Güzeller oldum olasıya nazlı,
Sen ben başka, devran yine o devran.
Dünya böyle gelmiş, böyle gidecek,
Onda beyaz eller, pembecik ağız,
Bende ölesiye, delice sevmek;
Aynı hikâyeyi yaşayacağız..” (Erman,1958,8)*

Divan edebiyatında sık kullanılan mum ve pervane mazmununu Erman şiirinde kullanmıştır. Güzeller hep nazlıdır. Âşık ve maşuk değişse bile, aşkın zamanı aynıdır. Aşkın, insanı mecnuna çeviren hali hiç değişmeyecektir. Şair, aşkı bir hikâyeye benzetmiştir.

“DÖRT BAŞI MAMURLUK

Bende bu ateş, sende bu mahmurluk

Varken ne diye ahüzar edelim.

Halimdeki bu dört başı mamurluk

Yüzün suyu hürmetine güzelim.

Beni senden ölüm ayırır ölüm!

Cümle âleme seni sevdiğimi

İlân için yazdım ben bu şiiri,

A benim toz pembe, tazecik gülüm!” (Erman,1958,21)

Şair, aşkını bütün dünyaya, cümle âleme ilân etmek için şiirini yazmıştır. Âşıkıyla maşukunu sadece ölümün ayıracağını anlatıyor. Şairin mutlu mesut hali, sevgilisinin yüzü suyu hürmetindedir.

“ÂŞIK OLMAK

Biri, damdan düşer gibi sordu:

- Kuzum!

Sen hiç âşık oldun mu?

Bozuntuya vermedi Hoca:

-Aşık olmak dediğiniz oysa eğer,

Bir kez oluyordum,

Onda da

Üstümüze geldiler!” (Erman,2000,68)

Erman, bu şiirde aşk anlayışına eleştirel bir bakış getirmiştir. Şair, aşkı bütün sadeliğiyle anlatmıştır. Anadolu insanın ağzından yalın bir biçimde aşkı ifade etmiştir.

“ÇINÇIN BELEDİYE OTOBÜSÜ

Şu bohçalı taze hamama gider

Emzikli hanım şan sinemasına

Bilemem-o genç kız neden bahseder

Burnuna sokulan nişanlısına” (Erman,1970,40)

Günlük yaşamın telaşı ve çabası içinde olan, sıradan insanları şiirine alarak aşkı anlatmıştır. Aşkı, doğal yapısı içerisinde, fotoğraf gibi çekmiştir.

“ÂŞIK GARİP-KEREM İLE ASLI-TAHİR İLE ZÜHRE...

“Raviyan-ı ahbar ve nakılan-ı asar ve

Muaddisan-ı ‘rüzigar’a göre ...

Aynı karasevda hepsinde ---aynı koyu muhabbet---

[bir hoş meyil

Bir yiğit yangını ve parlatan belli değil

Şart sanki --- acı ve gözyaşıyla bitmesi sevdaların Mesut bir sonla halli değil

Püskürtme ben ---mühür dudak ve ille zindan karası

[saç

(Sadece topuklara kadar ve sırma telli değil)

Bir keramet varmış---evvel zaman güzellerinde

Arzu'nun ---deli eden Kamber'i—sırf ince beli değil

Çehre ay ---dişler inci ---göğüs endam aynası

Ve eller ak güvercin kanadı ---sıradan hanım eli değil

Hepsinde bir örnek ---iri karaca gözler

Allah vergisi hep --- sonradan sürmeli değil

Kerem gibi --- Yusuf gibi --- Tahir gibi yanmak da

Her yiğidin harcı ve her yiğit deli değil

Ama aslında adı çıkmış --- bizim Aşık Garib'in
Yoksa ondan garibi --- her çağda --- yüz değil --- yüz-
[elli değil
Hiç ölmeyecekmiş gibi --- ölesiye sevmeli --- sevince
[insan
Su --- hava --- bir de toprak --- başkası bu dünyada
[temelli değil" (Erman,1974,39)

Şair, aşkı ve güzelliği anlatmak için, sevgiliyi Halk şiirinin betimlemelerini kullanarak anlatmıştır. Halk şairlerinin kullandığı mühür dudak, zindan karası saç, inci diş, ay çehre, iri karaca gözler, şair tarafından bu şiirde kullanılmıştır. Erman şiirinin en belirgin özelliklerinden birisi şairin halk söyleyişlerini, menkıbelerini şiirlerinde ustaca kullanmış olmasıdır. Şair, aşkı yüce bir duygu olarak görmekte ve ele almaktadır. Erman'a göre, aşkı yaşamak, aşk uğruna dertlere, sıkıntı ve zorluklara katlanmak için Kerem gibi, Yusuf gibi, Tahir gibi aşk erbabı olmak gerekmektedir. Erman, Türk Halk edebiyatının ana karakterlerini kullanarak geleneğin içerisinde modern insana aşkı anlatır. Şair için aşk kavramı, değerli ve uğruna mücadele edilmesi gereken bir kavramdır.

"BU DÜNYA GÜLİSTAN

Aşk gözler boyunca yeşeren ışık,

Gözü gönlü saran filiz, sarmaşık,

Olsa bile her güzele, göz, âşık,

Gönülce birisi, birisi makbul." (Erman,1958,67)

Şair, insanın fiziksel olarak her güzele âşık olabileceğini; ancak kalbin sadece birisini aradığını anlatıyor. Aşk bir ışığa benzetiyor. Aşk, şair için gözü gönül saran bir sarmaşıktır. Erman için makbul olan bir aşk, bu dünyayı güllük gülistanlık yapmaya yeterlidir.

2.1.1.2. Erotizm

Nüzhet Erman, şiirlerinde erotizmi sık kullanmamıştır. Üç şiirinde erotik kavram ve anlatım kullanılmıştır. Şair, güle oynaşa üzüm yiyen üzüm bakışlı yosmaları anlatmaktadır.

“BAĞDA ÖYLE UYKUSU

Güle oynaşa üzüm yer,

Üzüm bakışlı yosmalar..” (Erman,1945,43)

“ENDAM AYNASI

Her evde baş köşeye konur resminiz

Dikiz aynası olmak keyifli olur” (Erman,1970,24)

Şair, bir dikiz aynası olmak ve her şeyi dikizleyip, gözlemek istemektedir. Evlerin en güzel yerlerine konup bütün her yeri dikizlemenin keyfini yaşamaktadır.

“ÇİNÇİN BELEDİYE OTOBÜSÜ

Şoförümün gizli gizli baktığı

Aynamdaki kadın sahi güzelmiş” (Erman,1970,40)

Gizli gizli bakılan, güzel bir kadın ve şairin bunu fark etmesi. Nüzhet Erman şiirlerinde erotizm, erotik unsurlar şair tarafından estetik unsurları anlatmak ve betimlemek için kullanılmıştır.

2.1.1.3. Yaşama Sevinci

“DİYARBAKIR DAMI

Dört döndüğümüz bu yaz akşamında

Yağmurlu günler uzak bir gelecektir

Cascavlar bir apartman balkonu

Damdazlak bir diyarbakır damında

Karanfil şart değil –çayır bile çiçektir

Islak yapraklı bir iki saksı

Serinliği sızdıran bir testi varsa eğer yanında

Bir de rüzgar tutuyorsa –hafiften göğsün

Daha ne istiyorsun-be müslüman

Yaşıyorsun demektir” (Erman,1970,42)

‘Diyarbakır Damı’ adlı şiirin son iki dizesinde, Orhan Veli’nin şiirlerinde görülen söyleyiş özellikleri, yaşamdan haz alma ve yaşama bağlılık Erman’ın bu şiirinde karşımıza çıkmaktadır. Şair, içinde bulunduğu şartlara rağmen hayatı sevmekte ve mutluluğu küçük şeylerde bulmaktadır. Şair yaşama sıkı sıkıya bağlıdır. Her türlü olumsuzluğa rağmen, yaşama sıkı sıkıya bağlıdır. Nüzhet Erman şiirlerinde, genel olarak yaşama sevinci ve yaşama duyulan bağlılık karşımıza

çıkılmaktadır. Şairin hayatı seven, hayattan haz alan kişiliği ile şiirleri arasında paralellik vardır.

“GAGASINDA HABER, BEYAZ GÜVERCİN

Defne dallarında yeşeren huzur,

Aşkını sunacak hayatın, bize.

"Ve nur, gökyüzünden, pıtrak pıtrak nur

Yağacak bir sabah düşlerimize” (Erman,1958,18).

Şair, yaşama sevincini tabiat unsurlarını kullanarak sunmuştur. Hayatın anlamı huzur ve aşktır. Gökyüzünden bütün insanlığın düşlerine nur yağacak, bütün insanlar bu nurla yaşama bağlanacak ve mutlu olacaklar. Nüzhet Erman, yaşama sevincini, yaşama olan bağlılığı tüm insanlık için düşlemekte ve istemektedir. Şairin toplumcu ve evrensel yönü, şiirinde bütün insanlığı saracak şekilde karşımıza çıkmıştır.

2.1.1.4. Özgürlük

“GÜL NİYETİNE

Güneş demişler güneş olmuş --- her sabah açan çiçek

Ne malum sabahları bir gülün doğmadığı

<<Bir çiçek>> diye tanımlanır ama

Nerden belli güllerin hürriyet olmadığı

Boşuna mı söylenir --- toprağına --- (ozanların ve

(yiğitlerin)

Arada bir gül yağdığı

Kesin ve güzel olan --- insanoğlunun

Gül için öldükçe gülsüz kalmadığı” (Erman,1974,16).

Erman, burada aşkın sembolü olan gül çiçeğini hürriyet kavramına benzetmiştir. İnsanoğlunun, özgürlük ve aşk için mücadele ettiğini anlatır. Ozanların ve yiğitlerin mezarlarına gül yağdırmıştır. Özgürlük ve aşk için çaba harcayan insanlar ölmüş olsalar bile topraklarına güller yağmaktadır. İnsanlar, özgürlük için; aşk için öldükçe asla baskı ve esaret altında kalmazlar. Şair için özgürlük kavramı insanoğlunun zaruri olan fiziksel ihtiyaçları gibi gerekli ve elzemdir.

“GÖNÜLSÜZ KÖPEK

Ergeç bir Köroğlu çıkar ---- bir Pir Sultan Abdal

[doğar --- oy niyetine

Sus pus --- ağzı var dili yok kalabalıktan” (Erman,1974,19)

Şair, bu şiirinde demokrasi ve özgürlük mücadelesini anlatmaktadır. Erman için özgürlük insanlık için önemli bir değerdir. Şair içinde yaşadığı toplumun kalabalık yığınlar şeklinde algılanmasına karşıdır. Nüzhet Erman, şiirlerinde geleneksel değerleri, geleneksel motifleri ve kahramanları ustalıkla karşımıza çıkarmıştır. Türk tarihinde bilinen Köroğlu, Pir Sultan gibi tarihi kişilikler şiirinde ustaca kullanılmıştır. Şair, özgürlük kavramını bireyin kendisini gerçekleştirmesi, ifade etmesi ve yönetime katılması; söz ve fikir sahibi olması biçiminde anlamakta

ve şiirinde anlatmaktadır. Sus pus olmuş, ağzı kapalı kalabalıklar yerine; özgür düşünen, kendisini ifade eden bireyler...

Alıntılardan da anlaşıldığı üzere; şairin toplumu düşünen ve toplumun tümü için istediği kavramdır özgürlük.

“EGEMENLİK KAYITSIZ- ŞARTSIZ ULUSUNDUR

Yüzlerce kral ve imparator --- 37 padişah

Ve derken (egemenlik) kayıtsız --- şartsız kullarda” (Erman,1974,25)

Şair, Anadolu toprakları bağlamında burada yaşayan insanlık tarihinin bütün devletlerini göz önünde tutup; tarihsel süreç içerisinde gelinen son nokta olan Türkiye Cumhuriyeti devletinin; egemenliği halka verdiğini ve Türk ulusunu özgürleştirdiğini anlatıyor. Şair-vali Nüzhet Erman’ın en önemli özelliklerinden birisi, tarihe meraklı olması ve Türk tarihini çok iyi bilmesidir. Şair için kul olup biat etmek değil; özgürleşip yönetime katılmak ve gücün halkın elinde bulunması yegâne hedeftir.

“YUNANCA’DA (Z) HARFİ

<<Gölge etme--- başka ihsan istemem>>

Sıkıntısı güneş değildir herhalde Diyojen’in

<<Satmam --- taş çatlarsa --- hürriyeti kulluğa>>

Derken --- gerçekçiydi Mevlana Celalettin

Öldürülecekti okuyanlar --- Yunus’un nefeslerini

Fetvasına göre Ebussuut Efendi’nin

Selamlamadı Despotun şapkasını ama
Ok atarken elleri titreyebilirdi Giyom Tel'in
Yıldız Sarayında oturduğundan kelli Abdulhamid
Yasaktır (Yıldız) demek --- yıldızları yok bilin
Hür ve (ölümsüz) anlamına gelir Yunanca'da Z harfi
Tez alfabeden (Z) harfini silin
İnsan bir yanda --- oldum olasıya --- hürriyet bir yanda
Ey duvar oğlu duvarlar --- ara yerden çekilin” (Erman,1974,27)

Erman, şiirinde baskı ve despotizme ağır bir eleştiri getirmiştir. Tarih konusunda iyi bir bilgi birikimine sahip olan şair; dünya tarihi ve Türk tarihinin önemli olaylarını ve kişilerini; şiirinde harmanlayarak bir arada buluşturmuştur. Hürriyet Kasidesinde Namık Kemal'in haykırışlarına benzer cesur bir sesleniş, Nüzhet Erman'ın Yunancada (Z) Harfi adlı şiirinde karşımıza çıkmaktadır: İnsanlığın özgürleşmesine set çeken, özgürleşmenin önünü tıkayan insanları, Erman şiirinde duvara benzetmiştir. Çünkü iyi bir devlet adamı olan şair için; özgürlük evrensel bir değer ve kavramdır. Bu bağlamda insan özgürlüğünün önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır. Şair, şiirinde halk söyleyişine yer vermiştir: “kelli” kelimesini “’beri, bu yana” anlamında şiirinde kullanmıştır.

“ÇARIKLI ERKANIHARP

Ama eğer devletsen --- Devlet Baba'ysan eğer

Diri isterim senden --- her köylü bebesini --- tok ve

[dipdiri

Çok gördük --- kan ve terinden --- artığından geçinip

[onun

Ardından (Çarıklı Erkanıharp) diyenleri

İşte çamur --- ister tezek --- ister motör yağı

Korkulmaz el kirinden --- ama ya alın kiri

Siz --- O'nu okutmayan --- okuyacak diye ödü kopan siz

Ve sonra siz --- O'na çarıklı diyen ---yeter be --- çok

[oldunuz gayri]" (Erman,1974,60)

‘Çarıklı Erkanıharp’ şiirinde elitizm eleştirisi; yokluk ve yoksulluğun acısı, köylüyü hakiki bir efendi görme ve özgürlüğün artık kaybedilemeyecek bir kazanım olması temalarını işlemiştir. Şair için Türk köylüsü, bu milletin gerçek efendisidir. Devleti baba olarak gören ve baba olarak tanımlayan Türk köylüsünü, Erman şiirinde konuşturur. Köylü, devlet babaya isteğini söylemektedir:

Köy çocuklarını karnı tok ve dipdiri talep etmektedir. Devlet adamı kimliği olan şair-vali Erman’ın şiirinde köylüyü konuşturması önemlidir. Şair yaşadığı toplumu sevmekte ve Türk toplumuna gönülden değer vermektedir. Şair, elitistlerin köylüyü hakir görmesine kızmakta ve köylü için çalışıp, çaba sarfetmeyen ve sonra da köylülüğü eleştiren insanlara karşı çıkmakta, onları eleştirmektedir. Erman, özgürlük ve gerçek özgürleşme için eğitimin temel şart olduğunu vurgulamaktadır.

“YAZ GÜNLÜĞÜ

Geldi çattı --- kirli sarı --kuru yaz günleri

Su taşıyor Mardin köyelerine --- yine yüzlerce tanker

Kızgın bir balla gözleri --- sıvazlarken güneş

Gitse gitse tarlada --- tuzlu ve sarımsaklı --- ayran

[gider

(Oy kullanamaz --- okuma yazma bilmeyen)

Demek ki çoğunluğa hep --- kan --- gözyaşı ve ter

900 üncü yıldönümünde Malazgirt zaferinin

O kadar uzak ki zafer

(Klorlanması mecburidir şişe sularının)

Hiç sordun mu Cizre'de --- millet ne içer

Anadolu köylüsü --- ey binlerce defa --- düşmana değil

Aydın'a aldanmış --- iklime yenilmiş asker

Artık ne köye kenti getiren --- ümit yüklü çerçi

Ne ayna --- mendil ve koku --- ne elvan şeker

Yok artık --- bir köy odasında yan gelmenin keyfi

Yok eski yarenlikler

Amam kara toprak var --- Aşık Veysel'in yarı

Yüz yapsın --- bin yapsın --- sen ona (bir) ver

Ve dostunu sev --- düşmanla barış

Her kahır hürriyet için çekilmeğe değer" (Erman,1974,62)

Şair; yoksulluğu, değişen kültür değerlerini, elitist seçkinleri eleştirmiştir. Nüzhet Erman'ın şiirlerini diğer şairlerden ayıran en belirgin özelliklerden birisi; şairin köylüye, eğitime, özgürlüğe, bireyin gelişmesine verdiği değer ve önemdir. Şair, şiirlerinde Türk Milletine verdiği değeri açık yüreklilikle ortaya koymuştur. Erman şiirlerinin en önemli özelliklerinden birisi de bu noktadır. Anadolu insanının

yüzyıllar süren özgürleşme mücadelesinin; savaşlara, açlığa, kıtlığa, zorluklara boyun eğmediğini anlatmıştır.

2.1.1.5. Ölüm

“TRAFİK KAZASI

Hava güzel, benim en güzel günümdü.

İçin için yanan çırağ- halinde

Biz yanyanaydık şoför mahallinde.

Yanımdaki bir tanem, taze gülümdü.

Bugün gibi aklımda, ne gam, ne tasa,

Şarkı tutturmıştuk: "...ayrılık olmasa",

Ah ne bileyim ki karşıdan devâsâ

Bir Ce. Em. Se olarak gelen ölümdü!.” (Erman,1958,73)

Şair için ölüm, sevgiliden ayrılığı ve hüznü temsil etmektedir. Yaşama sevinciyle dolu olan Erman için ölüm bütün sevgilerden ve güzelliklerden ayrılmayı temsil etmektedir.

“BELKİ

Belki bir ışık, bir iz kalır diyorum.

Bu şiiri olmyacağım yarına,

Gelecek günlerin karanlıklarına

Bir deniz feneri gibi yolluyorum.

*Su iğinde balık, buz üstünde kayak,
Tok kimseye bu hengamede dur-dayak,
Ey, bin yıl sonraki! seni giderayak
Düşündükçe bir tuhaf oluyorum.
Bakıyorsun üçbin bilmem kaç yılında,
Zamane güneşinin aydınlığında,
Seni elbetteki melek kılığında
Kaybettiklerimi bir bir buluyorum!
Nuhun gemisinden inerek dünyaya,
Bugüne kadar geldik, yaşadık güya.
Belki top arabasında, belki de yaya
Geçip gidilecek günü kolluyorum!.” (Erman,1958,78)*

Ölüm sonrası kalıcı bir iz bırakabilmek şairin temel amacıdır. “Bugüne kadar geldik, yaşadık güya” dizesiyle şair; yaşamın insan için her şeyden değerli olduğunu vurgulamıştır. İnsan ne kadar uzun yaşarsa yaşasın hayat tatlıdır ve insanoğlu ölüm karşısında çaresizdir.

“GÜCÜME GİDEN

Ölüm Allahın emri

Karşı konmaz işidir

Ama gücüme giden

-gitti mi güme giden-

Yakın dostların-en sevgilinin

-elindeyken sıcaklığı ellerinin-

Ayakları geri geri

Kaçarcasına gidişidir” (Erman,1970,24).

Şair, “Ölüm Allah’ın emri” diyerek ölümü tevekkülle karşılamıştır. Nüzhet Erman için ölüm karşı konulamaz, Allah’ın takdiridir. Şair ölümden korkmaz; ancak dost bildiklerinin ona sırt çevirmesi ve ayaklarının geri geri gitmesi şairi korkutur. “Ölüm Allah’ın emri” diyerek halk söyleyişini şiirinde kullanmıştır. Şairde ölüm korkusu yoktur. Erman, ölümü yok oluş ve bir son olarak görmemektedir.

2.1.1.6. İnsan Sevgisi (Hümanizm)

Nüzhet Erman için, insan sevgisi önemli bir kavramdır. Aşağıdaki şiirlerinde görüldüğü üzere; şair bütün insanlığı, aynı ölçüde sevmektedir. Şair’in iç dünyasında; insana ve insani değerlere duyulan sevgi, eşit yer tutar. Şair, şiirlerinde insan sevgisiyle dolu bir tutum sergiler.

“DOLUDİZGİN

Kimin umurunda güzel değilsen

- uzak olup olmamakla müsavi -

Önce doludizgin – sonra belirsiz

Sen deli sen büyük sen mavi sen

Aklıma gelirsiniz

Cümlelere selam olsun benden

- güzel çirkin siyah beyaz şer hayır -

Ne olursanız olun – neyse isminiz

Sen kurt sen kuş sen rüzgâr sen çayır sen

Benim katımda birsiniz” (Erman,1970,46)

“*YİTİK İNSANLAR*

İnsan tükenmez diyor yazarın biri

Görmemiş besbelli tükenmişini

Her gün yenik – yitik insanlarlayım

Çaresizlik kenetlemiş dişini

Öyle insanlar ki ölmesine lüzum yok

Bitirmiştir felek zaten işini

İsli – kısık gece lambaları gözleri

Havadan – sudan alır ateşini

Çamur içinde bu solucan insanlar

Tartaklar durur bir hatıra leşini

Her gün yenik – yitik insanlarlayım

Ve ben – ne derlerse desinler

Bu insanlardan yanayım” (Erman,1970,54).

Erman, insanlığı bir bütün halinde düşünen evrensel bir şairdir. Sanatçı duyarlığına sahip olan şair; fikir ve duygu dünyasının kalbine, insan sevgisini oturtmuş, insana ve bütün insani değerlere sahip çıkmıştır.

2.1.2. Dış Âlem Unsurları

2.1.2.1. Nesne Sevgisi

Nüzhet Erman'ın şiirlerinde nesne sevgisi önemli bir yer tutar. Şair; Atatürk'ün İstiklal Madalyası, Çınçın Belediye Otobüsü, At Arabası adlı şiirlerinde; nesnelere kişileştirir ve canlı varlıklar haline getirir. Atatürk'ün istiklal madalyası, bir belediye otobüsü ve sıradan bir at arabası Erman'ın şiirlerinde dile gelir. Şair, nesnelere kullanır; duygu ve düşüncelerini nesnelere ağızından anlatır.

“ENDAM AYNASI

Durduğum vitrin kuyumculara karşı

(ışıl ışıl dükkanlar -iç içe girmiş)

iyi günler-kötü günler görmüş geçirmiş

tıpkı bana benziyor kapalı çarşı

bilmem ki beni nasıl satmaya kıydı

en son-yerim köhne alıların birinde

camii yıkılmış ama mihrabı yerinde

bir saraylının yatak odasıydı

her geçen günle dökülse de sırlarım

güzel kadınlarla geçen sabahları

bütün sevinçleri-ahları-vahları

bütün tazeliği ile hatırlarım

işin yoksa artık etrafını seyret

-görüp göreceğin rahmet budur işte-

içimde güzel kadın yüzüne hasret

*ayna olmak istemem tekrar gelişte
çeşit çeşittir bizim ayna milleti
kimi el kadar-hanım çantasında-
pembe mektuplar-esanslar arasında
kimi bir tarzide prova aleti
her evde baş köşeye konur resminiz
dikiz aynası olmak keyifli olur
durur bakılmayan günlerce kimimiz
ya berber aynasına ne buyrulur
ayna meraklısıdır çoğu erlerin
ayna var şık beylerin mendil cebinde
bana sorsalardı-muhallebicide
bir duvar aynası olmak isterdim
hangi aynanın iyi olmuş sonrası
bana kırılmıyacak bir ayna göster
önce talihli olmalı-yoksa ister
cep aynası ol-ister endam aynası” (Erman,1970,23)*

Şair, nesnelere kişileştirmiş ve nesnelere insani vasıflar yüklemiştir. Endam Aynası adlı şiirinde karşımıza çıkan endam aynası ile şair konuşmakta ve içinden geçenleri anlatmaktadır. Hatta şair bir muhallebicide duvar aynası olmak istemektedir. Yani, şair için nesnelere cansız birer varlık değil tam tersine yaşayan, canlı, ruhu olan varlıklardır. Bu düşünüş tarzı ve bakış açısı; şairin ince ruhunu ve engin düşünce gücünü bize göstermesi bakımından önemlidir.

“ATATÜRKÜN İSTİKLAL MADALYASI

*Batan bir güneşin altınlaşan yası
Aşk ile çarpan bir kalbin sıcaklığı
Ben Atatürk'ün iftiharla taktığı
Ben Atatürk'ün istiklal madalyası
Beni inandıramazsınız durduğuna
Atışını bildiğim o büyük kalbin
Pembe mermerlerinde anıt-kabirin
Şahidim yemin ederim vurduğuna
Atatürk benimle genç-benimle zinde
Parlamam yüzü suyu hürmetindedir
Ağır karanlık Asya gecelerinde
Parlayan Atatürk değil de nedir
Yeryüzündeki gelmiş geçmiş nişanlar
Birer oyuncak ben varken birer süs
Ey Mustafayı Atatürk yapan şanlar
Ey beni paha biçilemez kılan göğüs
Tarih sayfası o'na ait her resim
Resimde güneş var-o var-ben varım
On kasım günü benim de sonbaharım
Kim derdi ki başucuna düşecektim
Ben-yoğu var eden bir zafer sonrası
Milletçe kutlanışı altın sevincin
Ben Çanakkale için-Sakarya için
Ben Atatürk'ün istiklal madalyası” (Erman,1970,29)*

Şair, Atatürk'ün İstiklal Madalyasını konuşturmuş ve anlatmak istediği görüş ve düşüncelerini cansız bir madalyaya yükleyerek bir madalyanın dilinden okuyucularına anlatmıştır. Nesne kullanımı Erman şiirlerinin önemli unsurlarındandır. Şair, nesnelere vasıtasıyla duygu ve düşüncelerini daha sanatlı ve açık bir biçimde ifade etmiştir.

“ÇINÇIN BELEDİYE OTOBÜSÜ

Sıcak bir garajdır aklımdan geçen

(ne çamur var –ne de gürültüsü)

Ben hem yol-hem insan kahrını çeken

Ben çınçın belediye otobüsü

Yıldırım beyazıt- et balık-gima

İhsan Sungu okulunu takiben

(kırık dökük bir dolmuşa rakiben-

Camiyi geç ve dön çınçına

Şoförüm- biletçim ve ben-üç nüfus

Aynı saatlerde işte bu yolu

(tıklım tıklım- ağızıma kadar dolu)

Her Allahın günü teper dururuz

Biletçimin yakasına taktığı

Çiçekten anlarım ki bahar gelmiş

Şoförümün gizli gizli baktığı

Aynamdaki kadın sahi güzelmiş

Şu bohçalı taze hamama gider

Emzikli hanım şan sinemasına
Bilemem-o genç kız neden bahseder
Burnuna sokulan nişanlısına
Talebeler yol boyunca gülüşür
Bir adam ters giden banka işini
Memur karısının siparişini
Kirli camlarıma dalar düşündür
Rahat bir garajdır aklımdan geçen
Benim için iş değil ömür törpüsü
Ben her gün biraz daha yıpranıp göçen
Ben çınçın belediye otobüsü” (Erman,1970,40)

Şair, bir belediye otobüsünü “kişileştirme” sanatını kullanarak anlatmıştır. Belediye otobüsüne insani vasıflar ve özellikler yüklemiştir. Sıradan bir insan için hiçbir önemi olmayan ve bir anlam taşımayan bir belediye otobüsü Nüzhet Erman’ın kaleminde düşünen, konuşan, eleştiren bir canlıya dönüşmüştür.

“AT ARABASI
Beni iliklerime kadar işleyen
Kömür tozlarından kim olsa tanır
“Şuna bak insan binmeye utanır”
Dedikleri at arabasıyım ben
Ben ve atlarım – biri doru – biri kır
Bana da – atlara da hor bakar ama

Kimse fena diyemez arabacıma
Eh – kabahat biraz da bizde sayılır
Orta halli fayton bile olamadık
İçim gider süslü yaylılar giderken
Kömür taşımak – gübre taşımak derken
At arabasıydık – at arabası kaldık
Bir kez geçmek nasip oldu yanından
Keyif diye onu gördüm – onu bilirim
Hep arka sokaklardan gider gelirim
Bırakmazlar beni ulus meydanından
Be adam – aklına gelsin – kırk yılda bir
Senin de atlarını kırlara sürmek
Düğünlere gelin sandığı götürmek
(şans – talih insanlara mahsus değildir)
Düşünürüm “ne diye araba oldum”
Artık ne kömür – ne istasyon – ne çarşı
Yan geliversem şöyle güneşe karşı
Çözün atlarımı – artık yoruldum” (Erman,1970,45)

Nüzhet Erman, cansız bir varlık olan at arabasını “kişileştirme” sanatını kullanarak canlı bir varlık haline getirmiştir. Şairin seçtiği nesnelere; toplumun içinde olan ve insanlar tarafından günlük yaşamda kullanılan nesnelere dir. Erman, nesnelere ve insanlar arasında bir bağ kurmuştur. Nesnelere, insanlar için önemli varlıklardır ve nesnelere de bir ruhu vardır.

2.1.2.2. Masal Unsurları.

“EBEM KUŞAĞI

Gidelim aşarak billûr saraya,

Kaf dağı ardında bu renkli çitin” (Erman,1945,37)

Nüzhet Erman, şiirlerinde masal unsurlarına yer verir. Erman şiirlerinin belirgin ve ayırıcı özelliklerinden birisi de şairin masal unsurlarını ustaca kullanmasıdır. “Kaf Dağı” ve “billûr saray” masal unsurları olarak bu şiirinde karşımıza çıkar.

“MASAL

Devlerle evcilik oynayan çocuk,

Dallarda yeşeren serin yolculuk

Aynasından salkımlaşır cücenin” (Erman,1945,55)

Devler, cüceler masal unsuru olarak kullanılmıştır. Şiirin adı ve içeriği arasında paralellik vardır.

“BİNBİR GECE MASALLARI

Dudakları yerle gökte zenciler,

Bir sonsuz rüyada dönen çengiler,

‘Açıl susam açıl’, açılan kapı:

İnciler, inciler, nurdan inciler” (Erman,1945,66)

Şair, dudakları yerle gök arasında olan zencileri, çengileri şiirinde kullanmıştır. Masallarda sık kullanılan sihirli kapılar, bu şiirde Erman tarafından kullanılmıştır. Nüzhet Erman, şiirlerinde masal unsurlarını ustaca kullanmıştır. Masal unsurları, Erman'ın şiirlerinde şiirin doğal parçaları olarak, bir tablo hâlinde bulunmaktadır.

2.1.2.3. Anadolu'ya Bakış

“DOĞU

Nuh'tan – Halil İbrahim'den beridir

Kimin umurunda – var veya yoğum

Yete gelmiş güneşe yakın olmanın saadeti

Ama dağ – ama taş – ama kum

Kısır veya doğurgan – yenik veya yiğit

Hangi niyete alınırsa ben oyum

Asker vermişim – vergi vermişim devlete

Kıldan ince boyum

Kıl keçimle – ahlatımla – çavdarımla bunca yıl

Hem doyurdum – hem doydum

Öpülesi eli değmiş ama Atatürk'ün

Yolum tutuk – köyüm okulsuz – acı suyum

Ben kavimlerden kavimlere miras

Çözülmemiş soruyum

Aydınlık olmak – sıhhatli olmak – korkusuz olmak

Masal olmaktan çıksın diyorum

Gem takılmada bir canavara Kbanda

Değişir belki delice huyum

Ben ilk – ben uç – ben kök

Öz be öz Anadoluyum” (Erman,1970,65).

Erman, “Doğu” adlı şiirinde Anadolu’ya bakış açısını dile getirmiştir. Anadolu’nun yoksulluğu ve Anadolu’ya karşı olan ilgisizlik eleştirilmiştir. Doğu meselesi, Erman tarafından işlenmiştir. Bu şiirde şairin; duyarlı ve toplumcu yönü karşımıza çıkmaktadır.

2.1.2.4. Tasavvufi – Dini Unsurlar

Erman, fütüvvetname yazacak derecede, tasavvufi-dini konulara hâkim bir şairdir. İslâm tarihinden, peygamberler tarihine; Kur’an ayetlerinden, tasavvuf uluları ve onların felsefelerine kadar, kültürel bilgi birikimine sahiptir. Şair, şiirlerinde tasavvufi-dini unsurları ve olayları kullanır. Halk Haktır adlı kitabını, Ahilik kavramını insanlara anlatmak için yazar. Aşağıda, verdiğimiz şiir örnekleri; Nüzhet Erman’ın tasavvufi-dini konulardaki bilgisinin somut kanıtıdır.

“PARDON SENSİN

Umut ---sabır ve aşk-kerem ve rahmet

Muhammet Mustafa ’yla Hazreti Ali ’den” (Erman,1974,89).

“KOCA TÜRKMEN

Alçacık gönlünü çaresiz halka

Diriliğe, düzene, arı sevgiye

İnsancıl kaygılara, yücelten acıya

Anadolu yüreğinin tükenmezliğiyle

Adayan Yunus” (Erman,1990a,12).

“HALK HAKTIR VEYA

YOL TÖRESİ

1

DENİZLİ ÇARŞISI

Kuranı Kerim okunur, ardından da

Sema ve raks başlar çokluk.” (Erman,1990a,15).

“İNSAN BİR ŞEHİR GİBİDİR

Korkusuz vefa, makbul güler yüz, övgüsüz cömertlik...

İstemenin verdiği utancı yok etmek yani!

Arif'in biri buyurup söylemiş ya hani:

---Ne ve nasıl olursa şartlar ve ortam,

Halkı, herhalde mazur ve tam

Ve herhalde, kendini

Kusurlu ve eksik görmek,

Görebilmektir marifet.

---Düşmanın da olsa iyilik et.

Kendisi muhtaçken başkasına

Bir şeyler vermektir marifet!” (Erman,1990a,16).

Erman, tasavvufi unsurları şiirinde kullanmıştır. Bu özellik şairin iyi derecede tasavvuf bilgisine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

“NEFSİNİ DİRİLTİNCEYE KADAR ÖLDÜR

Yoksa, (Yakin)e eremez!” (Erman,1990a,18).

“KENDİ KENDİNİ BİRLEMEK

HÜSEYİN İBNÜL MANSURÜL

HALLAÇ EL BEYZAVİ

Ne çizgi noktasız olabilir,

Ne de nokta ayrı düşünülebilir çizgiden.

“---Bir bedene girmiş iki ruhuz biz,

Seven de ben, sevilen de ben !”

Gizli değildir Hak! Öyle sanmaları,

Perde arkasında kalıp O’nu göremediklerinden!

Sormuşlar taşlanırken:”- Tasavvuf nedir ya Hallaç?”

(Hallaç: Yani, yüce sırları lif lif, didik didik eden.)

İdam sehbasına, satır ve çivilere şöyle bakmış

Ve gülmeye başlamış(ağladığıda söylenir gülerken):

“---Şu anda gördüğün şeydir mertebesi”

Demiş ve ellerini ayaklarını, kesmişlerdir mertebeden.

“---Ya en yüksek mertebesi?”

“---Onu da görürsün yarına kadar beklerken!”

Dili kesilmiş, boynu vurulmuş ve ertesi gün,

Yakılıp rüzgara savrulmuş külleri,

Dicle'ye bakan bir caminin minâresiden.

Son sözü:"

--Kendi kendini bildirmektir (vahid)e yeten" (Erman,1990a,19).

Erman, şiirinde tasavvuf felsefesinden kabul edeceğimiz Vahdet-i Vücut anlayışını işlemiştir. Tanrının varlığında yok olmak şiirin ana konusudur. Evrende bulunan her şey tanrının yansımasıdır. Manevi aşk yolunda yürüyen insan, tanrının varlığında erir ve sonsuzluk şerbetini içer. Hak gizli, saklanmış değildir. Bakmasını bilen göz, her yerde yaratıcısını görür. Hallac-ı Mansur, ilâhi aşkta yok olma anlayışına en somut örnektir. Erman, yukarıdaki şiirinde ustalıkla bu kavramı anlatır.

"YARAN SOHBETİ

Akşam ezanından sonra

Ve çok defa bir cuma günü," (Erman,1990a,21)

Sevgililer, Cuma günleri akşam ezanından sonra toplanıp; bir araya gelir.

Erman, Yaran Sohbeti adlı şiirinde cem motifini kullanır.

"(HU)

Kelime-i Tevhit, İsmi Celal, Hay, Hak

Kayyum, Malik, Kahhar, Settâr ve Vedat

Gibi doksan dokuz kutsal isimden üçüncüsünü" (Erman,1990a,26).

"(HU)

*Öncelikle, Peygamberlerin ulusu ve sonuncusu,
(Sallallahu aleyhi ve alihi ve selem)
Efendimiz Hazreti Muhammet Mustafa
Ve(sahib fütüvvet)ondört peygamber aşkına!
Ehl-i Beyt'le (Çıhar yar-ı ba safa)
İlk ulul halifeler aşkına !
Ve illa, dört Muhammet, dört Ali,
İki Hasan-Hüseyin, Musa ve Cafer
Ve üçler, yediler kırklar üçyüzler
Yani gizli Erenler aşkına” (Erman,1990a,26).*

“YİĞİTBAŞI-USTA-YOL KARDEŞLERİ VE ADAY

*İçine bükülür, dört köşesi de üstteki katın,
Hava, su, toprak ve ateşe,
(Dört Pir'e), (Dört Tekbir'e) ve
Diğer kutsal dörtlerin tümüne işaret!” (Erman,1990a,28).*

Erman, şiirinde klasik kültür unsuru olan Anasır-ı Erbaa'yı kullanmıştır. Ataları Kırşehirli olan şair; Anadolu topraklarında yetişen tasavvuf ulularını ve İslâm tarihinde rol oynayan önemli isimleri şiirlerinde işler. Bektaşî uluları ve onların dünyaya bakış açıları Nüzhet Erman'ı etkilemiştir. Şair, tasavvuf ulularının yaşamı ve dünyayı algılayış biçimlerini şiirlerinde ustaca anlatır. Erman, tasavvuf ehlinin hayat hikâyelerine ve düşünüş sistemlerine vâkıftır.

“TERCEMAN

Hiçliğimi, hamliğımı bile bile,

Hakkı ödenemez usta himmetiyle

Ama, bir süpürge teslimiyetiyle

Yüz sürmeye geldim eşiğinize ben.” (Erman,1990a,31).

“ANLAMAKLIK-İNANMAKLIK-TUTMAKLIK

Önce ,

Yüce Tanrı’ ya (iman),

Sonra ,(güven), Peygamber’ine;

Sonra da,(söyleşi), ulu er kişilerle

Kardeşçe, arkadaşça.

İlk rençber Adem, İlk çoban İshak, ilk balıkçı Yunus,

Ve Nuh ilk tacir.

İlk berber ustacı Cebrail’den

Sütçü hazreti İbrahim’e ve Peygamber efendimiz

Tüccar Muhammet Mustafa’dan Debbağ Ahi Evran Pir

Ahmet oğlu Mahmut’a, Ahi Nasırüddin’e kadar

Deveci Salih, Terzi İdris, Hekim Lokman

Çulhacı İlyas, Fırıncı Zülküf, Bağcı Üzeyir,

Saatçi Yusuf, Zırhçı Davut, Çoban Musa

Gezgin İsa ve diğer ulu baş ustalar...”(Erman,1990a,37).

Şair, yukarıdaki mısralarda Peygamberler tarihini anlatmaktadır. Erman, İslam kültürüne ve İslam tarihine vâkıftır. Peygamberler tarihini konu olarak seçip, şiirini oluşturmuştur.

“ANLAMAKLIK-İNANMAKLIK-TUTMAKLIK

Nalbant Ebül Kasım, Semerci Ahi Yusuf, Keçeci Ebu’s Said

Çömlekçi Abdulkaffar’el Fahrettin, Yemenici Ekber Yeman,

Mücellit Hazreti Hamza, aynacı Cercis Nebi

Şerbetci İmam Numan

Kılınç ve hızarıcı Ebül Fettah ibni Abdullah, Hallaç Şid

Bezzaz Abdullah bin Amir,

Kebapçı Hasan Basri ve helvacı Amr bin Kaid...”(Erman,1990a,38).

Nüzhet Erman, yukarıdaki şiirinde ise Ahilik- tasavvuf ulularını anlatır. Bu şiirden de anlaşıldığı üzere şair; ahilik tarihine, ahilik bilgisine ve kültürüne sahiptir. Aşağıdaki şiirinde de yine ahilikten söz eder. Erman’ın ataları Kırşehirli olduğu için şair bu yöreye ve değerlerine özel bir ilgi duymuştur. Ahi Evran ve oluşturduğu ahi felsefesi şairi derinden etkiler. Halk Haktır adlı kitabında şair, ahilik felsefesini anlatır. Erman bir fütüvvetname yazacak derecede Ahi Evran’dan ve düşünüş sisteminden etkilenmiştir. Şair, doğup büyüdüğü toprakların maddi ve manevi değerlerine sahiptir.

“TEKBİR-BİR TEK

Adım başı aşılması zor engellerle dolu,

Birdir, yiğitlik, Ahilik ve Şeyhlik yolu

Bir tektir!

Yiğitlik heves eylemektir,

Başlamaktır Ahilik,

Şeyhlik tamam kılmaktır.

Yiğitlik sakalı terlemektir,

Sakalı aklamaktır Ahilik,

Şeyhlik tam pir olmaktır.

Yiğitlik, müminlerin yoluna girmektir,

Evliya yoluna varmaktır Ahilik,

Şeyhlik peygamber yolunu bulmaktır.

(Ve dahi)yiğitlik, şeriattır,

Tarikattır Ahilik,

Şeyhlik hakikattır.

Yiğitlik dünyaya gelmektir

Her gün yeni doğmaktır Ahilik ,

Şeyhlik imanla ölmektir !..” (Erman,1990a, 51).

“ESKİ ZAMAN ODASI

Üzerinde iki diz, bir baş izi,

Kâbeyi gösteren resim seccade.

Yüzbirlik tesbihle ak namaz bezi,” (Erman,1945,59).

“ÜÇ HELÂL LOKMA

Askerim bu helal lokmalarla yaşar haram yemem

Hesap sorarlar adama

Öteki dünyada yarın.” (Erman,1996,13).

“ŞİRPENÇE

Bir padişah düşün

Yiğit ve şair

Kalemi de kılıç gibi güzel tutan

Hatim üzerine hatim indirterek gelmiş

Kutsal emanetleri

İstanbul'a Mısırdan

Hazreti kaab ile Veysel Karaniye hediye etmiş

Çıkarıp sırtından

Sonra sakalı şerif yeşil sancak gasil suyu şişesi

Nalınları teyemmüm taşı ayak izi ve

Dişinden bir parça uhut cengi'nde kırılan.

Yayı kılıcı, mührü ve dine

Davet mektubu mısır hükümdarlarına gönderdiği

Fatma anamızın seccadesi hazreti Yusuf'un gömleği

Ve asaları Musa'yla Şuayp peygamberlerin

Nuh'un tenceresi ve sonra kelam-ı kadimler

Tövbe kapısının kanadı anahtar ve kilitleri su olukları

Kuran-ı kerim okunur olmuş

Hırka-i saadet dairesinde geceli gündüzlü
24 hafız tarafından
Şiirler pençe-i kahrında olurken lerzan
Kim derdi ki kırk günde yıkacak onu
Şirpençe o kötü kara çıban
Sormuş son demlerinde bu ne haldir ey hasan can
Zamandır duanın sultanım
Zaman Allah 'la beraber olacak zaman!
Birlikte okumaya başlamışlar Yasin suresini ve
Selam ayetine geldiğinde
Bir sonsuz sefer yavuz sultan selim han
Yürümüş gitmiş cihandan” (Erman,1996,39--41).

Erman, şiirinde yoğun olarak dini motifleri kullanmıştır. Yukarıda değinildiği gibi; tarih şuuru ve milli romantizm duyguları içerisinde şiirini oluşturmuştur. Nüzhet Erman dini, tarihi ve kültürel öğeleri şiirlerinde kullanan, kendine has bir şiir yorumuna sahip, özgün bir şairdir.

2.1.2.5. Geleneksel Kültüre Methiye

Nüzhet Erman, geleneksel kültüre hayranlık duyar. Şair, içinde yaşadığı toplumun; kültürel kodlarını ve değerlerini bilir. Şiirlerinde, geleneksel kültüre ait kavramları işler. Aşağıda verilen; Sevda Kuyumcuları ve Yarı Koroğlu-Yarı Karacaoğlan adlı şiirleri; şair'in geleneksel kültüre duyduğu sevginin, açık örnekleridir.

“EGEMENLİK KAYITSIZ- ŞARTSIZ ULUSUNDUR”

Ama sevgiler ölesiye imiş --- doyasıya imiş dostluklar

Hacı Bektaş Veli'yi kucaklayan yıllarda

Ve ustalar ustası Ahi Evran --- Ulu Debbağ

Yirmi dört ayar kardeşliği ile akıllarda

Bir Yunus Emre gelmiş --- eğlenmiş --- göçmüş

Taptaze rivayeti tam dokuz şarda

Bir Dede İsmail Efendi --- Beethoven'le çağdaş

Yenmiş ve güzelleştirilmiş ölümü --- fasıllarda” (Erman,1974,25).

“SEVDA KUYUMCULARI

Rize'nin yeşilini --- Halikarnas mavisini

Acı sarıyı --- Yörük kilimlerindeki --- sımsıcak alı

Sevda çeken --- yazının buğdaylarını

Boz bulanık Kızılıрмаğı --- uzak ormanları çağırmalı

Size verdiği bu işler --- ey koca Yunus --- Şeyda Nedim

[şen şatır Karacaoğlan

Ey gönül ustaları --- sevda kuyumcuları” (Erman,1974,31).

“YARI KÖROĞLU --- YARI KARACAOĞLAN

Yörüklük var her serde ---kıl çadırı

Dağladır --- hürriyettir bizim olan

Sırasında zeybek --- sırasında Bektaşi

Sırasında Nasrettin --- göle maya çalan

Biz şair milletiz

Yarı Koroğlu--- yarı Karacaoğlu” (Erman,1974,52).

Erman, içinde yaşadığı toplumun değerlerine sahip; tarihi ve kültürel değerlerin kıymetini bilen bir şairdir. Erman, Anadolu kültürünü nakış gibi işleyen kültür ulularını şiirinde konu olarak işleyen, yerli bir ozandır.

2.1.2.6. Doğa Sevgisi

“GÖZLERİMDE TUTUŞAN İKLİM

Eriyerek bir itir yağmurunun sisinde,

Sonsuzlaşmış bahçeler huzurun ninnisinde.

Ilık bir öpücüğün izleri var sulara,

Sarmış sanki yorgun bir kanat sesi engini.

Gök papatya denizi, mavi bahar sulara,

Gözlerimle cenubun öpüyorum rengini.

Dinlenir yapraklarda ufkumda billûrlaşır,

Aydınlık kumsallardan gelen dalga sesleri.

Ve tasasız uykular, bâkir rüyalar taşır,

Bahçelerin sulara eriyen nefesleri” (Erman,1945,21)

Nüzhet Erman hem şair; hem de insan olarak bir doğa âşığıdır. Şair için doğa sevgisi çok önemlidir. “Gözlerimle cenubun öpüyorum rengini” diyerek şair, doğayı bir sevgili gibi görmekte ve anlatmaktadır.

“HASAN HÜSEYİN DÜŞMANI

Bir dağlarda kaldı çimen ezilmedik

Arsa şimdi gölgesi cevizliğin-dutların

Ne güneşe saygı ne rüzgar korkusu

Bakmaya doyamadığın bulutların

Canına okumada kömür dumanı

Elimizdeyken kıymetini bilmedik

Yosun da bağladıktan sonra

Hayrat çeşmelerden içtiğimiz su

Vermez günahını bunlar adama

Bunlar Hasan Hüseyin düşmanı” (Erman,1970,39)

Erman doğayı sevmekte, değer vermektedir. Şair ve insan duyarlılığıyla doğanın korunması gerektiğini yukarıdaki şiirinde anlatmaktadır. Nüzhet Erman valilik görevinde bulunduğu için; şairin doğa konusunda titiz ve duyarlı davranması kaçınılmazdır. Şair için doğa, bir sevgili gibi özen ve itina ile korunmalıdır.

2.1.2.6.1. Kıra Yönelme

“TÜRKMEN GÜZELİ

Gönlümde bir emel yeşerdi yine,

Yaylânın güneşi Türkmen güzeli.

Bir ışık uzanmış sanki ekine,

Ak nergisin eşi Türkmen güzeli.

*Biraz önce sağmış sarı ineği,
Kekik kokan sütle dolmuş çanağı,
Fecir kadar taze, pembe yanağı,
Güzellerin başı Türkmen güzeli” (Erman,1945,26).*

şair, Türkmen güzeline duyduğu aşk ile doğa sevgisini bu şiirde birleştirmiştir. Tabiatın zellikleri ve Türkmen güzelinin şairde uyandırdığı duygular şairin kıra yönelmesine neden olmuştur. Erman, kıra yönelirken hem aşkı bulmuş; hem de doğanın kuağında huzuru tatmıştır.

“*OT*

*Kimi vakit --- kimi adam öldürür
Adam var ikisini de beceremez
Yaşar da ot gibi bana mısın demez
İçin için kinle --- hasetle çürür
Sana bana benzer saksıda ıtır
Buruk arzularla kurumağa mahkm
Dağ başında rüzgâr --- denizlerde kum
Ot dediğin bozkırlara yaraşır
Kuzey sabahlarının donuk hüznü
kerken sırtına binlerce damın
Allah’ın kırında bir ot olmanın
lmsz hiçliğini düşündünüz m?
Kimi başakta --- kimi kavruk ve naçar*

---Ot olacağına insan kılığında---
Ferman dinlemeyen dağ yalnızlığında
Bilgelğin beyaz çiçeği açar
Zorunlu olur bakarsın ölüvermek
(Bizimle ölüm yok --- ölümlerle biz yokuz)
Başımıza gelmeden korktuğumuz
Ot misali tohum --- meyve --- döl vermek
Belki de daha iyi --- şehirden uzak
Yüzüstü bırakıp sevdiklerini
Ayrık otu --- çayır--- deve dikenini
Bozkırlarda bir başına ot olmak” (Erman,1974,33)

Şairin kıra yönelme arzusu, ‘Ot’ adlı şiirinde bütün açıklığıyla karşımıza çıkmaktadır. Şair, sevdiklerini yüzüstü bırakıp, şehirden uzak bozkırlarda tek başına bir ot olmak istemektedir. Şehir hayatının sıkıcı, bunaltıcı, yorucu, monoton yaşantısından kaçmak isteyen şair; kendisine sığınılacak liman olarak bozkırı görmektedir.

“HA

Ha Van Gölünde kamış

Ha Konya Ovasında kaval

Ha Toroslarda tek çam

Ha Gavur Dağında kartal

Ha Okyanuslarda balık

Ha İstanbul'da Mehmet

Hepsinde aynı âşık-aynı dert

Bilinmez çağlardan kalmış

Kutuplara özgü bir akşam

Kocaman bir yalnızlık” (Erman,1974, 98)

Şair, “Ha” adlı şiirinde büyük şehrin sıkıntılarından kaçmak istemiştir. Burada kır hayatına ve köy hayatına yöneliş vardır. Tabiata duyulan özlem bu şiirde açıkça görülmektedir. Kır hayatı ve tabiat Erman için kendisine sığınılacak bir barınak gibidir.

“HAŞHAŞ

<<Osman Attila 'ya>>

Bir ot gösterin ki bize---hem davarımıza süt

Hem alev ocağımızda ve tarhanamızda yağ olsun

Açamayacak olduktan kelli---beyaz---mor çiçekler

İster---katmerli gül bahçesi---dünya---ister salkım dolu

[bağ olsun

Ne haddine---kendiliğinden---o fıkara sakızın

Beyinlerde patlayan bir yanardağ olsun

İnsandır sütü bozuk olan---haşhaş değil

Uğraşımız---azığımız---eğlencemizdi

Velinimetimizdi o bizim ---ey can ---bir kuru baş değil

Biz öldük ---dostlar sağ olsun” (Erman,1974,99)

Haşhaş şiiri; tabiata, onun sadeliğine, güzelliğine ve doyuruculuğuna methiyedir. Tabiatı bozan ve nimetleri kötüye kullanan insandır. “İnsandır sütü bozuk olan haşhaş değil” diyerek tabiatı kirleten, tabiatın verdiklerini kötüye kullanan insanlara eleştiri getirmiştir, bu şiirinde.

“BİR ZAMANLAR

Bir zamanlar rüzgardım ben

Dağ başlarında keyfince esen

Götürüp şehirlere kilitlediler

Gayri unuttum esmeyi

Bir zamanlar yağmurdum ben

Bardaktan boşalırcasına dökülen

Yavaş gel-şehirdesin dediler

Gayri unuttum yağmayı

Bir zamanlar çiçektim ben

Kırlarda-su kenarlarında görülen

İşte pencere-işte saksı dediler

Gayri unuttum açmayı

Bir zamanlar çocuktum ben

Rüzgarı, yağmuru-çiçekleri seven

Ağır ol-gayri büyüdün dediler

Unutturdular bana gülmeyi” (Erman,1970,13)

Erman, Bir Zamanlar adlı şiirini; kendisini doğa unsurlarına benzeterek kurgulamıştır. Şair, dağ başlarında keyfince eserken şehre götürülüp kirletildiğini söyler. Şair, doğada saf ve kirletilmemiş olmanın güzelliğini anlatır. Rüzgar, şehirde esmeyi; çiçek, saksıda açmayı unutmuştur. Erman için tabiat; güzelliğin, temizliğin ve saflığın sembolüdür.

“FARZ ETMEK GÜZEL ŞEY

*Göreceğin gelmişte memleketini
Acı sarı-cam göbeği-pul pul gümüş
Gök pınardaki ilk sularına dönmüş
Kıvrak bir alabalık farz et kendini
Erken dememiş-açılmışsın kırlara
Duyamak için günün ilk serinliğini
O zihne üşüşen ilk hatıralara
Benziyen çayır kuşu farz et kendini
Kulağın her an göz gürültüsünde
Çok ararsın bulutkenki halini
Alaca şehirler-tarlalar üstünde
Kırkikindi yağmuru farz et kendini
Akli fikri denizin mayhoşluğunda
Tanımaz olmuş kırk yıllık bendini
Asıla kalmış uçurum boşluğunda
Karlar erirken nehir farz et kendini
Akşama dek kıyasıya cenk edilmiş*

Dalgalar almış küreğini-yelkenini
Bir gemisin-rüzgarlara terkedilmiş
Akdeniz sularında farz et kendini
Tut ki göreceğin gelmiş efendini
-şehirlere sultanı demişler boş yere-
Kul muhabbetini arz etmek üzere
İlk yazın İstanbul'da farz et kendini” (Erman,1970,26)

Erman, yukarıdaki mısralarda tabiatın ev sahipleri olan alabalık, çayırkuşu, kırkikindi yağmuru gibi varlıkları kullanmıştır. İnsana seslenen şair, tabiata yönelmiştir. Tabiata kaçış, insanı rahatlatan ve huzur veren bir unsur olarak kullanılmıştır.

“SON
İnsanlar çiçeklere bakmayı unuttu mu
Bütün bahçeler kurumuştur
İnsanlar denize bakmayı unuttu mu
Ümit karada boğulmuştur
İnsanlar göklere bakmayı unuttu mu
Bil ki yeryüzünde yaşanmaz olmuştur
Çiçeklere-denizlere-göklere
Bakmayı insanlar unuttu mu
Çekiver gayrı bu dünyanın kuyruğunu” (Erman,1970,32)

Bütün insanlığı doğaya ve tabiattaki küçük ayrıntılara bakmaya çağıran şair; insanın doğanın en temel unsurlarından birisi olduğunu vurgulamıştır. İnsanlar çiçeklere, denize, gökyüzüne bakmalıdır. Hem doğaya sahip çıkmalı; hem de yaşama sevincini tabiatın güzellikleri içinde aramalıdır.

“HASAN HÜSEYİN DÜŞMANI

Bir dağlarda kaldı çimen ezilmedik

Arsa şimdi gölgesi cevizliğin-dutların

Ne güneşe saygı ne rüzgar korkusu

Bakmaya doyamadığın bulutların

Canına okumada kömür dumanı

Elimizdeyken kıymetini bilmedik

Yosun da bağladıktan sonra

Hayrat çeşmelerden içtiğimiz su

Vermez günahını bunlar adama

Bunlar hasan hüseyin düşmanı” (Erman,1970,39)

Bir halk söyleyişi olan “Hasan Hüseyin düşmanı”nı şiirinin başlığı olarak kullanan şair; kent kültürünün ve kömürün doğayı nasıl kirlettiğini bize anlatmaktadır. “Ezilmedik çimen bir dağlarda kaldı” diyen şair; çarpık kentleşmeye karşı çıkmakta ve doğanın bize sunduğu nimetlere sahip çıkmamız gerektiğini anlatmaktadır. Yukarıdaki şiir, doğa sevgisi başlığı altında da kullanılmıştır.

“TARLA KUŞU

Hadi bizim işimiz bu ---ama ya sen --- sabahın kö-

[ründe ---karlı asfaltta

İşin ne be tarla kuşu

Seni de mi tavladı --- şehrin uzaktan

O sinsi ---bukalemunca duruşu

Avuçlarımda sanki ---hap kadar yüreğinin

Tüyden hafif ama ---umutlu vuruşu

Gözünde büyütme öyle ---gelip geçenler---canlıların

Kurt kuş ---börtü böcek değil de ---nasılsa insan

[olmuşu

Sen ki ---ezbere bilensin ---güneşi ---suyu ---toprağı

Yani --- kuş milletinin bir çeşit (doğa) okumuşu

Ama belli ki ---haberi yok ---yalan dolan ve kalleşlik

[gibi

Kafes ve demir parmaklıklar da --- sözde hürriyeti aşık

[insanların buluşu

Leş kargaları ---çanak yalayıcılar---hırsızı ---uğur-

[suzu

İti köpeği ---ne oldum delisi ---içmeden sarhoşu

Cangıldan beter---şehir yeri ---senin anlayacağın

İspatı da ---ekmeğin aslanın ağızına oluşu

İnsan gibi acımasız düşman vermesin ---kimselere

[Tanrım

Uzak dur bizden ---tarla kuşu

Dönmeye bak ---donsa da yine sıcak ve beş dakikalık

[yer zaten

Toprak Ana---kuş uçuşu” (Erman,1974,43)

Erman, şiirinde tarla kuşunu merkez alarak; şehir ve insandan uzaklaşmış ve tabiata kaçmıştır.

2.1.2.6.2. Deniz Sevgisi

Nüzhet Erman, deniz sevgisini şiirlerinde konu olarak kullanır. Deniz, şair için insana huzur veren bir beldedir. Erman’a göre; deniz bir anne gibi, insana güven verir. Aşağıda verilen Yosun adlı şiir; şairin denize duyduğu sevgiyi anlatır.

“EGE KIYILARINDA

Sularda ne bir sis, ne bir karışık

Ve ne de eriyen bir uğultu var.

Damlıyor çamlardan tatlı bir ışık,

Yelkenler dolusu mavi şarkılar.

Ege'nin çiçeği ve gülüşüdür,

Sedef avuçlardan dökülen köpük.

Sahil çocuğun ılık düşüdür,

Nur içinde yüzen altmış altı bük” (Erman,1945,30)

Şair, denizi bir tablo gibi sözcüklerle çizmiştir. Denizi tasvir etmiş ve gözümüzün önünde canlandırmıştır. Deniz, şair için insana huzur veren bir beldedir.

“YOSUN

Birkaç izmaritle midye-kabuğu,

Rıhtımda dalgın bir insan hali var.

Uykulu gözlere sürünen buğu

Islak bir busedir ve deniz, kokar.

Renkli bir sağanak yağın serin nur,

Mehtap sıtmal bir yüz kadar şan.

Ağlardan süzülen şarkılı huzur

Emzirir sükûtu ve uykuları.

Gece, bir yosmanın mahmur gözleri,

Derin gökler şebnem kadar bulutsuz.

-Eriyor sular da kürek izleri

Ve fecri özleyen dudaklar susuz” (Erman,1958,43)

Şair, ağlarda şarkılı bir huzur görmektedir. Huzur, bir anne gibi sükutu emzirmektedir. Erman, denizde iç huzuru, güveni ve sakinliği bulmaktadır. Deniz sevgisini melankolik ruh hâli içerisinde şiirinde işlemiştir.

“HALİKARNAS ADLI BİR İNCİ VARMIŞ

Sularda ne bir sis, ne bir kırılgan

Ve ne de eriyen bir uğultu var.

*Damlıyor çamlardan serin bir ışık,
Yelkenler dolusu mavi şarkılar.
Egenin çiçeği ve gülüşüdür,
Sedef avuçlardan dökülen köpük,
Sahil çocuğunun ılık düşüdür,
Nur içinde yüzen altmışaltı bük.
Bakışın yunduğu gölgesiz bir su
Adacıklar birer ıslak yeşil dal.
Meltemin nefesi, ardıc kokusu
Ve derin bir hazla titreyen kumsal.
Gömülmüş sanki bir renk rüyasına,
Masal olmuş eski mermer saraylar.
Sarı ay benziyor buğu tasına,
Ve bir çocuk kadar tasasız çaylar.
Martı kanatları gibi ağarmış,
Emerek her geçe mehtabı taşlar.
Halikarnas adlı bir inci varmış,
Uzak iklimlerden getirmiş kuşlar” (Erman,1958,44)*

şair, Halikarnas Adlı Bir İnci Varmış adlı şiiriyle; masalsı bir hava içerisinde denize duyduğu sevgiyi anlatmıştır. Bodrum adlı belde bir çok şaire (Hilmi Yavuz) ve yazara (Cevat şakir, Selim İleri) ilham olduğu gibi Erman için de ilham kaynağı olmuştur. şair, denize duyduğu sevgiyi Bodrum üzerinden anlatmıştır.

2.1.2.7. Zaman Problemi

2.1.2.7.1 Zamandan Şikâyet

“HAYAL PERDESİ

Karagözlü, Hacivatlı dünyadan

Kırık dökük bir kaç hayaldir kalan,

Yalan gibi geliyor insana yalan,

Dünya hayal perdesinden ibaret!”. (Erman,1958,17)

Şair, dünyanın bir hayal perdesinden ibaret olduğunu vurguluyor. Anlatımındaki duygu derinliğini kuvvetlendirmek amacıyla gölge oyununun akla ilk gelen iki ismi olan Karagöz ve Hacivat’ı kullanıyor. Yaşanılan hayatta insanın elinde kalan sadece kırılıp dökülmüş bir hayaldir. Erman, zamanın acımasızlığından ve zaman karşısında insanın içine düştüğü çaresizlikten şikayetçidir.

2.1.2.7.2. Yaşlılık Duygusu

“AH GENÇLİK

Bir gün, sıçradığı hâlde birkaç kez,

Hazret, eşeğine binemez!

Ve: - Ah gençlik, vah gençlik! Diye uzun uzun yakınır.

Sonra etrafına bakınır:

Olmadığını görünce kimsenin,

Mırıldanır kendi kendine:

- Bre kodoş! Gençliğini de

Biliriz biz senin!” (Erman,2000,92)

Şair, bu şiirde ihtiyarlıktan kaçış ve gençliğe duyulan özlemi anlatmaktadır. Aynı zamanda ironi yaparak kendisiyle alay etmektedir.

Erman, yaşlılık duygusunu sıkıntı ve korku içerisinde değil; gülerek karşılamaktadır. Şair, bürokrat kimliğinin dışına çıkarak, argo olan ‘kodoş’ sözcüğünü şiirinde kullanmıştır ve muzip bir tavır içerisinde.

2.1.2.7.3. Zamandan Kaçış

“HATIRA DEFTERİ

Tekrar görmek fırsatı kırk yılda bir

Ele geçer-ama hatırlamak

Ne parayla hamdolsun –ne de yasak

Hatırlamak züğürt tesellisidir

1

Güney kasabasını hatırlıyorum

Renk sarrafi kızlardır akılda kalan

Üç günde bir gelirken korna çalan

Posta arabasını hatırlıyorum” (Erman,1970,19).

Erman, şiirinde kişisel hatıralarına ve maziye sığınır. Bu şiir aynı zamanda şairin görev yaptığı yerlerdeki izlenimlerini anlatması bakımından önemlidir. “Hatırlamak züğürt tesellisidir.” diye seslenen şair; insanın içinde bulunduğu zamanı en iyi şekilde yaşamasını istemektedir. Şair, devlet görevinde bulunduğu için; onun görev yaptığı ve gezdiği yerleri hatırlaması doğaldır.

“İNSAN YAĞI

Münih ’teki bir şirket --- geçmiş gün Gestapo ’dan

İnsan yağı istemişti --- sabun için acele

Dağıt dağıtabilirsen artık--- kini--- korkuyu

Zeytin dalları ve güvercin kanatlarıyla

Bir yanda --- yücelten aşk --- güzel bağışlama

Bir yanda bağınazlık --- o yıkılası fildişi kule

Her şey boş --- kaygılar --- kahırlar --- kan davaları

Tez elden dönüştürülmedikçe güle

Yine de --- ümit etmesini bilmeli --- derim

Maya çalmasına benzese de Hoca ’nın göle

Zira --- açacak çiçeği vardır ve görünce (pes) dersin

Kötü --- küçücük bir otun bile

Çivisi oynadı bir kere dünyanın

İşte bu --- bütün mesele” (Erman,1974,53)

Şair, yaşadığı devrin getirdiği bütün kötülöklere şahit olmuş ve bu olaylara karşı duyarsız kalmamıştır. Gestapo’dan insan yağı isteyen bir şirketle başlayan

zaman eleştirisi; şairin dünyanın çivisinin yerinden oynadığını; zamanın kötülükler, acılar ve mutsuzluklarla dolu olduğunu anlatmasıyla son bulmuştur. Erman, toplumsal konulara duyarsız kalmamıştır. Zamandan kaçarken gördüğü aksaklıkları şiirinde işlemeyi tercih etmiştir. İnsanoğlunun zamandan şikayet ederken hiçbir şekilde umudunu yitirmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

“KUL

Söğüt kasabasından geçtim dün

Peynir tulumları --- yoğurt bakraçları --- deri ve yün

Söğüt'te Pazar vardı

Baktım --- sakallı --- heybeleri mor nakışlı --- ağır

[ve sakın

Sanki ilk Osmanlılardı

Yine al kaftan --- sim sırma

--- Fatih tekrar Rumelihisar'ında ama---

İstanbul şenlikleri

Beyoğlu'na inmesi için dağ rüzgarı Köroğlu'nun

Tek ve gerçek sebep değil ki” (Erman,1974,112)

Şair, Osmanlı Devletinin kuruluş yeri olan Söğüt kasabesindeki gözlemlerini pazaryerini kullanarak anlatmıştır. İlk Osmanlılara benzettiği kasaba halkıyla beraber Erman, içinde bulunduğu zamandan uzaklaşır.

“YEŞİL

Unut kuşları ve düşünme bir an,

Sonsuzlaş uykuna dökülen seste” (Erman,1945,8)

Şair, içinde bulunduğu zamandan kaçışı çok yalın bir şekilde ifade etmiştir. Yaşanılan zamanı, her şeyi unutmak ve rüya âleminde dökülen seslerde sonsuzlaşmak istemektedir. Bu dize, Orhan Veli'nin şu mısralarını anımsatmaktadır:

“Düşünme arzu et sade

Bak böceklerde öyle yapıyor” (Kamık,1998,51)

Erman, içinde bulunduğu zamandan kaçarak, sonsuz huzura kavuşmak istemektedir.

2.1.2.7.3.1. Çocukluk ve Geçmiş Zamana

Sığınma

“KÜÇÜK MEMUR

Pazartesi-salı-çarşamba-perşembe

Her gün her gün-hay Allah kahretsin be-

Hani gidersem pisipisine gideceğim

Bir sabah dosyaymış-dilekçeymiş kime ne

Dosdoğru çocuk bahçesine gideceğim

Beni size kim dedi esir verdiler diye

Güneşe karşı şöyle yan geleceğim

Bir çocuğun çilli burnuna güleceğim

Sen istersen ayıp de-yakışmaz de

Oh dünya varmış be” (Erman,1970, 21)

Nüzhet Erman, küçük memurun duygu dünyasını bize anlatırken çocukluk günlerine ve geçmiş zamana sığınmak istemektedir. Yaşam kavgası arasında kendisinden, benliğinden uzaklaşan insan; içindeki çocuğu asla yitirmemelidir. Şair, çocukluk günlerine ve geçmiş zamana sığınarak yaşam koşullarının monotonluğuna isyan etmektedir.

2.1.2.7.3.1.1. Kendi Dışındaki Çocukların Dünyasına Bakış

“ESKİ AYLAR

Köy okulunda sınav var yine.

Hocası sorar yedi yaşındaki Nasreddin’ e:

- Söyle bakalım, eski ayları ne

Yaparlar?

Nasreddin’ in kara gözleri birden parlar:

- Şey Hocam! Kırpar kırpar yıldız yaparlar!” (Erman,2000,31)

Şair, burada çocuk Nasreddin’i bize anlatmaktadır. Çocuk Nasreddin’in dünyasını, hayata bakışını ve ruh dünyasını anlatmıştır. Nüzhet Erman şiirinin

belirgin özelliklerinden olan, tarihsel kişileri şiirlerinde kahraman olarak kullanma motifi karşımıza burada da çıkmaktadır.

“ÇOCUK UYKUSU

Yorgun bir türküyle eğilsin dallar,

Bir yağmur sonrası ıslak ufkuna.

Ve renkli bir ninni gibi masallar

Şehzadeleriyle dolsun uykuna.

Yum, o güzel kara gözlerini yum,

Örsün peteğini düşünde arı.

Bakışın bir gölde yunsun çocuğum,

Bahçeler yoluna serpsin baharı” (Erman,1945,7).

Şair için kendi dünyası dışındaki çocuklar çok önemlidir. Erman, duygu dünyası ve bakış açısı olarak, evrensel düşünce yapısına sahip bir şairdir. Kendisi ve milleti için istediği, hayal ettiği her şeyi bütün dünya ve insanlık için düşlemekte ve istemektedir.

2.1.2.7.3.1.2. Kendi

Çocukluk

Günlerine Sığınma

“BİR ZAMANLAR

Bir zamanlar rüzgardım ben

Dağ başlarında keyfince esen

Götürüp şehirlere kilitlediler
Gayri unuttum esmeyi
Bir zamanlar yağmurdum ben
Bardaktan boşalırcasına dökülen
Yavaş gel-şehirdesin dediler
Gayri unuttum yağmayı
Bir zamanlar çiçektim ben
Kırlarda-su kenarlarında görülen
İşte pencere-işte saksı dediler
Gayri unuttum açmayı
Bir zamanlar çocuktum ben
Rüzgarı, yağmuru-çiçekleri seven
Ağır ol-gayri büyüdün dediler
Unutturdular bana gülmeyi” (Erman,1970,13)

Şair, tabiat unsurlarını ve tabiata ait özellikleri kullanarak doğaya kaçmış, kendi çocukluk günlerine sığınmıştır. Çocukluk günlerinin saf, masum, temiz günlerini özlemektedir. Duyarlı ve hisli bir yapısı olan Erman için kirlenmiş, ikiyüzlü dünyada sığınılacak en huzurlu yer, kendi çocukluk günlerine dönmektir.

“HER SABAH BİR ÇOCUK DÜNYASINDA

Dünün ıtırını eriten mavi boncuk

Ve yarıda kalan rüyalarım.

Oğul verip ufkumda salkımlaştı yolculuk,

Ne olur çocuğumu geri ver Tanrım.

Kuşlarla ortak olup yoz inciri taşlamak,

Yıldızlara uzanmak şehzâde rüyasında.

Ve her sabah tekrar tekrar yaşamak,

Yaşamak her sabah bir çocuk dünyasında.” (Erman,1945,23)

Şair, Tanrı'ya içindeki çocuğu geri vermesi için yakarmaktadır. Nüzhet Erman şiirinde, insanın içinde bulunan çocuk kavramı önem taşımaktadır. Şairin, vali olarak devlet görevinde bulunması, insanları tanınması, insanların zaaflarını görmesi; Erman için dürüstlük ve saflığın sembolü olan çocukluk günlerine dönme arzusunu artırmıştır.

“FOTOĞRAF ALBÜMÜ

Şu çocukluğum, şu annemle babam

Şu doğduğum beyaz ahşap evinki.

- Çekildiği tarih üç yüz kırk iki

-Şu benden üç yaş büyük olan ablam” (Erman,1958,5).

Şair, yukarıdaki dizelerde ailesini anlatarak kendi çocukluk günlerine dönmek istemiştir. Erman, şiirinde çocukluk günlerini kaçış yeri olarak kullanmıştır. Şair için çocukluk günleri, hayatın en güzel günleridir. Aile, şair için değer taşıyan bir kurumdur.

2.1.2.7.3.1.3. Geçmiş Her Türlü
Zamana Dönme Arzusu

“ESKİ ZAMAN ODASI

Bitimsiz zamanı çekip öğüten,

Bir değirmen saat, ufak kanatsız.

Her şey kendi, kendi âleminde şen,

Her şeyde bir sevinç sebepsiz, adsız” (Erman,1945,60)

Şair için zaman kavramı önemlidir. Nüzhet Erman için zaman anlamsız, boşa tüketilecek bir kavram değildir. Şair zamanı bütün alemin, bütün eşyanın mutlu olduğu bir an olarak tahayyül etmektedir. Erman için zaman her şeyde sevincin yaşandığı bir kavramdır. Hayatı seven ve dolu dolu yaşamak isteyen bir kişiliğe sahip olan Erman’ın bunu dile getirmesi doğaldır. Şair, eski bir zaman odasında dahi güzelliği ve mutluluğu bulabilmektedir.

2.1.2.7.3.2. Mitolojik Evrene Kaçış

“EBEMKUŞAĞI

Ve Tanrı güneşin arabasına

Binerek dolaşır bu yol boyunca” (Erman,1945,38)

Şair, mitolojiye ve mitolojik unsurlara vâkıftır. Tanrı'yı güneşin arabasına bindirir ve dolaştırır. Nüzhet Erman şiirlerinde mitolojik unsurlar, kişiler ve kavramlar ustaca kullanılmıştır. Şairi diğer şairlerden ayıran en belirgin özelliklerinden birisi de mitolojik unsurları şiirinde kullanmasıdır.

“ERCİYES'İN DORUĞUNDA

Avuçları aşk ve merhamet dolu,

Güne hükmeden bir ilâh gibiyim.” (Erman,1945,52)

Şair, kendini güne hükmeden, avuçları aşk ve merhamet dolu bir ilaha benzetmiştir. Erman, Yunan mitolojisinden beslenmektedir. Kültürel birikimini şiirlerinde ustaca kullanmıştır.

“MAVİ GÖK, YAĞIZ YER

Turfan 'ın kuzeyindeki (Ecdad mağarası 'nda)

Doğurup emziren Kurt Ana 'nın!.” (Erman,1990b,6)

Nüzhet Erman; batı kültürüne, edebiyatına, mitolojisine ne kadar vâkıf; aynı şekilde Türk-İslâm kültürüne, edebiyatına, tarihine ve mitolojisine de hâkimdir. Türk mitolojisinin önemli efsanelerinden olan kurttan türeyiş efsanesini şiirinde ustaca kullanmıştır. Şair, şiirlerinde Türk-İslâm tarihine ve edebiyatına yer vermektedir. Erman, şiirlerinde Türk tarihini, mitolojisini, efsanelerini ve destanlarını ustaca kullanmıştır.

“METE, BUMİN, ATİLLÂ

Yuğ töreni 'yle

(kutsal atları, sadık hizmetçileri

Ve göz kamaştıran hazineleriyle)

Göğe uçtuğunda

Saçlarını dibinden kesip

Kılıçlarıyla yüzlerini kana buladıkları

Söylenir Hun 'ların!.” (Erman,1990b,10)

Şair, Türk tarihinde yapılan yuğ törenlerini bu şiirinde kullanmıştır. Türk tarihi bilgisine sahip olan şair için; Türk tarihi sığımlacak bir beldedir. Tarihi bilgileri ve motifleri Erman, ustaca kullanmıştır.

“KUŞ KANADIYLA, TÜRK ATIYLA

Çevik, rahvan, alnı akıtmalı

Doru bineği, Fatih Sultan Mehmet Han 'ın,

Eyüp Sultan 'da gömülü!

Karabulut: Yörük eğerli çöl aygırı

Halife-i Ruyu Zemin Yavuz Sultan Selim 'in.

Ve takımları zümrüt, pırlanta kakmalı,

Şahane küheylanı muhteşem Süleyman 'ın!

Mezarı adak yeri olur mu bir altın

Olmuş işte! Sisli Kır 'ı

(Bağdat kapısının açan) genç Osman 'ın!?” (Erman,1990b,22)

Şair, şiirinde Türklerce kutsal sayılan ve Türk Edebiyatında önemli bir yeri olan at motifini işlemiştir. Erman, mitolojik evrene ve Türk tarihinin kudretli günlerine kaçarak, içinde yaşadığı zamandan duyduğu rahatsızlığı dile getirmiştir.

2.1.2.7.3.3. Hayal Dünyasına Sığınma

“SERAP

Bir gözümde tütün kokan rıhtımla,

İklim rüyasına dalan mavnalar.

Ve yıldızlar birikir damla damla,

Bir gözümde çamur renkli mandalar.

Bir gözümde görülmemiş dünyalar,

Koklanmamış buruk bir meyve fecir.

Boz ufkuma sarkan dallar yeşerir,

Bir gözümde salkımlaşır rüyalar.

Bir gözümde açar, durulur bahar,

Göllerin gökler bakar aynasından.

Akar gelinciğin altın tasından,

Bir gözümde yağmurlaşır dualar.

Bir gözümde ıslak yeşil bir ada,

Beyaz kanatlara dolan yolculuk.

Köpükten bir el mendil sallama da,

Ve bir gözümde sen, ey güzel çocuk!.” (Erman,1945,47)

Erman, şiirine “Serap” adını vererek hayal dünyasına, düş dünyasına sığındığını anlatmıştır. Gözünde salkımlaşan rüyalar, sığındığı düşler beldesinde şairi mutlu etmektedir.

2.1.2.7.3.4. Yoksulluk teması:

“200.000

<<Türkiye’de hiç penceresi

Olmayan iki yüz bin ev var.>>

Köyşleri Bakanlığı

Kalmamak için sonunda naçar

Bir güzel---anlatmalı---duymayana duyan

Türkiye’de hiç pencere olmayan

200.000 ev var”

Yani---güneşi---ana baba—su ve ekmek sayan

Milyon yürekle seven---milyon ciğerle soluyan

Kafası---arı kovarı gibi bin yıldır uğuldayan

Kış uykusunda---koca bir dev var” (Erman,1974,84).

Erman; toplumsal acılara, yoksulluğa, eğitimsizliğe duyarsız kalmamış bir şairdir. Toplumsal sorunları, şiirine konu olarak seçen Erman, sorumluluk duygusu içinde duyarlılığını dile getirmiştir.

2.1.2.8. Diğer Konular

2.1.2.8.1. Tarihe Bir Sorgulama

“AKŞEHİR’DE BİR FİL

Kötü kötü esmiş, yağmış, savurmuş.

Anadolu’yu kaplayan bir kara su,

Bir çekirge sürüsüymüş Moğol Ordusu!

Akşehir’in kısmetine de, bu amansız kasırgadan

Bir Moğol şehzadesi vurmuş.

Koskoca çadırını, getirmiş adam,

Kasabanın tam ortasına kurmuş.

Eziyetlerinden vazgeçtik; bir de

Filleri varmış askerlerin,

Bari o rahat dursa!

Çarşıda, pazarda, bağda, bahçede

Silip süpürüyormuş, ne bulursa.

(Öyle ki, daha iyi, sel olsa, dolu vursa!)

Allah cümlesine yardım ede!

Aç kalmış kasabalı, fili doyurmuş.

Şehzade birkaç kişiyi de astırmıştı.

Ama, açlık sorunu ve kışın soluğu

Bütün korkuları bastırmıştı.

Bir kurul seçtiler aralarından,

Başı Hoca çekti.

Astığı astık, kestiği kestik Şehzade'ye,

Akşehir halkının kendisinden memnun olduğu,

Ama, başıboş dilin de oburluğu,

- Ocağına düştük şehzadem! Aman, bir çare! Diye,

Tatlılıkla arz edilecekti.

Önde Hoca,

Çadıra gelirken Kurul topluca,

Bir ürperti sarmıştı hepsini.

- Belli mi olur Moğol kini!

Ya adam öfkelenirse?

Tez götürün sersemeleri. Ve asın! Derse?

Ama iş, hayırlı bir işti.

Hem sonra: - İçeri buyurun! Denmişti.

Önce başını soktu.

Mübarek çadır, koca, koskoca!

Ve artık huzurda bulunuyordu Hoca.

Arkasına bir göz atacak oldu:

- Ulan, dur, aman!

Peşinde kimseler yoktu.

Tek başına girmişti içeriye.

Düşündü: - Her hâlde vâdemiz doldu!

Dönemezdi – ki eriye.

İçinden: - Ben size gösteririm! Dedi.

Selâm verip yaklaştı Moğol Şehzadesi 'ne.

Adam birden top gibi gürlledi:

- Konuş be adam! Sıkıntın ne?

Ne isteyecekti?

- Obur filin uzaklaştırılmasını Akşehir'den.

Ama şeytan dürtükledi sanki birden.

Madem ki Kurul onu son anda ekti,

Öcünü almalıydı onlardan.

Daha tesirli olsun diye,

Düşündü, öksürdü, içini çekti:

, Fil için teşekkürlerimizi arz ederim

Şehzadem! Akşehir'imizi şereflendiren!

Yalnız, düşünüyoruz ki,

Tek başına sıkılıyor zavallı fil.

Neden dişisi yanında değil?

Ferman buyursanız da, bir eş gönderseler, derim.

Moğol, yine gürlledi

Ve: - Olur! Düşünelim! Dedi.

Kurumağa kalmadan Hoca'nın soğuk teri,

Yoluna çıktılar Kurul üyeleri:

- Aman Hocam! N'eyledin, n'ettin?

Moğol Şehzadesi ne diyor?

Güldü Nasreddin:

- Gözünüz aydın arkadaşlar! Filin dişisi de geliyor!" (Erman,2000,69)

Şair, toplumsal çarpıklığı eleştirmek için kara mizahı kullanmıştır. Nüzhet Erman, tarihi kaynakları ve olayları kullanarak okuyucuya toplumsal mesajını iletmektedir. Tarih boyunca yapılan haksızlıklar, zulümler, baskılar şair tarafından sorgulanmakta ve eleştirilmektedir. Şair, Nasreddin Hoca fikrasından yola çıkarak toplumsal aksaklıkları eleştirmiştir.

“KEBAN

Karanlık köylerden geçer yolum

- Ay ışığında küme küme çürük diş -

Karanlık köylerden geçer yolum

Bir göz pınarlarını körletememiş

Yüzyıllardır savrulan zehirli kum

Bir gün taassup olmuş bu kum – bir gün cehalet

Dağ başında eşkiya – İstanbul’da padişah

Bir gün taassup olmuş bu kum – bir gün cehalet

Kar altında köyler – siyah simsiyah

Üstüne kireç dökülmüş binlerce ceset

Kavrayamaz görmeden insanın aklı

Boş yere mi öyle gülerken ağlamamız

Kavrayamaz görmeden insanın aklı

- Elimiz böğrümüzde naçar kalmamız -

Neden bütün şarkılarımız dokunaklı

Ama bizim coşkun türkülerimiz de var

Kebandan ağarıp geçen sular kadar deli

Bizim coşkun türkülerimiz de var

Fırat boylarında – gün yakındır – görmeli

Milyonlarca ak çiçek bir gece nasıl açar

Bunca insan – bunca dağ – bunca ırmak

Aydınlık kafada – toprakta – suda

Bunca insan – bunca dağ – bunca ırmak

Kırk bin köyle beraber – bir gün Anadolu'da

“Oh dünya varmış” diye haykırmak” (Erman,1970,59)

Anadolu'nun tarih boyunca çaresiz ve bakımsız kalması şair tarafından eleştirel bakış açısıyla dile getirilmiştir. Tarihsel süreç içerisinde Anadolu ve Anadolu insanının çektiği sıkıntılar, şair tarafından sanatçı duyarlığı ile dile getirilmiştir. Nüzhet Erman, Anadolu'yu ve Anadolu insanını sevmekte ve değer vermektedir. Erman şiirlerinde, tarihe bir sorgulamayla beraber Anadolu romantizmi de gözlemlenmektedir.

“NEVŞEHİR

Mağrur Bizans – mamur Selçuklu ve

şanlı Osmanlıdan

Ak güvercinler yükselir olmuş” (Erman,1970,64)

Şair, “Nevşehir” adlı şiiriyle Anadolu toprakları üzerinde kurulmuş olan devletleri tanımlamıştır. Şair için Bizans mağrur, Selçuklu mamur ve Osmanlı şanlı bir devlettir. Şairin Türk tarihini yüceltmesi, şairin Türk tarihine verdiği değeri

göstermesi açısından önemlidir. Nüzhet Erman'ın Osmanlı devletini yok saymayışı dikkat çekicidir. Zira, devrin bürokrat ve idarecilerinin çoğu Osmanlı devletini görmezden gelir ve adını anmazlar. Şair, aynı bürokratik yapının içerisinde yer almasına karşın Osmanlı devletini; Türk tarihinin önemli bir parçası olarak kabul edip, şiirinde kullanır. Bu durum, Erman'ın Türk tarihini tarafsız ve bütüncül bir anlayışla algıladığının göstergesidir.

“ANADOLU 1970

Bir yanıyla tadına doyumaz Anadolu'nun

Bir yanıyle yanık – yitik – çirkindir

Aylamadığımız Osmanlı uykusundan

Artakalan hayın toprak – kırık ekindir

Kimse kabullenmez – ve herkes zanneder ki

Kabahat Hakkari'nindir

İstanbul bizim – anladık – ama

Mardin kimin – Siirt kimindir

Ödenmez ama – tuz – ekmek hakkı

Kan davası nasır bağlamış kindir

Sülükten beter – yüzlerce deli çay

İliği – kanı toprağın kısır denizindir

Yörük çadırından gecekonduya

Dönüşen dert cümlemizindir

Baş verilir hatır ve sevda uğruna

Muhabbet sanki bir dindir

Dağ başlarını dost – oturulur yapan nefes

Ahi evran – hacı bayram ve hacı beктаşi veli'nindir

Daha tok – sıcak – daha aydınlık yarınlarla yemlediğimiz

Ümit bir güvercindir

Güzel ve iyi olarak – (aklımıza düşen – gönlümüze doğan)

Anadolu içindir” (Erman,1970,71)

Şair, bu şiirde Anadolu romantizmini ve eleştirel tarih görüşünü ortaya koymuştur. ‘İstanbul bizim anladık’ derken tarih boyunca Osmanlı’ya başkentlik yapmış olan şehirle; Anadolu’nun iki şehri Siirt ve Mardin’i karşılaştırmıştır. Bir tarafta güzellikler; bir tarafta bakımsızlık ve çirkinlikler iç içedir Anadolu’da. Erman, Osmanlı uykusundan uyanamadığı için Anadolu’nun ve Türk milletinin geri kaldığı tezini savunmaktadır.

“HALK AVCISI

Ne göz --- gez --- arpacık

Delikli demir de ortada yoktur

Ama halk ---her çağda--- çantada keklik

Eski Yunandan beri---vur Allah vur

Barutu niyete bağlı kurşunun

Alevi katran ---yarası gül olur

Bakarsın ---karşılara--- günlük güneşlik

Hâlbuki o anda yağmur yağıyordur

Hem --- delik deşik değil ---göz göz olunca ka-

[barır---taşar

O özlü --- o kutsal --- mayalı hamur
Ama halk --- her yerde ---çantada keklik
Sözle ---yazıyla --- vur Allah vur
Hem --- sor bak --- halk avcısı --- halkı hep
(Güzel hatırın için) vuruyordur” (Erman,1974,11).

Şair, şiirinde halka rağmen halkçılık anlayışına itiraz etmektedir. Halkı çantada keklik görme anlayışının Eski Yunan’dan bugüne sürdüğünü anlatmıştır. Erman, tarihe insani ve toplumsal bir eleştiri getirmektedir. Tarihsel süreç içerisinde toplumun, halk avcıları yani çıkarıcı insanlar tarafından kullanılıp sömürüldüğünü vurgulamıştır. Erman, şiirinde halkın duygularını ve iyi niyetini istismar eden insanları hicvetmiştir.

“AH ŞU MİTHAT PAŞA --- AH O NAMIK KEMAL
Lafa bak lafa ---kendini bilmezlerin ettiği
(Mağrur olma Padişahım – senden büyük Allah var)
Ne yapsın yani --- savaş olmayınca --- padişah kısmı
Güreş tutar elbet --- fasıl dinler --- divan yazar
Kabahat Sultan Süleyman’da --- mülkü büyüten
Fermanların gitmesi --- dönmesi orduların bu yüzden
[uzar
Çeri beslemeğe kalkmamış mı --- bacak kadar şehzade
Buna değil padişah --- kim olsa kızar
Anadolu desen --- bir koca Avanos küpü

Dört yanından celali --- eşkıya kanı sızar

Biraz günlük ve zencefil --- 30 gram havlıcan ve epeyce

bal

Aman sultanım aman --- fazlası zarar

Bir şey icâd olunmuşmuş --- Frengistan'ta --- hürriyet

[deyu

Cellât mı yok acaba --- ne güne durur zindanlar

Ah şu Mithat Paşa --- ah o Namık Kemal

Bu millet onlara bakarak azar

Hem sefer tasarladığı --- Hünkârımın Revan üstüne

Tez bulunsuz --- hain kim haremden nasıl sızar

Olunca peri padişahı olmalıymış --- dediği dedik

Ne Haseki karıştır --- ne Meclisi Mebusan bozar

Azıttı Jöntürkler --- ya İngiliz sefiri ve sonra o laf

(Mağrur olma Padişahım --- senden büyük Allah var)” (Erman,1974,14)

Şair, şiirinde tarihi bir sorgulama yaparak Osmanlı tarihine eleştirel bir bakış açısı getirmiştir. Hürriyet- mutlak monarşi zıtlığı bu şiirde anlatılmaktadır. Mithat Paşa, Namık Kemal gibi isimlerle anıştırma sanatını şiirinde kullanmıştır. Erman şiirinin en belirgin özelliklerinden birisi şairin Türk tarihini çok iyi derecede bilmesi, tarihi olayları ve kişileri şiirlerinde kullanmasıdır. Şair, mağrur olma padişahım diyerek bir halk deyişini de şiirinde kullanmıştır. Hürriyet kavramının Türk topraklarına geç girmesi tarihsel açıdan şair tarafından eleştirilmiştir.

“TÜRK ALFABESİ

(A)

(Anadolu)

<<Köylü efendimizdir>> demişti Atatürk

O hala kuru kuruya efendi --- biz çoktan sayın bayız

<<Arapça mı okunsun --- Türkçe mi ezan>>

Eller Ayda --- biz yağmur duasındayız

<<Fert başına düşen milli gelir --- falan filan>>

Derken sabahları bulgur çorbasındayız

<<Açıktadır köylerde pis su ve lağımları>>

Arayıp bulma değil --- örtme çabasındayız

<<Yüzyıllarca gerideyiz --- ortak pazar ülkelerinden>>

Desene kağı arabasındayız

Onu bilirim ben --- onu söylerim

Daha biz Anadolu'nun (A) sındayız” (Erman,1974,21).

Erman, bu şiirinde yakın tarih eleştirisi yapmaktadır. Siyasi hiciv, şiirin ana temasıdır. Anadolu toprağına, insanına gönülden bağlı olan şair Türk milletinin o devir içerisinde, Ortak Pazar ülkelerinden geri kalmasına içlerimdedir. Şair, vatanını ve Türk milletini yürekten sevmektedir. Anadolu'nun bilimde, teknikte, altyapıda geri kalması şairi yaralamaktadır.”Anadolu'nun (A) sındayız diyerek geri kalmışlığımıza eleştiri getirmektedir.

“BU BİZDEKİ KELLE KOLTUKTALIK

Eti Güneşi --- Selçuk Kartalı --- Osmanlı Tuğrası

Bize vergi --- hem yıkmadaki --- hem yapmadaki

[ustalık” (Erman,1974,58).

Tarihi bir sentez: Anadolu, şair için bu topraklarda kurulmuş bütün uygarlıkların oluşturduğu bir sentezdir. Türk devleti ve Anadolu insanı için boynunun borcudur, bu uygarlıkların mirasına sahip çıkmak. Erman, bütünsel bir tarihi sentez görüşünü şiirinde dile getirmiştir.

“HARRAN ÜNİVERSİTESİ

‘Ana-baba-her şey

Urfalarda güneşi”

Güneşin padişah olduğu Harran Ovasında

Ceylandır ince güzel ---ekindir taze çiçek

Hadi gündüzler geçer diyelim

O aysız geceler nasıl geçecek

Güme giden tarih---cascavlak bir coğrafya

Toz bulutu---çamur damlar ---tezek ve sinek

Şafaklara tapıldı bu çemberde---kuvvete tapıldı

Yüreklerden korku eksilmedi—başucunda tüfek

Sayısı bilinse bile ---ismi bilinmez

Kız dediğin ne ki ---ille erkek
Arpa boyu kadar hep --- aldıkları yol
Anadolu kağı—nesiller tekerlek
Ama tek keyif tokluk değil---bu yalan dünyada
Yetmedi mi suyu çanakta---ağacı resimde görmek
Hem tuz ---tütün ---şeker gibi güzel günleri
Sanma ki sürmeli develer gelecek
Bir okul gerek bize--- kardeşe yaşamının
Otların ve yağmurun ilmini öğretecek
<<Ya bu deveyi güdeceğiz---ya gideceğiz bu diyardan >>
Bu işte---kısaca---kaskatı gerçek
Yok uyku ---durak---sana—bana---bize
Harran Üniversitesi açılıncaya dek’ (Erman,1974,85)

Bu özlemi 1992 yılında sona erer. Erman’ın hayali, Süleyman Demirel ve partisi tarafından gerçekleştirilir. Dönemin başbakanı Süleyman Demirel tarafından Harran Üniversitesi açılır. Şair, bu şiirinde ileri görüşlü, eğitime değer veren bir aydın olarak millete karşı duyduğu sorumluluğu dile getirmiştir. Nüzhet Erman, halkından ve toplumundan kopuk, kendi fildişi kulesinde yaşayan aydın tipini eleştirmiş ve karşı çıkmıştır. Türk aydınının Türk toplumuna karşı görev ve sorumlulukları vardır. Türk aydını bu sorumluluklarını yerine getirmelidir. Aydınların yorulmadan milleti için sürekli çabalaması ve toplum için çalışması gerektiğini vurgulamıştır.

“TUZ EKMEK HAKKI

Ayılamadığımız Osmanlı uykusundan

Artakalan hayın toprak---kırık ekindir” (Erman,1974,93)

Şair, Osmanlı Devletinin çöküş döneminden bu yana ayılamadığımız miskinlik uykusundan hâlâ uyanamamış olmamızı eleştiriyor.

“ÇİN TUZAĞI, BİZANS OYUNU

Ama, kimseler etmemiştir

Türk’ün Türk’e ettiğini!

Yine Türk’tür yani,

Amansız kurdu Türk’ün, can düşmanı!

Gerçekte, Çin tuzağı, Bizans oyunu.

O hiç eskimeyen: (böl ve yönet),

Türk’ü Türk’e kırdırma yöntemidir bu!” (Erman,1990b,25)

Erman Türk milletini, yüzyıllardır eskimeyen böl ve yönet taktiğiyle parçalayan düşmanlarına karşı uyarmaktadır. Düşmanlarının oyunlarına kanan Türk milleti, kendi içinde bölünmüş ve devletleri parçalanmıştır.

“ÇİN TUZAĞI, BİZANS OYUNU

“ Ey kadimi, Türkçe hiç olma yakın,

Başını kes, kanını dök, acıma sakın,

Öldür Türk’ü, baban olsa da !” diye,

Saldırır Türk’e, hakaret eder,

Divan-ı hümayun katiplerinden

Devşirme hafız Hamdi efendi,” (Erman,1990b,28)

Şair, Osmanlı devlet yönetiminde bulunan devşirme memur ve idarecilere karşı çıkmaktadır. Osmanlı devletinin çöküşünü devlet yönetiminde bulunan devşirme yöneticilere bağlamaktadır.

“MEMALİK-İ MAHSUSE-İ ŞAHANE

Dedim ya, bir ileri, bir geri

Ve ileri derken yüz geri.

Nerde, devlet ve İslâm için,

Niğbolu seferi, Murat Hüdavendigâr’ın?

Yavuz Sultan Selim’in Çaldıran

Ve Estergon Seferi, Kanuni Sultan

Süleyman Han’ın?

Nerde, Damat Başkomutan Enver Paşa’nın,

(bir kuru nam için)

Yüz bin yiğiti kırıp donduran

Savruk ve çapaçul Kafkas Seferi?” (Erman,1990b,33)

Şair, Türk tarihinin başarılarla dolu şanlı zaferlerini anımsayarak; ‘‘Nerde bu zaferler’’ diye kendisine soruyor. Enver Paşa’nın mağlubiyetle sonuçlanan Kafkas Seferi’nin acısını dile getiriyor.

“SONUN BAŞLANGICI

Bir saray düşün!

(Ki, ben düşünmek bile istemiyorum)!

Tüfekçibaşısı Arnavut, tercumanı Rum,

Bankeri ve dış borç kefilî Yahudi,

Birçok memuru, kuyumcusu, elbise müteahhidi

Ve tablekarı Ermeni olsun!

Hesabı kitabı da, yine bir Ermeni

Saray nazırından sorulsun!” (Erman,1990b,36)

Erman, Türkçü bakış açısıyla Osmanlı devlet yapısı içerisinde bulunan etnik grupları anlatmaktadır. Osmanlı sarayında bulunan farklı millet ve etnik kökenden gelen insanlar şair tarafından eleştirilir. Çünkü şaire göre; Osmanlı devletinin çöküşünün en önemli sebebi uygulanan devşirme sistemidir.

“SONUN BAŞLANGICI

Ama, nerde, (Oğuz Han Evladı), (Türklerin Beyi)

Olmakla övünen, o kadir bilir Padişah Hakan?

Kaçı Türk'tür dersiniz,

Çandarlıoğlu Halil Paşa'dan sonra ülkeyi

Çekip çeviren iki yüz dört sadrazamdan?” (Erman,1990b,38)

Şair, manzum hikâye tarzını kullanarak şiirini oluşturmuştur. Şiirinde okuyucuya soru sormaktadır. Erman, Osmanlı devletinde sadrazamlık yapan kişilerin devşirme olduğu ve Osmanlı devletinin bu sebepten çöktüğü tezini savunmaktadır.

“SONUN BAŞLANGICI

“Dini bütün olsun da

Veya vergisini versin de .”

Görüşünün görüş şemsiyesi altında,

Osmanlı, (millet) değil de,

(etnik ve dinsel bir harman)

Bir kul sentezi aramıştır.

Ama, kotarılan (ümme) potasında,

Sadece ve sadece,

Ana unsur Türk cevheri erimiştir!” (Erman,1990b,39)

Erman’ın milliyetçilik anlayışı genç cumhuriyet’in resmi ideolojisi ile örtüşür. Şair, ümme anlayışına karşı çıkmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde Osmanlı devlet yapısı içerisinde bulunan etnik gruplardan sadece Türkler; ümme potası içerisinde erimiş ve devlete sahip çıkmıştır.

“SONUN BAŞLANGICI

Araştırmacı değil de aktarma bilgi:

“Dine ve saltanata hizmettir eğitimin amacı,

Zındıktır ileri çıkan geleneksel çizgiden!”

*Tartışan felsefe, bilim ve fen,
Akıl bahçesinde açan ağulu çiçekler.
“zenginlik veya yoksulluk, beylik, paşalık ve kulluk,
Tanrısal zorunluluktan hep,
Alinyazısı ve kader!
Geçicidir ve de sınav yeridir bu dünya, zaten!
Bir lokma, bir hırka yeter!
Otur kalk, haline şükret,
sonra Allah 'ın gücüne gider!
Şeriatın kestiği parmak acımaz!
Devlet baba bu,
Hem döver, hem sever!”
Yani, bir yanda, donmuş toplumsal yapı,
Ağdalaşan irtica,
Bir yanda :- Bekleyen çorbayı içer !”
Afyonuyla halkoyunu,
Ortak tepki ve direnme gücünü un ufak eden
Karşıt mezhep, tarikat ve tekkeler!” (Erman,1990b,39)*

Şair, yakın tarihe eleştirel bakış açısıyla tepkisini dile getirmiştir. Erman için Türk milletini geri bırakan yanlış felsefi yaklaşım; hayata ve dünyaya bakış açısıdır. Erman, donmuş toplumsal yapının sebebi olarak tekkeleri görmektedir.

“ÖNCE-KOCA OSMANLI-ŞANLI OSMANLI VARDI

Ve Osmanlı mülkünü bırakarak yüzüstü

Bir Cuma sabahı kaçıp giden- son halife sultan” (Erman,1981,13)

Yakın tarihe eleştirel bir bakış, resmi tarih tezi ile aynı paraleldedir.

“BİR KURTARICI BEKLENİYORDU

III

Vatan kurtulmuştu, ama, orta yerde, ayağa dolaşan

Köhne ve külüstür bir sürü şey vardı.

Vezirdi halifeydi bunlar,

Kokmuş medreseler, sallabaş fetvacılar, besili kadılardı.

Önce dünyasını karartırdı adamın bunlar,

Sonra cenaze namazını kılardı.

Korku dağları bekliyordu bunlar için ve işte bunlar,

Mustafa Kemal’den, hiç mi hiç kurtulamayacaklardı!” (Erman,1981,15)

“TUĞRA

Dersaadet de kendini tehlikede sanan

Babası Aldulmecid annesi Gülüstü

Ve Osmanlı mülkünü bırakarak yüzüstü

Bir Cuma sabahı kaçıp giden son halife sultan

Soyadıyla şah altıncı Mehmet han” (Erman,1996,8)

2.1.2.8.1.1. Aydın Eleştirisi

Erman, içinde yaşadığı toplumun değerlerini bilen bir şairdir. Şiirlerinde, Türk milletinin kültürel değerlerini işler. Şair, topluma sırt çevirip, milletin sahip olduğu kültürel özelliklere tepeden bakan aydın tipini eleştirir. Aydınlar, topluma ışık tutmalıdır. Erman, Anadolu'nun geri kalmışlığını; Türk aydınının sorumsuzluğuna bağlar. Şair, aşağıda verdiğimiz Pardon Sensin ve Dost Olsun da Çamurdan Olsun adlı şiirlerinde; yaşadığı toplumdan kopuk, bilinçsiz, aydın tipini açık biçimde eleştirir.

“HAŞA HUZURDAN

Üzülecek şimdi akvaryum (aydın)ları

Ele ayağa düşürdük biz de sözü temelli” (Erman,1974,69)

“GİT CİZRE'Yİ GÖR

Git Cizre'yi --- Şikeftan'ı gör ve dön Ankara'ya

Bir eziklidir içine gelir oturur

Şehir rahatlığına --- kadeh aydınlığında --- adamı

Utanmaya benzer bir şey --- onikiden vurur

Neye baksan --- ne okusan --- çocukların karşında

O yılgın --- sinek sarmış gözleri durur

<<Bebeler gördüm ben --- sağlıkçının yetişemediği

Avuçlarında çiçek --- yüzlerinde nur >>

Panzehiri --- bulgur aşının --- yürek yangının

Kurtlu Kar --- mil basmış sudur

Kış uzar--- yaz gelir --- ben düşer karpuzlara

Kerpiç --- tezek ve zerdali kurutulur
Mal damda --- sıcağıysa --- çorbalıysa sabahlar
Düğün --- bayram --- bereket--- hepsi budur
Ey tok şehirli --- ham yazar
Rüya gör istediğın kadar ayakta sen --- hayal kur
<< Sana gelince aslan kardeşim --- yiğitim --- koçum
Her şey sen istersen --- senin için --- seninle olur >>
Horlanmış --- yağmalanmış --- ama fermanlı ve bin
[yılık
Yaylamız --- kışlamız Anadolu'dur” (Erman,1974,70).

Şair, sözde aydınların ve şehirde yaşayanların Anadolu'ya sırt çevirmelerini eleştirmiştir. Erman'a göre aydınlar, içinde yaşadıkları toplumun değerleri ve sorunlarıyla ilgilenmelidir. Şair, toplumu küçümseyen ve insanlara tepeden bakan aydın tipini hiçbir zaman onaylamamıştır.

“PARDON SENSİN
Ama –taş kırmak filan değil –dost kahrı –aydın
[külfetidir
Anadolu yiğitini aşındıran---eskiten” (Erman,1974,89).

“PARDON SENSİN

(Geçmiş gün, Mehmet, İstanbul'a yeni gelmiş ve her nasılsa tramvaya binmişti. Biri ayağına bastı ve hemen özür diledi; ---Pardon! Canı yanan Mehmet cevapta gecikmedi ---Efendi! Ağzını topla, pardon sensin!) O hesap:

Yollara dökülürdü millet---taş kırmak için

(Yol mükellefiyeti) dedikleri bir şey vardı eskiden

Ama –taş kırmak filan değil –dost kahrı –aydın

[külfetidir

Anadolu yiğitini aşındıran---eskiten

Karanlık mı ötelere ---yokluk mu var kavşakta

<<Aslan hemşerim ---yürü bakalım önden >>

Umut ---sabır ve aşk-kerem ve rahmet

Muhammet Mustafa'yla Hazreti Ali'den

Başak nesi var zaten –lüks niyetine garibin

Koku keyfinden—ayna merakından –mendil sü-

[sünden

Ve hatıra olarak –(arkada Kız Kulesi ve kuşlar)

Selimiye kışlasındaki onbaşılık resminden

Yol mu yok ---<<pardon>>--okul mu yok ---<<pardon>>

[---hekim mi yok --<<pardon>>

Ey bütün bu pardonlara---sadece---(pardon sensin)

[diyen

Ey kalem değmemiş ak kağıt gibi askere

Yemen'e gider gibi Almanya'lara giden
<<Kimsin—nesin>> yok ---kapısını çalana
Sofralar döken (yağlı---ballı)---kat kat yataklar
[seren---yünden
Ey dut yaprağını atlas –kötü kırık buğday tanesini
Beşibiryerde altın eden
Hitit—Selçuklu ---Osmanlı ve hatta ---Türkiye
[olarak
Özür diliyoruz senden” (Erman,1974,89)

Köylüden, yoksulluk ve beceriksizlik sebebiyle özür dileyen şair; bütün olumsuzlukların sorumlusu olarak gördüğü, sözde aydınları ve devlet adamlarını eleştirel bir bakış açısıyla yargılar. Şair'in vali olarak devlet görevinde bulunması; toplumsal sorunları şiirinde işlemesine vesile olmuştur. Erman, Anadolu insanının sorunlarına duyarsız kalmamış, bu aksaklıkları şiirlerinde yalın bir üslûpla dile getirmiştir.

“DOST OLSUN DA --- ÇAMURDAN OLSUN
Rumeli yakasına postu seren İstanbul
İki adım ötesini gurbet bilmiştir” (Erman,1974,108).

“DOST OLSUN DA --- ÇAMURDAN OLSUN

Kurduna --- kuşuna bu memleketin --- insanına ---

[derdine

Laf olsun --- edebiyat olsun diye değinilmiştir” (Erman,1974, 108).

Şair, yukarıdaki şiirinde aydın eleştirisi yapar. Erman’a göre; aydınlar, Anadolu’ya ve Anadolu insanının sorunlarına, samimi bir çözüm bulma düşüncesinde olmamıştır.

Aydınlar, bu topluma ait değerleri ve sorunları; laf olsun diye işlemiştir. Nüzhet Erman, aydın kavramı üzerine düşüncelerini, şiirinde açık bir biçimde ortaya koyar.

2.1.2.8.1.2. Türk Tarihi

Nüzhet Erman, Türk tarihini konu olarak şiirlerinde kullanır. Şair, Türk tarihine vâkıftır. Erman, Türk adlı kitabında; tarihimizin önemli olaylarını şiir formunda anlatır. Aşağıdaki şiirleri, şair’in Türk tarihi kavramını kullanımına örnek teşkil eder.

“TUZLU SU ŞERBET

Kımız içilirmiş bir zamanlar;

Dokuz post, dokuz mum, üç basamak,

Kara Kazan, Kırkbudak Şamdan,

Tahta Kılıç ve Gök Bayrak

Gibi, çok eski, günlerden,

Şamanlıktan kalmadır(Teke sunmak)!” (Erman,1990a,25).

Erman, Türk tarihinin tarihsel kaynaklarından yararlanarak; tarihi bilgileri kullanmış ve şiirini oluşturmuştur.

“TÜRKİYE

Mamur Selçuklu, Türkmen beylikleri ve bu arada,

Atak Osmanlı..

Yani, sindire sindire Türkleşerek,

(görgü tanıklığıyla isim babası

Latin yazarların),

Türklerin öz vatani:

Türkiye olmuş!.” (Erman,1990b,20).

Erman, Türkiye adlı şiirinde; Anadolu topraklarının Türkleşme sürecini anlatır. Şair, Anadolu'nun Latin yazarların görgü tanıklığında; Türk devletleri tarafından yavaş yavaş, Türk yurdu hâline getirildiğini söyler. Tarihsel süreç içerisinde Anadolu; Türkler'in öz vatani Türkiye haline gelmiştir. Türkiye adlı şiiri; Nüzhet Erman'ın, Türk tarihine bakış açısını ortaya koyar.

2.1.2.8.2. İnsan Kadrosu

“BU KADAR TAVUĞA BİR HOROZ

Bütün arkadaşları Nasreddin’i

Kollayıp duruyorlar!

Hepsinin, az – çok bir kuyruk acısı var!

Ve işte o gün, hazırlıkları tamam!

- Yahu Nasreddin! Pek keyifli oluyor birlikte hamam.

Akşama gitmeye ne dersin?

- Gitmez miyim sağdıcım! Giderim tabii!

Ve işte o akşam göbek taşındalar.

Derken içlerinden biri:

- Haydi çocuklar, yumurtlayalım, der

Ve ekler:

Kim yumurtlayamazsa, hamam parasını o versin.

(Akıllarınca parayı Nasreddin’e verdirecekler !)

Yeni, eşinme, kanat çırpma, şamata ve gürültü.

Nasreddin anlar: Durum kötü!

Herkes yumurtluyor kendisinden başka.

Gelmiş gibi birden aşka,

Göbek taşına fırlar ve horoz niyetine,

Uzun uzun eşinir, öter” (Erman,2000,33)

Nasreddin Hoca, uyanık geçinen tipleri kendi kazdığı kuyuya düşürüyor. Kullandığı insan kadrosuyla, şair toplumsal mesaj vermiştir. Erman, tarihsel bir karakteri kullanarak evrensel ve değişmeyen insani yapı hakkındaki görüşünü yalın biçimde ortaya koymuştur.

“BÜYÜK ŞEHİRDE MEHMET

Kendi âleminde ve gürültüsünde

Şehir öyle bir değirmen öyle bir dev ki

Kim bilir kaç bin canı öğütür günde

Bir at arabasında-bir kamyon üstünde

Bir posta treniyle –üçüncü mevki

(sadece bir ceket-pantolon üstünde)

Şehre girmenin şaşkınlığı ve zevki

Hana iner bir alaca karanlıkta

(kızgın saça düşen damla misali)

Kaybolup gider karanlıkta

Bir iş buluverir inşaatta ali

Fakat berbattır Mehmet’in hali

Kanadı kırık kuş-sudan çıkmış balık da

Can havliyle öyle döner ortalıkta

Parkta veya açık hava sinemasında

Bakarsın ki herkes kendi havasında

(bir Mehmet mi-kendi yağıyla kavrulan)

Mehmet de kendi köyünde-kasabasında

*Bir dam sahibiydi-kapısı vurulan
Mehmet de bir başka yuvadan savrulan
Yitik kuşlar gibi uçmak sevdasında
Ey gözlerde büyütülen büyük şehir
Ey istifini bozmadan akan nehir
Ve sen-ey benim işi bitik Mehmet'im
Şehirde yapamazsın şehir kim-sen kim
Düşmeye gör gurbete-yoktur panzehir
Pisi pisine gittiğinin resmidir
Garibin iflah olmuşunu görmedim” (Erman,1970,37).*

Erman, şiirinde köy hayatına duyulan özlemi anlatmakta, küçük dünyaların insanını dile getirmektedir. Şehir hayatından kaçış bu şiirde anlatılmıştır. Erman, şiirinde toplumsal bir değerlendirme yapmıştır. Şehir hayatının içinde kaybolan insanı kullanarak bakış açısını dile getirmiştir.

2.1.2.8.2.1. Yoksul Tip

*“GECE KONDU
Kapıyı enkazcılardan almalı
İşe giderken bir güzel örterim
Dam dedin mi kümesi – ahır olmalı
Şuncağız – inan olsun – dört bin kağıt
- Gel de hademe aylığıyla borç dağıt
Ama Allah kerim” (Erman,1970,62)*

Nüzhet Erman, şiirinde Allah'tan ümidini kesmeyen küçük insanı anlatmaktadır. Fakir olmasına karşın, bu insan umudunu yitirmemiştir. Küçük şeylerle mutlu olmasını başarabilmektedir. Şairin, yaşadığı toplumun içinde olduğunu; yaşadığı topluma duyarsız kalmadığını, iyi bir gözlemci olduğunu, bu şiiriyle ortaya koymaktadır.

2.1.2.8.2.2. Kötü Tip

Şair; toplumsal dokuyu bozan, olumsuz davranışları aşağıdaki şiirinde anlatır. Erman, kötü bir tip kullanarak; toplumsal aksaklıklara parmak basar. Şair, okuyucuya iletmek istediği mesajı tipler üzerinden verir.

“BOZUKLUK BAL ÇÖMLEĞİNDE

Paragöz Kadı, insafsız Kadı, rüşvetçi Kadı;

Diye hırsıza çıkmıştı Konya Kadısı 'nın adı”. (Erman,2000,42)

Rüşvetçi ve paragöz bir tip şiirde kullanılmıştır.

“BİZİM EVE DE UĞRARDI

Hoca'nın karısının mahallede,

Sürtüğe çıkmış adı.

(Hanım hanımcık oturmak varken evde,

Fellik fellik dolaşacak ne vardı?)

- Adamcağıza, Allah sabır versin!

Dediler,

Dediler ve yetiştirmekte de gecikmediler:

- Yahu Hoca! Senin hatun var ya, her gün,

Ama her gün, bu kapı senin, bu kapı benim...

Dedikodusu, konu komşudan vazgeçtik, bütün

Mahalleyi sardı!

Bilmem ki ne dersin?

Hoca biraz alaylı: - Yeğenim!

Doğru değil! Doğru olsaydı, der,

Bir kere de bizim eve uğrardı” (Erman,2000,54).

Dedikoducu tip anlatılmıştır. Şair, yine toplum tarafından hoş karşılanmayan, toplumsal dokuyu bozan davranışı alaycı bir yargıyla ifade etmiştir.

“KENDİ KENDİNİ DAVET

- Yahu Hocam! Bir yanlışlık olsa gerek!

Hani adresim, soyadım, adım?

Deyince, avurdu dolu Hoca gülerek:

- Merak etme komşum! Onun içi de boş!

Aceleyle geldi, yazamadım!” (Erman,2000,57).

Nasreddin Hoca açgözlü, kurnaz bir tip olarak anlatılmıştır.

“EŞEĞİN SÖZÜ

Komşusu Hoca'dan, Bozoğlan'ı ister.

Hoca da: - : Tuh! Demin

Biri aldı, gitti, der,

N'olurdu önce isteseydin!

Ama, aksilik bu ya! Tam bu sırada,

Anıracığı tutar, uzun uzun, ahırdaki eşeğin.

Komşusu içerler:

- Ayıp be!

Yırtınırken hayvan içerde,

Sen hâlâ yok, diyorsun!

- Yok dedik sana!

Ak sakalımla bana

İnanmıyorsun da,

Ahırdaki eşeğin sözüne inanıyorsun!” (Erman,2000,94)

Bu şiirinde uyanık, kurnaz tipi anlatmaktadır.

2.2. ŞİİRİNİN YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

2.2.1 Şiirinin Dış Yapı (Şekil) Özellikleri

2.2.1.1 Geleneğe Bağlı Nazım Şekilleri

“KAN DAVASI

Öcünü insandan bunca şey bunca eşya

Top-tüfek-tabancayla alacak değil ya

*Kim demiş bulutlar kin tutmazmış diye
Top oynarken başlayan yağmurlar niye
Çocuk kısmından öcünü rüzgar
Uçurtmasını kaçirtmakla alır
Kaçın kurası okuldaki sıralar
Sırtımız hiç yoktan mı kambur kalır
Elbiseyle gömlek üçer metre bez
Ama iki yakamız bir araya gelmez
Korkmalı bedduasından kurdun-kuşun
Boşuna mı rastlar avcılara kör kurşun
Demir bile bir gün keskin bir makas olur
Ya yorgan iğnesine ne buyrulur
Kırk yaşımıza kadar yüzümüze gülerler
Aynaların yaptığına kalleşlik derler
Ya anasının gözü suya ne demeli
Yeter bize ettikleri denizin*

*Kıç üstü oturmamızdan daha keyifli
Ne olabilir bir sandalye için
Ivır zıvır şeylerinde öcünü toprak
Bir çırpıda bizden kabirde alacak' (Erman,1970,16)*

Şiirin genelinde bir “k,t,l” aliterasyonu kullanılmıştır. Şiirde, hece ölçüsünden sapmalar vardır. Fakat bu sapmalar büyük olmadığı için şiir geleneksel nazım şekli havasını kaybetmemiştir. Şiir beyitler halinde yazılmıştır.

“BİR ADAM DÜŞÜN

Felekten sille yemiş bir adam düşün

- tek katlı evlerinin yarısı kerpiç

Aşkale’de yaptığı askerlik hariç

Şehir nedir görmemiş bir adam düşün

Yaz kış gün ışımadan – önünde davar

- köy yerinde adettir gün erken doğar

Gündüz ufuk – geceleyn dört duvar

Bana mısın dememiş bir adam düşün

İneğinin karnı şişip öldüğü için

Bir de meşhur davullu – zurnalı düşün

Yarıladığı halde yolunu ömrün

Ağlamamış – gülmemiş bir adam düşün

Dilin varmazken ona adam demeye

Ne hakkın var ondan destan beklemeğe

Duru ayranla kuru soğan ekmeğe

Yarabbi şükür demiş bir adam düşün” (Erman,1970,66)

“Bir Adam Düşün” adlı şiir geleneksel yazım şekli olan “koşma” formunda yazılmıştır. Şiir, 12’li hece ölçüsüne sahiptir. Şiir, dörtlüklerle oluşturulmuştur. Sarmal-Düz-Düz-Düz kafiye örgüsüne sahiptir. Köy hayatının zorluğunu ve Anadolu gerçeğini anlatmaktadır. Erman, Halk edebiyatı nazım şekillerini şiirinde kullanmıştır.

“TÜRK ALFABESİ

(A)

(Anadolu)

<<Köylü efendimizdir>> demişti Atatürk

O hala kuru kuruya efendi --- biz çoktan sayın bayız

<<Arapça mı okunsun --- Türkçe mi ezan>>

Eller Ayda --- biz yağmur duasındayız

<<Fert başına düşen milli gelir --- falan filan>>

Derken sabahları bulgur çorbasındayız

<<Açıktadır köylerde pis su ve lağımaları>>

Arayıp bulma değil --- örtme çabasındayız

<<Yüzyıllarca gerideyiz --- ortak pazar ülkelerinden>>

Desene kağı arabasındayız

Onu bilirim ben --- onu söylerim

Daha biz Anadolu’nun (A) sındayız” (Erman,1974,21)

“Türk Alfabeti” adlı şiir, geleneksel nazım şekillerimizden olan gazel formu ile yazılmıştır. Şiirin kafiye örgüsü ab-cb-db-eb şeklindedir. Divan Edebiyatı nazım şekillerinden olan gazel tarzını Nüzhet Erman, şiirinde kullanılmıştır.

“SEVDA KUYUMCULARI

Durulur --- mayalanır --- daha bir insanlaşır

Oldukça muhabbetler evrenin malı

Geçti devri --- yanık --- yitik sevdaların

Seven --- cümle alem duysun diye --- bağırmalı

Bir dost delil veya kirvedir --- muhabbet ehli için

Kurt --- kuş --- bir salkım söğüt --- hatta --- kötü bir çalı

Rize'nin yeşilini --- Halikarnas mavisini

Acı sarıyı --- Yörük kilimlerindeki --- sımsıcak alı

Sevda çeken --- yazının buğdaylarını

Boz bulanık Kızılırmağı --- uzak ormanları çağırmalı

Size verdiği bu işler --- ey koca Yunus --- Şeyda Nedim

[şen şadır Karacaoğlan

Ey gönül ustaları --- sevda kuyumcuları” (Erman,1974,31).

Şiir, geleneksel nazım şekillerimizden olan gazel tipi kafiye örgüsüne sahiptir ve beyitler halinde yazılmıştır.

“DERVİŞ

İşlemez kurşun ---vız gelir ateş a

Fikriyle zikri bir olan dervişe b

Kendiliğinden olup bitti her şey c

Değmesi gibi baharda ---ilk çağla bademin dişe b

Nasılsa öyle ---hayat suyu verilen bir fidan e

Sorulur mu karlı ayran---harman da terlemişe b

Ben kurumuş bir çayır – o günlerce yağmur d

Ben su kenarı ben ---o bir tutam menekşe b

Beraber olsun da nasıl olursa olsun f

İnanmak isterdim dünyaya ---tekrar tekrar gelişe” b (Erman,1974,48)

“Derviş” adlı şiirin kafiye şeması gazel formundadır. Şiir, düz kafiye örgüsüne sahiptir. Nüzhet Erman, geleneksel nazım biçimlerini şiirlerinde kullanmıştır. Bu durum, şairin Halk edebiyatı ve divan edebiyatı kültürüne vâkıf olduğunu göstermektedir.

“AK NERGİSİN EŞİ

Gönlümde bir emel yeşerdi yine;

Yaylanın güneşi Türkmen güzeli.

Bir ışık uzanmış sanki ekine,

Ak nergisin eşi Türkmen güzeli.

Biraz önce sağmış sarı ineği,

Kekik kokan sütle dolmuş çanağı,

Fecir kadar taze, pembe yanağı,

Güzellerin başı Türkmen güzeli.

Isınır koynunda yayla yelleri,

Karanlık zülfünün . uçar telleri,

Kınalı güvercin gibi, elleri,

Çobanların düşü Türkmen güzeli.

Baharı taşıyan bahçe eteği,

Yıldızlı bakışlı bir bal peteği,

Çayların köpüğü, taze çiçeği,

Salman kamışı Türkmen güzeli.

Kıvrak yapısı var onda ceylanın,

Dağları dumanlı, karlı yaylanın,

Aydınlık pınarlı, varlı yaylanın

Kokulu yemişi Türkmen güzeli” (Erman,1958,48).

Şiir, hece ölçüsünün 11'li kalıbı kullanılarak yazılmıştır. Şiirin nazım birimi dördlüktür. Şiir, koşma tipi: abab-cccb-dddb-eeeb-fffb uyak örgüsüne sahiptir. Erman, geleneğe ait nazım şekillerini eserlerinde kullanmıştır.

2.2.1.2 Geleneğe Ait Nazım Şekillerinin Değiştirilmesiyle Elde Edilen Nazım Şekilleri

“ANA – BACI – AVRAT

‘Anadolu'nun yükünü kadınlar taşır’

S.Demirel (Antalya – 1969)

Kimi avrat – kimi kaşık düşmanı

Kimi bacım der – anam der

Kadınlar taşır yükünü Anadolu'nun

Anadolu'nun kahrını kadınlar çeker

Düşe gelmiş yüzyıllardır kısmetlerine

Hasret ve kan – korku ve ter

Şaşarsın kolaylığına – ucuzluğuna saadetin

Bir beşibiryerde – bir kaç basma – biraz şeker

Şahittir toprağın ondan – onun topraktan

çektğine

Sabandaki demir – kağnıdaki teker

Ya çapada – ya odunda – ya harmanda

Ya üç – beş keçinin ardında seker

Onunla doğungan Türkiye – onunla zengin ama

Konuşmada hak yok – sofralarda yer

Karanlık – uzak ve susuz Anadolu’da

Kadın hiç – kadın her şey – kadın hanım –

kadın er” (Erman,1970,69)

Erman, Süleyman Demirel’in sözünü montaj tekniğini kullanarak şiirine almıştır. Şiir, beyitler hâlinde yazılmıştır. Şair, geleneksel nazım biçimi olan gazel tarzını bozarak şiirini oluşturmuştur.

“GÖNÜLSÜZ KÖPEK

Masal filan değil --- sadece geçmiş gün --- eski zaman

Başlarmış bir Evliya Çelebi kervanı uzaklardan

<<Çankırı --- Konya --- Çankırı --- Konya>> dedikçe

[işgilli çingiraklar

Alırmış deve çanları ağırdan --- Erzurum --- Van ---

[Erzurum Van >>

Baştanbaşa gurbetmiş ve her sabah --- dört yanda

Ferman ve güneş üzere genişlermiş vatan

Terkisine atıp getirmiş derler --- Mısır’ı ve Arabistan’ı

Bir bayram sabahı --- Yavuz Sultan Selim Han

Ama --- kim derdi ki --- lafından bile yılacak hürriyetin

Ve mavileşecek --- giderek --- o kabına sığmayan

[Yörük kan

Bir kez --- kesilmeye görsün iflahı --- kul tayfasının

Her gün bulgur aşu ve yılda bir çarıktan

Er geç bir Köroğlu çıkar ---- bir Pir Sultan Abdal

[doğar --- oy niyetine

Sus pus --- ağzı var dili yok kalabalıktan

Değil --- karın tokluğu değil --- varsa yoksa hürriyet

Zira --- bir yere kadar eğler adamı --- masal ve destan

İşte Hacıbektaş Pir --- Derviş Yunus ve Yiğit Mustafa

[Kemal

Oba diye sığın --- ocak bil ısın ve dağ niyetine yaslan

Gönülsüz köpekçesine --- (denenmiştir bu)

Kurt dadandırır ulusa --- her çağda --- korkak ozan” (Erman,1974,19)

Nüzhet Erman’ın “Gönülsüz Köpek” adlı şiirinin kafiye düzeni: ab-cb-db şeklindedir. Şiir, gazellerde kullanılan kafiye ile oluşturulmuştur. Şiirin ölçüsü yoktur. Geleneksel nazım şeklinin bozulması ile elde edilmiştir.

“BİR NEFES NİYETİNE

"Halk Haktır!"

Hünkar Hacı Bektaş Veli

Geçse de bir lokma, bir hırka devri

Akıldan başkası yaldızlanmış deridir

Bir tesbih çekilmede Anadolu'da
Akıl yoluyla yedi yüz yıldan beridir
Senin yürek dediğin, gönül dediğin senin
Mihman evindeki dost minderidir
Tuz yalayan ceylan kadar sade ve mazlum
Karadut'la köklü, aşkla diridir
Hazret Avlusu'nda parlayan
Bereketin ak güvercinlerdir
Derde derman ilaç gibi Horasan'dan O'nunla
Gelen dokuz yüz atlı Türk eridir
Bağdat'ta Mısır'da Rum diyarında o
Ya bir derviş, ya bir çeridir
Sesindeki pir evi çeşmelerinin
Orhan Gazi'den kalma Bursa günleridir
Ve yakılmıştır Hüncar Hacı Bektaş Veli'ye
Bir nefes niyetine bu şiir” (Erman,1990a,11).

Erman, şiirini beyitler hâlinde yazmıştır; ancak şiirin ölçüsü yoktur. Geleneğe ait nazım şekilleri değiştirilmiştir. Şair geleneksel kültüre ait olan nazım şekillerini değiştirerek şiirini oluşturmuştur.

“BAHAR

Eriyen bir beyaz yol çize çize,
Leylekler getirdi baharı bize,

*Renk geldi dudağa, saza, benize,
İncecik zarından soyduk baharı,
Öpüp başımıza koyduk baharı
Eteğinde döndük birer çocuğa,
Koyulduk gül renkli bir yolculuğa,
Turnalara selâm, yağmura dua,
Pembe ufkumuza astık baharı,
Kokup bağrımıza bastık baharı.
Gözlerde güneşin izi yeşerir,
Yeşilden tüten sır yeşilde erir,
Bir sabah ufuktan selâmlar fecir,
İssiz dünyamıza dolan baharı,
Dallara misafir olan baharı
Toprak cennetini açar güneşe,
Yaprağın selâmı uçar güneşe,
Bizimsin artık sen, ey sonsuz neşe,
Bir Nisan yağmuru çizer baharı,
Dala çiçek çiçek dizer baharı.
Mayıs sabahının altın imbiği,
Emzirir yeşili ve güzelliği,
Bahar, renkli, taze, eşsiz ve iyi,
Bulut damla damla saçar baharı,
Toprak kapı kapı açar baharı.
Baharda her insan poyraz gibi hür,*

*Biraz deli, biraz âşık görünür,
Şükür Tanrım, Tanrım sana bin şükür,
İncecik zarından soyduk baharı,
Öpüp başımıza koyduk baharı..” (Erman,1945,32)*

Şair, 3'lüklerle şiirini yazmıştır. Şiir, altı tane 3'lük, altı tane 2'li bentlerden oluşmuştur. Erman'ın geleneksel nazım şekillerini değiştirerek kullanması kendisine ve sanatına duyduğu güvenin ispatıdır.

“EY DAĞLAR

*Vadiden menekşeni gülünü seçe seçe,
Serin pınarlarından suyunu içe içe,
Gönlüm gibi sazın da dertli oldu telleri
Seher vakti dinledim bülbülünün sesini,
Alımda rüzgârının duyarak nefesini,
Temiz bulutlarının tutulmuyor elleri.
Göğsünde geceledim, düşümde yâri gördüm,
Ayından, yıldızından ona çelenkler ördüm,
Suların benden coşkun geçilmiyor selleri..
Sabahından yâre mor kaftan yapmak istedim,
O kadar güzeldin ki sana tapmak istedim,
Gönlüm gibi sazında dertli oldu telleri..” (Erman,1945,40)*

Şair, şiirini üçlüklerle oluşturmuştur. Şiir dört tane üçlükten meydana gelmiştir. Nüzhet Erman, geleneğe ait nazım şekillerini değiştirerek; şiire kendine has bir yorum ve özgünlük kazandırmıştır. Şair, Halk edebiyatı ve Divan edebiyatı nazım şekillerini bilmektedir. Şiirlerinde bu kalıpları değiştirip kendine has tarzıyla kullanmıştır. Bu özellik, Erman şiirinin özgün noktalarından birisidir.

2.2.1.2.1. Farklı tarzda şiir denemesi

“AŞİRET GÜNLÜĞÜ

1. *Fırat boylarına gittim*

Ortalık silme kar

Saçaklar buzluysa

2. *Dağ köylerinde yattı*

Muhabbet koyu---

Pir Sultan Abdal sözlüydü

3. *Kötü bazlamaya fittim*

Ala balıklıydı oysa aşiret sofrası --- oğlaklı

Ve körpe horozluydu

4. *Ortaya bir laf attım*

Kaba ve kısaydı cevapları

Ama özlüydü

5. *Merak ettim*

Sır vermediler ama

Gizliydi

6. *Bir bir aklımda tuttum*

Budaklı gül dalı --- yumrulu çöven kökiydü eller

[ayakları

Hepsi Hurufi gözlüydü

7. *Sanmayın unuttum*

Üst baş da ona göre --- çamur --- tezek

Ve saman tozlu ydu

8. *Yutkundum --- yuttum*

Dert değil --- kandı sanki birden ağzıma dolan

Kandı ve tuzlu ydu” (Erman,1974,75).

Erman, şiirini sekiz tane üçlükten oluşturmuştur. Her üçlüğün başında rakamla numara vermiştir. Erman, şiirde biçimden ziyade içeriğe önem vermiş bir şairdir. Şair için biçimsel kalıplar yerine, konu ve içerik önemlidir.

2.2.1.2.2. Şair ve Yazar İsimlerini Kullandığı Şiiri

Nüzhet Erman, aşağıdaki şiirinde şair ve yazar isimlerini kullanarak şiirini oluşturur. Şair, Türk edebiyatında Nedim’den Orhan Veli’ye kadar; tanınan şairlerin bilinen özelliklerini anlatarak şiirini yazar. Yapılan taramalarda; Erman’ın şair ve yazar isimlerini kullanarak yazdığı tek şiiri budur.

“NEDİM’DEN ORHAN VELİ’YE KADAR

Havasını --- suyuna --- toprağına karışmıştır

Ama --- kim demiş --- arayıp bulmak zor

*Ölümüdür --- gerçek şairleri İstanbul'un
İstanbul --- biraz da --- rahmetli şairleriyle yaşıyor
Bak --- her sabahki mahmurluğunu --- Sait Faik
Yine --- serin serin --- Çiçek Pasajında açıyor
İşte Abdülhak Hamit --- yanında Lüsyen hanım
Löbon'da beş çayını içiyor
Bir şarkı --- uzaktan uzağa ve beyaz bir sandal
Allah bilir ya --- Nedim Efendi geçiyor
Orhan Veli --- şu anda --- bir deniz meyhanesinde
Garanti kafayı çekiyor
Aşı boyalı bir ev (küpeler --- sardunyalarda içinde)
Kapısında Ziya Osman çıkıyor
Yahya Kemal --- yeni bir ilham dalgın
Arada bir Kanlıca'ya bakıyor
Yine --- bir kavga ve hürriyet şiirine eğilmiş Teyfik
[Fikret
Canım Boğaz --- önünden --- boş yere akıyor
Ve Nüzhet --- bu mısralarla --- hepsinin toprağına---
[ayrı ayrı
Sevdikleri taze çiçekleri bırakıyor" (Erman,1974,37).*

Erman, şiirini şair ve yazar isimlerini kullanarak oluşturmuş; şiirin son dizesinde kendi adını da diğer şairlerin adları arasında anmıştır. Şiir, beyitler hâlinde

yazılmıştır. Erman, yazdığı mısralarla şairlere olan sevgisini ve vefasını dile getirmiştir.

2.2.1.3 Yeni Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri

2.2.1.3.1 Düz, Çapraz ve Sarmal Kafiye Oluşan Nazım Şekilleri

“SAMAN ALEVİ

<i>Kısaca anlatacağım hikâyeyi</i>	<i>c</i>	
<i>Kız-öylesine nazlı-hanım hanımcık</i>	<i>d</i>	<i>Sarmal kafiye</i>
<i>Kimi çirkin bulurdu onu azıcık-</i>	<i>d</i>	
<i>Bitirmek üzereydi oğlan liseyi</i>	<i>c</i>	
<i>Oğlan o yaşa vergi-o sıcak kanla</i>	<i>a</i>	
<i>-çocukça geliyor insana zamanla-</i>	<i>a</i>	
<i>Satır satır çizip verdiği romanla</i>	<i>a</i>	<i>Düz kafiye</i>
<i>Anlatmak isterdi kıza meseleyi</i>	<i>b</i>	
<i>Kalan bir sevda sanki masal devrinden</i>	<i>a</i>	
<i>Kaçmayı bile düşünmüştü evinden</i>	<i>a</i>	
<i>Farksızmış halbuki saman alevinden</i>	<i>a</i>	<i>düz kafiye</i>
<i>Zamanla öğreniyor insan sevmeyi”</i>	<i>b</i>	

(Erman,1970,22)

Şair, düz kafiyeden oluşan nazım şekliyle şiirini yazmıştır.

2.2.1.4 Serbest Düzenli Nazım Şekilleri

Nüzhet Erman, şiirlerinde serbest düzenli nazım şekillerini kullanır. Uzun şiirler yazan şair; serbest düzenli nazım şekillerini tercih eder. İpe Un Seren Adam, Türk, Halk Haktır, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Her Gün Yeni Doğarız adlı şiir kitaplarında serbest düzenli nazım şekillerini sıkça kullanır.

“AY MI, GÜNEŞ Mİ?

Küçük Nasreddin'e derste sorar hocası:

- Güneş mi faydalıdır sence, ay mı?

Nasreddin hemen:- Ay, der,

Sonra da, (safça veya bilgisizce) devam eder:

- Çünkü Hocam güneş gündüzün doğar.

Ha olmuş, ha olmamış, zaten aydınlık var!

Ama ay! Ay, tut ki bir ışık tası!

(Kâh gümüş beyaz, kâh altın sarı)

Ağartıp bunca karanlıkları

Ortalığı gündüze çevirmek kolay mı?” (Erman,2000,27)

Şiir, serbest nazım ölçüsü ile yazılmıştır. Şiirin belirli bir düzeni ve ölçüsü yoktur. Erman, şiirlerini oluştururken serbest düzenli nazım şekillerini sıklıkla kullanmıştır.

“AĞAÇTAN ÖTEYE YOL

Birlik olmuş çocukları köyün:

- Oyun etti namussuz bize yine dün!

Gelin biz de onu

(Nasreddin) 'i yani, Abdullah Hoca'nın oğlunu)

Ya, bir güzel pataklayalım,

Ya da, ağaca çıkarıp pabuçlarını saklayalım!

Ve: - Şu ağaca çıkarırsın, çıkamazsın, diyerek,

İşletmişler Nasreddin' i, sözüm ona;

Nasreddin: - Neden çıkamaz mışım, çıkarım ve de çıkmam gerek

Diye diye ayaklarını soymuş ...

(Şimdi siz :

- Bu Nasreddin de pek toymuş!,

Yemi hemencecik yedi, yuttu, diyeceksiniz.

Olsun, deyin, deyin ama,

Sonunu da dinleyin!)

Evet, ayaklarını soymuş

Ve pabuçlarını koynuna sokarak

Fırlayınca ağaca şaşırılmış çocuklar:

- Neden soktun pabuçlarını koynuna?

Ağaçta pabuca ne gerek var?

Bizimki tepelerinden bakarak:

- Ne bilirsiniz arkadaşlar,

Hazır yanında bulunsun, belli olmaz, der,

Bakarsın ağaçtan öteye de yol gider!” (Erman,2000,30)

Yukarıdaki parça, görüldüğü gibi, manzum hikâyedir. Şair, manzum hikâye tarzını ustalıkla kullanmıştır. Nüzhet Erman, okuyucuya iletmek istediği mesajları manzum hikâye tarzıyla sunmaktadır. Erman şiirini, diğer şairlerin şiirlerinden ayıran önemli özelliklerden birisi, şairin manzum hikâye tarzını tercih etmesidir. Erman, fikirlerini ve duygularını manzum hikâye tarzıyla rahat ve etkili biçimde ifade etmiştir.

“ATATÜRK’ÜN VAKTİ ÇOK AZDI

Atatürk’ün vakti çok azdı

Sıra dağlardı önünde Atatürk’ün

Geçiyordu vakit-vakti durduramazdı

Yıllar yılı –kuyusunu kazanlar Türk’ün

Saraydı –düşmandı-satılmıştı-yobazdı

Atatürk’ün vakti çok azdı

Kan ve demir karanlık ve gerçek

Anadolu’da açan milyonlarca can oldu-kurtuluşun diyeti

Hürriyeti-istiklal ve cumhuriyeti

Atatürk’ten başkası yaratamazdı

Atatürk'ün vakti çok azdı
Sadeydi-tazeydi-yiğitti
Yerini kimseler tutamazdı
Bezmişe ümit-acıkmışa ekmek-ve su oldu yanlışa
Tekti ama –çoğaldı sanki-dünyaya yetti
Mustafa-Mustafa Kemal-Mustafa Kemal paşa
Atatürk'ün vakti çok azdı
İhtiyacı yok-övgüye Atatürk'ün
Önemli olan-başardıklarımız ve başaracaklarımızdır
Zehirli otları temizlediğimiz gün
Ve vurduğumuz gün-çürümüş dallara satır
O kendini-her an- yeniden yaratır
Yine hürriyette hizmetten geri kalmazdı
Atatürk'ün vakti çok azdı
Türk istiklalini-Türk cumhuriyetini
İlelebet muhafaza ve müdafaa etmektir
Ey Türk geçliği birinci vazifen
Emanetini sen koruyacaksın-sen
Bilemez başkası-kıymetini
Sen uyanıksan-yaşıyorum demektir
Böyle gördü hep-böyle söyledi-böyle yazdı
Atatürk'ün vakti çok azdı” (Erman,1970,30)

Şair, serbest nazım şeklini kullanarak şiirini yazmıştır. Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nden iki cümleyi montaj tekniğiyle şiirinde kullanmıştır: "Türk istiklalini-Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir."

Erman şiirinde Atatürk'ü konuşurmuştur:"Bilemez başkası-kıymetini/Sen uyanıksan yaşıyorum demektir." diyen Atatürk, Türk gençliğine seslenmektedir.

Şair, şiirin aynı zamanda başlığı olan: "Atatürk'ün Vakti Çok Azdı "dizesini her kıtanın sonunda tekrar ederek; bu mısra tekrarı sayesinde ahenk unsuru oluşturmuştur.

"GECEKONDU

Dün bir – bugün iki – akıl mı alır

Gün ışımadan çatıyı örttük

- canım kurban olsun birikete -

Yatağı da serdim mi mesken sayılır

Bir güzel mektup atmalı memlekete

Gelsinler artık

Biraz kireç çalmalı – mavice biraz

Bugüne bugün şehir damı

Beşiği dikmelere bağlamalı

Beşiği görünce

- kanunun filan maddesi gereğince -

Top olsa belediye – eyvallah yıkamaz

Kapıyı enkazcılardan almalı
İşe giderken bir güzel örterim
Dam dedin mi kümesi – ahırı olmalı
Şuncağız – inan olsun – dört bin kağıt
- gel de hademe aylığıyla borç dağıt
Ama Allah kerim
Şehir yeri eşraf konağına benzer
İbrahim peygamber bereketi var
Sofrada bir fazla fark etmez dedim
- yoksa elde avuçta ne gezer -
Hem garip kuşun yuvasını Allah yapar
Dedim de geldim
Canım kurban olsun birikete
Dört bin kağıda patladı ama
Şehir yeri asfalt – ı ışık – sinema
- suyu ekmeğine katık -
Bir güzel mektup atmalı memlekete
Gelsinler artık” (Erman,1970,62)

Şair, serbest nazım türünü kullanarak şiirini oluşturmuştur. Yoksul insanın yapmaya çalıştığı gecekonduyu anlatmıştır.

“ÖNCE ÖL SONRA SUS

Ha --- susa susa dili bir ozan

Ha sulardaki yosun --- göklerdeki pus
Söz gümüşse sükut altın --- anladık ama
Ya us
Nerden belli Pir Sultan'ın olduğu
(Ölüm ölme) --- önce öl --- sonra sus
Aşksa aşk --- kinse kin (duvar değil --- hele duvar
[hiç değil)
Korkmalı --- denizler gibi sustu mu ulus
Bugün yaşsaydı --- iki kere iki dört'ten de kesin ---
Yine doğrucu başı bir ozan olurdu Yunus" (Erman,1974,9).

“ŞEHZADE BEYAZID

(1381-Bursa)

Tacü't - Tevârih

Önde boylu poslu kula ve yüğrük atları
Mısır ve Suriye sultanının
Sonra Hamit Saruhan aydın.
Menteşe Kastamonu. Kahraman beylerinin armağanları.
Derken peşkeşleri vezir be beyleri
100 kız oğlan kız cariye
Ve (hoca saadettin Efendinin deyimiyle.)
100 oğlan izliyordu onları
Akıncı Evranos Bey tarafından sunulan
Altın dolu altın tepsiler vardı

Ellerinde onunun

Gümüş dolu gümüş sahanlar taşıyordu diğer on kişi

Seksen delikanlı da

Ham gümüşten Halep işi

Kadehler şamdanlar maşrapalar ibrikler

Ve su kapları getiriyorlardı

Kütahya şehri Simav kasabası ile

Eğri göz ve Tavşanlı kaleleri de

Akça kızın çeyiziydi Germiyanoglunun ...!

Bütün bitkilerin parıldadığı bahar eyyamında

Dünya evine giriyordu şehzade” (Erman,1996,14)

2.2.1.4.1. Karışık Dizeli Nazım Şekilleri

“HEYBE

Cami, medrese ve cer. Ama iş, işti!

Ve işte o günde, Hoca,

Yorgun argın ve keyifsiz

Akşehir köylerinden birine inmişti.

4'lük

Ve hele, nakışlı Antep kiliminden heybesini

Kaşla göz arasında çaldırınca

Temelli küplere binmişti.

3'lük

Yükselttikçe yükseltiyordu artık sesini:
- *Hem ayıp, hem günah. Ne biçim insansınız siz?*
Kim alır, nasıl şey bu, hürsüz kim?
Tez bulunsun, yoksa ben yapacağımı bilirim!

4'lük

Köylü telâşa kapıldı enikonu.
Korkudan birbirlerine girdiler.
Ve geç vakit heybeyi bulup getirdiler.
Ama sormaktan da kendilerini alamadılar:
- *Gerçi, geldi geçti ve tatlıya bağlandı sonu!*
Ne yapacaktın sahi Hoca, bulunmasaydı heyben?
- *Ne mi yapacaktım?*
Hiç! Evde iskarta bir çuval var,
İşte uydurup, kaydırıp heybe yapacaktım onu ben!"

9'luk

(Erman,2000,50).

Erman, bu şiirde 4+3+4+9 şeklinde karışık dizeli nazım şeklini kullanmıştır.

2.2.1.5. Düzyazı Şiir

Nüzhet Erman, şiirlerinde düzyazı formunu tercih eder. Aşağıdaki şiirler; şairin düzyazı şiir tarzının örnekleridir. Şair; insani ve toplumsal aksaklıkları eleştirel bakış açısıyla, düzyazı şiir formunda anlatır.

“HIRSIZDAN DEĞİL ARSIZDAN

Sıkı sıkıya kapısını kilitliyormuş.

Birisi sormuş:

- Neden korkuyorsun? Her hâlde hırsızdan?

- Hayır, demiş Hoca arsızdan!” (Erman,2000,72)

Şair, bu şiirde insanların zayıf bir özelliğini hicvetmiştir. Erman, şiirini düzyazı biçiminde oluşturmuş, iletmek istediği mesajı şiirinde net biçimde ortaya koymuştur.

“KIYAMET

- Şey Hocam! Bi zahmet!

Ne zaman kopar dersin,

Şu, her Allah 'ın günü lâfi edilen kıyamet?

- Hangisi? Küçük mü, büyük mü?

Zira, evdeki karı ölürse, küçük,

(Ama Allah gecinden versin)

Ben ölürsem, büyük kıyamet!

Gayri sen hesap et!” (Erman,2000, 73).

Bu şiir, Erman'ın hayata bakış açısını sergilemektedir. Düzyazı şeklinde oluşturduğu şiirlerinde, şair fikirlerini okuyucuya açık biçimde sunmaktadır.

“YÖN

- Abdest alırken Hocam, hangi yöne dönsem?

Hangisi yani sence uygun olan yön?

- Aman evlâdım, yürütmesinler diye

Ceketine doğru dön!” (Erman,2000, 82).

2.2.1.5.1. Didaktik Şiir

Şair, Nefes adlı şiirinde didaktik şiir örneği verir. Okuyucuyu aydınlatır ve ne yapması gerektiğini söyler. Erman’ın, didaktik şiir bağlamında tek şiiridir.

“NEFES

On saatlik yoldan, hem de yaya

Sürüp getirmişti, köylünün biri,

Uyuz geçisini Hoca’ya

- Oh Hocam! Ne olur,

Bir nefes et de, geçsin şu uyuz!

Şaşırmış ne diyeceğini Hoca adama.

- Bak aslanım! Ben nefes edeyim ama,

Sen de bir güzel katran sürmeyi

Ve Arap sabunuyla yıkamayı unutma!

Hem sonra, aç bu hayvan, iyice doyur,

Tuz yalat bu hayvana, tuz!” (Erman,2000,80).

Bu şiir, didaktik bir şiirdir. Erman, şiirini insanlara bilgi vermek ve onları eğitmek amacıyla yazmıştır. Şiir, Nüzhet Erman'ın toplumcu özelliğinin yansımasıdır.

2.2.1.6 Uzun ve Kısa Şiirleri

2.2.1.6.1 Uzun Şiirleri

Erman, uzun şiirler yazmayı tercih eder. Şair, duygu ve düşüncelerini uzun şiirler yazarak ifade eder. Nüzhet Erman; Ağulu Çiçekler(Erman,1996,25-29), Estargon Kalesi Su Başı Durak(Erman,1996,44-48), Ötüken(Erman,1990b,10-13),BüyükGöç(Erman,1990b,13-16), Türkiye(Erman,1990b,18-20), Çin Tuzağı-Bizans Oyunu(Erman,1990b,24-29), Tuzlu Su-Şerbet(Erman,1990a,23-25), 740 Kural(Erman,1990a,33-36), Şed(Erman,1990a,42-46), Çal Kılıcını Kemal Paşam(Erman,1981,37-43) adlı şiirlerini uzun yazmıştır. Şair, özellikle tarihi olayları ve kişileri anlatırken uzun şiirler yazar. Aşağıda verilen Lâedri adlı şiiri; bu durumu gösteren somut örnektir.

“LÂEDRİ

Hepsi de yedi tuğlu han ve şah

Ama kimi serdar cihangir

El muzaffer daima

Gazi hüdavendigâr

Yıldırım, Fatih, Yavuz, Kanuni ve muhteşem

Kim bestekâr, şair

Hem de divan sahibi
Muradi Avni, Abdi Muhibbi
Bathi, Farisi, Necibi ve tahta yakışan Şehzade Cem!
Kimi de istediğiniz kadar
Değiştirmeye kalkın
Sarı, Sarhoş, Çelebi
Genç avcı pehlivan veli
Halim zalim divane deli
Şaşmaz değer yargısına göre halkın
Sonra asker ulema âlim sanatkâr
Ahmet Mehmet Mustafa sayısız âli
Mesela güleç güzelce atik bıyıklı silahtar
Semiz tepe delenli çalık kemankeş ve sürmeli
Vezir veya sadrazam Ali paşalar
Matematik ve gök bilimine yed-i tûla
Semer kantlı Ali Kuşçu mesela
Kısa ve kesin dört kelime
Hem de öfke küpü yavuz sultan selim'e
Hal'ine fevte veririm senin
Diyebilen zembili Ali Efendi
Müderris ve şeyhülislam
Şukufe tarzına yüzlerce taze çiçek
Ki her gören renk ustası bir nakkaş
Ali ül-Nakşibendî

Er-rakım

Gelip geçmiş bu yalan dünyadan diyecek

Ali çelebi mesela lakabı lam

Molla reisülküttap Nişantaşı ve hattat

Rugani Ali Çelebi

Üsküdarlı mücellid müzehhip ve ressam!

Yanık gürsesiyle

Sürekli zikir ve kuran kıraati tekkede

Konaklarda mevlüt hatim .... Camide selaaa

Hüdhüd ali dede meseloa

Mevlevi üstad

Ve şehnaz büselik bestesiyle

Bir devlet için çarhı temennadan usandık!

Diye sızlanan nal'ızade

Ali dede

III. Ahmet in müsahibi

Kitap kurdu gün aşırı sahaflarda!

Ve tabiî ki akla fikri

Yazma yazma divan raflarda !

Pırıl pırıl duru kaynağını Türkçenin

Divanı lügatitürk aydınlığa çıkaran

Ali Emiri efendi

Kütüphanecilerin piri!

Ve eksik kalır güldestemiz adını anmazsak

Tanburi ali efendi
Rast, Hüseyini hicaz ve ağır aksak
Süzidil'den çalıp söyleyen saray müezzini!
Ama: 'ismiyle müsemma!' derler ya hani
İsimlerine benzemesi lakapları gibi
Olması insanların eskidenmiş
Tarz ve üslubu tıpatıp kendi !
Buhurizade Mehmet efendiye
Boşuna mı denmiş?
İsmi var cismi yok ... ruh gibi yani
Meçhul olmak bile güzel :Laedri!" (Erman,1996,164).

Erman, özellikle tarihi konularda şiir yazarken uzun boyutlu şiir biçimini kullanır. Kendine has tarzı ve üslûbu içerisinde didaktizme kaçmadan uzun boyutlu şiirlerini oluşturur. Konu sınırlaması olmayan şair için, uzun boyutlu şiirleri kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmesinin en somut biçimidir.

“ÇİN TUZAĞI, BİZANS OYUNU
Ama işin garip.. garip olduğu kadar da kötü yanı:
Söndürenler de Türk'tür hep,
Türk'ün, demir Çağı'ndan beri
Yaka geldiği özgürlük ve egemenlik ateşini!
Türk'tür hep devirenler, kadını, eri,
Türk'ün uygarlık kotardığı kara kazanı!

*Gerçi, tatlı sözüne kanıp
İpekli kumaşına aldanıp tapkaç Budun'un...
Çin sarayındaki otağında, tutsak,
Acıklı şarkılar söyleyip kahrından ağlıyarak
Ölmüş, Kieli Han, Doğu Göktürk Kağanı!
Ve yine, kesik başı, Çin
Sarayına yollanmış, son Kağan Özmiş'in!
Ama, kimseler etmemiştir
Türk'ün Türk'e ettiğini!
Yine Türk'tür yani,
Amansız kurdu Türk'ün, can düşmanı!
Gerçekte, Çin tuzağı, Bizans oyunu..
O hiç eskimeyen: (böl ve yönet),
Türk'ü Türk'e kıldırma yöntemidir bu!
Tut ki bir gel-git olayı!
Göktürk doğarken Hun.. Uygur büyürken
Göktürk yok olup gider!
Güneşin aydınlattığı her
Ülkeyi alabileceğini söyleyerek
Trakya'ya sarkan
Batı Hun Kağanı Uldız,
Ödün ve rüşvetle dağılınca buyruğundakiler,
Küskün, başını alıp gider!
Karluk, Peçenek, Kıpçak, Avar,*

Ve başbuğları, iki yüz bin çadırılı
Satık Buğra Han,
Gerçek anlamda iki Müslüman
Türk devleti Karahanlılar..
Sonrada peş peşe,
Gazne, Harzemşah, Selçuklu, Karaman,
Menteşe, danışment, Germiyan, Kayı..
Bir yıldız parlarken bir yıldız sönüp gider.
Ve horoz doğuşü devam eder!.
Sart, yerleşik Türk, göçebeyi,
Türkmen, (sarı it) dediği
Yerleştiği hor görür.
Kafir sayar ve ezmekle övünüür
Karahanlılar,
Kendisini devlet yapan Karluk- Türkmenleri!
Ve başparmaklarını budar
Gazneli Mahmut'un valileri
Ok atamasınlar diye oğuzların!
Gözlerini hunç ve hürs bürür,
Yerini söyletmek için altın ve gümüşün,
Zenginlerin ağzına toprak doldurarak,
Yatak, yorgan, kap, kacak,
Kapı ve pencere çerçevesine kadar,
Ev ev, üç gün

Üst üste yağmalar
Göçer oğuz erleri,
Görkemli başşehrini
Sultan Sancar'ın !
“- Tut ki binlerce, onbinlerce arı,
İlkbaharda kovanlardan boşanan!”
Diyen Bulgar yazarına göre:
“- şimşek çakması gibidir Peçenekler'in akınları!
Aynı soy, aynı töre,
Kıpçaklar da Türk!
Ama, ne soy dilemişler, ne hatır!
Bir Bizans şarkısı,
1091 Nisan'ının son günü,
Meriç'in umur bey mevkiindeki
Peçenek kırımını, Kıpçaklar'ın :
“- Peçenekler, bir gün yüzünden
Mayıs'ı göremediler!” diye,
Sevinerek anlatır!
İstanbul'a göz diken ilk Türk,
Çavuldur Boyu'ndan akıncı Çaka Bey'in
Bu yüce amacına,
(destek olmak bir yana),
Ziyaret sofrasında öldürterek O'nu,
Damadı kılınç aslan son verir!

Veled çelebi bile, İznik sultanı Mesud'a
Türkmen kırımı önerir!
“- Göklere sığmaz olmuştur artık ünü
(saray tarihçisine göre)
Adı güzel Sultan 'ın!
Ama daraltınca deryalar kadar geniş gönlünü
Taşradaki Türkmen belası..”
Sırmalı kaftan vadeder
Tellal çağırarak Türkmen kellesi getireceklere,
Gayretli vali yörgüç paşa,
Padişah II. Murat 'ın lalası!
Ve Çorumlu ovasına atlar bir sabah..
“gümüş tüylü tavuskuşunun
Kol ve kantlarını açtığı
Ve gece kuşlarının dört bir yana kaçtığı
Demde yani),
Peşindir hükmü hoca sadettin Efendi 'nin:
“ ne kan içici kara Devletşah,
Ne inaloğlu nam, Bozok 'lu sırtlan,
Gözleroğlu adındaki aman bilmez eşkıya,
Köpekoğlu denilen aç gözlü it
Ve ne de, Yezit 'i aratmayan Avşar Mezit..
Horasanlı şaman
Baba İlyas 'ın halifesi,

Baba resul İshaktır
Bozguncu yüz karası hak dinin!
Zaten Anadolu'daki, güdümlü oğuz
(Yörük ve Türkmen)kırımının
Başlangıç sebebi de bu olacaktır.
Sonra da, (asi,müfsid, taife-i şer):
Şeyh Bedrettin, şah kulu veya
Turhal'lı celal, baba zünnun, çelebi kalender !”
“ ey kadimi , Türkçe hiç olma yakın,
Başını kes, kanını dök, acıma sakın,
Öldür Türk'ü, baban olsa da !” diye,
Saldırır Türk'e, hakaret eder,
Divan-ı hümayun katiplerinden
Devşirme hafız Hamdi efendi,
Osmanlı sultanı, ama bir yerde
Türk padişahı da olan selim-i saniye
Sunduğu korkunç kin
Ve nefret dolu şiirde!
Bu (adeta ısmarlama)katliamdan:
-kimse elime su dökemez ! dercesine,
Tımarlı sipahi, sarıca, sekban,
Köylü, aşiret, çoluk çocuk.. yüz bin
Kelleden fazla düşer,
Hırvat kökenli sadrazam

Kuyucu murat paşanın hissesine!

Böylece :

“Türkmen kalkıp yaylasına yürümez

Yıkılmış aşiret il bozuk bozuk”

Dizleriyle vurguladığı üzere

Pir sultan Abtal’ın,

Kanlı kargaşa ve Türkmen avı sürer gider!

Türk’le, Türkmen’le beraber

Osmanlı’nın gaza ve fetih gücü de erimiştir.

Mesela, İran’ı, Türkleşmekten,

Anadolu’dan kaçan kılıç artığı

Türkmenler korumuştur” (Erman,1990b,24)

“ÇAL KILICINI KEMAL PAŞAM

I

Açlık, yokluk ve kıırım.. Ben:- Mahşer! Diyeyim,

Sen de:- ana baba günü!

Dedem Korkut’tan önce ve sonra, kim

Ve hangi yurt gördü, Anadolu’nun gördüğünü!

Çözmek için son kez boynumuza oturan,

O pis, yağlı kördüğümü:

“- Tanrı bize yol verdi, gider olduk

Bre kafir!”

Türk paşaları, beyleri, efeleri, erleri,

Birer, birer yetişti.

Görelim Dede Korkut 'um, kimler yetişti!

II

-İstanbul'a gel! Diyordu, Harbiye'deki Bakan.

-Gelemem, dedi paşa.

-Hava değişimi al, diyordu sultan.

-Alamam, dedi paşa.

- ille gelmelisin! Denince de;

Bitti 8 Temmuz'a kadar sürüp giden oyun 8 Haziran'dan

Ve perde kapandı; sonunda

Umurundaydı sanki O'nun da!

“güvenerek halkın sevgisine, cömertliğine

Ve de yiğitliğine”

(Yeni bir Türk Devleti kurmak için

Kayıtsız- şartsız ve bağımsız,

Ulus egemenliğine dayanan),

Silkindi bir gece yarısı yıldız

Ve sırmalarından,

Soyundu başa!

Mustafa Kemal Paşa'nın ardından da, Dede Korkut'um,

Paşalar, beyler, efeler yetişti,

Görelim kimler yetişti!

III

Tut ki dolunay, günebakan çiçeği!

Yinelemek için hep yalın ve güzel gerçeği,

Kemal Paşa'ya baka geldi ve

Kıl kadar şaşmadı yönü!

- *kim öle, kim kala!*

Deyip bir kenarda beklemedi

Zor günlerin adamıydı ismet paşa, İnönü!

(yalnız düşmanı değil, kötü talihini de

Yenmek üzere milletin, Metristepe'de):

- *çal kılıcını Kemal Paşam, yetiştim! Dedi*

ve Dede Korkut'um, yetişti dörtnala!

O'nun ardından öbür paşalar, beyler yetişti.

Görelim kimler yetişti.

IV

Başbaş, yedeksiz ordunun sırtını, bütün gün

Kur'an okuyarak sıvazlayan

Asker babası Fevzi Paşa, dini bütün!

"Kurmay başkanı sormuş Gazi, bir ara,

(yalanı, günahı anlatanlara!

-Kur'an okuyor efendim! Demişler.

Yandık Allah'a kaldıysa işler!

Diye düşünmüş olacak

Ki;- Çağırın! Demiş; bulup getirmişler.

- *bir komutan, demiş, Fevzi Çakmak,*

yedeklerine güvenerek savaşır. Bir tek

Neferim yok halbuki benim, yedek!

Senin itibarından ibaret bütün yedeğın

Paşam, senin itibarından!

Onun korunması için de Kur'an

Okumaktan başka ne yapabilirim?

Diyeceğim: birbirine koyulduğu çağda

Bey yiğitlerin, kahramanları" anadan

Doğadan kurmay Fevzi Paşa da:

- *gün ola, hayır ola!*

Diyerek beklemedi.

Çal kılıcını Kemal Paşam, yetiştim! Dedi

Ve yetişti dörtnala!

"Alp yiğitler savaş günü kaygılanır mı hasmından!"

O'nun ardından da paşalar, beyler

Ve efeler yetişti.

Görelim, Dede Korkut'um, kimler yetişti!

V

Evet, devletsiz millet,

Devletsiz ordu!

Ama, Şapşılı Oymağı'ndan, Emre Köylü

Ali Bey'in uzun boylu, sarısın, en küçük oğlu

Ve kuvayi Seyyare'nin, yani 5000 kişilik resmi çetenin

*Komutanı, küçük zabit Çerkez Ethem'in
Mustafa Kemal Pala'nın sağ kolu,
Demir yumruğu oluşu da bir devlet!
Hem de ne devlet!
Evet! Salihli Cephesi Komutanı Çerkes Ethem de:
Kurmay Halil Bey, Cellat İbrahim, yüzbaşı Arif, Sarı Efe,
Mehmet Ali Çavuş, İштиpli Halil, Parti Pehlivan,
Dokuz Efe, usturumcalı Halil, Karacabeyli Safer,
Adapazarlı Halit, alasonryalı Hafız,
Selanikli Hurşit Yüzbaşı ve Uhrili Keke Mehmet,
Yani feleğin çemberinden geçmiş 14 çeteci ve
Bilmem kaç bin başı bozuk er,
Bir o kadar tüfek, bıçak ve bomba, 10 sahra, havan
Ve otobüs topundan ve 16 ağır makinalıdan ibaret
Taze savaş gücüyle,
(bozguna, yokolmaya mek parmak kala,
Dişe diş! Kıyımsa kıyım, hileyse hile!)
Çal kılıcını Kemal Paşam, yetiştim! dedi.
Ve Allah'ı var, yetişti dörtnala!*

VI

*Sınırsız gökte karabulut olup
Darda kalmış yiğidi arkalayan,
Ve er Mustafa Kemal'i, Kemal Paşa'dan daha çok sayan
Karabekir Kazım Paşa'mız!*

Karlı kara dağların dur- durak bilmez kartalı!
Ayvalık'ta, kafire, yekeyek posta koyan,
Sabah aydınlığında, sapa yere dikilende, ak otağlı
Özalp Kazım Paşa'mız!
Derken derviş Paşa'mız
Dönek, hayın Çerkes Ethem'le kardeşlerini
Yedi gün, yedi gece, soluk aldırmadan kovalayan!
Kuş olup uçan, göğsü güzel kaba dağlarda,
Alaca ejder, sivri mızrağını bugün için saklayan
Fahrettin Altay Paşa'mız!
Refet, İzzettin, Ali Fuat, Recep Zühtü, Osman Tufan
Ve şükrü Naili Paşa'mız,
(sultan yazlığı Edirne'yi mülke tekrar bağlayan!)
Ve peşpeşe, diğer yiğit paşalar, beyler,
Sayılmakla tükenesi olmayan:
Çal kılıcını Kemal Paşam, yetiştik! Dediler.

VII

Hasan Tahsin, Kılıç Ali, Ali Saip
Ve çetinkaya Ali Beyler,
Yağlı kurşunla düşmanı ilk kez aşağılayan!
Köprülü Hamdi Bey, Akbaş Deposu'nu basarak,
Sekiz bin Rus Tüfeğiyle kırk ağır makinalı tüfeği
Ve yirmi bin sandık cephaneyi
Yurt içine yollayan!

*Rauf ve Fethi Beyler! Mustafa Kemal'le beraber
Şifalı parmakları gibi usta bir elin!
Mahzar müfit Bey! Kürklü paltosunu rehin
Ederek para sağlayan,
Yokluk günlerinin vekilharcı ve
(sevgili dostu) Mustafa Kemal'in!
Gebze ilçesi Milis Komutan'ı Yahya Kaptan
Denmekle tanınmış özverili yurtsever
Ve Celal Bey, Galip Hoca, inanç ve direnç aşıl原因
Yılgınlığın yerine!
(Ankara'da, Mustafa Kemal Paşa hizmetlerine!
Bu sabah, Şehzadebaşı'ndaki Mızıka Karakolu'nu basıp
Oradaki askerlerle çarpışarak
İstanbul'u işgal altına alıyor İngilizler!):
Telgrafçı Manastırlı Hamdi Efendi,
Kopuk İstanbul'u, tel tel, Anadolu'ya bağlayan!
Demirci Mehmet, Yörük Ali, Giritli Cafer
Ve gökçen efeler...
Derken köylü ve halk,
Kara Fatma, Mehmetcik ve Meçhul Asker!
Bre kafir aman,
Tanrının birliğine yoktur güman!
Çal kılıcını Kemal Paşam, yetiştik! dediler.
Ve Tanrı da sabit Anadolu da!*

Hızır gibi, ilaç gibi

Tam zamanında yetiştiler!

VIII

“Sunu..”

Paşa, bey, efe, er..

Hani övdüğümüz alp erenler?

“Gelimli gidimli dünya,

Son ucu ölümlü dünya!”

Keramet ehli değilim ki sıkışan akıl alsın.

Soy soylayacak, boy boylayacak

Erkan sazın da yok karaduttan.

Okunup söylenmek üzere uzak, güzel günlerde,

Kahvelerde, kışlalarda, bayram ve düğünlerde;

Destanlar kalmış ya Dedem Korkut'tan,

(Çam sakızı çoban armağanı!)

Benden de bu kalsın!” (Erman,1981,37).

Erman, kimi zaman uzun şiirler yazmayı tercih etmiş ve şiirlerini manzum hikâye tarzında oluşturmuştur. Şair, didaktik konuları şair duyarlığı ve aydın sorumluluğuyla konu olarak seçmiş; şiir sanatını kullanarak görüşlerini okuyucuya geniş bir şekilde anlatmıştır. Erman, kuru bir tarih bilgisi; ya da olay anlatımı yerine bu bilgileri kullanarak şiirini oluşturur. Şair, okuyucuya anlatmak istediği her şeyi

serbest tarzda, edebi bir dille anlatır. Erman'ın şiir özelliklerinden birisi; şairin uzun boyutlu şiir yapısını tercih etmesidir.

2.2.1.6.2 Kısa Şiirleri

Erman, kısa şiirler yazar ancak; tercih noktasında uzun şiirler yazmayı tercih eder. Şair, duygu ve düşünce dünyasını; uzun şiirler yazarak ortaya koyar. Aşağıdaki şiirler; şair'in kısa şiirlerine örnektir.

“HAVANDA SU

Tren sana varmanın yolu

Telefon sesini işitmek için

Uçak selamını getirsin diye

Havanda su dövmüşler belli

Bunca icatlar-keşifler niye

Sen benim olmadıktan kelli” (Erman,1970,14).

“TAZE EKMEK

Tadımı çıkararak – kırım kırım

Ben – beni asıl akşam üzerleri

(sahne ya inşaattır – ya yangın yeri)

Mustafa'nın yemesine bayılırım” (Erman,1970,48).

“OZAN VE ÜNİVERSİTE

İşte Sokrates'in --- Pir Sultan'in encamı

(Diyen --- ne güzel demiş

---Korkunun ecele faydası var mı?

Gün doğmaz --- ay batmaz --- anlarım ama

Ozan ve üniversite

Dut yemiş bülbül gibi --- susar mı” (Erman,1974,18).

“BAĞ BOZUMUNDAN SONRA

Dalları emziren güz yağmurunun,

Duru bir ışıkla örülmüş ağı.

Ve sarı yaprağın kuru avucunda,

Elenen, kokulu renk sağanağı.

Düşlere sürünen bir beste gibi

Üzümsüz bağlarda titreyen buğu.

Her şeyde neşe ve bereket yüklü

Bir mevsimin izi ve yorgunluğu..” (Erman,1945,46).

“YİRMİDÖRT AYAR

Yirmidört ayar neş'emizi kaybettik.

Yüzdeyüz bölüşmek için aranızda

Onu da siz çalıp sakladınız

Güneş yüzü görmiyen mağaranızda!

O yakıp yağma ettiğiniz son gemi

Yirmidört ayar som yüküyle bizimdi.

Neşe : Sandal', sal, can kurtaran simidi!

Neşe : Robenson'un sığındığı- ada!." (Erman,1958,12)

"DİLENCİ VAPURU

Elâlem gününü gün ediyor..

Ha şehirde sen, ha göllerde kamış!

- Ama sular deli, mevsim baharmış.

Aç gözünü, gençlik elden gidiyor.

Her güzel' gelemez kocamış kalbi,

Değme seyran avutamaz garibi,

Şeytan bir dilenci vapuru gibi

Gönlünü Boğaz'a salıver diyor!" (Erman,1958,56).

"MOTORLU TREN

Hiç motorlu trene bindiniz mi

"Eh işte nihayet yoldayım" diye

"Beşe kalmaz İstanbul'dayım" diye

Denizi düşünerek sevindiniz mi?

Üç buutlu bir film takılır cama,

Başlar renkli, panoramik sinema.

"İyi ki geldin" der gibidir adama

İstanbul, Haydarpaşa'da indiniz mi!" (Erman,1958,76)

“HERŞEYİ ÖĞRETTİM DE ŞU MİLLETE!

İngiliz kralı 8. Edvard’ın şerefine

Veriliyordu ziyafet.

Tökezleyip, yere düşürmez mi,

Elindeki koca yemek tabağını

Garsonun biri

İrkildi herkes şöyle bir yerinden,

- *Şu millete her şeyi öğrettim de,*

Uşaklık etmesini bir türlü öğretemedim!

Özür diliyordu, Atatürk misafirinden!” (Erman,1981,102).

Erman, uzun şiirler yazarak duygu ve düşünce dünyasını şiirlerinde geniş bir biçimde işlemiştir. Şair, uzun şiirlerinin yanında kısa şiirler de yazmıştır. Şairin uzun şiirleri, kısa şiirlerinden fazladır. Şair, coşkun duygularını uzun şiirleri vasıtasıyla ifade etmiştir. Kısa şiirlerini oluştururken, serbest ölçüyü ve hece ölçüsünü kullanmıştır.

2.2.1.7 Vezin, Kafiye ve Redif

Nüzhet Erman, şiirde kafiye hakkındaki düşüncelerini şöyle özetler: “Şiirin en ufak bir ihmale bile tahammülü yoktur. Şiirde; kafiyeye kayıtsız şartsız itaat tehlikelidir”. (Filiz Erman İmmich’in özel kütüphanesinden alınmıştır). Şair, kafiyeye kayıtsız şartsız bağlılığı; şiir sanatı açısından tehlikeli görür. Bu bağlamda; şair-vali Nüzhet Erman’ın 9 şiir kitabında bulunan toplam 452 şiiri vezin, kafiye ve

redif yönüyle incelendiğinde; şu sonuçlar ortaya çıkar: Erman, Yeşil ve Â Benim Canım Efendim adlı şiir kitaplarını hece ölçüsünü kullanarak yazar. Diğer şiir kitapları serbest ölçü kullanılarak yazılmıştır. Şair; Anadolu 1970 isimli şiir kitabında, sadece Saman Alevi adlı şiirinde hece ölçüsünü kullanır. Bu kitapta bulunan diğer şiirlerin tamamı; serbest ölçü kullanılarak oluşturulmuştur.

Erman, sahip olduğu 452 şiirin 357 tanesinde serbest ölçüyü kullanır. Şair'in aruz ölçüsüyle yazdığı şiiri yoktur. Kitaplarında bulunan şiirlerin 95 tanesi hece ölçüsüyle yazılmıştır Nüzhet Erman'ın hece ölçüsünü kullanarak yazdığı 9 şiirinde ölçü kusuru tespit edilmiştir (Ek 11 Grafik 4).

Şair, hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerin 53 tanesinde $6+5=11$ duraklı kalıbı kullanır. Erman'ın hece ölçüsünde tercih ettiği ve en fazla kullandığı kalıp budur. Şair, hece ölçüsünün 11'li duraksız kalıbıyla 15 şiir; 12'li kalıbıyla 11 şiir; 8'li duraksız kalıbıyla 4 şiir; $7+7=14$ 'lü ve duraklı kalıbıyla 3 şiir yazar. Nüzhet Erman'ın hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinde en az tercih ettiği kalıp; 14'lü ölçü kalıbıdır. (Ek 12 Grafik 5).

Şair, serbest ölçüyü tercih eder ve şiirlerini, serbest ölçüyü kullanarak oluşturur. Sahip olduğu 452 şiirin 357 tanesini serbest ölçüyü kullanarak yazması; Erman'ın ölçü tercihini ortaya koyar.

Şair'in; hece ölçüsünü kullanarak yazdığı 95 şiirin ilk dörtlüklerinde yapılan kafiye çalışması sonucu, şu sonuçlara ulaşılmıştır: Erman, heceyle yazılan 95

şiiirde; 29 tane yarım uyak; 61 tane tam uyak; 68 tane zengin uyak; 72 tane redif kullanır (Ek 13 Grafik 6). Şair, en fazla zengin uyak; en az yarım kafiye kullanmıştır. Nüzhet Erman, şiiirlerinde zengin kafiye kullanımını tercih eder. Erman, kafiye kayıtsız, şartsız bağılılığın tehlikeli olduğunu söyler ve bu bağlamda kafiye ve ölçünün şiiirlerini sınırlamasına izin vermez. Şair, bu nedenle şiiirlerinde serbest ölçüyü tercih eder. Örnek kafiye çalışmaları aşağıda verilmiştir.

“FOTOĞRAF ALBÜMÜ

Şu çocukluğum, şu annemle babam -a -m (Redif)

Şu doğduğum beyaz ahşap evinki -b -ki(Tam Uyak)

Çekildiği tarih üçyüzkırkiki -b a(Yarım Uyak)

Şu benden üç yaş büyük olan ablam”-a

(Erman,1958,5)

Şiiirin kafiye şeması sarmal uyak tipindedir. Şiiir, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır. Şair; yarım uyak, tam uyak ve redif’i şiiirinde kullanmıştır. Şiiirin nazım birimi dörtlüktür.

“GÖKLERİN, MESAFELERİN DAVETİ

Gündelik arzular başına vurur - a ur (Tam Uyak)

Şaşarsın göklerin inceliğine - b ine (Zengin Uyak)

Başlar içinde bir hazdan koşudur -a

Aklın başka yerde bakarsın yine” -b

(Erman,1958,7)

Şiir, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır. Şiirin nazım birimi dördlüktür.

Kafiye şeması, çapraz tip uyak örgüsünden oluşmuştur.

“*ESKİ ZAMAN ODASI*

<i>Üzerinde iki diz, bir baş izi</i>	-a	-i (Redif)
<i>Kabeyi gösteren resim seccade</i>	-b	-z (Yarım Uyak)
<i>Yüzbirlik tespihle ak namaz bezi</i>	-a	ade (Zengin Uyak)
<i>Bir hava yaratır temiz ve sade”</i>	-b	

(Erman,1958,16)

Şiir, hece vezniyle yazılmıştır. Hece ölçüsünün 11’li kalıbı kullanılmıştır.

Şiirin nazım birimi dördlüktür. Şiirde çapraz tip uyak şeması kullanılmıştır.

“*DÖRT BAŞI MAMURLUK*

<i>Bende bu ateş, sende bu mahmurluk</i>	-a	-luk(Redif)
<i>Varken ne diye ahüzar edelim.</i>	-b	mur(Zengin Uyak)
<i>Halimdeki bu dört başı mamurluk</i>	-a	elim (Zengin Uyak)
<i>Yüzün suyun hürmetine güzelim.”</i>	-b	

(Erman,1958,21)

Şiir hece ölçüsünün 11’li kalıbı kullanılarak yazılmıştır. Şiirin nazım birimi dördlüktür. Şiirde, çapraz tip uyak şeması kullanılmıştır.

BÖLÜM III

3. NÜZHET ERMAN'IN ŞİİRLERİNDE DİL VE ÜSLÛP

3.1. DİL

3.1.1. Sözcük Serveti

Şair, eski Anadolu Türkçesine ait kelimeleri şiirinde kullanmıştır. Nüzhet Erman şiirinin özgün ve ayırıcı özelliklerinden birisi; Eski Anadolu Türkçesine ait sözcükleri şiirlerinde kullanmasıdır.

“GEÇİNMEYE NİYET

- Yahu Hoca! Bilmem ki sana ne diyeyim?

Adını öğrenmez mi insan, kırk yıllık eyalinin” (Erman,2000,78).

“GÖNÜL MİNDERİ

(Evet, insan: Köylü, derviş başıbozuk ve çeri),

Sendendir şairliğimiz(az biraz) cömertliğimiz(yemez yedirir)

Ve koçaklığımız (gelince sırası, yeri)” (Erman,1990a, 8)

“GÖNÜL MİNDERİ

Tam beşyüz yıl önceden ünlemiş ümmetine,

Evrenin son ve ulu Peygamberi” (Erman,1990a,8)

“BİR NEFES NİYETİNE

Geçse de bir lokma, bir hırka devri

Akıldan başkası yaldızlanmış deridir” (Erman,1990a,11).

“KOCA TÜRKMEN

Alçacık gönlünü çaresiz halka

Diriliğe, düzene, arı sevgiye” (Erman,1990a,12).

3.1.2. Dildeki Değişmeler

Erman, Koca Türkmen adlı şiirinde, Yunus Emre'nin şiir diline öykünür ve şiirini oluşturur. Bu durum, şairin şiir dilinde değişime sebep olur.

“KOCA TÜRKMEN

Dostla kurban, aşkla zengin, sabırla ulu

Vücutla derviş, düşünceyle kahraman

Yunus'tur, varsa bilen, aşkın ne olduğunu

Paraya, zorbaya, bin türlü belaya

Karşı koyan Yunus” (Erman,1990a,12)

“(HU)

---Varmaklığımız yol için, durmaklığımız yol için,

Yol için, tüm söyleyip sormaklığımız” (Erman,1990a,26)

Şair, Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan; varmaklık, durmaklık ve sormaklık sözcüklerini kullanarak şiir dilinde değişme oluşturmuştur.

“YİĞİTBAŞI-USTA-YOL KARDEŞLERİ VE ADAY

Ve görünür, (yek yek) edep,

Tek adım, tek adım ilerliyerek,” (Erman,1990a,29).

3.1.3. Halk Söyleyişi Kullanımı

Nüzhet Erman, şiirlerinde halk söyleyişlerini sıkça kullanır. İçinde yaşadığı toplumun bütün değerlerine vâkıf olan şair; şiir dilinde, halk söyleyişlerine yer verir. Türk halkının, günlük hayatta kullandığı sözcükler, aşağıdaki şiirlerinde görüldüğü gibi; Erman’ın eserlerinde yerini alır.

“HAVANDA SU

Bunca icatlar-keşifler niye

Sen benim olmadıktan kelli” (Erman,1970,14).

“BIÇAK

Her defasında-biraz daha bilinen

Yasak meyvaların ağulu hamlığında” (Erman,1970,18).

“KÜÇÜK MEMUR

Hergün hergün-hay Allah kahretsin be-“(Erman,1970,21).

“GÜCÜME GİDEN

Ölüm Allahın emri

Karşı konmaz işidir” (Erman,1970,25).

“KISACA: SEN

Sen kadın-sen namus-sen mahrem-sen çıplak

(güzel yüzüne – bakılır veya ablak)” (Erman,1970,38).

“DİYARBAKIR DAMI

Cascavlar bir apartman balkonu

Damdazlak bir Diyarbakır damında” (Erman,1970,42).

“TAZE EKMEK

Tadımı çıkararak – kırım kırım” (Erman,1970,48).

“ŞİİR DEĞİLDİR

Kocaman bir gurbettir Anadolu

Kuş kanadıyle selam gönderilir” (Erman,1970,50).

“KEBAN

- Elimiz böğrümüzde naçar kalmamız –“(Erman,1970,59).

“DAHA İYİ

Sonracığıma --- hak diye --- hak diye” (Erman,1974,17)

“OT

Yaşar da ot gibi bana mısın demez

İçin için kinle --- hasetle çürür” (Erman,1974,33).

“TARLA KUŞU

Leş kargaları ---çanak yalayıcılar---hırsızı ---uğur-

[suzu

İti köpeği ---ne oldum delisi ---içmeden sarhoşu” (Erman,1974,43).

“YARI KÖROĞLU --- YARI KARACAOĞLAN

Çakmaklı tüfekte kıcı kırık kağı

Mangal gibi yürektir Osman'dan kalan” (Erman,1974,52).

“HAŞA HUZURDAN

Ama yine de --- ziyan olacak diye kıldımı --- gılık

[ve mayısın

Kırk hanenin kırkı da tetikte ve işgilli

Yerimiz cascavlak ve yaylacana olduğundan kelli” (Erman,1974,68).

“TUZ EKMEK HAKKI

Ödenmez ama---tuz—ekmek hakkı

Kan davası nasır bağlanmış kindir” (Erman,1974,93).

“ALAMETİ FARİKA

Hey gidi günler hey --- yiğit Mustafa Kemal’le bera-

[ber --- İzmir’e kadar” (Erman,1974,110).

“KOCA TÜRKMEN

Yüzün suyu hürmetine” (Erman,1990a,12).

“YARAN SOHBETİ

Sökün eder peş peşe yaran.” (Erman,1990a, 21).

“YEŞİL

İçimi yu yeşil, gözlerimi sil,” (Erman,1945,4).

“ÖTÜKEN

(içte aşsız, dışta donsuz),yabız yabalak” (Erman,1990b,11).

“İLK ADIMI -SAĞ ELİ

Bir masalın değil, essah bir Güldeste’nin

Aydınlık satır başlarıdır.” (Erman,1981,11).

“BİR KURTARICI BEKLENİYORDU

Ve açıklıyordu: - Gavura kalacağımıza, O'na kalırız

dendiğinde,” (Erman,1981,14).

“FETVA-YI ŞERİFE

Falan, filan ve feşmekandan dolayı

Öldürülmeleri gerekir mi?” (Erman,1981,53).

Erman, günlük yaşamda kullanılan halk söyleyişlerini, şiirlerinde yoğun bir şekilde kullanmıştır. Erman şiirinin belirgin özelliklerinden birisi halk söyleyişlerinin şiirlerde ustaca kullanılmış olmasıdır. Şair'in Anadolu insanına duyduğu sevgi şiir diline de yansımıştır.

3.1.4. Argo Kullanımı

Erman, şiirlerinde kodoş, bok, piç gibi toplumda çok kullanılan argo kelimelere yer vermiştir.

“YE KÜRKÜM YE

Piç gibi ortada kalakalmış,” (Erman,2000,90).

Erman, bu şiirde argo bir sözcük kullanmıştır. “Piç gibi” aynı zamanda bir teşbih sanatına örnektir.

“AH GENÇLİK

- Bre kodoş! Gençliğini de

Biliriz biz senin!” (Erman,2000,92).

“KÜFÜR YÜREK SOĞUTUR

(Anadan doğma –sunturlusu

Kafiyelisi-kantarlısı)” (Erman,1970,43).

“BU BİZDEKİ KELLE KOLTUKTALIK

Sürdürmeden geldik yiğitliğe bok --- evelallah

Buna destanlar tanık” (Erman,1974,58).

“ANADOLU DOSYASI

Kim temizleyecek ---arsız otlardan tarlalarımızı

Ve sınıflarımızı --- bir avuç piçten” (Erman,1974,72).

3.2. ÜSLÛP

3.2.1. Şairane Üslûp

Nüzhet Erman, şiirlerinde kendisine has kelime kullanımı ve cümle yapısıyla, şairane bir üslûp oluşturur. Aşağıdaki şiirlerinde görüldüğü gibi; şair'in özgün bir söyleyiş tarzı vardır.

“GÖNÜLSÜZ KÖPEK

İşte Hacıbektaş Pir --- Derviş Yunus ve Yiğit Mustafa

[Kemal

Oba diye sığın --- ocak bil ısın ve dağ niyetine yaslan” (Erman,1974,20).

“EGEMENLİK KAYITSIZ- ŞARTSIZ ULUSUNDUR”

Bir kavruk ağaçtır Anadolu- yaşı unutulmuş

Kökü köylerde- meyvesi okullarda” (Erman,1974,25).

“NEDİM’DEN ORHAN VELİ’YE KADAR

Ve Nüzhet ---bu mısralarla ---hepsinin toprağına---

[ayrı ayrı

Sevdikleri taze çiçekleri bırakıyor” (Erman,1974,37).

“200.000

Kafası---arı kovanı gibi bin yıldır uğuldayan

Kış uykusunda---koca bir dev var” (Erman,1974,84).

“DOST OLSUN DA --- ÇAMURDAN OLSUN

Doluyum --- Anadolu gibi --- Anadolu için

Yalnızlık --- muhabbet ve şiir” (Erman,1974,108).

“GÖNÜL MİNDERİ

Su ve ekmek umut, ve muhabbet ve iki gözüm insan,

(Evet, insan: Köylü, derviş başıbozuk ve çer),i” (Erman,1990a,8).

“GÖNÜL MİNDERİ

Urum abdalları, Kızılırmak Ahileri, sonra biz, hepimiz:

Boş kalmadı ve kalmayacak gönül minderi” (Erman,1990a,8).

“BİR NEFES NİYETİNE

Senin yürek dediğin, gönül dediğin senin

Mihman Evindeki dost minderidir” (Erman,1990a,11).

“KOCA TÜRKMEN

Yunus gelir akla:- Garip deyince

Koca Türkmen, kocaman Yunus” (Erman,1990a,12).

“PETEK

Kokulu koynunda saklı arısı,

Arının öptüğü oyalı etek.

Cenup güneşinin tatlı bakışı,

Bir yıldız selinin içe akışı,” (Erman,1945,15).

Erman’ın şairane üslubuna ait dizeler; şairin kendine has bir üslup ve söyleyiş tarzına sahip olduğunu göstermektedir.

3.2.1.1. Farklı Dil Kullanımı (Dil İçinde Dil Anlayışı)

“DAHA İYİ

’Dedem Korkut sağ olsaydı,

Gelir destan söylerdi; Oğuzname

niyetine düzer koşar , bunları derdi .,,

Şah damarına --- hür düşüncenin

İnince kör satır inince --- inmese daha iyi

Yeter adam olana

Bu kadar hürriyet denince --- denmese daha iyi

Sonracığıma --- hak diye --- hak diye

Haklar yenince --- yenmese daha iyi

Neden mi olmuştur olanlar ve yine neden mi olur

Korkak ve döneke olunca ozan kısmı --- dönmese

[daha iyi” (Erman,1974,17)

Erman, şiirinde Dede Korkut Türkçesine öykünmüştür. Şiirinde farklı bir dil kullanmaya çalışmıştır.

3.2.1.1.1. Dönemin Dil Hususiyeti

“(TERCEMAN)

Siz uluların ayağına gelip

Bu insaf eşiğinde durmaktan muradı” (Erman,1990a,31).

“(TERCEMAN)

Gönül yüceliğinde eteğine zor yetişilen,

Uğraş erliğine soyunmuş canlar” (Erman,1990a,31).

“FÜTÜVVET

El bizden, ey oğul, desdur Allah’tan...” (Erman,1990a,41).

“ŞED

Ey oğul, hak al, hak ver

Ki, Hak Teala, kazanç ve ömrüne bereket vere,

Dirlik ve düzenlik bulasın işinde.” (Erman,1990a, 41).

“SONUN BAŞLANGICI

Bir leşler ve levent kaynağı olacak..

Ve parsayı toplarken hep Asitane-İstanbul,

İstanbul’da da, bencil reaya kul..

Memalik-i mahsuse-i şahane’yi

Gözetip korumada,” (Erman,1990a,38).

Erman, dönemin dil hususiyetlerini şiirinde kullanmıştır. Şair, dönemin dil hususiyetlerini kullanarak; şiirinde kendine has, doğal bir yapı oluşturmuştur. Bu özellik, Erman şiirinin özgün ve diğer şairlerden ayrılan noktalarından bir tanesidir.

“ÇAL KILICINI KEMAL PAŞAM

Bre kafir aman,

Tanrının birliğine yoktur güman!” (Erman,1981,42).

Şair, Dede Korkut hikâyelerinin söyleyiş formunu kullanmıştır.

“FERMAN

Allahın izni evliyanın himmetiyle

Selçuklu sultanı da gayret verecektir.

Karaca hisarı yağmalayacaktır.

1289 yılında kara Osman

Ve kutup tekfurunu Konya 'ya gönderecektir.

Ferahlığı ziyade olacak

Ve kara balaban çavuşla

Senden gayri kimse bilmeye

Karşı koyacak kimse yoktur.

Sende saadet alametleri çoktur

Bir tuğ bir ak sancak

Bir kılıç davul kös zil ve zurnadan

İbaret bir tablhane ve ayrıca bir hil'at

Yüz bin dirhem gümüş ve gümüş takımlı bir at

Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat!” (Erman,1996,1).

Erman, devrin dil hususiyetlerini tarihsel üslup içerisinde kullanmıştır.

“VERGİ,

Her kişi bir yük sata iki akça versin

Satmayan bir şey vermesin

Tek maddeydi kanunu

Ertuğrul oğlunun

- *kim bu kanunumu bozarsa*

- *bozsun Allahı taala da*

DİNİ VE DÜNYASINI ONUN...!” (Erman,1996,6).

3.2.1.2. Humor, İroni ve Kara Mizah

Nüzhet Erman, toplumsal sorunlara ve aksaklıklara duyarsız kalmadığı için; şiirlerinde, bu sorunları humor ve kara mizahı kullanarak anlatır. Aşağıdaki şiirlerinde görüldüğü gibi; şair gerçeğin güldürücü yönlerini, ironik bir şekilde ortaya koyar.

“KAZMA KILIFI

Arkadaşlarından biri, küçük Nasreddin’ e ,

Bulduğu eski bir çizmeyi

Gösterip sormuş:

- *Bu ne?*

(İkisi için de

Çizme değil mübarek, sanki sır!)

- *Taniyacağım ama ben bu garip şeyi!*

Diyerek eline aldığı kötü çizmeyi
Bir zaman evirip çevirdikten sonra Nasreddin,
Keramet buyurmuş:
- Arkadaşım! Ayıp ettin!
Bu kazma kılıfidır!” (Erman,2000,20).

Şair, serbest nazmı kullanmıştır. Şiirde kültürde devamlılık, halk mizahı ve ironi karşımıza çıkmaktadır.

“FALAKA
Hortu Medresesinde ilk gün, ilk sabah.
Hocası, bakmadan, Nasreddin'in yedi yaşına
(Ve de gözyaşına)
Gelmiş dikilmiş başına:
- Bak, oğlum! Şu sopayı görüyorsun ya!
Hani şu duvarda asılı!
İşte ona falaka derler.
Cennetten çıkmıştır. Mübarek şeydir hasılı!
Ve tembellik ettiğin an,
Tabanlarına iner alimallah!
İlk gün. Hem Medrese (yenilik), Nasreddin için, hem,
Bu cennet – cehennem.
Merak eder:
- Hocam! Bu cennet de nasıl bir yer ?

- Güllük gülistanlıktır cennet. Hüma kuşları öter!

Yala dur

Elvan şekeri dağlarını

Şerbetten ırmaklarına

Çöreğini ban!

Nasreddin: Ya cehennem? Diye doğrulur.

- Tut ki koskoca bir fırın, dev bir ocak,

Harıl harıl yanan!

(Kitapta yeri var!)

Ve de mümkünü yok, hepsi yanacak;

Günahı olanlara cennetten çıkanlar

Doğru cehenneme gider!

Dinlerken, dinlerken bir tuhaf olur,

Tabanları karıncalanır oğlanın, içi ürperir.

Ve iki ders arasında, kaptığı gibi o korkunç şeyi,

(O ipli kalın sopayla, yordakçısı değneği)

Gürül gürül yanan ocağa fırlatıverir.

İlk gün. Bunalmış zaten çocuklar. Oyun istiyor canları!

Birkaçı (kalleş demeyelim hadi), birbirini ite kaka,

Yetiştirir Hoca'ya olanları,

Burnundan soluyarak hoca, hoca mosmor,

Koşar gelir.

- Ulan hani falaka?

- Şey hocam! Cehennemde!

- Ne demek cehennemde?

- Cennetten çıkanların yeri cehennem demediniz mi siz?

- Eee!

- O cennetten çıktığını söylediğiniz

Hınzır falakayı cehenneme gönderdim ben de!” (Erman,2000,22)

Şair, “Dayak cennetten çıkmadır.” atasözünü şiirde kullanmıştır. Burada çocuk Nasreddin’i anlatmaktadır. Zaman zaman olay örgüsünün arasına girerek okuyucuya bilgi vermektedir.

(O ipli kalın sopayla, yordakçısı değneği)

Gürül gürül yanan ocağa fırlatıverir.

Şair, diyalogu verirken: Çocuğun soyut zekâ bakımından gelişmemişliğini kullanarak; mecazlı söyleyişleri gerçek olarak kabul edip bu durumun yarattığı çatışmayı, şiirinde mizah unsuru olarak kullanmıştır.

“FARSÇA

Bir Farsça yazmadır, okumadır, gidiyor.

Bilen, bilmeyenle alay ediyor.

Ozan, Türkçe dururken, Farsça yazıyor şiirini.

Bir gün bir toplantıda, Hoca:

- İstedığın Farsça şiir değil mi?

Ölçüsü ve uyağı yerli yerinde

Bir şiir de ben yazdım, diyor.

Ve okuyor:

“ Mor menekşe boynun eğmiş uyurest

Kâfir soğan kat kat urba giyerest”

Hem şaşırıyor, hem de bozuluyor millet.

Biri: - Hocam! Doğru dürüst oku şunu

Bal gibi Türkçe bu!

Ama, direniyor Hoca: - Kim demiş onu?

Farsça ve her şeyi de yerli yerinde!

- Hadi oradan be!

Değişiklik olsa olsa sesinde.

Bunun Farsça neresinde?

- Neresinde olacak aslanım? (Est) ‘lerinde!’” (Erman,2000,60).

Şiirin kara mizah hâkimdir. Aynı zamanda şairin Türk diline olan sevgisini, Türk dilinin üstünlüğünü anlatması bakımından, Erman’ın dil anlayışına ışık tutmaktadır.

“SUYUNUN SUYU

Hoca hiç istifini bozmadan:

- Ne olacak!

Suyunun suyu tavşanın!” (Erman,2000,61)

“KAZAN

- Behey komşum! Doğurduğuna inanıyorsun da kuru kazanın,
Öldüğüne niye inanmıyorsun?” (Erman,2000,64)

“SUÇ

Zaten canı sıkılıyor,

Birden patlamış Nasreddin:

- Yahu arkadaşlar!

Anladık, bütün kusur, kabahat, bu fikir komşunuzun!

Ama, insaf edin!

Hiç mi suçu yok!

Şu hırsız olacak namussuzun!” (Erman,2000,74).

“DENGE

Sormuşlar Nasreddin’e:

- Sabah olunca, Hocam, halkın kimi, o yana,

Kimi, bu yana gider! Niçin?

Soruyu üsteletmemiş

Nasreddin ve:

- Tek bir yöne giderse herkes, demiş,

Dengesi bozulurdu dünyanın, dünya devrilirdi de,

Onun için!” (Erman,2000,81).

Bu şiirde, şairin espri kabiliyeti ve latife anlayışı karşımıza çıkmaktadır. Şair, insanların zaafı ve insani ilişkilerin düzenlenmesi için öğütler vermektedir. Erman, bu şiirde hiciv yoluyla, insani ilişkilerin çarpık taraflarını düzeltmek istemektedir.

“YİNE EŞEK

Hoca boynunu büker:

- Yeğenim! Satmak isteyen kim?

Ben onu, pazara herkes görsün de

Neler çektiğimi benim anlasın diye

Getirdim!” (Erman,2000,87).

“KERAMET

Dağ yürümeyince!

Gayri bize düştü yürümek,

Önemli bir işi çıksa gerek!” (Erman,2000,91).

3.2.1.3. Atasözleri ve Deyimler

Öyküleme tekniğini kullanarak uzun şiirler yazan şair; şiirlerinde atasözleri ve deyimleri ustalıkla kullanır. Erman, duygu ve düşüncelerinin etkisini artırmak için atasözleri ve deyimlerden yararlanır. Aşağıdaki şiirlerinde görüldüğü gibi; Erman içinde yaşadığı toplumun kullandığı deyim ve atasözlerine vâkıftır.

“ELİN AĞZI TORBA DEĞİL Kİ BÜZESİN

Aldırmayacaksın, kim ne derse desin,

Elin ağzı torba değil ki büzesin!” (Erman,2000,58).

“Yaşamağa benzer

Dağ-taş sadece tilki uykusunda

(dil yok ki söylesin-göz yok ki baksın)” (Erman,1970,12).

“GÜCÜME GİDEN

-Gitti mi güme giden-“(Erman,1970,25).

“HASAN HÜSEYİN DÜŞMANI

Vermez günahını bunlar adama

Bunlar hasan hüseyin düşmanı” (Erman,1970,39).

“KÜFÜR YÜREK SOĞUTUR

Küfrün biri bin para” (Erman,1970,43).

“KÜFÜR YÜREK SOĞUTUR

Küfür halis yelpaze (Küfür ruhun yelpazesidir)” (Erman,1970,43).

“KÖYLÜ MEMLEKETİN EFENDİSİDİR

Köylü memleketin efendisidir

Biz hem kel – hem fodu!” (Erman,1970,49).

“KÖYLÜ MEMLEKETİN EFENDİSİDİR

Bu senin bildiğin – anlayacağın dert değil

Gözün kör olmasın İstanbul” (Erman,1970,49).

“GECE KONDU

Hem garip kuşun yuvasını Allah yapar” (Erman,1970,62).

“YUNUS EMRE

(Geçmedin namert köprüsünden

Götürse de su seni)” (Erman,1970,67).

“ÖNCE ÖL SONRA SUS

Söz gümüşse sükut altın --- anladık ama” (Erman,1974,9).

“OZAN VE ÜNİVERSİTE

Korkunun ecele faydası var mı” (Erman,1974,18).

“BİR MARDİN ÖĞLESİNDE

İki ucu boklu bir değnektir artık kin

Akça kadınların --- kehribar toprakların üstünde ve

[ötesinde” (Erman,1974,68).

“GÖNÜL MİNDERİ

Aşk ne kelime, Rum diyarında mumla aranırmuş dost.

Bezi yokmuş bu tarakta kimsenin önceleri.” (Erman,1990a,8).

“KOCA TÜRKMEN

Gerçek aşk, çıkarsız dostluk

Dünya ahret kardeşlik” (Erman,1990a,12).

“(TERCEMAN)

(Çok veren maldan, az veren candan)misali,” (Erman,1990a,32)

“METE, BUMİN, ATİLLÂ

‘- Su testisi su yolunda kırılır!’’derdi.” (Erman,1990b,9).

“ÇAL KILICINI KEMAL PAŞAM

Doğadan kurmay Fevzi Paşa da:

- *gün ola, hayır ola!*

Diyerek beklemedi.” (Erman,1981,39).

“BİZ DE OLSAK BÖYLE YAPARDIK

İnceldiği yerden kopsun.

Canımıza tak etti artık!” (Erman,1981,51).

Erman; atasözleri ve deyimleri şiirlerinde sıkça kullanmıştır. Halk söyleyişlerine yer veren şair; günlük konuşma dilinde kullanılan çoğu atasözüne eserlerinde yer vermiştir.

3.2.1.4. Renklerin Dili

Şair, şiirlerinde yeşil rengi sıkça kullanır. Aşağıdaki şiirinde görüleceği üzere; şair yeşil dışında, bütün renklere küsmüştür. Erman, şiirlerinde yeşil rengi ve yeşile olan tutkusunu anlatır. Nüzhet Erman'ın, ilk yayınlanan şiir kitabının adı Yeşil'dir.

“YEŞİL

Huy edindim başka renge küsmeyi,

Yeşilin gözüne bakıp susmayı,

Filiz veren ışık sandım asmayı,

Yeşil dört duvara astığım resim,

Çinilerde tazelenen bir mevsim

Huzurun itrını emziren filiz,

Gözleri güneşe götüren bir iz,

Yeşil sonsuz bir an, akıcı, sessiz”. (Erman,1945,3).

Şair, yeşil rengi şiirin ana unsuru olarak kullanmış; renklerin dilini kullanarak, bir resim gibi şiirini kelimelerle çizmiştir. Erman için yeşil renk önemlidir ve şiirinde yeşil rengi işlemiştir.

“DÖRT DUVARA ASTIĞIM RESİM

Huy edindim başka renge küsmeyi,

Yeşilin gözüne bakıp susmayı,

Filiz veren ışık sandım asmayı.” (Erman,1958,33).

“Erman’ın yeşillerle donanmış gençlik dünyasına, elma ağaçları, ebem kuşakları, çardaklar, ak nergisler, ay çiçekleri hâkimdir. O dünyada filizler “huzurun ıtrını” emzirir; yollara “yedi dağın gülü”yağar; “göklerin renkli tülünden”yağmurlar elenir; “kırk gün, kırk gecenin” unutulmaz tadı sürüp gider” (Çınarlı,1973,52)

3.2.2. Sapmalar

3.2.2.1. Yazımsal Sapmalar

Şair, aşağıdaki şiirlerinde görüldüğü üzere; imla ve noktalama işaretlerine uymaz. Bu bağlamda, şiirlerinde yazımsal sapmalar meydana gelir. Erman, şiirlerinde rakamları ayırmadan yazar; argo sözcükler kullanır, sözcükleri günlük konuşma diliyle yazar.

“AKŞEHİR’DE BİR FİL

- Aman Hocam! N’eyledin, n’ettin?

Moğol Şehzadesi ne diyor?” (Erman,2000,69)

“AH GENÇLİK

- Bre kodoş! Gençliğini de

Biliriz biz senin!” (Erman,2000,92).

Şair, argo bir sözcük kullandığı için, şiirde yazımsal sapma meydana gelmiştir.

“KAPADOKYA

‘güzel atlar şehri’

çökmüş büyük ve yalnız olmanın garibliği

ağır an erciyes değil-dört yan” (Erman,1970,15).

“HATIRA DEFTERİ

Tekrar görmek fırsatı kırkyıldabir

Ele geçer-ama hatırlamak” (Erman,1970,19).

“HATIRA DEFTERİ

Üçgünde bir gelirken korna çalan

Posta arabasını hatırlıyorum” (Erman,1970,19).

Şair, yukarıdaki şiirde görüldüğü gibi; rakamları ayırmadan yazar. Bunun sonucu olarak, yazımsal sapma Erman’ın şiirinde ortaya çıkar.

“FARZ ETMEK GÜZEL ŞEY

Göreceğin gelmiş te memleketini

Acı sarı-cam göbeği-pul pul gümüş” (Erman,1970,26).

“DİYARBAKIR DAMI

Islak yapraklı bir iki saksı

Serinliği sızdıran bir tesdi varsa eğer yanında” (Erman,1970,42).

“YÂRAN SOHBETİ

Küçük el mangalile yakılır” (Erman,1990a,21).

“BAĞ BOZUMU

Dinmiyen bir ışık yağmurundan gür,” (Erman,1945,44).

“BEN MİLLETLE KUMAR OYNAMAM

Ve toplantıya: 1 komutan, 1 eski bakan,

17 çiftçi ve tüccar, 4 gazeteci, 6 öğretmen,

1 hekim, 4 mühendis, 6 sarıklı hoca,

4 emekli memur ve 5 emekli subay

Olmak üzere, beş ilden

(çünkü ancak beş il delege göndermişti)

Cem’an 54 kişi katılacak” (Erman,1981,47).

Şair, bu şiirinde rakamları kullanarak yazımsal sapma meydana getirmiştir.

Erman’ın, kendine özgü tarzda yazdığı şiire örnektir.

“HUTBE

Yerli halk veya bazı kılınç erleri

Moğol fırtınasından kaçan” (Erman,1996,4).

3.2.3. Şiirinde Ritim ve Ahenk Unsurları

“ATATÜRK’ÜN VAKTİ ÇOK AZDI

Atatürk’ün vakti çok azdı

Sıra dağlardı önünde Atatürk’ün

Geçiyordu vakit-vakti durduramazdı

Yıllar yılı –kuyusunu kazanlar Türk’ün

Saraydı –düşmandı-satılmıştı-yobazdı

Atatürk’ün vakti çok azdı” (Erman,1970,30).

Şair, bu şiirde “Atatürk’ün vakti çok azdı” mısrasını tekrar ederek bunu ahenk unsuru olarak kullanmıştır.

“SON

İnsanlar çiçeklere bakmayı unuttu mu

Bütün bahçeler kurumuştur

İnsanlar denize bakmayı unuttu mu

Ümit karada boğulmuştur

İnsanlar göklere bakmayı unuttu mu

Bil ki yeryüzünde yaşanmaz olmuştur

Çiçeklere-denizlere-göklere

Bakmayı insanlar unuttu mu

Çekiver gayrı bu dünyanın kuyruğunu” (Erman,1970,32).

Erman, “Son” adlı şiirinde sözcük ve mısra tekrarları ile ahenk oluşturmuştur.

“HALK İÇİN HALKTAN YANA

Rahat kapısını kapatıp gayret kapısını,

Uyku kapısını kapatıp uyanıklık kapısını ve de

Zenginlik kapısını kapatıp şükür kapısını açmadan...

Halk ve rahmet kapısını,

Halk için, halktan yana

Açmadan kul kısmı...

Kul kısmı, gözü doymazlık kapısını kapatıp

Hazırlık kapısını açmadan ölüme...”(Erman,1990a,17).

Şair, kapı kelimesini ritim ve ahenk unsuru olarak, şiirinde kullanmıştır.

3.2.3.1. İkilemeler

Erman, şiirlerinde yakın anlamlı ve zıt anlamlı kelimelerden oluşan ikileme türlerini tercih etmiş ve şiirlerinde kullanmıştır.

“OT

Sana bana benzer saksıda ıtır

Buruk arzularla kurumağa mahkumdur” (Erman,1970,11).

“YAŞAMAĞA BENZER

Dağ-taş sadece tilki uykusunda

Dünyanın kurdu kuşu bizi dinliyor” (Erman,1970,12).

“DOLUDİZGİN

Cümlenize selam olsun benden

- güzel çirkin siyah beyaz şer hayır –“(Erman,1970,46).

Doludizgin adlı şiiri, şair’in zıt anlamlı kelimelerden oluşan, ikileme türünü kullanımına, somut örnektir.

“TARLA KUŞU

Gözünde büyütme öyle ---gelip geçenler---canlıların

Kurt kuş ---börtü böcek değil de ---nasılsa insan

[olmuşu” (Erman,1974,42).

3.2.3.2. Yinelemeler

3.2.3.2.1. Biçimbirimsel Yinelemeler

3.2.3.2.1.1. Ön yineleme (Anaphora)

“KASATURA

Diyerek dışarı fırla.

Fırlar ama, Subaşı' nın devriyeleri de az sonra” (Erman,2000,41).

Erman, bu şiirde biçimbirimsel yinelemelerden ön yinelemeyi (anapora) kullanmıştır.

“RAHAT NEFES ALINAN TEPELER

Belki kıvılcım-belki ateş böceği

(belki de hiç bir el-hiç bir şey değmedi)” (Erman,1970,10).

“OT

Kimi vakit-kimi adam öldürür

Adam var ikisini de beceremez” (Erman,1970,11).

“KISACA: SEN

Sen şehrin helasız tek göz hanesinde

Sen-zar atan gecekondü kahvesinde

Sen-Bentderesi 'nde kaya parçalayan
Sen-kötü kadın için dost cana kıyan
Sen- çaresiz-Nümune hastanesinde
Ve sen şehrin taş hapisanesinde” (Erman,1970,38).

“ANA – BACI – AVRAT

Onunla doğungan Türkiye – onunla zengin ama
Konuşmada hak yok – sofralarda yer” (Erman,1970,69).

“AŞIK GARİP-KEREM İLE ASLI-TAHİR İLE ZÜHRE...

‘Raviyan-ı ahbar ve nakılan-ı asar ve
Muhaddisan-ı ‘rüzigar’a göre ...
Aynı karasevda hepsinde ---aynı koyu muhabbet---
[bir hoş meyl” (Erman,1974,39).

“ANA – BACI – AVRAT

Kimi avrat --- kimi kaşık düşmanı” (Erman,1974,61).

3.2.3.2.1.2. Art yineleme (Epistrophe)

“YEPYENİ

Kendini bir daha-bir daha aşmak
İster Van 'da-ister Borneo 'da yerli
İnsan için gerçek-gerçek değerli
Yepyeni bir sonuç uğruna savaşmak” (Erman,1970,9).

Erman, Yepyeni adlı şiirin üçüncü dördlüğünde art yinelemeyi kullanmıştır. Aynı zamanda “bir daha-bir daha” ikilemesi şiirde yer almaktadır. Şiir 11’li hece ölçüsü ile ve dördlüklerle yazılmıştır. Şair, bu şiirde sarmal uyak düzenini kullanmıştır.

“*OT*

İçap eder bakarsın ölüvermek

(bizimle ölüm yok-ölümle biz yokuz)” (Erman,1970,11).

“*DÖRDÜNCÜ CEMRE*

O kabına sığmayan tedirgin yaşamlar

O kabına sığmayan tedirgin yaşamlar” (Erman,1970,27).

“*DOLU DİZGİN*

Sen deli sen büyük sen mavi sen

Aklıma gelirsiniz” (Erman,1970,46).

“*ANA – BACI – AVRAT*

Kadınlar taşır yükünü Anadolu’nun

Anadolu’nun kahrını kadınlar çeker” (Erman,1970,69).

“*ANA – BACI – AVRAT*

Kadınlar taşır yükünü Anadolu’nun

Anadolu’nun kahrını kadınlar çeker” (Erman,1974,61).

“ANA – BACI – AVRAT

Şahittir toprağın ondan --- onun topraktan çektiğine” (Erman,1974,61).

“İNSANÜSTÜ DEĞİLDİ

İnsanüstü değildi Atatürk.

Atatürk, her şeyden evvel:” (Erman,1981,12).

3.2.3.2.1.3. Bağlaç Yinelemesi

(Polysyndeton)

Erman, bağlaçların tekrarıyla oluşan yineleme türünü; şiirlerinde sıkça kullanır. Uzun şiirler yazan şair, anlamı etkili ve kalıcı kılmak için; bağlaç yinelemesini kullanır.

“YAŞAMAĞA BENZER

Dilsiz olmak cansız olmaktan da zor

(ne ekmek telaşı-ne can kaygusunda)” (Erman,1970,12).

“YAŞAMAĞA BENZER

Dağ-taş sadece tilki uykusunda

(dil yok ki söylesin-göz yok ki baksın)” (Erman,1970,12).

“YAŞAMAĞA BENZER

Ne ekmek telaşı-ne can kaygusunda

(ne ümitsiz-ne kendini beğenmiş)” (Erman,1970,12).

“HATIRA DEFTERİ

Ne parayla hamdolsun –ne de yasak

Hatırlamak züğürt tesellisidir” (Erman,1970,19).

“HA

Ha Van gölünde kamış

Ha Konya ovasında kaval

Ha Toroslarda tek çam

Ha Gavur dağında kartal

Ha okyanuslarda balık

Ha İstanbulda mehmet

Hepsinde aynı aşk-aynı dert

Bilinmez çağlardan kalmış

Kutuplara has bir akşam

Kocaman bir yalnızlık” (Erman,1970,36).

“AT ARABASI

Düşünürüm ‘ne diye araba oldum’”

Artık ne kömür – ne istasyon – ne çarşı” (Erman,1970,45).

“TAZE EKMEK

(*sahne ya inşaattır – ya yangın yeri*)” (Erman,1970,48).

“DOĞU

Yetegelmiş güneşe yakın olmanın saadeti

Ama dağ – ama taş – ama kum” (Erman,1970,65).

“ANA – BACI – AVRAT

Ya çapada – ya odunda – ya harmanda

Ya üç – beş keçinin ardında seker” (Erman,1970,69).

“ANA – BACI – AVRAT

Düşe gelmiş yüzyıllardır kismetlerine

Hasret ve kan --- korku ve ter” (Erman,1974,61).

“ANA – BACI – AVRAT

Ya çapada --- ya odunda --- ya harmanda

Ya üç --- beş keçinin ardında seker” (Erman,1974,61).

“ALAMETİ FARİKA

Gerçi ne hava --- ne su --- ne aşk --- ne ekmek

Ama o yoksa (insanat) --- o varsa insanız” (Erman,1974,110).

“İNSAN BİR ŞEHİR GİBİDİR

Boş ve kem sözden dili

Ve de haram yemekten;” (Erman,1990a,16).

“BUDUNDAN MİLLETE

Ve önce, şaman sonra da yer yer,

Mani, Budist, Zerdüşt, Yahudi ve Hristiyan..” (Erman,1990b,41).

“İLK ADIMI -SAĞ ELİ

Ne deniz gözleri, ne güneş saçlarıdır;

Önemli olan davranışlarıdır.” (Erman,1981,11).

“BEN MİLLETLE KUMAR OYNAMAM

Ne perde, ne resim, ne de bayrak takılmış,

Duvar ve pencereler çıplak.” (Erman,1981,46).

“FETVA-YI ŞERİFE

Yıl, ümit yılı, yani 1920

Ve aylardan Nisan, yani bahar

Ve ümit ayı.

Ve çıkmadık canda ümit var!” (Erman,1981,53).

Erman, şiirlerinde bağlaç yinelemesini sıkça kullanmıştır. Bağlaç yinelemesi, şair için ahenk unsuru oluşturmakta kullandığı en önemli ögedir. Şair, bağlaç

yinelemelerini kullanarak ses ve ahenk uyumu sağlamıştır. Uzun şiirler yazan Erman; duygularını daha etkili bir biçimde sunabilmek için bağlaç yinelemesini kullanır.

3.2.3.3. Diğer Yineleme Çeşitleri

3.2.3.3.1. Alliterasyon, Asonans

Şair, şiirlerinde daha sanatlı bir anlatım sağlamak için; aliterasyonu kullanır. Mısra ve hece tekrarları yoluyla, etkili bir anlatım ortaya koyar. Aynı ünlü sesleri tekrar eden şair; asonans yoluyla şiirlerinde ses ve ahenk uyumunu sağlar.

“YAŞAMAĞA BENZER

Dünyanın kurdu-kuşu bizi dinliyor

(dağlara sıralanmış-yollara inmiş)” (Erman,1970,12).

“YAŞAMAĞA BENZER

Düşün ki şuanda göz-kulak kesilmiş

Bizi seyrediyor evren-bizi dinliyor” (Erman,1970,12).

Şair, şiirinde ahenk unsuru olarak aliterasyonu kullanmıştır.

“DÖRDÜNCÜ CEMRE

Hızır gibi yetişir her sefer bahar

Yalnız gök değil-dağ değil-su değil güzelleşen” (Erman, 1970,27).

Erman, mısra içi kafiyeyi şiirinde kullanmıştır.

“*ŞİİR DEĞİLDİR*

Göklerinde şahin – denizinde yunus – toprağında demir” (Erman,1970,50).

Şair, aliterasyonu kullanarak mısra içi ahenk sağlamıştır.

“*YARI KÖROĞLU --- YARI KARACAOĞLAN*

Hastalık ---fıkarcılık ---gariplik

Düşmanlık--- kalleşlik ve yalan ---dolan” (Erman,1974,52).

Aliterasyon, ses ve ahenk unsuru olarak; Erman tarafından şiirde kullanılmıştır.

“*BUDUNDAN MİLLETE*

Budandıkça yeşeren, yediveren,

Yani hep gündemde kalan” (Erman,1990b,41).

Şair, bu mısra aliterasyonu kullanmıştır.

3.2.3.3.2. Mısra Yinelemesi

Nüzhet Erman, mısra yinelemesini ses ve ahenk unsuru olarak, şiirlerinde kullanır. Mısra yinelemesini kullanan şair, eserlerinde daha etkili bir anlatım sağlar.

“SİZ HAYMANA KÖYLERİNİ

Siz haymana köylerini

Yakın ama bilmezsiniz

Yakın ama bilmezsiniz

Siz haymana köylerini

Yol yakınken gidin görün birini

Böyle rahat gülmezsiniz

Açıl hele kardeş – açıl hele bir

Ardına baktığında şehir görünmeye

Ardına baktığında şehir görünmeye

Açıl hele kardeş – açıl hele bir

Şu seyrek çürük dişli sarı – siyah kümeye

Bizim memlekette köy denir

Aklından geçen sıfat

Bodursa ağaç – sıskaysa öküz cılızsa sudur

Bodursa ağaç – sıskaysa öküz cılızsa sudur

Aklından geçen sıfat

Haymana güneşinde kılkuyruk bir at

Tavuklar gübreleri eşeler durur

Yalnız haymana mı – çubuk bala çerkeş

Bir hava ki altın olsa paslanır

Bir hava ki altın olsa paslanır

Yalnız haymana mı – çubuk – bala – çerkeş

Her Allahın günü kara bir güneş

Gelir gelir cami duvarına yaslanır

Ama çocuklar gür – çocuklar canlı

Naçar kalmayalım diye biz

Naçar kalmayalım diye biz

Ama çocuklar gür – çocuklar canlı

Etiler – Selçuklular – sonra Osmanlı

Rüzgârlı – ulu bir çayır Türkiye ’miz” (Erman,1970,60).

Şairin şiirleri içerisinde, mısra yinelemesine en somut örnek bu şiirdir. Erman, mısra yinelemeleri ile şiirin ana duygusunu daha vurgulu bir hale getirmiştir.

3.2.3.4. İsim ve Sıfat Tamlaması

3.2.3.4.1. İsim Tamlaması

“*Yaylanın güneşi*” (Erman,1970,48) -Belirtili Ad Tamlaması

“*Türkmen güzeli*” (Erman,1970,48) -Belirtisiz Ad Tamlaması

“*Yaprağın selami*” (Erman,1970,53) -Belirtili Ad Tamlaması

“*Yağmur duası*” (Erman,1970,51) -Belirtisiz Ad Tamlaması

3.2.3.4.2. Sıfat Tamlaması

“*AYDINLIK DURURKEN*

- *Aydınlık avlu dururken,*

Karanlık ahırda yüzük aranır mı?” (Erman,2000,89).

“*EŞEĞİN SÖZÜ*

Ama, aksilik bu ya! Tam bu sırada,

Anıracağı tutar, uzun uzun, ahırdaki eşeğin.” (Erman,2000,94).

Erman, şiirlerinde isim ve sıfat tamlamalarını kullanmıştır.

3.2.3.5. Edebi Sanatlar

Nüzhet Erman, şiirlerinde teşbih, telmih, kişileştirme ve anıştırma sanatlarını tercih eder. Şair, şiirlerinde ses ve ahenk unsuru olarak edebi sanatları kullanır.

3.2.3.5.1. Teşbih (Benzetme)

“*YITİK İNSANLAR*

İsli – kısık gece lambaları gözleri

Havadan – sudan alır ateşini” (Erman,1970,54).

“OZAN VE ÜNİVERSİTE

Ozan ve üniversite

Dut yemiş bülbül gibi --- susar mı” (Erman,1974,18).

“EGEMENLİK KAYITSIZ- ŞARTSIZ ULUSUNDUR”

Bir kavruk ağaçtır Anadolu- yaşı unutulmuş” (Erman,1974,25).

“OT

Yaşar da ot gibi bana mısın demez

İçin için kinle --- hasetle çürür” (Erman,1974,33).

“YARI KÖROĞLU --- YARI KARACAOĞLAN

Çakmaklı tüfekte kıcı kırık kağı

Mangal gibi yürektir Osman'dan kalan” (Erman,1974,52).

“HAŞA HUZURDAN

Evet karı --- tıpkı köy romanlarındaki gibi --- yorgun

[ve kocaman elli” (Erman,1974,69).

“YEŞİL

Yağmurla dokunan bir halı yeşil,

Bitmeyen bir toprak masalı yeşil.” (Erman,1945,4).

“YEŞİL

Yeşil bir yağmur sonrası tüten hür

Ve dallar boyunca uçan türküdür;” (Erman,1945,4).

“ELMA AĞACI

Gün bir elma, ufuk bir elma dalı.” (Erman,1958,34).

“BİR KURTARICI BEKLENİYORDU

II

Bir kaymaklı afyon artık, Kütahya bir çini,

Mesir macunuydu Manisa ve İzmir: elde bir yemişti!” (Erman,1981,15).

Erman, şiirlerinde teşbih(benzetme) sanatını sıkça kullanmıştır. Erman şiirinin belirgin ve ayırıcı özelliklerinden birisi; teşbih sanatını şiirlerinde sık kullanmasıdır. Şair, şiirlerini estetik ve vurgulu bir biçimde sunabilmek için teşbih sanatını tercih etmiştir.

3.2.3.5.2. Tezat Sanatı

“KOCA TÜRKMEN

Bu cennet, bu beş para etmez dünyanın

Üstüne üstüne yürüdün” (Erman,1990a,12).

Erman, bu şiirde noktalama ve imlâ işareti kullanmamıştır. “Cennet” ve “beş para etmez dünya” arasında tezat kurmuştur.

3.2.3.5.3. Telmih Sanatı

Şair, şiirlerinde tarihi ve dini olayları, tarihsel kişilikleri konu olarak seçtiği için; telmih sanatını sıkça kullanır. Böylece, tarihi ve dini hadiselerle atıfta bulunur.

“(TERCEMAN)

---Ulu Süleyman'a bu bir karınca armağanı.

Tut ki bir çekirge budu sunmak istemiş canı.” (Erman,1990a,32).

Karınca kıssasını hatırlatmıştır.

“FÜTÜVVET

Oğlunu da kurbana

Verdiği halde fikara İbrahim Halil,

Hamdetti Tanrı'ya yine!” (Erman,1990a,41).

3.2.3.5.4. Karşılaştırma Sanatı

“YEŞİL

Nurdan bir çam, bir çağlayan kadar gür,” (Erman,1945,4).

3.2.3.5.5. Kişileştirme Sanatı

Nesneleri ve cansız varlıkları şiirlerinde ustalıkla kullanan Erman; kişileştirme sanatını kullanarak, varlıklara insani vasıflar yükler.

“*PETEK*

Kokulu koynunda saklı arısı,

Arının öptüğü oyalı etek.

Cenup güneşinin tatlı bakışı,

Bir yıldız selinin içe akışı,” (Erman,1945,15).

“*ALTIN BİR KALEYE BAKAN PENCERE*

Bulut pembeleşir, yaprak ürperir

O zaman çözülür dilin Taşpınar.” (Erman,1958,40).

3.2.3.5.6. Tekrir Sanatı

“*TUGRA*

Selim Şah ibni Bayezid Han, El Muzaffer Daima

Şah İbrahim Han ibni Ahmet, El Muzaffer Daima

Murat ibni Mehmet Han, El Muzaffer Daima

Şah Mustafa Han ibni Ahmet, El Muzaffer Daima

Şah Selim Han ibni Süleyman, El Muzaffer Daima” (Erman,1996,8).

Erman, tekrar sanatını ses ve ahenk unsuru olarak; şiirinde etkili biçimde kullanmıştır.

3.2.3.5.7. Anıştırma Sanatı

Şair, şiirlerinde anıştırma sanatını ustaca kullanır. Erman, bilgi ve kültür birikimini, anıştırma sanatını kullanarak şiirlerine aktarır. Tarihi ve dini bilgi birikimine sahip olan şair; konu olarak şiirine aldığı bu olayları, anıştırma sanatı vasıtasıyla, sanatlı biçimde işler.

“SU GİBİ EZBERİMİZDE

Baki’de yok --- bir beton barajdan daha güçlü kaside

İnsan --- su ve toprak üstüne

Tarancı’nın doğmayacağından korktuğu güne

Hicivdi şair Eşref --- etten kemikten ve zehir zıkkım” (Erman,1974,12).

“FİLLE KÖRÜN HİKÂYESİ

Bir taşını Acem mülküne değişmeyen

Nedim Efendi’ye hak verirsin” (Erman,1974,36).

“BU BİZDEKİ KELLE KOLTUKTALIK

Battal Gazi ve Zal Oğlu Rüstem’dir --- Pirimiz Üsta-

[dımız” (Erman,1974,58).

“METE, BUMİN, ATİLLÂ

Bağımlı kılıp:

İpekli kumaş karşılığında Çin'e (Kök Türk Kitabeleri)

Gümüş tilki, mavi sincap derisi veren” (Erman,1990b,8).

“ÖTÜKEN

Bozkıra indiğinde

Göğsü kaba dağlardan... (Dede Korkut)” (Erman,1990b, 11).

3.2.3.6. Anlatım Teknikleri

3.2.3.6.1. Öyküleme

Şair, uzun boyutlu şiirler yazdığı için; öyküleme tekniğini şiirlerinde kullanır. Erman, okuyucuya iletmek istediği mesajı, öyküleme tekniğini kullanarak anlatır. Şair, İpe Un Seren Adam adlı şiir kitabında, öyküleme tekniğini sıkça kullanmıştır.

“AĞAÇTAN ÖTEYE YOL

.....

(Şimdi siz:

- Bu Nasreddin de pek toymuş!,

Yemi hemencecik yedi, yuttu, diyeceksiniz.

Olsun, deyin, deyin ama,

Sonunu da dinleyin!)” (Erman,2000,30).

Erman, şiire müdahale ederek okuyucuya bilgi veriyor. Şair, şiirinde varlığını hissettiriyor. Şiir, öyküleme tekniği ile yazılmıştır. Orhan Veli'nin La Fontane tercümelerini anımsatan bir söyleyiş tarzına sahiptir.

“GEÇİNMEYE NİYET

Bir gün, hoş beş arasında biri,

Karısının adını sorunca,

- Bilmiyorum! Der,

Efendi Hazretleri.

Deyince de adam üsteler:

- Ne kadar oldu evleneli?

Kaç yıldır evinde bu kadın senin?

- Ne olacak? Kırk yıl oldu geleli!

- Yahu Hoca! Bilmem ki sana ne diyeyim?

Adını öğrenmez mi insan, kırk yıllık eyalinin.

Omuz silkmiş Hoca:

- Geçinmeye niyetim yok ki, sorup öğreneyim!” (Erman,2000,78).

Öyküleme tekniği edebi bir şekilde kullanılmıştır. Şair, diyalogları nazmın içine şairane bir üslûpla oturtmuştur. Erman, kendisine has şiir tarzını özgün biçimde işlemiştir.

“ŞANS, TALİH, KADER, KISMET

Bir gün onu yerinde göremediler,

Çarşıkapı'yı buldu gidenler sade.

Duyulunca da öldüğü mahallede,

"Herhalde kuşlarına uydu" dediler.” (Erman,1958,23).

“TRAFİK- KAZASI

Hava güzel, benim en güzel günümdü.

İçin için yanan çırağ- halinde

-Biz yan yanaydık şoför mahallinde.

Yanımdaki bir tanem, taze gülümdü.

Bugün gibi aklımda, ne gam, ne tasa,

Şarkı tutturmuştuk: "...ayrılık olmasa",

Ah ne bileyim ki karşıdan devâsâ

Bir Ce. Em. Se olarak gelen ölümdü!.” (Erman,1958,73).

“TÜRKIYE

Avcı, çoban, çiftçi.. Türk, Türkmen gelinceye dek..

Önce Hattiler!.. Çıra isli hayal

Perdesinde, yazısız (ilk tunç çağ)ın..

Ve doğurgan orağında Kızılırmak'ın!

Sonra kutsal imgeleri:

(ay yıldız) ve çift başlı kartal)

Aşağı yukarı, doğa (milli misak)

*Sınırları içinde, bugünkü
Yazılı tarihi başlatan
Aşk ile işleyerek kara taşı,
Somaki mermeri.” (Erman,1990b,18).*

“BİR KURTARICI BEKLENİYORDU

I

*Soranlar vardı:- Neden paşa yapmıyorlar O’nu.
Anafartalar’ı o kazanmadı mı, İstanbul’u O
kurtarmadı mı?*

“-terfi tezkeresi cebimde ama” demişti, Enver Paşa.

Hiçbir şeyle doyuramazsınız siz bu adamı.

*Ve kafa yoruyordu aydınlar, Göz Hekimi Esat Paşa’nın
evinde,*

Kim kurtarabilir acaba vatani?

O bizi kurtarır ama, biz O’ndan nasıl kurtuluruz!

Diyordu, Refet Bey, Devrin İstanbul Jandarma Komutanı,

Ve açıklıyordu: - Gavura kalacağımıza, O’na kalırız

dendiğinde,

Mustafa Kemal’di kurtarıcının adı sanı!” (Erman,1981,14).

Şair, tarihi bir olayı şiir hâline getirmiştir. Erman şiirinde, tarihi olayları, tarihi kişilikleri şiirleştirerek, sanatlı bir biçimde anlatmak, önemli bir hususiyettir.

“ONURLUYDU MUSTAFA KEMAL

Mahallede her gün değişik bir oyun var!

O gün de birdirbir oynanıyormuş.

Seslenmişler O’na:

- *Sen de gelip oynasana!*
- *Peki, demiş Mustafa ve dimdik ayakta durmuş.*
- *Eğil diye bağırmış çocuklar,*
- *Eğil ki atlayalım üstünden!*
- *Başını sallamış Mustafa:*
- *böyle atlayabilerseniz atlayın, eğilmem ben!” (Erman,1981,17).*

Erman, Atatürk ile ilgili anekdotları şiir formunda anlatmıştır. Şair için tarih ve şiir, bütünsel bir form teşkil etmektedir.

“BUDALA HERİFLER

Saat 16.30,

16ncı günü Mayıs ayının.

Boğazdan çıkmak üzeredir Bandırma vapuru.

Yavaşladı mı kavaklara doğru?

Evet! Yaklaşan bir motor var.

Az sonra birkaç işgal subayının

Çıktığı görülür güverteye.

Duruş sebebini sorar

Mustafa Kemal, Yaveri Muzaffer Beye.

- *Aramaya gelmiştir Paşam, kaçak
silah ve cephane var mı diye!*
- *Biz silah ve cephane değil, kafa ve iman
götürüyoruz;*
- Budala herifler!*
- Küfür değil, aşâğılama vardı sesinde.*
- 19 Mayıs sabahı,*
- Müfettiş Paşayı, Samsun Tütün İlkesinde,*
- Tüfekleri İngiliz kontrol Kurulunca*
- Alınmış, bir manga er*
- Selamlayacak!’ (Erman,1981,44).*

Erman şiirinin belirgin vasıflarından bir diğeri; şairin anlatım tekniği olarak öyküleme metodunu şairane bir üslûp ve duru bir anlatımla kullanmasıdır. Nüzhet Erman, öyküleme tekniği ile duygu ve düşüncelerini daha geniş bir biçimde ifade etmiştir.

3.2.3.6.2. Karşıtlık

“MECBURİYET OTELİ

Ben mecburiyet otelinin bir odasında

Sen Hilton’un Karadeniz dairesinde

Ben Kavaklıdere’yi beğenmem

O temelli Bentderesinde

Ali bulgur pilavında fit

Veli pilavın zerdesinde

Kimine çeki taşı bu dünya

Kiminin bilmem neresinde” (Erman,1970,51).

Zengin fakir zıtlığını anlatmıştır. Şair zıtlıklardan yararlanarak şiirini oluşturmuştur. Temel bir zıtlık şiirin konusu olmuştur.

3.2.3.6.3. Montaj Tekniği

Erman, tarihte önemli roller oynamış kişilerin sözlerini, montaj tekniğini kullanarak şiirlerine aktarır. Şair'in, seçtiği konu ile montaj yaptığı cümleler arasında; paralellik vardır. Nüzhet Erman, montaj tekniğini şiirlerinde sık kullanır.

“ATATÜRK'ÜN VAKTİ ÇOK AZDI

Türk istiklalini-Türk cumhuriyetini

İlelebet muhafaza ve müdafaa etmektir

Ey Türk geçliği birinci vazifen

Emanetini sen koruyacaksın-sen

Bilemez başkası-kıymetini

Sen uyanıksan-yaşıyorum demektir” (Erman,1970,31).

Erman, Atatürk'ün Vakti Çok Azdı adlı şiirinde Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nden iki cümleyi, montaj tekniği ile şiirinde kullanmıştır.

“İSTANBUL – DİYARBAKIR

— *Yârim gurbet elde ah çeker ağlar*

Bu sesle görmeden tanırsın onları” (Erman,1970,57).

Erman, halk türküsünden bir dizeyi şiirinde kullanmıştır.

“ANA – BACI – AVRAT

‘Anadolu’nun yükünü kadınlar taşır’

S.Demirel (Antalya – 1969)” (Erman,1970,69).

“AH ŞU MİTHAT PAŞA --- AH O NAMIK KEMAL

(Mağrur olma Padişahım – senden büyük Allah var)” (Erman,1974,14).

“TÜRK ALFABESİ

(A)

(Anadolu)

<<Köylü efendimizdir>> *demişti Atatürk*” (Erman,1974,21).

“YUNANCA’DA (Z) HARFİ

<<Gölge etme--- başka ihsan istemem>>

Sıkıntısı güneş değildir herhalde Diyojen’in

<<Satmam --- taş çatlasa --- hürriyeti kulluğa>>

Derken --- gerçekçiydi Mevlana Celalettin” (Erman,1974,27).

“AŞIK GARİP-KEREM İLE ASLI-TAHİR İLE ZÜHRE...

‘‘Raviyan-ı ahbar ve nakılan-ı asar ve

Muhaddisan-ı ‘‘rüzigar’a göre ...’’(Erman,1974,39).

“(BENİ BİR GÖZLERİ AHUYA ZEBUN ETTİ FELEK)

(Yavuz Sultan Selim)

Baktım ---yanında bostancıbaşı ---tebdil gelen bir şair

Dördüncü Murat’mış meğer

Beylelerin ---sultanların şairliği ---bizde

Kadı Burhanettin’e kadar gider

Benim bildiğim ---padişah kısmı

Mecliste şair olmalı ---meydanda er

Toprak vatan olur ---kul insanlığı bilir

Padişah şairse eğer

Padişah ol milletin---şair ol kelimelerin

Hakkını ver

Nice boyunlar vurdurur da şair padişah

Bir gözleri ahuya boyun eğer

Ama---dört iklim ---yedi düvel hikâye artık

Yok ---padişahlara da ---şairlere de ---bu kötü dün-

[ya da yok artık yer

Yine de ---Mehmet ---Selim—Süleyman gibi

(Zümrüt sorguç ---al kısrak ---gümüş eyer)

Ama buyurmak için değil--- sevmek ve doyurmak

[için insanları

Padişah ve şair ---şair padişah olmaya değer” (Erman,1974,49)

“200.000

<<*Türkiye’de hiç penceresi*

Olmayan iki yüz bin ev var.>>

Köyşleri Bakanlığı” (Erman,1974,84).

“*GÖNÜL MİNDERİ*

Hak sofrası yayıldı

Ondan nasip alınız

Ahmet YESEVİ(Ölümü M.S.1166)” (Erman,1990a,8).

“*KOCA TÜRKMEN*

(Geçmedin namert köprüsünden

Götürse de su seni)” (Erman,1990a,12).

“*İNSAN BİR ŞEHİR GİBİDİR*

---İnsan bir şehir gibidir,

(Der, Âşık paşa)

Üç kapılı bir şehir!” (Erman,1990a,16).

“NEFSİNİ DİRİLTİNCEYE KADAR ÖLDÜR

İbrahim bin Ethem:”- Kul kısmı, önce

Bu üç perdeyi yırtmalı!” der.” (Erman,1990a,18)

“YOL TÖRESİ

“Bu tatlı su, şu da acı, tuzlu su” (Erman,1990a,23).

“(TERCEMAN)

“---Ey insanoğulları!

Şeytana uymayın, apaçık düşmandır o sizin için.

Bana kulluk edin, doğru yol budur,

Diye bildirmem mi size ben.” (Erman,1990a, 30).

“ŞED

“---Ey Muhammet !

Sana baş eğerek ellerini verenler

Allah’a baş eğip ellerini vermişlere sayılırlar

Şüphesiz!

Onların ellerinin üstündedir Tanrı’nın eli (Erman,1990a,43).

“ŞED

“---Tanrı ipine sarılın hep birden!” (Erman,1990a,44).

“ŞED

Ve yine, Şemsi Tebrizi Divanı 'nda:

“Ey Hakimi, fütüvvetin, yiğitliğin ,erliğin..

Ve mutlak sultanı, mürüvvet ülkesinin!” (Erman,1990a,48).

“HAYAL PERDESİ

Karagöz! Hacivat! Ey Tuzsuz Bekir!

Medet, yâr bize bir eğlence medet!” (Erman,1958,17).

“BÎR KAZA KAYMAKAMI

Durup durup, "benim için yazmış" dersin,

Kemalettin Kamu "Gurbet" şiirini.” (Erman,1958,31).

“MAVİ GÖK, YAĞIZ YER

‘ Kurttan üreme, İ-chih Ni-ssu-tu'nun

Büyük oğlu Na-Tu-liu, Göktürklerin

Atasıdır. Na-Tu-liu, soğuktan acı çeken

Bir boyu, ateşi bularak ölümden

Kurtardığı için, başkan seçilir ve

(Türk) unvanını alır!’’

(Kuruluş efsanesi)” (Erman,1990b,6).

“MAVİ GÖK, YAĞIZ YER

Divanü lügat-it Türk'ü karıştırıyoruz:

'devlet güneşini Türk burcundan parlatmış Tanrı!

Türk soyundadır devrin hakanları!” (Erman,1990b,7).

“METE, BUMİN, ATİLLÂ

'Türkler de, güzellik, tatlılık, yüz güzelliği, edep,

Büyüklere saygı, sözünde durma, sadelik,

Öğünmemek, kahramanlık, mertlik gibi öğülmeye

Değer, sayısız fazilet vardır.

Kaşgarlı Mahmut” (Erman,1990b,8).

“ÖTÜKEN

'Ülkeli budun idim, şimdi ilim hani

Kağanlı budun idim, kağanım hani”

(Orhon yazıtları)” (Erman,1990b,10).

“ÖTÜKEN

Kardeşim Gül Tekin ve iki Şad'la birlikte

Öle yite

Çabaladım, çalıştım ve kazandım.

Bana da devlet verdi,

Hakan Babamla Umay misali annem Hatun'u

Yücelten Tanrı!

Yaya aç, çıplak geri geldi
Dört yana dağılan budun!
Savaşıp durdum doyurmak için!
Sarı altını, ak gümüşü, gök sincabı, has atları
Ve kara samuru kazanıverdim Türk Budun'uma!
Bölmedim suyla ateş gibi ikiye!
Çıplakken donlu kaldım,
Bay kıldım yoksun budunu!" (Erman,1990b,13).

"KUŞ KANADIYLA, TÜRK ATIYLA
'And olsun, soluk soluğa koşanlar
Üzerine! Tırnaklarıyla taştan kıvılcımlar
Fıskırtanlar üzerine!'"
Kur'ânı Kerim(Adiyat suresi)" (Erman,1990b,20).

"SONUN BAŞLANGICI
Milliyetçi bir (aydın) la konuşturur
Yakup Kadri (yaban)'da:
-Biliyorum beyim, sen de onlardansın emme!
- Onlar da kim, kim onlar?
-Aha Kemal Paşa'dan yana onlalar!
-Türk olur da nasıl Kemal Paşa'dan
Yana olmaz insan? Akla zarar!
-Türk değiliz ki biz beyim!

-Nesiniz ya?

- Biz İslâmımız elhamdülillah,

O senin dediklerin Haymana 'da yaşarlar!." (Erman,1990b,38).

Erman, "Sonun Başlangıcı" adlı şiirin içinde şair montaj tekniğini kullanmıştır.

"*BUDUNDAN MİLLETE*

"Tarihten önce vardık, tarihten sonra varız!"

"Onuncu Yıl Marşı 'nda, Atatürk'ün altını çizdiği dize." (Erman,1990b,40).

"*BUDUNDAN MİLLETE*

"-Ne mutlu Türküm diyene!" (Erman,1990b,41).

"*FERMAN*

"Bizlere gün yeni, nasip olan rızık daha yeni!"

Geyikli Baba" (Erman,1996,1).

Nüzhet Erman şiirlerinde, anlatım tekniği olarak en fazla montaj tekniğini kullanmıştır. Kur'an ayetlerinden peygamber kıssalarına; Türk destanlarından eski Yunan felsefesine; tasavvuf ehlerinden Türk büyüklerine kadar geniş bir biçimde alıntı yapmış ve bunları şiirlerine aktarmıştır. Erman, montaj tekniğini kullanmada oldukça başarılı bir grafik çizmiştir. Montaj tekniği Nüzhet Erman şiirinin temelini oluşturur.

3.2.3.6.4. Betimleme

“Şaşırılmış önce bekçi, sonra gülerek:

- Vay, sen bülbülsün demek!

O hâlde vakit de, kuşluk zamanı!

Tez öt de dinleyelim öyleyse!

Tez, dedim sana düdük, tez!” (Erman,2000,29).

Şair, halk söyleyişlerini taklit etmiştir. Erman, halk söyleyişlerini şiirlerinde kullanmış, bu şekilde ses ve ahenk unsuru oluşturmuştur.

“Yine de: - Bülbül değil namussuz, bülbülün hası!

Evlere şenlik sesin ulan! Kurbağadan beter!

Ne biçim bülbülsün sen?

Diye çıkışan bekçiye, yapıştırır cevabı hemen:

- Güzel öttüğümü söyleyen kim?

Ağam, ben daha acemiyim!

Eh! Acemi bülbül de bu kadar öter!” (Erman,2000,29).

Şair, halk söyleyişini taklit etmiştir. Erman, halk söyleyişlerini şiirlerinde ustalıkla kullanan şairlerimizdendir.

“TABLO

--Ziya İlhan'a--

Çırpınarak yıkanan iki beyaz kumruyu,

Gönlünü döken pınar sanki bir nur çanağı;

Söğütler eğilmişler kumsalı öpen suya.

Derin, koyu gölgeler aydınlık suda dal dal,

Zümrüt kıyı tatlı bir unutkanlık içinde,

Uyukluyor sükûnun ninnisiyle bir sandal.” (Erman,1945,13)

Şair, sözcüklerle resim yapar gibi şiirini oluşturmuştur. Bu şiiri okuduğumuzda karşımıza bir tablo görüntüsü çıkmaktadır. Erman, kelimelerle resim çizmiştir. Bu nokta, şairin sanatkâr yapısını ortaya çıkarmaktadır. Tablo adlı şiiri, şairin betimleme tekniğini kullandığı en somut şiiridir.

3.2.3.6.5. Metinlerarasılık

Metinlerin anlamının, başka metinler tarafından şekillendirilmesinden hareketle; şair İpe Un Sermek adlı şiirini, biçim ve içerik yönünden, Eşeğin Sözü adlı diğer şiirine bağlı kalarak oluşturmuştur.

“İPE UN SERMEK

Komşusu koşa koşa gelip

(Hayır, eşek değil, bu sefer)

İp ister Hoca'dan, basbayağı ip!

Hoca: - Verirdim ama,

Un serdim! Der.

Adamcağız, hem şaşırır, hem güler:

- Amma yaptın ha!

Hiç ipe un serilir mi Hoca?

- Canım, insan verme taraflısı olmayınca,

Elbette ipe un serer!” (Erman,2000,95).

Erman, bu şiirde metinlerarasılık bağlamından hareketle, kitabın sayfa 94’te bulunan “Eşeğin Sözü adlı şiire gönderme yapmıştır”. Eşeğin Sözü adlı şiirde, Nasreddin Hoca’nın eşeğini isteyen komşusu, İpe Un Sermek adlı şiirde bu kez Nasreddin Hoca’dan ip istemektedir. Şair, bu özelliği şiirinde gönderme yaparak kullanmıştır.

“MAVİ GÖK, YAĞIZ YER

Oğuz Kaan, Ergenekon, göç... Dede Korkut ve Manas...” (Erman,1990b,6).

SONUÇ

Nüzhet Erman, 28 Nisan 1926 günü İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olan Erman, Antalya, Muğla, Rize ve Tekirdağ valiliklerinde bulunmuştur.

“Nüzhet Erman sanat hayatına, 1940 yılından sonra, Afyon Lisesinde okurken başlamıştır. Şair ilk şiirinin o tarihlerde yayınlanan Gün Dergisinde çıktığını belirtmiştir”. (Uzunay, 1972, 5)

Şair, dokuz tane şiir kitabına sahiptir. Kitaplarında bulunan toplam şiir sayısı 452'dir. Şair, en fazla şiirini Gazi Mustafa Kemal Atatürk adlı kitabında 91 şiirle; en az şiirini ise Türk adlı kitabında 13 şiirle yayınlamıştır.

Erman'ın çeşitli edebiyat dergilerinde yayınlanan toplam 311 şiiri bulunmaktadır. Şairin en fazla şiiri 111 şiirle Hisar dergisinde; en az şiiri ise 1 şiirle Milli Kültür dergisinde yayınlanmıştır.

Şairin edebiyat dergilerinde yayınlanan şiirlerini on yıllık periyotlar halinde incelediğimizde: Erman'ın 1972–1981 yılları arasında 106 şiiri dergilerde çıkmıştır. Şairin en üretken olduğu dönem bu zaman dilimidir. En az şiiri ise, 26 şiirle 1952–1961 yılları arasında yayınlanmıştır. Bu dönem, şairin gençlik yıllarına denk gelmektedir. Şair'in edebiyat dergilerinde yayınlanmış 18 tane düzyazısı vardır. Ayrıca Nüzhet Erman hakkında edebiyat dergilerinde 8 tane düzyazı çıkmıştır.

Şairin hem kitap hem de dergilerde yayınlanmış toplam 125 tane şiiri vardır. Bu şiirler hem şairin kitaplarında hem de edebiyat dergilerinde yayınlanmıştır.

Mehmet Kaplan ve Necat Birinci tarafından hazırlanan ve Türk Dil Kurumu tarafından 2008 yılında yeniden basılan ‘‘Atatürk Şiirleri’’ adlı kitapta Erman’ın 9 adet şiiri vardır.

Şairin kitaplarına almadığı ve şu ana kadar kitap ve dergilerde yayınlanmayan 6 tane şiiri bulunmaktadır. Bu şiirler, şairin kızı Filiz Erman’ın özel arşivinde yaptığımız tarama çalışması sırasında ortaya çıkarılmıştır. Yahya Kemal’e özel bir hayranlık besleyen Erman; Yahya Kemal’in vefatı üzerine ‘‘Yahya Kemal’in Arkasından’’ adlı bir şiir yazmış ancak bu şiirini yayınlamamıştır.

Nüzhet Erman’a göre şiir; Tanrı’nın insana el verdiği anda kelimelerle yaratılan, sözlü veya yazılı; akıl, duygu ve âhenk karışımı sanat değerleridir. Şair’e göre ‘ilham’; Tanrı’nın insana el verdiği an’dır. Şair, şiirini Allaha mahsus, Allah vergisi yaratma gücünden nasıplenerek yazar. Şiirin bittiğini, tamamlandığını anlamak ayrı bir sezgiyi gerektirir. Erman için şiir; akıl, duygu, âhenk ve sezgi kavramlarının birlikte kullanılmasıyla ortaya çıkar.

Erman şiirinin en belirgin özelliği, Anadolu’yu ve Anadolu insanını içten, duygulu ve samimi bir biçimde anlatmasıdır. Valilik göreviyle Anadolu’nun değişik illerinde bulunması Erman’a, Anadolu’yu ve Anadolu insanını yakından tanıma fırsatı sunmuştur.

Şair; Anadolu'nun yoksulluğunu, Anadolu insanının çaresizliğini, küçük insanı, şehir hayatının zorluğunu, doğa ve deniz sevgisini, insanın yalnızlığını, Türk tarihi ve Atatürk sevgisini konu olarak seçmiş; şiirlerinde bu konuları ustalıkla işlemiştir.

Nüzhet Erman'ın "Anadolu 1970" adlı şiir kitabının kapak yazısını Ümit Yaşar yazmıştır. Kitabın kapak fotoğrafını ise, Ara Güler çekmiştir.

Şair Nüzhet Erman'ın, montaj tekniğine eğilimi vardır. Şiirlerinde bunu sıkça kullanmıştır. Halk Haktır ve Türk adlı şiir kitaplarında bulunan şiirlerinde montaj tekniği sık kullanılmıştır.

Erman, şiirlerinde atasözü, deyim, ikileme ve halk deyişlerini kullanmıştır. Yerel söyleyişlere şiirinde ustaca yer vermiştir.

Nüzhet Erman, Türk adlı şiir kitabında dili, devrin dil hususiyetlerini canlandırmak, şairane söyleyişi kuvvetlendirmek, temanın tesirini arttırmak için bir malzeme olarak kullanmıştır.

Nüzhet Erman, Gazi Mustafa Kemal Atatürk 1881-1981 adlı şiir kitabında, Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili bilinen olayları şiir formunda anlatmıştır. Öykü formunda olan olayları, şiir biçimine çevirmiştir.

Şair, şiirlerinde erotizmi sık kullanmamıştır. Nüzhet Erman'ın üç şiirinde erotik kavram ve anlatı tespit edilmiştir.

Nüzhet Erman, Türk tarihinin uzun ve parlak bir dönemini oluşturan Osmanlı Devletindeki, hayat tarzını, müesseseleri ve şahısları şiirlerinde anlatır. Şair, Anadolu'yu ve Türk milletini şiirlerine konu alarak, bir nakış gibi işler.

Yapılan kaynak taraması sonucunda şair Nüzhet Erman'ın müstear isim kullanmadığı tespit edilmiştir. Şair, yazdığı bütün şiirlerinde kendi ismini kullanmıştır.

Erman hakkında yazılan bazı makalelerde şairin Serveti Fünun, Millet, İnkılapçı Gençlik ve Kaynak dergilerinde şiirler yazdığı belirtilmiştir. Ancak yaptığımız taramalar sonucunda bu dergilerde Nüzhet Erman'ın şiirlerine rastlanamamıştır.

Şair, Halk Haktır (Ahilik ve Yol Töresi) adlı şiir kitabını, babası Ahmet Hamdi Erman'ın aziz anısına ithaf etmiştir. Nüzhet Erman, adı geçen şiir kitabını 21.5.1993 tarihinde "Okulum Mülkiye'ye", 50 yıl sonra kendi el yazısıyla imzalayarak bağış yapmıştır.

Şair, Ahilik için bir fütüvvetname yazmıştır. Erman, Halk Haktır isimli kitabında; ahilik teşkilatının özellikleri ve sahip olduğu değerler manzumesini

anlatır. Ahilik felsefesinin uluları için şiirler yazarak; ahi düşünüş tarzına yaklaşmaya çalışır.

Nüzhet Ermanın ithaf ettiği şiirleri şunlardır:

Haşhaş adlı şiiri ve Bir Yağmur Elendi Akşam adlı şiirini, Osman Attilaya ithaf etmiştir.(Erman,1974,99)

Tablo adlı şiirini Ziya İlhan'a ithaf etmiştir.(Erman,1945,13)

Solfasol Köyüne Elektrik Geldi adlı şiirini Kemal Aygün'e ithaf etmiştir.(Erman,1958,74)

Şair, dört tane şiirini üç farklı kişiye ithaf etmiştir.

Erman, şiirlerini oluştururken serbest düzenli nazım şekillerini tercih etmiştir. Şairin serbest düzenli nazım şekillerini tercih etmesi; anlatmak istediği duygu ve fikirleri daha açık, etkili bir biçimde ifade etmek istemesinden kaynaklanmaktadır.

Erman'ın şiirlerinde en çok işlenen konulardan birisi, Atatürk konusudur. Şair, birçok sanatçıda olduğu gibi, Atatürk'e kuru kuruya methiye yazmamış, O'nu bir insan olarak anlamaya, anlatmaya çalışmıştır.

Nüzhet Erman'a göre; her söz, her metin şiire girebilir. Şiirde kötü kelime yoktur. Kelimenin yerinde kullanılması meselesi vardır. Şairin, bir boy aynasını, bir padişah fermanını, bir gazete havadisini, bir belediye otobüsünü şiire geçirmeye çalıştığı görülür. Vezin ve kafiye konusunda hassas davranmayan Erman; her konuyu şiire geçirmeye çalışır.

Nüzhet Erman, çeşitli dergiler için düzyazılar kaleme almıştır. Deneme şeklinde oluşturduğu bu yazıların ilki 15 Mart 1948 yılında Ülkü dergisinde yayınlanır. Şair, ilk denemesini 22 yaşında iken Ülkü dergisine yazar. Gazete ve Politika Edebiyatı başlığıyla yazdığı ilk düzyazısında; Gazete, toplum ve politika arasındaki ilişkiyi ve bu bağlamda toplumsal hizmet görevi bulunan gazetenin nasıl olması gerektiğini anlatır.

“Nüzhet Erman, Hisar dergisinde ‘Büyüteç’ başlığı adı altında 17 tane düzyazı yazmıştır. Şair, Hisar dergisine ilk düzyazısını Ocak 1973'te Doyurucu Şiir başlığıyla 47 yaşında iken yazar. Son yazısı ise Temmuz 1974'te Yeni Toplumcu Akım adıyla yayınlanır. Erman, denemelerinde özellikle; siyasi görüşleriyle edebiyat eserlerini tenkit eden yazarları eleştirir. Bilimsel sosyalist yazar ve eleştirmenlere karşı çıkar. Mevlana, Pir Sultan, Ahmet Yesevi, yesevilik ve Bektaşilik üzerine görüşlerini aktarır.

Şairin ‘Farsça’ adlı şiiri (Erman,2000,60) Erman'ın dil anlayışı ve Türk diline verdiği değeri göstermesi bakımından önemlidir. Şair, Türkçe karşısında takındığı titiz tavrı ve inceliği, şiirinde kara mizahı kullanarak anlatmıştır.

Erman, Türk adlı şiir kitabında; Türk milletine has kültürel, toplumsal ve siyasi sorunları; destansı bir anlatım tarzı içerisinde işler. Şair; Türk milletinin, tarihsel ve kalıtımsal sorunlarını belirlemek ve ortaya koymak ister. Şair, Türk tarihi konusunda; geçmişi ve geçmişin sorunlarını iyi bilmenin, geleceği de iyi okumamıza yardımcı olacağı tezini savunur.

Erman, şiirlerinde toplumsal aksaklıkları ve insanların zayıf yönlerini anlatmakla birlikte; yaşama sıkı sıkıya bağlı, hayatı seven ve yaşamdan haz alan bir şairdir. Şairin şiirlerinde karamsarlık, bunalım ve yaşamdan ayrılma isteği yoktur.

Özgürlük kavramı şair için insanın fiziksel ihtiyaçları gibi hayati bir öneme sahiptir. Toplumcu bir yapısı olan şair, özgürlük kavramını evrensel değer olarak bütün insanlık için istemektedir. Erman için bireyin özgürleşmesi ancak eğitim yoluyla gerçekleşir. Şair devlet adamı olmasının getirdiği bilinç ve sorumlulukla toplumun eğitim yoluyla özgürleşeceğini şiirlerinde anlatmıştır.

Şair, ölüm karşısında insanın çaresiz ve aciz kaldığını; ölümün bütün güzelliklerden insanı kopardığını savunur. Ancak Erman, ölümü tevekkülle karşılamış ve ona isyan etmemiştir.

Erman'ın şiirlerinde masal unsurları; devler, cüceler, billur saraylar karşımıza çıkar. Şair şiirlerinde masal unsurlarını kullanmıştır.

Şiirlerinde nesnelere ustalıkla kullanan Erman; cansız nesnelere üzerinden duygu ve düşüncelerini ifade etmiştir. Şair nesne kullanımında özgün bir anlayışa sahiptir. Atatürk'ün istiklal madalyasından, bir belediye otobüsüne kadar aklımıza gelebilecek her türlü nesne, şairin şiirine konu olarak girmiştir. Bu durum, şairin evrende bulunan her şeyi konu olarak işleyebileceğini göstermesi bakımından önemlidir. Erman için şiirde herhangi bir konu sınırlaması yoktur.

Şair, sağlam bir mitoloji bilgisine sahiptir. Mitolojik kavram, kişi ve olayları şiirinde kullanmasını bilmiştir.

Erman toplumsal yapıdan ve halktan kopuk; kendi fildişi kulesinde yaşayan aydın tipini eleştirmiştir. Şair, valilik yaptığı dönemde halkla iç içe olmuş ve milletin çektiği sıkıntıları şiirinde dile getirmiştir. Şiirlerinde, idealleri ve gündelik yaşantısıyla küçük insanı, Anadolu insanını, yoksulluk ve yaşam mücadelesini anlatmıştır.

Şair, geleneksel nazım şekillerini şiirinde kullanmıştır. Divan edebiyatı nazım şekli olan gazel formunu beyitler hâlinde şiirler yazarak kullanmıştır. Erman, ayrıca geleneksel şiire ait olan nazım şekillerini bozarak kendine özgü bir anlatım tekniği geliştiren özgün bir şairdir. Manzum hikâye tarzını kullanarak fikirlerini geniş bir şekilde ifade etmiştir.

Erman, Yeşil ve Â Benim Canım Efendim adlı şiir kitaplarını hece ölçüsünü kullanarak yazar. Anadolu 1970 adlı kitabında sadece; Saman Alevi adlı şiiri hece

ölçüsüyle yazılmıştır. Şair, 7 tane şiir kitabını; serbest ölçüyü kullanarak yazar. Erman, 9 şiir kitabında bulunan 452 şiirinin 95 tanesini; hece ölçüsünü kullanarak oluşturur. Şair, 357 adet şiirini; serbest ölçüyü kullanarak yazmıştır. Hece ölçüsünü kullandığı 9 şiirde ölçü kusuru vardır.

Nüzhet Erman, hece ölçüsünde en fazla $6+5=11$ duraklı kalıbı kullanır. Şair 53 şiirde bu kalıbı kullanır. En az kullandığı hece ölçüsü kalıbı ise; 3 şiirde kullandığı $7+7=14$ 'lü kalıptır.

Erman'ın hece ölçüsüyle yazdığı 95 şiirde yapılan kafiye çalışması sonucu: Şair'in 95 şiirde; 29 tane yarım uyak; 61 tane tam uyak; 68 tane zengin uyak; 72 tane redif kullandığı tespit edilmiştir. Nüzhet Erman, 95 şiirde en fazla zengin uyak; en az ise yarım uyak kullanmıştır. Şair, şiirlerinde zengin kafiye kullanımını tercih eder.

Serbest nazımda şair; akıl, duygu ve âhenk karışımını sağlarken, ustalığını göstermek zorundadır anlayışına sahiptir.

Erman için âhenk; ölçülür biçilir, birtakım kurallara bağlanır bir kavram değildir. Şair'e göre; gerçek âhenk iç âhenktir. Hece veya aruz vezninin sağladığı ses değişikliği değildir.

Erman, şiirlerini oluştururken serbest ölçüyü ve zengin kafiyeyi tercih eder.

Atatürk ve Atatürk sevgisini şiirinde işleyen Erman; Atatürkü bütün insani vasıflarıyla, özgün bir üslûpla anlatmıştır.

Erman, öyküleme ve montaj tekniğini şiirinde başarıyla kullanmıştır. Bu durum, şairin şiir yapısını özgün kılan önemli bir özelliktir. Nüzhet Erman denilince öyküleme ve montaj tekniği karşımıza çıkmaktadır. Şair, anlatmak istediği duygu ve düşünceleri montaj tekniği ve öyküleme metodunu kullanarak açık bir biçimde ifade etmiştir.

Nüzhet Erman; şiirinde işlediği konular, kendine has anlatım tarzı, günlük konuşma dilini şiirinde kullanma becerisi, Anadolu insanı ve Türk tarihini destansı bir üslupla anlatması, içinde yaşadığı topluma yabancılaşmadan toplumsal sorunlara duyarsız kalmaması yönüyle; hayatın içinde yer almış özgün bir şair olarak Türk şiirine önemli katkılar sağlamıştır.

KAYNAKÇA

A- Nüzhet ERMAN'ın Eserleri

ERMAN, N. (1945). *Yeşil*, Ülkü Yayınevi, Ankara.

ERMAN, N. (1958). *A Benim Canım Efendim*, Ayyıldız Matbaası, Ankara.

ERMAN, N. (1970). *Anadolu 1970*, Ceylan Yayınevi, İstanbul.

ERMAN, N. (1974). *Hem Hürriyet Hem Ekmek*, Bilgi Basımevi, Ankara.

ERMAN, N. (1981). *Gazi Mustafa Kemal Atatürk*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ERMAN, N. (1990a). *Halk Haktır*, Eroğlu Matbaası, Ankara.

ERMAN, N. (1990b). *Türk*, Eroğlu Matbaası, Ankara.

ERMAN, N. (1996). *Her Gün Yeni Doğarız*, Ecdad Yayım Pazarlama, Ankara.

ERMAN, N. (2000). *İpe Un Seren Adam*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara

B- Diğer Eserler

BILDIRKİ, O.H. (1969). “Şiirimizde Toplumculuk ve Nüzhet Erman”, *Hisar Dergisi*, 63, 23-24.

ÇINARLI, M. (1973). “Sanatçı Dostlarım”, *Töre Dergisi*, 31, 51-58.

GEÇER, İ. (1974). “Hem Hürriyet Hem Ekmek”, *Hisar Dergisi*, 130, 18-19.

KANIK, O.V. (1998). *Bütün Şiirleri*. Adam Yayınları, İstanbul.

ŞENTÜRK, A.T. (1975). “Hem Hürriyet Hem Ekmek”. *Hisar Dergisi*, 135, 39-40

UZUNAY, S. (1972, Mayıs 20). “Şair, Vali Nüzhet Erman”, *Son Havadis Gazetesi*, 5.

C. Taranan Dergiler

HİSAR DERGİSİ 1950 yılından 1980 yılına kadar tarandı, 23 cilt.

İNKILÂPÇI GENÇLİK DERGİSİ (Milli Kütüphane yer kodu: ATA SÇ 5),

Milli Kütüphanede olan bütün sayıları tarandı.

KAYNAK DERGİSİ 1933 yılından 1952 yılına kadar tarandı, 11 cilt.

MİLLET DERGİSİ 1942 yılından 1951 yılına kadar tarandı, 11 cilt.

MİLLİ KÜLTÜR DERGİSİ 1976 yılından 1993 yılına kadar tarandı, 19 cilt.

SERVET-İ FÜNUN DERGİSİ 1928 yılından 1942 yılına kadar tarandı, 28 cilt.

TÖRE DERGİSİ 1968 yılından 1985 yılına kadar tarandı, 16 cilt.

TÜRK DİLİ DERGİSİ 1951 yılında çıkan ilk sayısından 1999 yılına kadar tarandı. (1999 yılı hariç), 95 cilt.

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİ 1972 yılında çıkan ilk sayısından 1997 yılına kadar tarandı. (1997 yılı dahil), 42 cilt.

TÜRK YURDU DERGİSİ 1929 yılından 2006 yılına kadar tarandı, 46 cilt.

ÜLKÜ DERGİSİ 1933 yılından 1950 yılına kadar tarandı, 32 cilt.

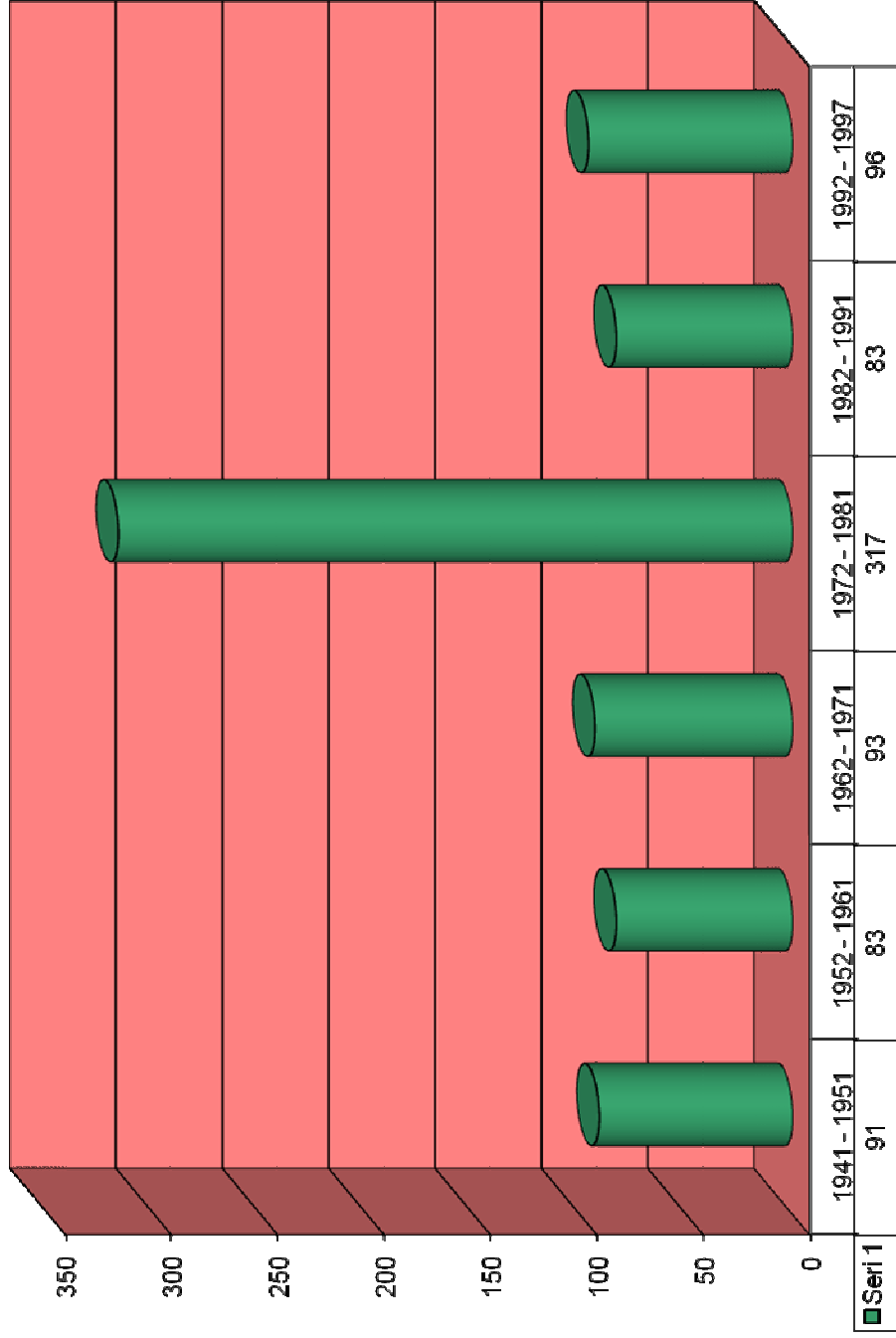
VARLIK DERGİSİ 1933 yılında çıkan ilk sayısından 1998 yılına kadar tarandı. (1998 yılı dahil), 88 cilt.

YEDİGÜN DERGİSİ 1933 yılından 1950 yılına kadar tarandı, 35 cilt.

YEDİ-GÜN YEDİ-GECE DERGİSİ 64 yılı SB 80 Milli Kütüphanede olan bütün sayıları tarandı.

YENİGÜN GAZETESİ (Milli Kütüphane yer kodu: ATA SÇ 45), 1958-1960-1962-1973 yıllarında çıkmış şiiri yoktur.

Şiirlerinin Yıllara Göre Dağılımı
Grafik 1

NOT: Grafikteki değerler Nüzhet Erman'ın kitap ve dergilerde yayımlanmış toplam şiir sayılarını göstermektedir.

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
1	YEŞİL	YEŞİL	ÜLKÜ YAYINEVİ	ANKARA	1945
2		İĞDE ÇİÇEĞİ			
3		ÇOCUK UYKUSU			
4		BULUTCUK			
5		BİR YAĞMUR ELENDİ AKŞAM			
6		TABLO			
7		PETEK			
8		TAŞPINAR			
9		YOSUN			
10		GÖZLERİMDE TUTUŞAN İKİLM			
11		HER SABAH BİR ÇOCUK DÜNYASINDA			
12		ERCİYES TÜRKÜSÜ			
13		TÜRKMEN GÜZELİ			
14		YOLCULUK			
15		EGE KIYILARINDA			
16		BAHAR			
17		YAĞMUR DUASI			
18		EBEM KUŞAĞI			
19		YAĞMUR ÇOCUĞU			
20		EY DAĞLAR			
21		BAĞDA ÖĞLE UYKUSU			
22		BAĞ BOZUMU			
23		BAĞ BOZUMUNDAN SONRA			
24		SERAP			
25		ELMA AĞACI			
26		ERCİYES'İN DORUĞUNDA			
27		NASRETTİN HOCA			
28		MASAL			
29		ÇARDAK UYKUSU			
30		ESKİ ZAMAN ODASI			
31		BİR SABAH			
32		BAHAR VE DÜNYA			
33		BİNBİR GECE MASALLARI			
34		YEŞİL			
35	A BENİM CÂNİM EFENDİM	BENİM CÂNİM EFENDİM	AYYILDIZ MAATBAASI	ANKARA	1958
36		FOTOĞRAF ALBÜMÜ			
37		GÖKLERİN, MESAFELERİN DAVETİ			
38		AŞİK GARİPLİK			
39		EŞKİYA HAYATI			
40		NASREDDİN HOCA			
41		YİRMİDÖRT AYAR			
42		BİNBİR GECE MASALLARI			
43		KUŞ UÇMAZ KERVAN GEÇMEZ			
44		ESKİ ZAMAN ODASI			
45		HAYAL PERDESİ			

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
46	A BENİM CÂNİM EFENDİM	GAGASINDA HABER, BEYAZ GÜVERCİN	AYYILDIZ MAATBAASI	ANKARA	1958
47		SERAP			
48		ÇOCUK UYKUSU			
49		DÖRT BAŞI MAMURLUK			
50		SEVGİNİN O ESKİ TADI			
51		ŞANS, TALİH, KADER, KISMET			
52		GÜZELLİK YÜKSEKTE VE DERİNDEDİR			
53		HARP BİR HATIRA OLDU			
54		NUHUN GEMİSİ			
55		BİR KAZA KAYMAKAMI			
56		DÖRT DUVARA ASTIĞIM RESİM			
57		ELMA AĞACI			
58		EBEM KUŞAĞI			
59		ÇARDAK UYKUSU			
60		PETEK			
61		BİR YAĞMUR ELENDİ AKŞAM			
62		ALTIN BİR KALEYE BAKAN PENCERE			
63		KIRK GÜN — KIRK GECE			
64		YOLCULUK			
65		YOSUN			
66		HALİKABNAS ADLI BİRİNCİ VARMİŞ			
67		YAPRAK SARI, SALKIM SARI, DAL SARI			
68		YARLA BENİM YEŞİL AÇTI ARAMI			
69		AK NERGİSİN EŞİ			
70		YAPRAKTAN BİR GEMİ			
71		GELİN SANKİ AY ÇİÇEĞİ			
72		YAĞMUR DUASI			
73		İNCECİK ZARINDAN SOYDUK BAHARI			
74		İĞDE ÇİÇEĞİ			
75		DİLENCİ VAPURU			
76		BİR SUR KAHVESİNDE			
77		YEDİ ZÜMRÜT TEPE, ÜÇ MAVİ DENİZ			
78		YAPRAK, DAL OKYANUSU			
79		İSTANBUL CAMİLERİ			
80		ERCİYES'İN DORUĞUNDA			
81		BU DÜNYA GÜLİSTAN			
82		ALTINDAĞDA BİR AKŞAM VAKTİ			
83		SOLFASOL KÖYÜNE ELEKTRİK GELDİ			
84		ÇİNÇİN BELEDİYE OTOBÜSÜ			
85		TRAFİK KAZASI			
86		KUŞBAKIŞI COĞRAFYA DERSİ			
87		SES DUVARI			
88		MOTORLU TREN			
89		MERMER ÇEŞMEDEN FİÇEN İNSANLAR			
90		KELKİ			
91		İL.ÂN TUTANAĞI			

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
92	ANADOLU 1970	YEPYENİ	CEYLAN YAYINEVİ	İSTANBUL	1970
93		RAHAT NEFES ALINAN TEPELER			
94		OT			
95		YAŞAMAĞA BENZER			
96		BİR ZAMANLAR			
97		HAVANDA SU			
98		KAPADOKYA			
99		KAN DAVASI			
100		BIÇAK			
101		HATIRA DEFTERİ			
102		KÜÇÜK MEMUR			
103		SAMAN ALEVİ			
104		ENDAM AYNASI			
105		GÜCÜME GİDEN			
106		FARZ ETMEK GÜZEL ŞEY			
107		DÖRDÜNCÜ CEMRE			
108		HASTANE			
109		ATATÜRKÜN İSTİKLAL MADALYASI			
110		ATATÜRK'ÜN VAKTİ ÇOK AZDI			
111		SON			
112		BİN YILLIK BUĞDAY			
113		HA			
114		BÜYÜK ŞEHİRDE MEHMET			
115		KISACA : SEN			
116		HASAN HÜSEYİN DÜŞMANI			
117		ÇİNÇİN BELEDİYE OTOBÜSÜ			
118		DİYARBAKIR DAMI			
119		KÜFÜR YÜREK SOĞUTUR			
120		YOK			
121		AT ARABASI			
122		DOLU DİZGİN			
123		TAZE EKMEK			
124		KÖYLÜ MEMLEKETİN EFENDİSİDİR			
125		ŞİİR DEĞİLDİR			
126	MECBURİYET OTELİ				
127	BİNLERCE KÖY KAR ALTINDA				
128	YİTİK İNSANLAR				
129	TAŞ BASMASI RESİMLER				
130	İSTANBUL – DİYARBAKIR				
131	BİR NEFES NİYETİNE				
132	KEBAN				
133	SİZ HAYMANA KÖYLERİNİ				
134	GECE KONDU				

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
135	ANADOLU 1970	NEVŞEHİR	CEYLAN YAYINEVİ	İSTANBUL	1970
136		DOĞU			
137		BİR ADAM DÜŞÜN			
138		YUNUS EMRE			
139		ANA – BACI – AVRAT			
140		ANADOLU 1970			
141	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK	ÖNCE ÖL SONRA SUS	BİLGİ BASIMEVİ	ANKARA	1974
142		BİRE BİN			
143		HALK AVCISI			
144		SU GİBİ EZBERİMİZDE			
145		AH ŞU MİTHAT PAŞA -AH O NAMIK KEMAL			
146		GÜL NİYETİNE			
147		DAHA İYİ			
148		OZAN VE ÜNİVERSİTE			
149		GÖNÜLSÜZ KÖPEK			
150		TÜRK ALFABESİ			
151		YUNANCA'DA (Z) HARFİ			
152		SEVDA KUYUMCULARI			
153		MECBURİYET OTELİ			
154		OT			
155		YAŞAMAĞA BENZER			
156		FİLLE KÖRÜN HİKAYESİ			
157		NEDİM'DEN ORHAN VELİ'YE KADAR			
158		AŞIK GARİP-KEREM İLE ASLI-TAHİR İLE ZÜHRE			
159		NEVŞEHİR			
160		TARLA KUŞU			
161		KÜFÜR YÜREK SOĞUTUR			
162		YOK			
163		SEVDA VE MUHABBET ÜSTÜNE			
164		TIRYAKI			
165		DERVİŞ			
166		BENİ BİR GÖZLERİ AHUYA ZEBUN ETTİ FELEK			
167		YARI KÖROĞLU --- YARI KARACAOĞLAN			
168		İNSAN YAĞI			
169		SON			
170		HEM HÜRRİYET- HEM EKMEK			
171		BAKIR			
172		BU BİZDEKİ KELLE KOLTUKTALIK			
173		ÇARIKLI ERKANIHARP			
174	ANA – BACI – AVRAT				
175	YAZ GÜNLÜĞÜ				
176	DOĞU				
177	BİR ADAM DÜŞÜN				
178	BİR MARDİN ÖĞLESİNDE				
179	HAŞA HUZURDAN				

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
180	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK	GİT CİZRE'Yİ GÖR	BİLGİ BASIMEVİ	ANKARA	1974
181		ANADOLU DOSYASI			
182		MUHABBET BİR KÖROĞLUDUR			
183		AŞİRET GÜNLÜĞÜ			
184		KÖYLÜ MEMLEKETİN EFENDİSİDİR			
185		KEBAN			
186		SİZ HAYMANA KÖYLERİNİ			
187		ÇİNÇİN BELEDİYE OTOBÜSÜ			
188		200.000			
189		HARRAN ÜNİVERSİTESİ			
190		ÇÖZÜN ATLARIMI ARTIK YORULDUM			
191		PARDON SENSİN			
192		TAŞ BASMASI RESİMLER			
193		TUZ EKMEK HAKKI			
194		GECEKONDU			
195		BİN YILLIK BUĞDAY			
196		HA			
197		HAŞHAŞ			
198		BİR TESBİH ÇEKİLMEDE-ANADOLU'DA			
199		HEM HÜRRİYET ---HEM EKMEK			
200		BİNLERCE KÖY KAR ALTINDA			
201		KARADENİZ TÜRKÜSÜ			
202		DOST OLSUN DA - ÇAMURDAN OLSUN			
203		ALAMETİ FARİKA			
204	KUL				
205	GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK	(BİRİNCİ) DEĞİL (BİR)	KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI	ANKARA	1981
206		İLK ADIMI -SAĞ ELİ			
207		İNSANÜSTÜ DEĞİLDİ			
208		ÖNCE-KOCA OSMANLI-ŞANLI OSMANLI VARDI			
209		BİR KURTARICI BEKLENİYORDU			
210		KOCA YÖRÜK			
211		ONURLUYDU MUSTAFA KEMAL			
212		GİYİNMEYE MERAKLİYDİ			
213		KARGA KOVALAMAK			
214		TOP PÜSKÜLLÜ KIRMIZI FES			
215		ONLARI BİLİYOR- OLACAĞI SEZİYORDU			
216		MUSTAFA (1283 SELANİK)			
217		ŞAİR MUSTAFA KEMAL ATATÜRK			
218		BİR KAFESTİ ŞAM(1905)			
219		KURU KESTANE			
220		MİSAK-I MİLLİ SINIRLARI			
221		31 MART AVCILARI- BEKİRAĞA BÖLÜĞÜ			
222		ENVER PAŞA, BİR GÜN			
223		MAKAMI YOKTU AMA MAKAM DAĞITTIYORDU			
224		MERHABA ASKER!(1910)			

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
225	GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK	BEN SİZE SALDIRI EMRETMİYORUM ÖLMİYİ EMREDİYORUM	KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI	ANKARA	1981
226		AZ GELİR DEDİM, TELEFON KAPANDI			
227		BENİM O!			
228		ÇAL KILICINI KEMAL PAŞAM			
229		BUDALA HERİFLER			
230		MEZARARKALIMEVLÜT AĞA			
231		BEN MİLLETLER KUMAR OYNAMAM			
232		ÖLMEK OLABİLİR KORKMAK ASLA			
233		BİZ DE OLSAK BÖYLE YAPARDIK			
234		AMASYA'DAN SİVASA DÖNERKEN			
235		FETVA-YI ŞERİFE			
236		UN ÇORBASI- BULGUR PİLAVI			
237		KUVAY-I MİLLİYE			
238		ANA BABA GÜNLERİ			
239		MİLLİ DEVLET			
240		GAZETECİ HASAN TAHSİN VEYA İLK KURŞUN			
241		BİR KAĞNI- BİR KAĞNI DAHA			
242		YOKLUK GÜNLERİ			
243		KUVVET VE AKIL			
244		HATTI MÜDAFAA YOKTUR, SATHI MÜDAFAA VARDIR.			
245		YEDEKSİZ ORDU			
246		BAŞKOMUTANLIK KANUNU			
247		BAŞKOMUTAN VE PAŞALAR			
248		TAŞTAN, MALİYE BAKANI VE YENİGÜN GAZETESİ			
249		31 AGUSTOS .1922			
250		KUSUR BENDE DEĞİL, DÜŞMANDA			
251		BİR ULUSUN ŞEREFİDİR BAYRAK			
252		EGEMENLİK KAYITSIZ- ŞARTSIZ ULUSUNDUR			
253		BAŞKENT ANKARA			
254		ANAYASANIN BİRİNCİ MADDESİ			
255		BEN YAPAYIM, SİZ KİTABA YAZARSINIZ!			
256		ADAM OLMAK			
257		HADİ ORDAN BE!			
258		KÖYLÜ MEMLEKETİN EFENDİSİDİR.			
259		DOĞA KANUNU			
260		ANA- BACI- AVRAT			
261		EFENDİLER, BUNUN ADINA ŞAPKA DERLER!			
262		TAMİMLE DEVRİM OLMAZ			
263		KAN			
264		BAŞARISININ SIRRI			
265		MÜSLÜMAN LİDERLERDEN BİRİ			
266		KÖYLERE GİDİYOR MUSUNUZ, KÖYLERE?			
267	YERİ GELDİĞİNDE ANLATIRMIŞ				
268	GAZETE KAĞIDINA SARILMIŞ SİGARA				

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
269	GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK	AKŞAM YEMEĞİNE	KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI	ANKARA	1981
270		TÜRK ALFABESİ			
271		HACI BEKTAŞ VELİ İZMİR'E BİR GİDİŞİNDE			
272		LAİKLİK			
273		GAZİ MUSTAFA KELAM'I TANIYORLAR MI?			
274		TÜRK ULUSUNU KURTARAN			
275		GEÇMİŞ OLSUN MAJESTE!			
276		SANATKARLARA İNANIRIM BEN			
277		SABİHA GÖKÇEN ANLATIYOR.			
278		BİR TÜRK DÜNYAYA BEDELDİR!			
279		VATAN TOPRAĞI			
280		HERŞEYİ ÖĞRETTİM DE ŞU MİLLETE!			
281		SAKARYA'NIN DEĞERİ			
282		YORGO'NUN MEYHANESİ			
283		BEYLER SİZ NE DİYORSUNUZ?			
284		ATATÜRK'E BAĞLILIK			
285		GÜREŞ			
286		SU VE RAKI			
287		KORKMAK-KORKMAMAK			
288		HATAY			
289		TÜRK KENDİ DÜŞER, KENDİ KALKAR! 1938			
290		SON CUMHURİYET BAYRAMI			
291		ATATÜRK'ÜN VAKTİ ÇOK AZDI			
292		KENDİNİ TARİF EDİYOR			
293		DOĞUM GÜNÜM			
294		ATATÜRK'ÜN İSTİKLAL MADALYASI			
295		ESSAH!			
296	HALK HAKTIR	GÖNÜL MİNDERİ	EROĞLU MAT.	ANKARA	1990
297		BİR NEFES NİYETİNE			
298		KOCA TÜRKMEN			
299		HALK HAKTIR VEYA YOL TÖRESİ 1			
300		DENİZLİ ÇARŞISI			
301		İNSAN BİR ŞEHİR GİBİDİR			
302		HALK İÇİN HALKTAN YANA			
303		NEFSİNİ DİRİLTİNCEYE KADAR ÖLDÜR			
304		KENDİ KENDİNİ BİRLEMEK HÜSEYİN			
305		İBNÜL MANSURÜL HALLAÇ EL BEYZAVİ			
306		SUSMAKTIR HİKMETİN İLK BELİRTİSİ			
307		YARAN SOHBETİ			
308		YOL TÖRESİ			
309		TUZLU SU ŞERBET			
310		(HU)			
311		YİĞİTBAŞI-USTA-YOL KARDEŞLERİ VE ADAY			
	(TERCEMAN)				
	740 KURAL				

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
312	HALK HAKTIR	ANLAMAKLIK-İNANMAKLIK-TUTMAKLIK	EROĞLU MAT.	ANKARA	1990
313		FÜTÜVVET			
314		ŞED			
315		HELVA			
316		FÜTÜVVET EBCEDİ			
317		NE DEMİŞ TEBRİZLİ KUYUMCU			
318		TEKBİR-BİR TEK			
319	TÜRK	TÜRK	EROĞLU MAT.	ANKARA	1990
320		MAVİ GÖK, YAĞIZ YER			
321		METE, BUMİN, ATİLLÂ			
322		ÖTÜKEN			
323		BÜYÜK GÖÇ			
324		DİYAR-I RUM			
325		TÜRKİYE			
326		KUŞ KANADIYLA, TÜRK ATIYLA			
327		BACIYAN-I, GAZİYAN-I, AHİYAN-I, ABDALAN-I RUM			
328		ÇİN TUZAĞI, BİZANS OYUNU			
329		MEMALİK-İ MAHSUSE-İ ŞAHANE			
330		SONUN BAŞLANGICI			
331		BUDUNDAN MİLLETE			
332	HER GÜN YENİ DOĞARIZ	FERMAN	ECDAD YAYIM	ANKARA	1996
333		AK SANCAK			
334		DAVUL			
335		HUTBE			
336		VERGİ,			
337		TUGRA			
338		MİRAS			
339		DENİZİN ÖTE YAKASI...			
340		ÜÇ HELAL LOKMA			
341		ŞEHZADE BEYAZID			
342		ALIN YAZISI			
343		BABA İSHAK SELİ			
344		CEBE ALİ			
345		HOROS DEDE			
346		AYAZMAND BEYİ ALİ BEY			
347		ŞEYH ZİDAN			
348		GÜL KOKLAYAN PADİŞAH			
349		AĞULU ÇİÇEKLER			
350		TOKATLI MOLLA LÜTFİ			
351		ŞEYH OGLAN			
352		BENİ BİR AHUYA ZEBUN ETTİ FELEK			
353		GOLGE OYUNU			
354		ŞİRPENCE			
355	MİHALOĞLU GAZİ ALEADDİN PAŞA				

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
356	HER GÜN YENİ DOĞARIZ	INEBATHI RÜZGÂRI	ECCAD YAYIM	ANKARA	1996
357		ESTARGON KALESİ SU BAŞI DURAK			
358		MEMALİK İ MAHSUSE-İ ŞAHANE			
359		ZAMAN DEFTERİ			
360		PİR SULTAN ÖLÜR DİRİLİR			
361		KORSANLARA ÖGÜTLER			
362		SEYEHAT VE RESULULAH			
363		BİTLİSTE BİR HAMAM			
364		İP CANBAZLARI...			
365		YOL OLDU ÜSKÜDARA BİN OTUZDA AKDENİZ DONDU...			
366		MAL HATUNDAN GÜLÜSTÜ HANIM A KADAR			
367		VEZİRİAZAM			
368		ELBEBİR: VEZİRİAZAM ÇANDARLI KARA HALİLPAŞA			
369		MEHMET SAİT HALET EFENDİNİN PARİS MEKTUBUDUR			
370		VATAN YAHUT SİLİSTRE			
371		BİNİCİSİNE GÖRE KİŞNER AT			
372		31 MART (13 NİSAN 1909)			
373		İSTANBULDAN SAN REMOYA 1861-1926			
374		<i>LAEDRİ</i>			
375		RESİMLİ HALK KİTAPLARI			
376		İSTANBUL CAMİLERİ			
377		BÜYÜK MASAL			
378		BİG TALE			
379		SAMSUN ÜZERİNDEN ANADOLUYA			
380		İLK KURŞUN			
381		BANDIRMA VAPURU			
382		MİLLİ MİSAK			
383		YEDİ DÜVEL ÜZERE 1208 GÜN			
384		GENÇLİK MARŞI			
385		HAVZA YOLU			
386		DEDE BABA KARDEŞ			
387		SİTİKİ HOCA			
388		YÖRÜK ALİ EFE			
389		KUVAYI MİLLİYE KÖPRÜLÜ KAYMAKAM HAMDİ BEY DESTANI			
390		EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ ULUSUNDUR			
391		PAŞA GELİYOR PAŞA!			
392		SEYMEN ALAYI			
393		MERHABA ARKADAŞLAR			
394		İMECE			
395	YİĞİT VE HAİN				
396	ÇAL KILICINI KEMAL PAŞAM				

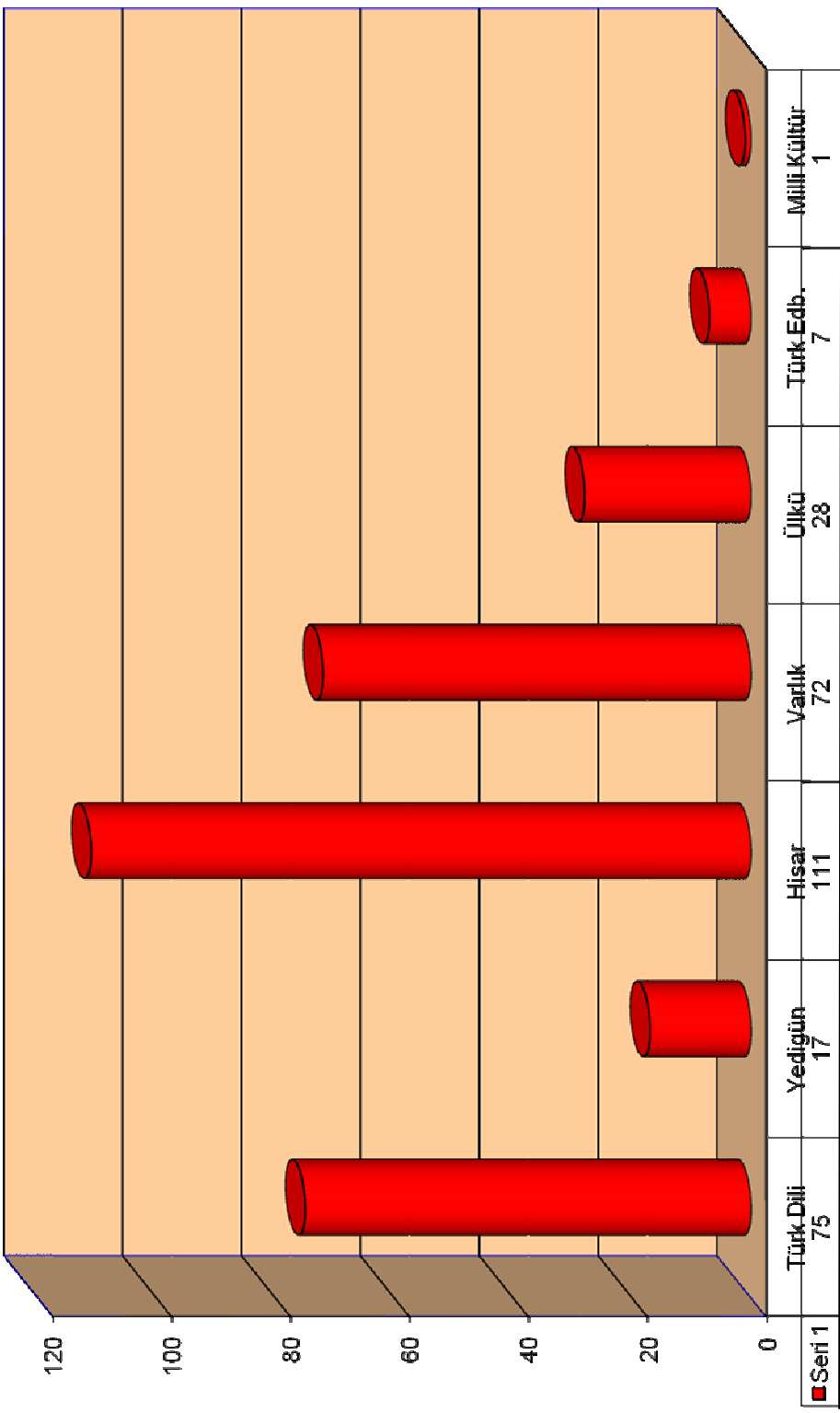
KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
397	İPE UN SEREN ADAM	KAZMA KILIFI	KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI	ANKARA	2000
398		KÖR DÖĞÜŞÜ			
399		FALAKA			
400		AY MI, GÜNEŞ Mİ?			
401		ACEMİ BÜLBÜL			
402		AĞAÇTAN ÖTEYE YOL			
403		ESKİ AYLAR			
404		HERGÜN BAYRAM YAPARLARDI			
405		BU KADAR TAVUĞA BİR HOROZ			
406		MERDİVEN SATMAK			
407		KÜL			
408		KÜLÂH			
409		KASATURA			
410		BOZUKLUK BAL ÇÖMLEĞİNDE			
411		KARLA EKMEK			
412		HAK			
413		HİÇ			
414		KIRLANGIÇ YAVRUSU			
415		HEYBE			
416		KEYİF			
417		MARİFET KAVUKTA İSE			
418		BANA GÖRÜNME DE			
419		BİZİM EVE DE UĞRARDI			
420		EVLERE ŞENLİK			
421		AHMAK DEDİYSEK			
422		KENDİ KENDİ DAVET			
423		ELİN AĞZI TORBA DEĞİL Kİ BÜZESİN			
424		FARŞÇA			
425		SUYUNUN SUYU			
426		UMUT ŞU TEPENİN ARDINDA			
427		KAZAN			
428		BİR FIRIN EKMEK			
429		ÂŞIK OLMAK			
430		AKŞEHİR'DE BİR FİL			
431		HIRSIZDAN DEĞİL ARSIZDAN			
432		KIYAMET			
433		SUÇ			
434		YAĞ, PİRİNÇ, ODUN			
435		GEÇİNMEYE NİYET			
436	BİLEN BİLMEYENE ÖĞRETSİN				
437	NEFES				
438	DENGE				
439	YÖN				

KİTAPLARINDA YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN
KİTAPLARIN BASIM TARİHİNE GÖRE LİSTESİ- DEVAM

SIRA	KİTAP ADI	ŞİİR ADI	YAYINEVİ	İL	YIL
440	İPE UN SEREN ADAM	KAYGANA	KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI	ANKARA	2000
441		YİNE EŞEK			
442		TANRI MİSAFİRİ			
443		AYDINLIK DURURKEN			
444		YE KÜRKÜM YE			
445		KERAMET			
446		AH GENÇLİK			
447		TÜCCAR NASREDDİN			
448		EŞEĞİN SÖZÜ			
449		İPE UN SERMEK			
450		YA TUTARSA			
451		BAKLAVA			
452		MEZAR TAŞI			

Dergilerde Yayınlanan Şiir Sayıları
Grafik 2

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
1	TÜRK DİLİ	Karşılama	386	83,84,85	XLVIII	33	Şubat 1984
2	TÜRK DİLİ	Aşık, Şair, Derviş, Ozan	387	148			Mart 1984
3	TÜRK DİLİ	Marmarisli Arı	388-389	214			Nisan-Mayıs 1984
4	TÜRK DİLİ	Ört ki Ölem	390-391	279			Haziran-Temmuz 1984
5	TÜRK DİLİ	Ebussuut Efendi	392-393	332			Ağustos-Eylül 1984
6	TÜRK DİLİ	Atatürk, Tekirdağ ve Türk Alfabesi	395-396	458-461			Kasım-Aralık 1984
7	TÜRK DİLİ	İstiklal Savaşı Gazileri	398	84	XLIX		Şubat 1985
8	TÜRK DİLİ	Birdirbir	400	314	XLIX		Nisan 1985
9	TÜRK DİLİ	Helva	402	551	XLIX		Haziran 1985
10	TÜRK DİLİ	XIII. Yüzyılda Söyleşi	404	42	L		Ağustos 1985
11	TÜRK DİLİ	Gül Sohbeti	405	89	L		Eylül 1985
12	TÜRK DİLİ	Madde 1- Cumhuriyet	407	232,233	L		Kasım 1985
13	TÜRK DİLİ	Budin Kalesinde Bir Mezar	410	181	LJ		Şubat 1986
14	TÜRK DİLİ	Şiir Okulu	412	321			Nisan 1986
15	TÜRK DİLİ	Aracımız Katır, Yakıtımız Arpa İdi	413	359-361	LJ		Mayıs 1986
16	TÜRK DİLİ	Cumhuriyet Güülü	418	739,740	LJ		Ekim 1986
17	TÜRK DİLİ	Şifre Teıgraf	419	799-802	LJ	36	Kasım 1986
18	TÜRK DİLİ	Egemenlik Kayıtsız Şartsız Ulusundur	424	238-245	LII		Nisan 1987
19	TÜRK DİLİ	Osman Gazi'den Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya (1299-1919)	425	288-293	LII		Mayıs 1987
20	TÜRK DİLİ	İstanbul Üzerine İkilemeler	427	22,23	LIV		Temmuz 1987
21	TÜRK DİLİ	Kaya	429	131	LIV		Eylül 1987
22	TÜRK DİLİ	Bir Resim	431	231	LIV		Kasım 1987
23	TÜRK DİLİ	Yörük Ali Efe (1986-1951)	432	299-301	LIV		Aralık 1987
24	TÜRK DİLİ	Mazhar Müfit Kansu Temmuz 1919, Erzurum	434	85	LV		Şubat 1988
25	TÜRK DİLİ	Cihan Pehlivanı Kurtdereli Mehmet Pehlivan'a 11 Şubat 1931(Telg.)	435	139	LV		Mart 1988
26	TÜRK DİLİ	31 Mart (13 Nisan 1909)	436	190-204	LV		Nisan 1988

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
27	TÜRK DİLİ	Korsanlara Öğütler	437	247-255	LV		Mayıs 1988
28	TÜRK DİLİ	Kuvayı Milliye Komutanı Köprülü Kaymakam Hamdi Bey Destanı	440	72-78	LVI		Ağustos 1988
29	TÜRK DİLİ	Zaman Defteri	441	133	LVI		Eylül 1988
30	TÜRK DİLİ	Resimli Halk Kitapları	442	182-185	LVI		Ekim 1988
31	TÜRK DİLİ	Yiğit ve Hain	443	249-257	LVI		Kasım 1988
32	TÜRK DİLİ	Her Gün Yeni Doğarız	451	47	LVIII		Temmuz 1989
33	TÜRK DİLİ	Lâedri	452	100-101	LVIII		Ağustos 1989
34	TÜRK DİLİ	Mal-Dünya-Bilim	454	204	LVIII		Ekim 1989
35	TÜRK DİLİ	Ben Size Saldırı Emretmiyorum, Ölmeyi Emrediyorum	460	152-153	1990/I		Nisan 1990
36	TÜRK DİLİ	Sait Faik	464	89	1990/II		Ağustos 1990
37	TÜRK DİLİ	İstanbul'dan San Remo'ya (1861-1926)	465	157-163			Eylül 1990
38	TÜRK DİLİ	Osmanlı Günliğünden	467	263-266	1990/II		Kasım 1990
39	TÜRK DİLİ	Hilâl ve Tuğralar	469	30-31	1991/I		Ocak 1991
40	TÜRK DİLİ	Mısrâ İşçisi	470	104	1991/I		Şubat 1991
41	TÜRK DİLİ	Tantalos İşkencesi	472	227	1991/I		Nisan 1991
42	TÜRK DİLİ	Kurtuluş Savaşı (1919 Yılı Mayıs Ayı Günlüğü)	473	273-292	1991/I		Mayıs 1991
43	TÜRK DİLİ	Kurtuluş Savaşı (1919 Yılı Haziran Günlüğü)	474	343-355	1991/I		Haziran 1991
44	TÜRK DİLİ	Haydi Mehmet! Ha Mehmet!	476	106	1991/II		Ağustos 1991
45	TÜRK DİLİ	Şahaser	477	185-187	1991/II		Eylül 1991
46	TÜRK DİLİ	Her Gün Yeni Doğarız	480	462	1991/II		Aralık 1991
47	TÜRK DİLİ	İsimsiz	483	827	1992/I		Mart 1992
48	TÜRK DİLİ	Kekik	484	865	1992/I		Nisan 1992
49	TÜRK DİLİ	Misak-ı Milli	485	929	1992/I		Mayıs 1992
50	TÜRK DİLİ	Kitap	488	103	1992/II		Ağustos 1992
51	TÜRK DİLİ	Böğür Çivisi	490	290	1992/II		Ekim 1992
52	TÜRK DİLİ	Kırmızı Yalı	492	422	1992/II		Aralık 1992

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
53	TÜRK DİLİ	Kumru	493	22	1993/I		Ocak 1993
54	TÜRK DİLİ	Hiç	494	110	1993/I		Şubat 1993
55	TÜRK DİLİ	İlk Yaz, Seğmenler Parkı ve Ankara	497	346	1993/I		Mayıs 1993
56	TÜRK DİLİ	Ömrün Doymaz Güvesidir Zaman	500	235	1993/II		Ağustos 1993
57	TÜRK DİLİ	Mersiye	501	409			Eylül 1993
58	TÜRK DİLİ	Aşk Olmadan Meşk Olmaz	505	23	1994/I		Ocak 1994
59	TÜRK DİLİ	Güneş! O Hamarat Kız!	508	283	1994/I		Nisan 1994
60	TÜRK DİLİ	Önce III. Selim'le Alemdar...	512	122	1994/II		Ağustos 1994
61	TÜRK DİLİ	Su Gibi Azız Ol	517	25	1995/I		Ocak 1995
62	TÜRK DİLİ	Elvan Şekeri	519	228	1995/I		Mart 1995
63	TÜRK DİLİ	Mustafa Kemal	521	466	1995/I		Mayıs 1995
64	TÜRK DİLİ	Denizin Yüreği	522	656	1995/I		Haziran 1995
65	TÜRK DİLİ	Her Ne Ararsan Kendinde Ara	527	1217			Kasım 1995
66	TÜRK DİLİ	Keçiyi Yardan Uçuran	529	16	1996/I		Ocak 1996
67	TÜRK DİLİ	Yüz	530	297	1996/I		Şubat 1996
68	TÜRK DİLİ	Muhabbet Kuşu	533	1185	1996/I		Mayıs 1996
69	TÜRK DİLİ	Taç ve Hırka	534	1281	1996/I		Haziran 1996
70	TÜRK DİLİ	Karaca İle Aslan	536	156	1996/II		Ağustos 1996
71	TÜRK DİLİ	Zikir	538	414	1996/II		Ekim 1996
72	TÜRK DİLİ	Meselâdaki Kaf	542	191-193	1997/I		Şubat 1997
73	TÜRK DİLİ	Rastgele	543	255	1997/I		Mart 1997
74	TÜRK DİLİ	Keçiyi Yardan Uçuran	548	127	1997/II		Ağustos 1997
75	TÜRK DİLİ	Velhâsıl	549	200-201	1997/II		Eylül 1997
76	YEDİGÜN	Köyde Akşam	440	17	17	9	11 Ağustos 1941
77	YEDİGÜN	Ölçü	447	17	18	9	29 Eylül 1941
78	YEDİGÜN	Gurup	448	17	18		6 Birinci Teşrin 1941
79	YEDİGÜN	Boğazda Akşam	457	15	18	9	8 Birinci Kânun 1941

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
80	YEDİGÜN	Fecir	465	1	18	9	2 Şubat 1942
81	YEDİGÜN	Gel	466	1	18	9	9 Şubat 1942
82	YEDİGÜN	Sonbahardan Çizgiler	467	1	18	9	16 Şubat 1942
83	YEDİGÜN	Yaz Günleri	470	1			09 Mart 1942
84	YEDİGÜN	Yarabbi	473	1			30 Mart 1942
85	YEDİGÜN	Ölçü	474	1			06 Nisan 1942
86	VARLIK	Tomurcuk	210	456			15 Nisan 1942
87	YEDİGÜN	Tablo	476	1			20 Nisan 1942
88	YEDİGÜN	Vefasız Güzel	481	1			25 Mayıs 1942
89	YEDİGÜN	Anadolı'da Bahar	482	1			01 Haziran 1942
90	YEDİGÜN	O Bakışlar	483	1			08 Haziran 1942
91	YEDİGÜN	Toprağa Koşalım	485	1			22 Haziran 1942
92	ÜLKÜ	İğde Çiçeği	20	19			16 Temmuz 1942
93	ÜLKÜ	Türkmen Güzeli	23	20			01 Eylül 1942
94	ÜLKÜ	Petek	25	15			1.1. Teşrin 1942
95	VARLIK	Çocuk Uykusu	223	142			15 Birinci Teşrin 1942
96	VARLIK	Bağ Bozumundan Sonra	224	174			1 İkinci Teşrin 1942
97	YEDİGÜN	Gözlerimde Tutuşan İklim	507	1	20	10	23 İkinci Teşrin 1942
98	VARLIK	Masallardan	226	206			1 Birinci Kanun 1942
99	YEDİGÜN	Gözlerimde Tutuşan İklim	510	1	20	10	14 Birinci Kanun 1942
100	VARLIK	Beklenen Yağmur	230	297			01 Şubat 1943
101	VARLIK	Yağmur Rüyası	231	315			15 Şubat 1943
102	VARLIK	Ege Kıyıları	235	394			15 Nisan 1943
103	ÜLKÜ	Taşpınar	38	6			16 Nisan 1943
104	VARLIK	Masallardan III	237	428			15 Mayıs 1943
105	ÜLKÜ	Bağ Bozumu	50	4			16.1. Teşrin 1943
106	ÜLKÜ	Selâm	51	31			1 II. Teşrin 1943

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
107	ÜLKÜ	Bulutcu	53	12			1 I. Kanun 1943
108	ÜLKÜ	Bahar	60	8			16 Mart 1944
109	ÜLKÜ	Elma Ağacı	71	14			01 Eylül 1944
110	ÜLKÜ	Yeşil	78	78			16 I. Kanun 1944
111	ÜLKÜ	Erciyesin Doruğunda	82	12			16 Şubat 1945
112	ÜLKÜ	Nasrettin Hoca	83	19			01 Mart 1945
113	ÜLKÜ	Bahar ve Dünya	84	4			16 Mart 1945
114	ÜLKÜ	Eski Zaman Odası	87	14			01 Mayıs 1945
115	ÜLKÜ	Bımbır Gece Masalları	89	5			01 Haziran 1945
116	ÜLKÜ	Nuhun Gemisi	103	7-12			01 Ocak 1946
117	ÜLKÜ	Fotoğraf Albümü	106	11			16 Şubat 1946
118	ÜLKÜ	Kuş Uçmaz Kervan Geçmez	110	15			16 Nisan 1946
119	ÜLKÜ	Koşma	117	10			01 Ağustos 1946
120	ÜLKÜ	Harp Bir Hatura Oldu	120	7			16 Eylül 1946
121	VARLIK	Bir Sur Kahvesinde I	315	12			Ekim 1946
122	VARLIK	Çarşıkapıdaki Niyetçi	317	10			Kasım 1946
123	ÜLKÜ	İstanbul Camileri	125	11			01 Aralık 1946
124	ÜLKÜ	Görmedik Doğrusu Böyle Sonbahar	1	26			Ocak 1947
125	VARLIK	Bir Sur Kahvesinde II	319	7			01 Şubat 1947
126	ÜLKÜ	Göklerin, Mesafelerin Çağırışı		31			Nisan 1947
127	ÜLKÜ	Âşık Garip Gibi		37			Haziran 1947
128	ÜLKÜ	Camiler, Ağaçlar ve İstanbul		16			Aralık 1947
129	ÜLKÜ	Dört Başlı Mamurluk	14	22			Şubat 1948
130	ÜLKÜ	Bahar Akşamı	16	9			Nisan 1948
131	ÜLKÜ	Bir Kaza Kaymakamı	17	7			Mayıs 1948
132	VARLIK	Yurttan Sesler	493	8			01 Ocak 1959
133	VARLIK	Yurttan Sesler	497	16			01 Mart 1959

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
134	VARLIK	Büyük Şehirde Mehmet	499	12			01 Nisan 1959
135	VARLIK	Güçüme Giden	501	14			01 Mayıs 1959
136	VARLIK	İstüm Üzerinde	503	17			01 Haziran 1959
137	VARLIK	Havanda Su	505	11			01 Temmuz 1959
138	VARLIK	Kör Şeytan	508	9			15 Ağustos 1959
139	VARLIK	Hastahane	511	18			01 Ekim 1959
140	VARLIK	Atatürk İstiklal Madalyası	513	15			01 Kasım 1959
141	VARLIK	Mecburiyet Oteli	514	11			15 Kasım 1959
142	VARLIK	Taze Ekmek	515	10			01 Aralık 1959
143	VARLIK	Küfür Yürek Soğutur	517	5			10 Ocak 1960
144	VARLIK	Saman Alevi	519	15			01 Şubat 1960
145	VARLIK	Küllenen Ateş	525	8			01 Mayıs 1960
146	VARLIK	Selahaddin Şimşek	538	8			15 Kasım 1960
147	VARLIK	Es Haydar Es	539	7			01 Aralık 1960
148	VARLIK	Yitik İnsanlar	540	9			15 Aralık 1960
149	VARLIK	Siz Haymana Köylerini	541	6			01 Ocak 1961
150	VARLIK	Çan Pazarı	544	13			15 Şubat 1961
151	VARLIK	Yok	546	8			15 Mart 1961
152	VARLIK	32 Kısım (Tekmili Birden)	549	15			01 Mayıs 1961
153	VARLIK	Bimlerce Köy Kar Altında	557	12			01 Eylül 1961
154	VARLIK	Kan Davası	559	16			01 Ekim 1961
155	VARLIK	Bir Zamanlar	562	8			15 Kasım 1961
156	VARLIK	Dört Döndüğümüz	563	8			01 Aralık 1961
157	VARLIK	Küçük Memur	564	5			15 Aralık 1961
158	VARLIK	Balık Tutarken Şiir	570	11			15 Mart 1962
159	VARLIK	Bıçak	605	9			01 Eylül 1963
160	HİSAR	Bin Yıllık Buğday	34	15			Ekim 1966

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
161	HİSAR	Farzetmek Güzel Şey	35	15			Kasım 1966
162	HİSAR	İki Cihanda	36	14			Aralık 1966
163	HİSAR	Dördüncü Cemre	38	9			Şubat 1967
164	HİSAR	Bınlerce Köy Kar Altında	39	6			Mart 1967
165	HİSAR	Bıçak	40	18			Nisan 1967
166	HİSAR	Atatürk'ün Vakti Çok Azdı	42	13			Haziran 1967
167	HİSAR	Köylü Memleketin Efendisidir	43	12			Temmuz 1967
168	HİSAR	Endam Aynası	44	11			Ağustos 1967
169	HİSAR	Saman Alevi	47	14			Kasım 1967
170	HİSAR	Bir Nefes Niyetine	48	8			Aralık 1967
171	HİSAR	Frankfurt Mektubu	49	11			Ocak 1968
172	HİSAR	Kapadokya	50	25			Şubat 1968
173	HİSAR	İstanbul-Diyarbakır	51	9			Mart 1968
174	HİSAR	Hatıra Defteri	54	15			Haziran 1968
175	HİSAR	Keban	55	13			Temmuz 1968
176	HİSAR	Doludizgin	56	8			Ağustos 1968
177	HİSAR	Deli Rüzgar	60	8			Aralık 1968
178	HİSAR	Şiir Degildir	62	19			Şubat 1969
179	HİSAR	Doğu	63	8			Mart 1969
180	HİSAR	Son	64	6			Nisan 1969
181	HİSAR	Dördüncü Cemre	65	11			Mayıs 1969
182	HİSAR	Deniz Kızı Eftalya	66	13			Haziran 1969
183	HİSAR	Yunus Emre	69	7			Eylül 1969
184	HİSAR	Ana-Bacı-Ayrat	70	5			Ekim 1969
185	HİSAR	Anadolu 1970	73	5			Ocak 1970
186	HİSAR	Bir Adam Düşün	74	4			Şubat 1970
187	HİSAR	Yarı Köroğlu-Yarı Karacaoğlan	76	11			Nisan 1970

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
188	HİSAR	Git Cizre'yi Gör	77	15			Mayıs 1970
189	HİSAR	Hem Hürriyet Hem Ekmek	78	13			Haziran 1970
190	HİSAR	Anadolu Dosyası	80	8			Ağustos 1970
191	HİSAR	Hükümet Önünden Geçtim	81	13			Eylül 1970
192	HİSAR	Büyük Masal	84	9			Aralık 1970
193	HİSAR	Deniz Çarşaf Mevsim Bahar	85	9			Ocak 1971
194	HİSAR	Bak Yine Altındağ	87	15			Mart 1971
195	HİSAR	Dost Olsun da-Çamurdan Olsun	88	13			Nisan 1971
196	HİSAR	Karadeniz Türküsü	89	4			Mayıs 1971
197	HİSAR	Harran Üniversitesi	90	7			Haziran 1971
198	HİSAR	Yaz Günlüğü	93	15			Eylül 1971
199	HİSAR	İstanbul	94	7			Ekim 1971
200	HİSAR	1071-1971	95	5			Kasım 1971
201	HİSAR	Egemenlik Kayıtsız-Şartsız Ulusundur	96	7			Aralık 1971
202	HİSAR	Şair Mustafa Kemal Atatürk	97	9			Ocak 1972
203	HİSAR	Âşık Garip-Kerem İle Aslı-Tahir İle Zühre	98	7			Şubat 1972
204	HİSAR	Türk Alfabeti	99	15			Mart 1972
205	HİSAR	Bakır	100	7			Nisan 1972
206	TÜRK EDEBİYATI	Ölmezlik Otu	5	28			Mayıs 1972
207	VARLIK	Haşhaş	776	11			Mayıs 1972
208	HİSAR	Sevda Kuyumcuları	101	11			Mayıs 1972
209	TÜRK EDEBİYATI	Estergon Kal'ası "Subaşı-Durak"	6	8-9			Haziran 1972
210	HİSAR	Su Gibi Ezberimizde	102	5			Haziran 1972
211	VARLIK	Halk Avcısı (Demogog)	778	10			Temmuz 1972
212	HİSAR	Çarıklı Erkânıharp	103	19			Temmuz 1972
213	HİSAR	Muhabet Üstüne	104	9			Ağustos 1972
214	HİSAR	Nedim'den Orhan Veli'ye Kadar	105	4			Eylül 1972

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
215	HİSAR	Ah Şu Midhat Paşa-Ah O Namık Kemal	106	14			Ekim 1972
216	HİSAR	Bu Bizdeki Kelle Koltuktalık	107	6			Kasım 1972
217	HİSAR	Hâşâ Huzurdan	108	9			Aralık 1972
218	TÜRK EDEBİYATI	Osmanlı Günlüğünden, Evliya Çelebi	13	9	1		Ocak 1973
219	HİSAR	Merhaba 1973	109	12			Ocak 1973
220	HİSAR	Beni Bir Gözleri Âhûya Zebun Etti Felek	110	8			Şubat 1973
221	HİSAR	Gazeteci Hasan Tahsin	111	10			Mart 1973
222	HİSAR	Alâmet-i Farika	112	11			Nisan 1973
223	TÜRK EDEBİYATI	Fâtih'in 77 Evliyâsı	17	14	2		Mayıs 1973
224	HİSAR	Pardon Sensin	113	7			Mayıs 1973
225	HİSAR	Türk Alfabesi'nden A(ANADOLU)	114	20			Haziran 1973
226	HİSAR	Tarla Kuşu	115	5			Temmuz 1973
227	HİSAR	İstanbul Üzerine İkillemeler	116	7			Ağustos 1973
228	HİSAR	Pir Ahmed Yesevi	117	19			Eylül 1973
229	HİSAR	Pir Hacı Bektaş Veli	117	21			Eylül 1973
230	HİSAR	Bire bin	118	5			Ekim 1973
231	HİSAR	Aşiret Günlüğü	120	11			Aralık 1973
232	VARLIK	Gül Niyetine	796	25			Ocak 1974
233	HİSAR	Bir Mardin Öğlesinde	121	13			Ocak 1974
234	HİSAR	Kul	122	21			Şubat 1974
235	VARLIK	Türkiye Tiyatrosu	798	5			Mart 1974
236	HİSAR	Yunanca'da (Z) Harfi	123	11			Mart 1974
237	HİSAR	Dediği veya Demediği İçin	124	11			Nisan 1974
238	HİSAR	Kral ve Koltuklar	125	13			Mayıs 1974
239	VARLIK	Güzel İstanbul	801	7			Haziran 1974
240	HİSAR	Diyeceksin ki	126	9			Haziran 1974
241	TÜRK EDEBİYATI	Rodos Günlüğü	31	6			Temmuz 1974

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
242	HİSAR	Kelaylak	127	11			Temmuz 1974
243	HİSAR	Sarıkamış	128	12			Ağustos 1974
244	VARLIK	Meçhul Şair Anıtı	804	16			Eylül 1974
245	HİSAR	Aldı Kıbrıs Adasını Şah Selim	129	20-21-22			Eylül 1974
246	VARLIK	Acımasız Sultanlar	805	5			Ekim 1974
247	HİSAR	Aşk Gelicek Cümle Eksikler Biter	130	11			Ekim 1974
248	HİSAR	Şey	131	8			Kasım 1974
249	HİSAR	İnsanca	132	5			Aralık 1974
250	VARLIK	Gömlek	808	7			Ocak 1975
251	HİSAR	Sivas'lı-Çerkeş'li-Bayburt'lu Âdem	133	5			Ocak 1975
252	HİSAR	Pir Sultan Ölümler Dirilir	134	9			Şubat 1975
253	VARLIK	Söyleşi	810	10			Mart 1975
254	HİSAR	Kan Köpüklü Baba İshak Seli	135	10			Mart 1975
255	HİSAR	İnce Siyaset	136	15			Nisan 1975
256	VARLIK	Gül Koklayan Padişah	812	9			Mayıs 1975
257	VARLIK	Edebiyat Tarihi	813	11			Haziran 1975
258	HİSAR	Bodrum'lu Homeros'tan Şarkışla'lı Veysele	138	17			Haziran 1975
259	HİSAR	Şirpençe	139	7			Temmuz 1975
260	VARLIK	Ahmetlerdir Yüzünü Ağırtañ Güldestelerin	815	9			Ağustos 1975
261	HİSAR	Yol Oldu Üsküdar'a Bin Otuzda Akdeniz Dondu	140	11			Ağustos 1975
262	HİSAR	Şahidim Sen Ol Âhirette Yarın	141	5			Eylül 1975
263	VARLIK	Hotel Cennet	817	8			Ekim 1975
264	HİSAR	Lice Kasabasının Son Resmi	142	21			Ekim 1975
265	HİSAR	Meydanda Olmalı Yürek	143	5			Kasım 1975
266	HİSAR	Güneş Süresince	144	9			Aralık 1975
267	VARLIK	Oh!	820	16			Ocak 1976
268	HİSAR	Her Dem Yeni Doğarız	146	16-17			Şubat 1976

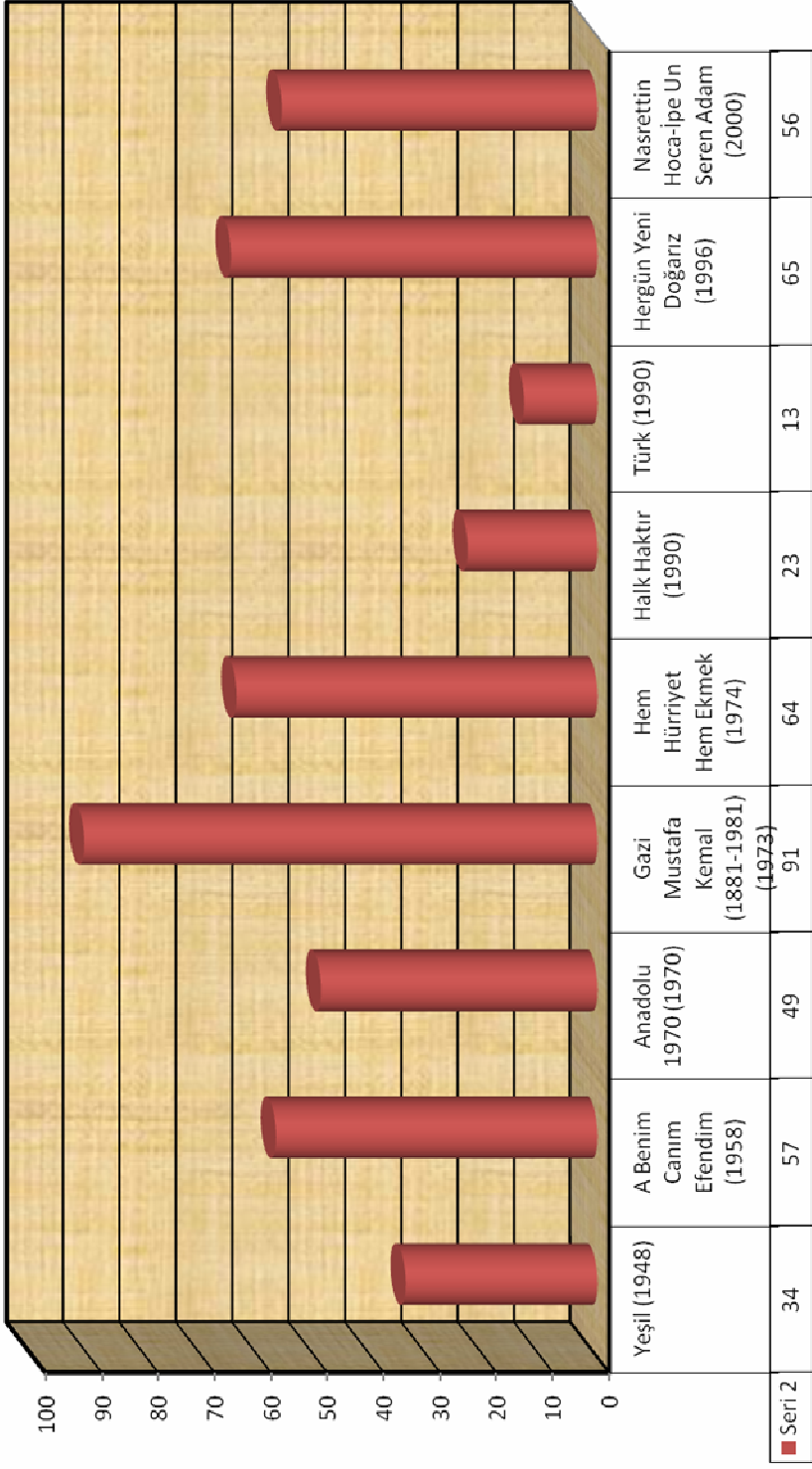
DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
269	HİSAR	Denizcilere Dokuzuncu Öğüt	147	7			Mart 1976
270	HİSAR	Gölge Oyunu	148	14			Nisan 1976
271	VARLIK	Önce Kitap Var	824	9			Mayıs 1976
272	HİSAR	İnebahtı Rüzgarı	149	15			Mayıs 1976
273	HİSAR	Düyun-u Umumiye	151	9			Temmuz 1976
274	HİSAR	Ne Dese İyi Seneca	152	15			Ağustos 1976
275	VARLIK	Büyük Frederik'in Flütü	828	14			Eylül 1976
276	HİSAR	Bimicisine Göre Kışın At	153	10-11			Eylül 1976
277	HİSAR	1034 Demirbaş Numaralı	154	9			Ekim 1976
278	VARLIK	Mustafa Kemal Atatürk'e Sunu	830	10-11			Kasım 1976
279	HİSAR	Mustafa Kemal'den Önce ve Atatürk'ten Sonra	155	11			Kasım 1976
280	VARLIK	Kahraman Değil	831	11			Aralık 1976
281	HİSAR	Halk Haktır	156	13-14			Aralık 1976
282	HİSAR	Ya Kan-Ya Gül	157	9			Ocak 1977
283	HİSAR	Direkleri	158	5			Şubat 1977
284	VARLIK	Suçüstü	834	9			Mart 1977
285	HİSAR	Bitlis'te Bir Hamam	159	15			Mart 1977
286	VARLIK	Panait İstrati	835	26			Nisan 1977
287	HİSAR	Beritan Aşireti	160	19			Nisan 1977
288	VARLIK	Resim Yapmak	836	7			Mayıs 1977
289	HİSAR	Sadriâzam	161	13			Mayıs 1977
290	HİSAR	Osmanlı Günlüğü'nden	162	12-13			Haziran 1977
291	VARLIK	Ülmalik	838	14			Temmuz 1977
292	HİSAR	Üç Helâl Lokma	163	11			Temmuz 1977
293	VARLIK	Çapkınlık Öyküleri	839	4			Ağustos 1977
294	HİSAR	Mâl Hatun'dan Gülistü Hanım'a Kadar	165	5			Eylül 1977
295	VARLIK	Yunus Balığı Apollon'un	841	11			Ekim 1977

DERGİLERDE YAYINLANAN ŞİİRLERİNİN KRONOLOJİK SIRALAMASI- DEVAM

SIRA	DERGİ ADI	ŞİİR ADI	SAYI	SAYFA	CİLT	YIL	TARİH
296	HİSAR	Demirperde Gerisi	166	13			Ekim 1977
297	VARLIK	Gazi Mustafa Kemal Atatürk	842	11-12			Kasım 1977
298	HİSAR	Pisipisine Değil	171	8			Mart 1978
299	VARLIK	Mavi Yolcular	849	25			Haziran 1978
300	VARLIK	Çal Kılıcını Kemal Paşam	854	15-16			Kasım 1978
301	VARLIK	Zorlu Savaşlara	861	14			Haziran 1979
302	HİSAR	Köprülü Hamdi Bey Destanı	260	12-13-14			Haziran 1979
303	VARLIK	Hukuk ve Sosyoloji Dersi	864	23			Eylül 1979
304	VARLIK	Atatürk 98 Yaşında	865	3-4			Ekim 1979
305	HİSAR	Yiğitler Yatağı	263	13			Ekim 1979
306	VARLIK	Türkiyeyi Duman Almış	872	5			Mayıs 1980
307	VARLIK	Atatürk 99 Yaşında	878	10-11			Kasım 1980
308	VARLIK	(Mürefte) Varken	881	4			Şubat 1981
309	TÜRK EDEBİYATI	Ağulu Çiçekler-I	156	52			Ekim 1986
310	MİLLİ KÜLTÜR	Yunus Emre Sevgi Yılı	85	2-3			Haziran 1991
311	TÜRK EDEBİYATI	Saray Bosna	257	44		23	Mart 1995

Kitaplarındaki Şiir Sayıları
Grafik 3

KİTAPLARINDA VE DERGİLERDE YAYINLANAN ORTAK ŞİİRLERİ

SIRA	ŞİİRİN ADI	YAYIN YERİ	
		DERGİ	KİTAP
1	31 Mart (13 Nisan 1909)	TÜRK DİLİ	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
2	Ağulu Çiçekler	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
3	Ah Şu Midhat Paşa-Ah O Namık Kemal	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
4	Alâmet-i Farika	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
5	Ana-Bacı-Avrat	HİSAR	ANADOLU 1970
			HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
			GAZİ MUSTAFA KEMAL
6	Anadolu 1970	HİSAR	ANADOLU 1970
7	Anadolu Dosyası	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
8	Âşık Garip-Kerem İle Aslı-Tahir İle Zühre	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
9	Aşiret Günlüğü	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
10	Atatürk İstiklal Madalyası	VARLIK	GAZİ MUSTAFA KEMAL
			ANADOLU 1970
11	Bağ Bozumu	ÜLKÜ	YEŞİL
12	Bağ Bozumundan Sonra	VARLIK	YEŞİL
13	Bahar	ÜLKÜ	YEŞİL
14	Bahar ve Dünya	ÜLKÜ	YEŞİL
15	Bakır	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
16	Ben Size Saldırı Emretmiyorum, Ölmeyi Emrediyorum	TÜRK DİLİ	GAZİ MUSTAFA KEMAL
17	Beni Bir Gözleri Âhûya Zebun Etti Felek	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
			HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
18	Bıçak	HİSAR	ANADOLU 1970
		VARLIK	
19	Bin Yıllık Buğday	HİSAR	ANADOLU 1970
			HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
20	Binbir Gece Masalları	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
			YEŞİL
21	Binicisine Göre Kışner At	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
22	Binlerce Köy Kar Altında	HİSAR	ANADOLU 1970
23	Binlerce Köy Kar Altında	VARLIK	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
24	Bir Adam Düşün	HİSAR	ANADOLU 1970
			HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
25	Bir Kaza Kaymakamı	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
26	Bir Mardin Öğlesinde	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
27	Bir Nefes Niyetine	HİSAR	HALK HAKTIR
			ANADOLU 1970
28	Bir Sur Kahvesinde I	VARLIK	A BENİM CANIM EFENDİM
29	Bir Sur Kahvesinde II	VARLIK	
30	Bir Zamanlar	VARLIK	ANADOLU 1970
31	Bire Bin	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
32	Bitlis'te Bir Hamam	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
33	Bu Bizdeki Kelle Koltuktalık	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK

KİTAPLARINDA VE DERGİLERDE YAYINLANAN ORTAK ŞİİRLERİ-DEVAM

SIRA	ŞİİRİN ADI	YAYIN YERİ	
		DERGİ	KİTAP
34	Bulutçuk	ÜLKÜ	YEŞİL
35	Büyük Şehirde Mehmet	VARLIK	ANADOLU 1970
36	Çal Kılıcı Kemal Paşam	VARLIK	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
37			GAZİ MUSTAFA KEMAL
38	Çarıklı Erkânharp	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
39	Çocuk Uykusu	VARLIK	A BENİM CANIM EFENDİM
			YEŞİL
40	Doğu	HİSAR	ANADOLU 1970
			HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
41	Dost Olsun da-Çamurdan Olsun	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
42	Dördüncü Cemre	HİSAR	ANADOLU 1970
		HİSAR	
43	Dört Başlı Mamurluk	HİSAR	A BENİM CANIM EFENDİM
44	Ege Kıyıları	VARLIK	YEŞİL
45	Egemenlik Kayıtsız Şartsız Ulusundur	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
46	Egemenlik Kayıtsız-Şartsız Ulusundur	TÜRK DİLİ	GAZİ MUSTAFA KEMAL
47	Elma Ağacı	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
			YEŞİL
48	Endam Aynası	HİSAR	ANADOLU 1970
49	Erciyesin Doruğunda	ÜLKÜ	YEŞİL
			A BENİM CANIM EFENDİM
50	Eski Zaman Odası	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
			YEŞİL
51	Estergon Kal'ası "Subaşı-Durak"	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
52	Farzetmek Güzel Şey	HİSAR	ANADOLU 1970
53	Fotograf Albümü	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
54	Gazeteci Hasan Tahsin	HİSAR	GAZİ MUSTAFA KEMAL
55	Git Cizre'yi Gör	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
56	Göklerin, Mesafelerin Çağırışı	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
57	Gölge Oyunu	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
58	Gözlerimde Tutuşan İklim	YEDİGÜN DERGİSİ	YEŞİL
		YEDİGÜN DERGİSİ	
59	Gücüme Giden	VARLIK	ANADOLU 1970
60	Gül Koklayan Padişah	VARLIK	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
61	Gül Niyetine	VARLIK	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
62	Halk Avcısı (Demogog)	VARLIK	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
63	Halk Haktır	HİSAR	HALK HAKTIR
64	Harp Bir Hatıra Oldu	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
65	Harran Üniversitesi	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
66	Hastahane	VARLIK	ANADOLU 1970
67	Hâşâ Huzurdan	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK

KİTAPLARINDA VE DERGİLERDE YAYINLANAN ORTAK ŞİİRLERİ-DEVAM

SIRA	ŞİİRİN ADI	YAYIN YERİ	
		DERGİ	KİTAP
68	Haşhaş	VARLIK	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
69	Hatıra Defteri	HİSAR	ANADOLU 1970
70	Havanda Su	VARLIK	ANADOLU 1970
71	Helva	TÜRK EDEBİYATI	HALK HAKTIR
72	Hem Hürriyet Hem Ekmek	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
73	Hiç	TÜRK EDEBİYATI	İPE UN SEREN ADAM
74	İğde Çiçeği	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM YEŞİL
75	İnebahtı Rüzgarı	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
76	İstanbul Camileri	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM HERGÜN YENİ DOĞARIZ
77	İstanbul'dan San Remo'ya (1861-1926)	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
78	İstanbul-Diyarbakır	HİSAR	ANADOLU 1970
79	Kan Davası	VARLIK	ANADOLU 1970
80	Kapadokya	HİSAR	ANADOLU 1970
81	Karadeniz Türküsü	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
82	Keban	HİSAR	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
83	Korsanlara Öğütler	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
84	Köylü Memleketin Efendisidir	HİSAR	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK GAZİ MUSTAFA KEMAL
85	Kul	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
86	Kuş Uçmaz Kervan Geçmez	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
87	Kuvayı Milliye Komutanı Köprülü Kaymakam Hamdi Bey Destanı	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
88	Küçük Memur	VARLIK	ANADOLU 1970
89	Küfür Yürek Soğutur	VARLIK	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
90	Lâedri	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
91	Mâl Hatun'dan Gülüstü Hanım'a Kadar	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
92	Mecburiyet Oteli	VARLIK	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
93	Nasrettin Hoca	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM YEŞİL
94	Nedim'den Orhan Veli'ye Kadar	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
95	Nuhun Gemisi	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM
96	Pardon Sensin	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
97	Petek	ÜLKÜ	A BENİM CANIM EFENDİM YEŞİL
98	Pir Sultan Ölür Dirilir	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
99	Resimli Halk Kitapları	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ

KİTAPLARINDA VE DERGİLERDE YAYINLANAN ORTAK ŞİİRLERİ-DEVAM

SIRA	ŞİİRİN ADI	YAYIN YERİ	
		DERGİ	KİTAP
100	Saman Alevi	VARLIK HİSAR	ANADOLU 1970
101	Sevda Kuyumcuları	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
102	Siz Haymana Köylerini	VARLIK	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
103	Son	HİSAR	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
104	Su Gibi Ezberimizde	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
105	Şair Mustafa Kemal Atatürk	HİSAR	GAZİ MUSTAFA KEMAL
106	Şiir Değildir	HİSAR	ANADOLU 1970
107	Şirpençe	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
108	Tablo	YEDİGÜN DERGİSİ	YEŞİL
109	Tarla Kuşu	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
110	Taşpınar	ÜLKÜ	YEŞİL
111	Taze Ekmek	VARLIK	ANADOLU 1970
112	Türk Alfabesi	HİSAR	GAZİ MUSTAFA KEMAL HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
113	Türkmen Güzeli	ÜLKÜ	YEŞİL
114	Üç Helâl Lokma	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
115	Yarı Köroğlu-Yarı Karacaoğlan	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
116	Yaz Günlüğü	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
117	Yeşil	ÜLKÜ	YEŞİL YEŞİL
118	Yiğit ve Hain	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
119	Yitik İnsanlar	VARLIK	ANADOLU 1970
120	Yok	VARLIK	ANADOLU 1970 HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
121	Yol Oldu Üsküdar'a Bin Otuzda Akdeniz Donda	HİSAR	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
122	Yörük Ali Efe (1986-1951)	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ
123	Yunanca'da (Z) Harfi	HİSAR	HEM HÜRRİYET HEM EKMEK
124	Yunus Emre	HİSAR	ANADOLU 1970
125	Zaman Defteri	TÜRK EDEBİYATI	HERGÜN YENİ DOĞARIZ

MEHMET KAPLAN VE NECAT BİRİNCİ'NİN 2008 YILINDA ÇIKARDIĞI
TÜRK DİL KURUMU TARAFINDAN YAYINLANAN "ATATÜRK ŞİİRLERİ" İSİMLİ
KİTAPTA YERLAN **NÜZHET ERMAN** ŞİİRLERİ

SIRA	ŞİİRİN ADI	SAYFA NO
1	ATATÜRK'ÜN VAKTİ ÇOK AZDI	371
2	GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK	377
3	MUSTAFA KEMAL'DEN ÖNCE VE ATATÜRK'TEN SONRA	382
4	KARŞILAMA	390-391
5	ATATÜRK, TEK, RDAĞ VE TÜRK ALFABESİ	394-395
6	SAMSUN ÜZERİNDEN ANADOLU'YA	401
7	MADDE-1 CUMHURİYET	409
8	ŞİFRE TELGRAF	418-419
9	EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ ULUSUNDUR	431

NÜZHET ERMAN'IN YAYINLANMIŞ DÜZYAZILARI KRONOLOJİK SIRA

SIRA NO	YAYIN ADI	YAZININ ADI	SAYI	CİLT	SAYFA NO	TARİH	İÇERİK
1	ÜLKÜ (Dergi)	Gazete ve Politika Edebiyatı	15	2	28-29	15 Mart 1948	Gazetelerin toplumsal işlevini ve toplumsal sorumluluklarını anlatır
2	HİSAR (Dergi)*	Doyurucu Şiir	109		18-20	Ocak 1973	Cemal Süreya, Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday'ı; çarpıcı şiirler yazarak günlerini gün etmekle eleştirir. Erman, yazısında doyurucu şiire örnek olarak; Ahmet Muhip Dranas'ın "Kar" adlı şiirini gösterir.
3	HİSAR (Dergi)	Ya Hey!	110		18-19	Şubat 1973	İsim vermeden sanat ve edebiyat eleştirmeni olan bir kişinin; ideolojik ve taraflı tutumunu eleştirir. Sanat ve edebiyat eleştirmeninin, tarafsız ve objektif olması gerektiğini vurgular.
4	HİSAR (Dergi)	(Değerli) Kelimesi ve Nurullah ATAÇ	111		20-21	Mart 1973	Nurullah Ataç'ın bir mektubu üzerinden, sanatçı ve değer kavramlarını sorgular.
5	HİSAR (Dergi)	Duygu Şiiri Ölümlük	112		15-17	Nisan 1973	Duygu ve şiir arasındaki bağıntıyı irdeler. Akıl ve kelimeyi şiir haline sokan duygunun ölmediğini; gerçek şiirin ölümsüzlüğünü vurgular.
6	HİSAR (Dergi)	Âşık Veysel	113		18-19	Mayıs 1973	Âşık Veysel ile ilgili anlamları anlatır.
7	HİSAR (Dergi)	Sait Faik	114		14-15	Haziran 1973	Sait Faik'i, Tarık Buğra'nın satırlarıyla anar.
8	HİSAR (Dergi)	Günümüz Türk Şiiri	115		18-19	Temmuz 1973	Yansıma dergisi tarafından çıkarılan Günümüz Türk Şiiri adlı özel sayıyı eleştirir. Edebiyat ortamına baktığında; bir sürü sözde devrimci ve bacaksız daltonlar gördüğünü belirtir.
9	HİSAR (Dergi)	Selâhattin BATU	116		7	Ağustos 1973	Halim Yağcıoğlu'nun denemesiyle ilgili olumlu görüşlerini yazar.
10	HİSAR (Dergi)	Pir	117		18-19	Eylül 1973	Hoca Ahmet Yesevi hakkında bilgi verir. Yesevilik ve Bektaşilik tarikatlarının Türk milleti üzerindeki etkilerini anlatır.

NÜZHET ERMAN'IN YAYINLANMIŞ DÜZYAZILARI KRONOLOJİK SIRA - DEVAM

SIRA NO	YAYIN ADI	YAZININ ADI	SAYI	CİLT	SAYFA NO	TARİH	İÇERİK
11	HİSAR (Dergi)	Pis Ciğer	118		18-19	Ekim 1973	Eleştirilerin yazılarına yanıt verir.
12	HİSAR (Dergi)	Güz Mevsimi	120		20-21	Aralık 1973	Asım Bezirci ve M. Fuat arasında yaşanan tartışmayı dile getirir. Sanatta genç yaşta üne kavuşmanın, sanatçı için zor bir durum olduğunu belirtir.
13	HİSAR (Dergi)	Mevlânâ	121		22-23	Ocak 1974	Mevlanayı, Abdülbaki Gölpınarlı'nın cümleleriyle anlatır.
14	HİSAR (Dergi)	Sarı Şiir	123		20-21	Mart 1974	Eleştirmen Abdullah Uçman'a yanıt verir.
15	HİSAR (Dergi)	Güzel Tutkunluk	124		20-21	Nisan 1974	İsim vermeden bir sanat dergisini eleştirir.
16	HİSAR (Dergi)	Güzel İstanbul	125		20-21	Mayıs 1974	Mehmet Kemal'in bir yazısına yanıt verir.
17	HİSAR (Dergi)	19 Mayıs 1974	126		20-21	Haziran 1974	Halk edebiyatı hakkında yazar ve şairlerin görüşlerini dile getirir. Nurullah Ataç'ın eleştirmen tanımını yazısında verir.
18	HİSAR (Dergi)	Yeni Toplumcu Akım	127		20-21	Temmuz 1974	Yeni toplumcu akım kavramı üzerine görüşlerini özetler. Türk halkı ve Anadolu için her bakımdan yararlı olan; sanatçıların eserlerinde anlatması gerektiğini belirtir. Şair, Nazım Hikmet hakkındaki eleştirilerini anlatır.

* Nüzhet ERMAN Hisar Dergisi'nde "büyüteç" başlığı altında düzyazılar yazmıştır.

NÜZHET ERMAN VE KİTAPLARI HAKKINDA
BAŞKA YAZARLAR TARAFINDAN YAZILMIŞ DÜZYAZILAR

SIRA NO	YAYIN ADI	YAZININ ADI	YAZARIN ADI	SAYI	CİLT	SAYFA NO	TARİH
1	HİSAR (Dergi)	Şiirimizde Toplumculuk ve Nüzhet Erman	Oyhan Hasan BILDIRKİ			23,24	Mart 1969
2	TÖRE (Dergi)	Nüzhet Erman (Sanatçı Dostlarım:6)	Mehmet ÇINARLI	31		51,58	Aralık 1973
3	HİSAR (Dergi)	Hem Hürriyet Hem Ekmek	İlhan GEÇER	130		18,19	Ekim 1974
4	HİSAR (Dergi)	Hem Hürriyet Hem Ekmek	Oyhan Hasan BILDIRKİ	132		18,19	Aralık 1974
5	HİSAR (Dergi)	Hem Hürriyet Hem Ekmek	Ahmet Tufan ŞENTÜRK	135		39,40	Mart 1975
6	İDARECİNİN SESİ (Dergi)	Sanatçı İdareciler: Nüzhet Erman	M. Nihat ETİZ (Vali)	3	III		Mayıs 1989
7	İPE UN SEREN ADAM NASRETTİN HOCA (Kitap)	Nüzhet Erman'a Alkış (Nüzhet Erman'ın kendi Kitabında)	Sadık TURAL			7-10	23 Nisan 2000
8	TÜRK DİLİ (Özel Sayı-700.) (Dergi)	NÜZHET ERMAN (Dergi)	Raşit KOÇ	700	XCVIII	685-691	Nisan 2010

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

Milletimiz, şanlarla, şereflerle dolu bir tarihe ve bu tarihin bize getirdiği muhteşem bir mirasa sahiptir. Bu zengin birikim, pek çok devlet ve siyaset adamı, şair, yazar, bilge kişi yetiştirmiştir.

Anadolumuzun Türk vatanı olmasında ve milletimizin bu güzel ülkede, kendine has değerleri, millî kimlik ve kişiliğiyle, barış, huzur ve kardeşlik içinde, birarada yaşamasında bu mümtaz şahsiyetlerin rolü büyüktür.

Hassas bir kişiliğe ve uyanık bir bilince sahip olan değerli devlet adamı, vali ve şair, rahmetli Nüzhet Erman da, milletimizin her alanda daha da yücelmesi için ömrü boyunca çaba harcayan, çok yönlü, mütevazı ve fedakâr insanlarımızdan biridir.

"Anadolu'nun yükünü kadınların taşıdığını" derinden hisseden Nüzhet Erman, iyi tanıdığı, sıkıntılarını, özlemlerini çok iyi kavradığı insanımızın daha iyi bir yaşama kavuşması için mümkün olan gayreti göstermiştir.

Bugün her alanda gelişmiş, kalkınmış, çağdaş bir dünya devleti olan Türkiye Cumhuriyeti, inkânsızlıklar, çaresizlikler ve yokluklarla dolu ilk yıllarından bugünlere, bu değerli kahramanların gayretleriyle gelmiştir.

Nüzhet Erman, hassasiyetini, acıları ve sevinçleriyle insanımızın büyüklüğünü duygu yüklü mısralara dönüştürmekle kalmamış, millet olarak geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimiz hakkında araştırmalar yapıp yayımlayarak milletimize hizmet etmiştir.

Böyle mümtaz şahsiyetlerimizi ve büyük tarihî mirasımızı genç nesillere tanıtıp aktararak, geçmişi iyi kavrayan, bugünü iyi değerlendiren ve geleceği iyi gören bir kavrayış ve yaşam felsefesi oluşmasını sağlamak, hepimizin önemli bir görevidir.

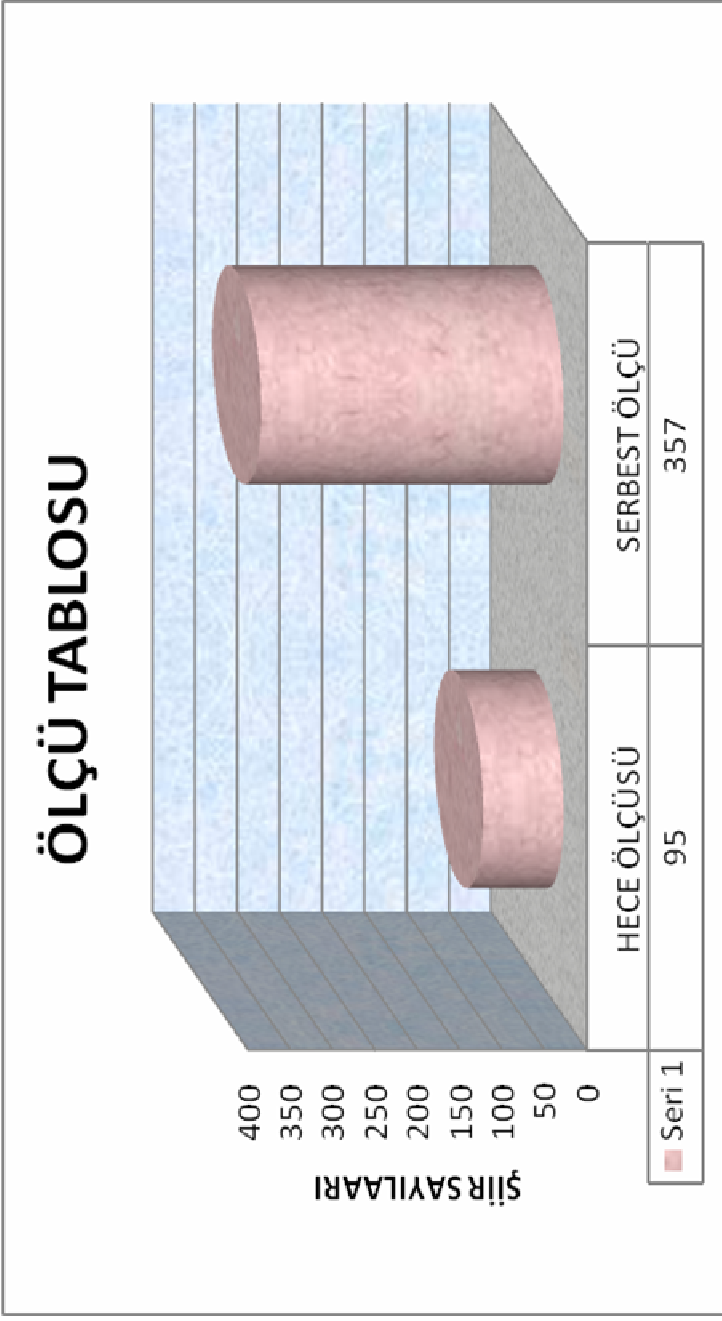
Aziz dostum, değerli devlet adamı, vali, şair Nüzhet Erman'ı, bu duygularla, bir kez daha rahmetle anıyorum. Onun hatırasına hazırlanan bu kitabın, genç nesillerimize, aydınlık geleceğe yürüyüşlerinde bir ışık tutacağına inanıyorum, kitabı hazırlayanları tebrik ediyorum.

S. Demirel

TOTAL P.03

9. Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'in Nüzhet ERMAN için yazdığı mektup.

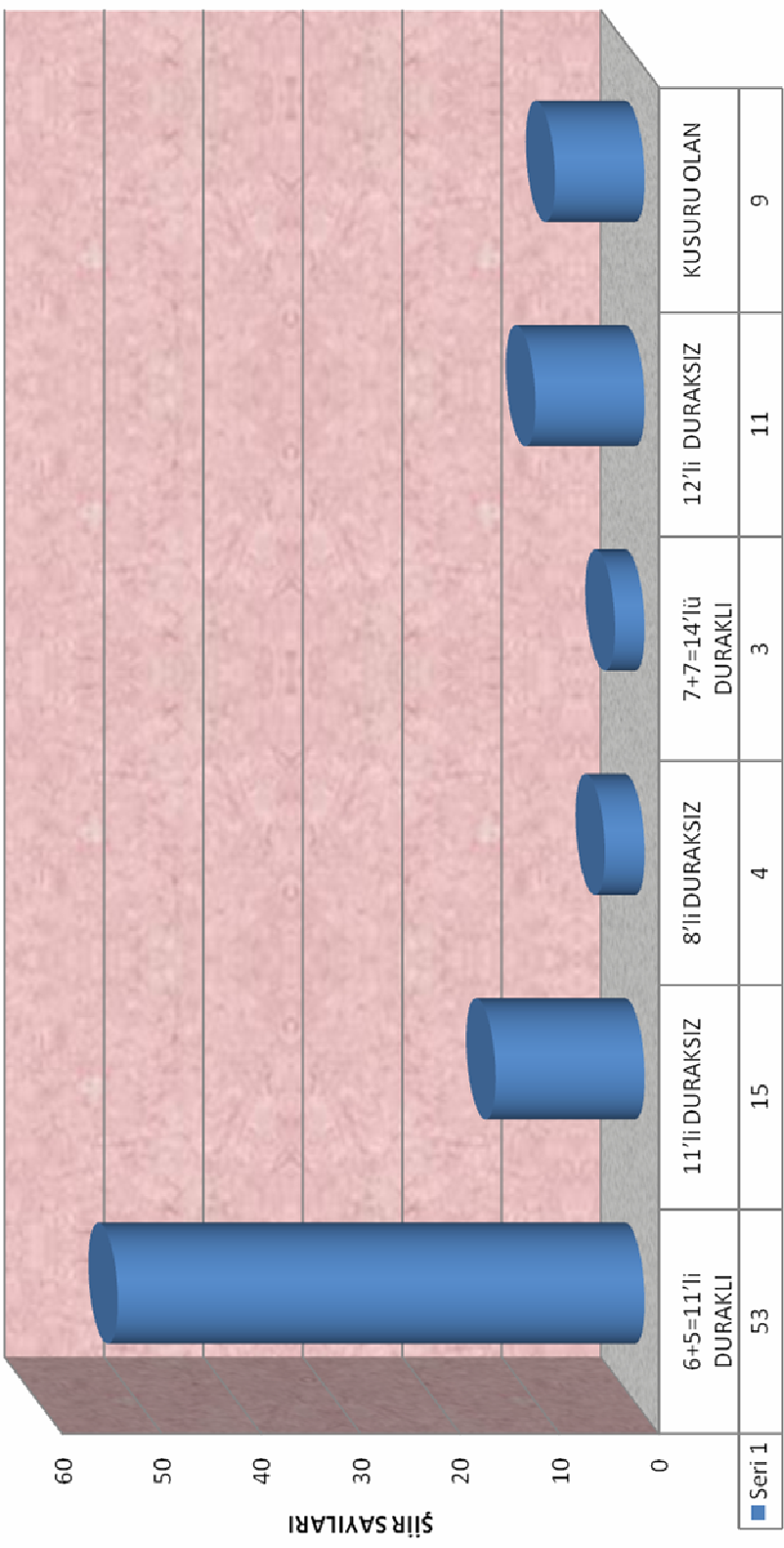
Grafik 4

NÜZHET ERMAN'IN ŞİİRLERİNDE KULLANDIĞI VEZİN(ÖLÇÜ) GRAFIĞI

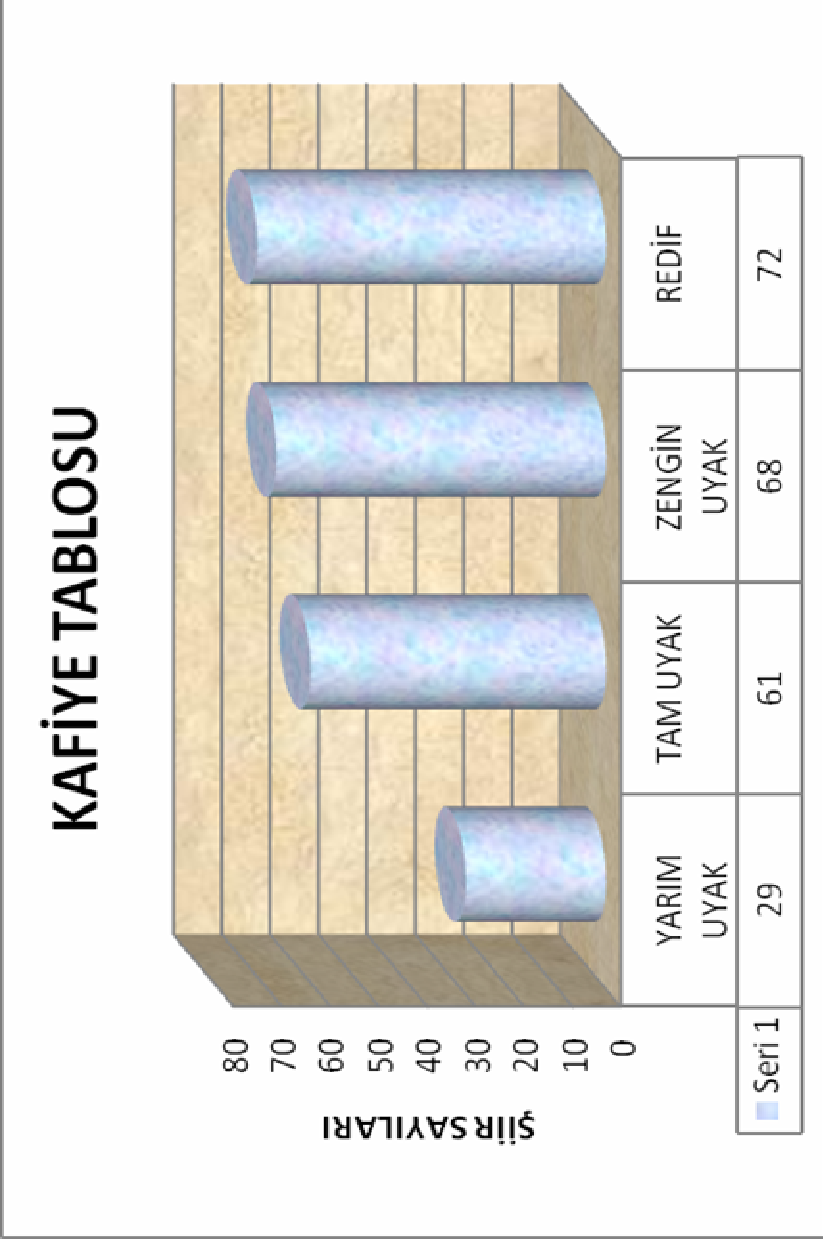
Grafik 5

ÖLÇÜ KALIPLARI

NÜZHET ERMAN'IN HECE ÖLÇÜSÜYLE YAZDIĞI ŞİİRLERİNİN ÖLÇÜ TABLOSU

Grafik 6

NÜZHET ERMAN'IN HECE ÖLÇÜSÜYLE YAZDIĞI ŞİİRLERİNDE KULLANDIĞI UYAK GRAFİĞİ

NÜZHET ERMAN'IN YAŞAM ÖYKÜSÜNDEN KESİTLER

Zeliha Hanım (Annesi)

Ahmet Hamdi Bey (Babası)

Nüzhet Erman Annesi Zeliha Hanım'ın Kucagında

Afyon Lisesi'nde Uzun Atlama Müsabakasında

Afyon Lisesi'nde Futbol Takımında

Ortaokul Yılları

Lise Yılları

Üniversite Yılları

Şeminur Aziz ve Nüzhet Erman

Nüzhet Erman Ailesiyle

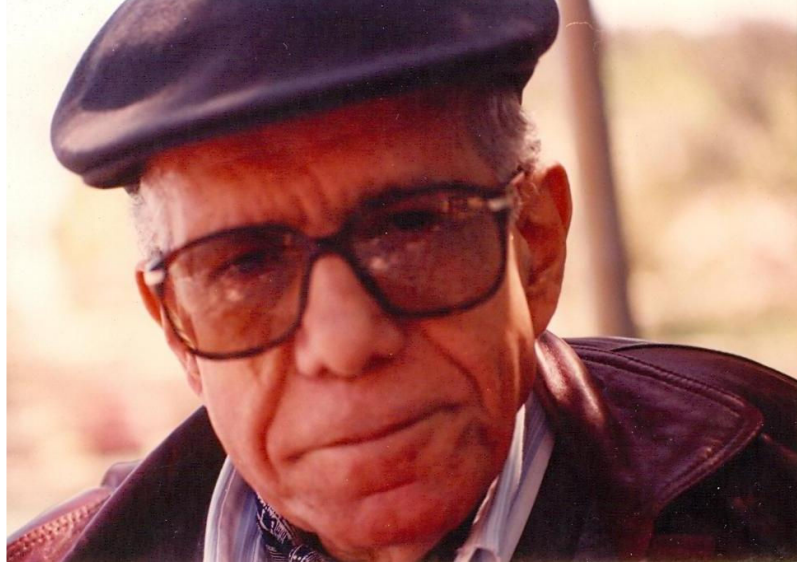
Evlilik Fotoğrafları

Nevşehir Resmi Tören Esnasında

Nevşehir'de Resmi Geçit Töreninde

Yaşamının Son Yılları

Nüzhet Erman Struga Şiir Gecesinde

Eşiyile Anadolu Kulübü'nde

Eşiyile Beraber Evlilik Yıldönümlerini Kutlarken